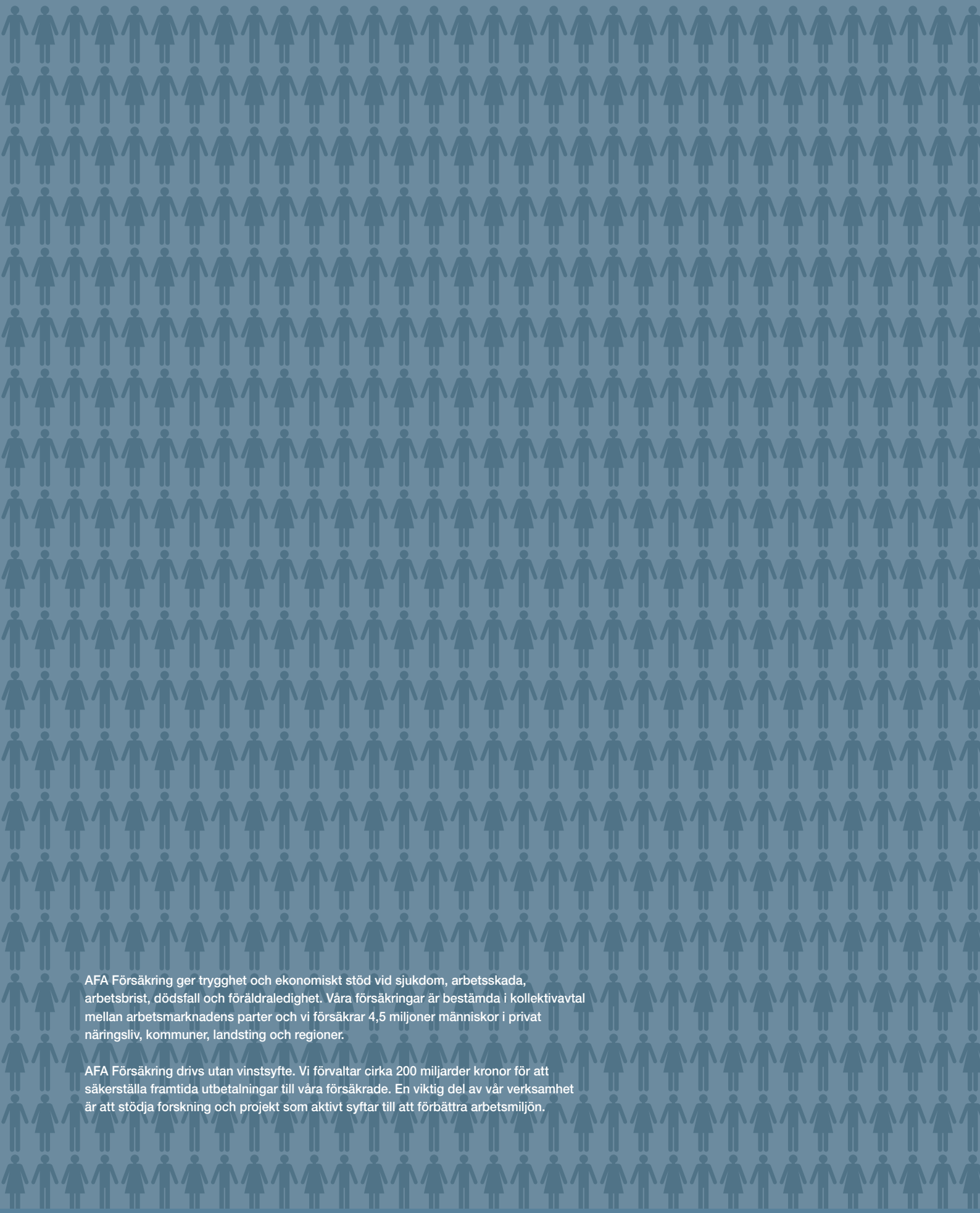

Årsredovisning 2017

487
422

AFA Försäkring ger trygghet och ekonomiskt stöd vid sjukdom, arbetsskada, arbetsbrist, dödsfall och föräldraledighet. Våra försäkringar är bestämda i kollektivavtal mellan arbetsmarknadens parter och vi försäkrar 4,5 miljoner människor i privat näringsliv, kommuner, landsting och regioner.

AFA Försäkring drivs utan vinstsyfte. Vi förvaltar cirka 200 miljarder kronor för att säkerställa framtida utbetalningar till våra försäkrade. En viktig del av vår verksamhet är att stödja forskning och projekt som aktivt syftar till att förbättra arbetsmiljön.

487

422*

* Antalet försäkrade där skadeersättningar betalats ut under året.

INNEHÅLL

OM OSS	5
VD HAR ORDET	6
AFA FÖRSÄKRING	8
ÅRSREDOVISNINGAR	
AFA SJUKFÖRSÄKRING	19
AFA TRYGGHETSFÖRSÄKRING	95
AFA LIVFÖRSÄKRING	147
STYRELSER, REVISORER M.FL.	200
MEDELANTAL ANSTÄLLDA, ERSÄTTNINGAR TILL STYRELSE OCH LEDNING	203
VILLKORSTOLKNING	204
ORDLISTA	205
ENGLISH SUMMARY	207
ADRESSER	217

Om oss

Vår vision är att se och hjälpa många människor till en tryggare vardag och på så sätt bidra till ett hållbart arbetsliv. Våra försäkringar är en självklar del av kollektivavtalen och det svenska trygghetssystemet. 4,5 miljoner människor omfattas av minst en av våra försäkringar.

AFA Försäkring ägs av arbetsmarknadens parter och drivs utan vinstsyfte. Genom kollektivavtalen försäkras vi anställda inom den privata sektorn och kommuner, landsting, regioner och vissa kommunala bolag. Försäkringarna ger extra stöd vid sjukdom, arbetsskada, föräldraledighet, arbetsbrist och dödsfall.

Idag omfattas 4,5 miljoner människor, nästan 90 procent av alla som jobbar i Sverige, av minst en av våra försäkringar. Under 2017 fick vi in 363 000 nya försäkringsärenden och betalade ut 9,4 miljarder kronor i ersättning till de försäkrade.

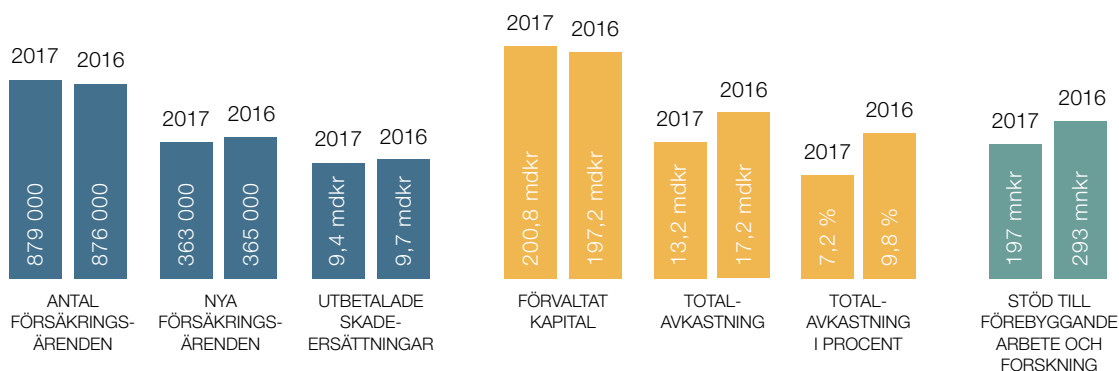
Vårt kapital placeras ansvarsfullt för att ge en avkastning som både tryggar framtida ersättningar och ger låga och långsiktigt stabila premier för våra försäkringstagare. Vi förvaltar cirka 200 miljarder kronor.

Vi bedriver förebyggande arbete för att förbättra arbetsmiljö och hälsa på arbetsplatserna. Vår unika skadedatabas ger värdefull information som används i analyser och rapporter och vi erbjuder ett informationssystem för systematiskt arbetsmiljöarbete.

AFA Försäkring är en av Sveriges ledande finansärer av forskning inom arbetsmiljö och resultaten av forskningen omsätts i praktisk nytta på arbetsplatserna.

Vi vill att våra kunder ska tycka att vi är enkla att ha att göra med. Därför arbetar vi hela tiden för att underlätta för kunderna att göra sina anmälningar och att kommunicera med oss på ett så enkelt sätt som möjligt. Vi arbetar även aktivt för att alla som har rätt till ersättning ska få det.

AFA Försäkring i siffror

Ett meningsfullt uppdrag

De kollektivavtalade försäkringarna bidrar till ökad trygghet för både arbetstagare och arbetsgivare. På AFA Försäkring är vi stolta över vårt uppdrag och över att våra försäkringar gör livet lite lättare för många människor i Sverige.

Vi strävar efter att våra anmälningsprocesser ska vara enkla, att den som blir sjuk eller skadar sig i arbetet ska få ersättning och att ohälsan på arbetsplatserna ska minska. Ett exempel på det är att 2017 års Nöjd Kund Index-mätning för arbetsgivare gav ett värde på 85 av 100. Senast vi mätte NKI för arbetsgivare var 2015 och då låg värdet på 84. Ett annat exempel är att vi under året betalade ut 25,8 miljoner kronor om dagen i ersättning. 2017 startade vi också forskningsprogrammet ”Ett arbetsliv utan hjärt- och kärlsjukdom”.

Fortsatt starka finanser

En förutsättning för att vi ska kunna garantera våra kunder långsiktig trygghet är att vi förvaltar vårt kapital väl. Det är glädjande att det finansiella resultatet även i år är mycket bra. AFA Försäkring behåller sin goda konsolidering och mycket låga premieintäkter.

Efter ett räkenskapsår med låga räntor och en positiv aktiemarknad uppgick 2017 års avkastning till 7,2 procent, vilket motsvarar 13,2 miljarder kronor. Bidragande till detta var en fortsatt stark utveckling av värdet på våra aktier, alternativa investeringar och de fastigheter vi äger. Avkastningen täcker med god marginal såväl AFA Försäkrings kostnader för försäkringsersättningar och avsättning för oreglerade skador om sammanlagt 10,9 miljarder kronor som de administrativa driftkostnaderna på cirka 0,7 miljarder kronor.

Sedan 2004 har sjukförsäkringspremien varit noll för arbetsgivare inom kommuner, landsting och regioner och för arbetsgivare i privat näringsliv. Sjukförsäkringspremien fortsätter att vara noll under 2018.

Resultat

2017 års sammanlagda resultat före bokslutsdispositioner och skatt blev 2,3 miljarder kronor.

Ökad kunskap för minskad ohälsa

AFA Försäkring ser att det förebyggande arbetet för att minska skador ger en samhällelig vinst och en möjlighet till lägre skadekostnader för verksamheten. På uppdrag av arbetsmarknadens parter finansierar vi årligen forskning inom arbetsmiljö- och hälsoområdet med 150 miljoner kronor. I årets fyra öppna anslagsomgångar kunde vi bidra till ny forskning om bland annat psykisk ohälsa i byggbranschen, fysisk och psykosocial belastning i sjukvården och organisering av arbetet så att fler kan jobba längre.

Hjärt- och kärlsjukdom är en av vår tids stora folksjukdomar och den näst vanligaste dödsorsaken för människor i arbetsför ålder. 2017 startade det femåriga forskningsprogrammet Ett arbetsliv utan hjärt- och kärlsjukdom. Sex projekt tilldelades sammanlagt 50 miljoner kronor för att öka kunskapen om vad som kan förebygga insjuknande och förhoppningsvis minska dödligheten i hjärt- och kärlsjukdomar.

Vi sprider också kunskap som vi hämtar ur vår skadedatabas. Den innehåller över 13 miljoner försäkringsärenden från början av 1970-talet till idag. Varje år presenterar vi färsk statistik i vår arbetsskade- och sjuk-

frånvarorapport. 2017 kunde vi rapportera att antalet arbetsskador inte längre ökar. Vi publicerar också årligen fyra delrapporter med olika teman, under det gångna året till exempel Arbetsolyckor och sjukskrivningar i byggbranschen och Psykisk ohälsa i kommun- och landstingssektorn.

Kundsäkerhet och förbättrad kommunikation

Ett av årets företagsövergripande projekt har varit förberedelserna inför övergången till EU:s nya dataskyddsregler GDPR, General Data Protection Regulation. Den förstudie som tagit fram risker och gjort en gapanalys har legat till grund för det genomförandeprojekt som startade 2017. Projektets huvuduppdrag är att göra övergången så smidig som möjligt till den nya dataskyddsförordningen som träder i kraft 25 maj 2018.

Det senaste året har vi fortsatt arbetet med att underlätta kommunikationen mellan oss och våra kunder. Målet är att öka kundnyttan, förbättra kostnadseffektiviteten och minska ledtiderna. Under året har exempelvis andelen arbetsskadeärenden där kunden fått ett första beslut inom 14 dagar ökat från 23 procent till 69 procent.

Ett gemensamt arbete

AFA Försäkrings verksamhet är komplex och kräver många olika kompetenser inom en rad yrkesområden. Det är glädjande att se att vi utvecklas och inspireras av varandra i arbetet mot det gemensamma målet att våra försäkrade ska få den ersättning de har rätt till. Det är en förmån att få vara VD för ett företag där vi tillsammans utför ett så meningsfullt uppdrag.

Anders Moberg

Verkställande Direktör
för AFA Försäkring

AFA Försäkring är den gemensamma benämningen för AFA Sjukförsäkringsaktiebolag, AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag samt AFA Livförsäkringsaktiebolag. De tre försäkringsföretagen tillhandahåller, på uppdrag av arbetsmarknadens parter, avtalsförsäkringar för den svenska arbetsmarknaden. Avtalsförsäkringar grundar

sig på kollektivavtal mellan olika huvudorganisationer på arbetsmarknaden.

Nedan redovisas ersättningsgrundande händelser per försäkring och försäkringskollektiv, försäkringstyp samt vilket försäkringsföretag som är försäkringsgivare.

Ersättningsgrundande händelse	Försäkring	Försäkringskollektiv	Typ av försäkring	Försäkringsföretag
Sjukdom	Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS)	Arbetare inom enskild sektor (privata och kooperativa företag)	Riskförsäkring	AFA Sjukförsäkring
Sjukdom och föräldraledighet	Premiebefrielseförsäkring	Arbetare inom enskild sektor (privata och kooperativa företag)	Riskförsäkring	AFA Sjukförsäkring
Sjukdom	Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS-KL)	Anställda inom kommunal sektor (kommuner och landsting/regioner samt Svenska kyrkan med flera)	Riskförsäkring	AFA Sjukförsäkring
Sjukdom	Avgiftsbefrielseförsäkring	Anställda inom kommunal sektor (kommuner och landsting/regioner samt Svenska kyrkan med flera)	Riskförsäkring	AFA Sjukförsäkring
Föräldraledighet	Föräldrapenningtillägg (FPT)	Arbetare inom enskild sektor (privata och kooperativa företag)	Riskförsäkring	AFA Sjukförsäkring
Arbetskada	Trygghetsförsäkring vid arbetskada (TFA)	Arbetare och tjänstemän inom enskild sektor (privata och kooperativa företag)	Riskförsäkring	AFA Trygghetsförsäkring
Arbetskada	Trygghetsförsäkring vid arbetskada (TFA-KL)	Anställda inom kommunal sektor (kommuner och landsting/regioner samt Svenska kyrkan med flera)	Riskförsäkring	AFA Trygghetsförsäkring
Dödsfall	Tjänstegrupplivförsäkring (TGL)	Arbetare inom enskild sektor (privata företag)	Livförsäkring	AFA Livförsäkring
Arbetsbrist	Avgångsbidragsförsäkring (AGB)	Arbetare inom enskild sektor (privata och kooperativa företag)	Riskförsäkring	AFA Livförsäkring
Dödsfall	Familjeskydd (FSK)	Arbetare inom enskild sektor (privata företag)	Livförsäkring	AFA Livförsäkring

Verksamhetens mål

AFA Försäkrings uppdrag är att tillgodose de försäkrades behov av ekonomisk trygghet i arbetslivet till en låg kostnad.

I praktiken innebär det att försäkra risker och betala ut ersättning till försäkrade som uppfyller försäkringarnas villkor. AFA Försäkring drivs utan vinstsyfte och har som mål att aktivt arbeta för att alla som har rätt till försäkringsersättning också får det.

Hantera försäkringsärenden

AFA Försäkrings skadereglering ska kännetecknas av hög kvalitet där alla som har rätt till ersättning också får det så snabbt och enkelt som möjligt. Samtidigt ska vi hantera försäkringsärendena till en rimlig kostnad så att premierna kan hållas på en jämn och låg nivå. Vårt mål är en effektiv skadereglering med nöjda försäkrade och nöjda försäkringstagare till en låg hanteringskostnad. För att utvärdera effektiviteten i skaderegleringen mäter vi därför ledtider, kostnadseffektivitet i hanteringen samt kundnöjdhet.

Kostnadseffektiv hantering av försäkringsärenden

AFA Försäkring har valt att följa upp verksamheten per ersättningsanspråk i stället för per försäkringsärende, eftersom detta ger en tydligare bild av den faktiska aktiviteten i skaderegleringsprocessen. Ett försäkringsärende kan bestå av flera ersättningsanspråk och den försäkrade förväntar sig respons på varje enskilt anspråk, oavsett om det presenterats i samband med en ny försäkringsanmälan eller hör till ett ärende under pågående skadereglering. Mål har satts upp för tid, kvalitet och kostnad:

- Vi mäter tiden från det att den försäkrade inkommit med ett nytt ersättningsanspråk till dess att han eller hon fått ett första besked från oss. Målet är att 90 procent ska ha mottagit ett besked inom 14 dagar. Under 2017 fick 93 procent av kunderna besked inom 14 dagar, jämfört med 91 procent året innan.
- Vi utvärderar kvaliteten i skaderegleringen genom att kontrollera om den har skett i enlighet med försäkringsvillkoren. Under 2017 har en granskning visat på en god kvalitet i hanteringen av försäkringsärenden.
- Kostnaderna i hanteringen mäts genom att sätta verksamhetens alla driftkostnader för att hantera försäkringsärenden i förhållande till antalet hanterade ersättningsanspråk. Målet är att kostnaden inte ska öka. År 2017 har genomsnittsvärdet för alla försäk-

ringar sjunkit till 954 kronor per anspråk jämfört med 969 kronor år 2016.

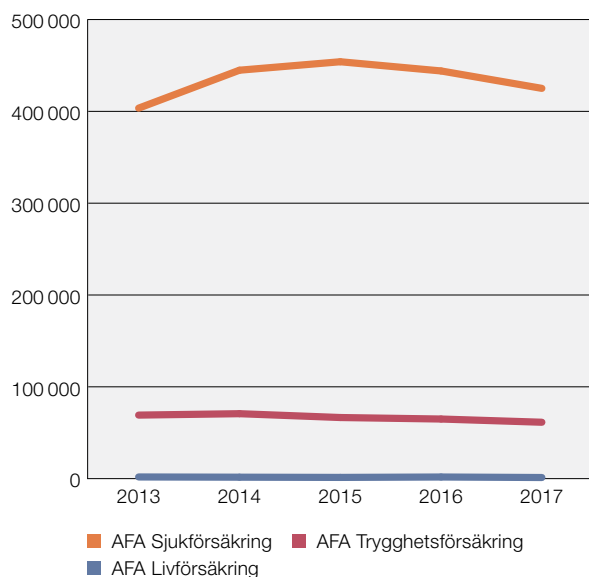
Kundnöjdhet

För att öka förståelsen för våra kunders behov och förväntningar genomför vi kontinuerligt undersökningar som mäter nöjdheten och vad som är viktigt för våra kunder. Undersökningarna genomförs bland annat i form av Nöjd Kund Index (NKI), som ger ett tydligt underlag för prioritering av förbättringsåtgärder och uppföljning, och som även möjliggör benchmarking. NKI-undersökningarna riktas varje år till kundgruppen försäkrade (anställda och egenföretagare som tecknat egen försäkring) och vartannat år till kundgruppen försäkringstagare (arbetsgivare).

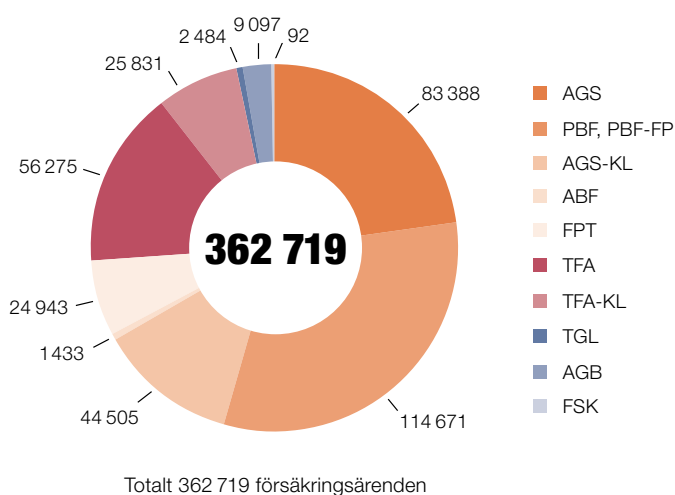
Den senaste NKI-undersökningen mot försäkrade genomfördes våren 2017 och i den kunde vi se en liten återhämtning sedan föregående år då NKI på total nivå ökar till 75 från 74. Att nöjdheten totalt sett ökade var framförallt ett resultat av en positiv utveckling för kontakt med handläggare och kontakt med kundtjänst bland de kunder som har fått avslag.

Upplevelsen av försäkringsärenden som leder till avslag, som vid 2016 års undersökning tappade rejält, har förbättrats och nådde 2017 sin högsta nivå hittills på totalnivå. Trots att de kunder som har fått avslag är fortsatt mindre nöjda än de som har fått ersättning så

Pågående försäkringsärenden per 31 december respektive år

Nya försäkringsärenden per försäkring år 2017

minskar ändå gapet mellan dessa grupper. Den personliga kontakten, framförallt via handläggare, och anmälningsprocessen är de kvalitetsområden som har störst påverkan på kundernas totala nöjdhet.

För försäkringstagarna (arbetsgivare) mäts NKI vartannat år och 2017 låg NKI på 85 jämfört med 84 föregående undersökning 2015. Förbättringen beror framförallt på mycket höga betyg för den e-tjänst som vi erbjuder försäkringstagarna och att försäkringstagare inom privat sektor överlag är mer nöjda än tidigare.

I stort sett samtliga kvalitetsområden utvecklas positivt och gapet i nöjdhet mellan försäkringstagare inom kommun- och landstingssektorn och inom den privata sektorn minskar. Möjligheten att bekräfta de försäkrades anställning via e-tjänsten och vår webbplats är de kvalitetsområden som har störst påverkan på den övergripande nöjdheten hos försäkringstagarna.

För kundgruppen uppdragsgivare har ingen nöjdhetsmätning genomförts under 2017.

Digital anmälan av försäkringsärende

Något som förenklar vår skadehantering är vår e-tjänst för anmälan. Den ökar tillgängligheten för de försäkrade, förenklar anmälningsprocessen och förkortar ledtiderna samtidigt som den bidrar till minskade kostnader för pappersförbrukning och utskick. Under 2017 har

AFA Försäkring mottagit närmare 200 000 anmälningar via våra e-tjänster. Motsvarande antal för 2016 var cirka 190 000 anmälningar.

För de försäkringar som är möjliga att anmäla via vår e-tjänst har de digitala anmälningarna stått för 85 procent av totalt antal (TGL- och AGB-ärenden är inte möjliga att anmäla via e-tjänsten).

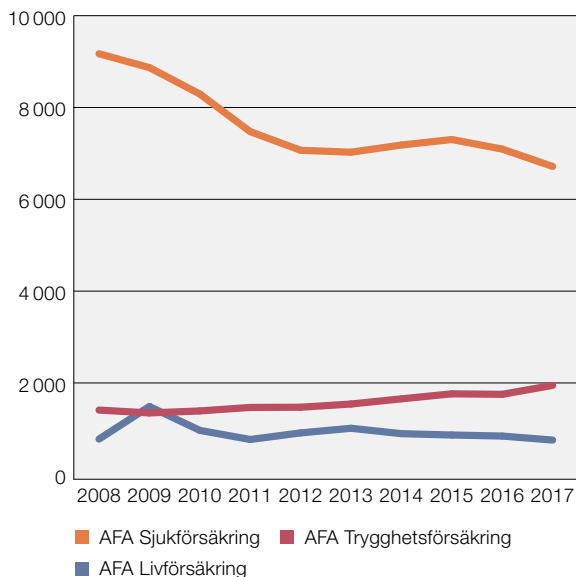
Antalet arbetsgivare som använder AFA Försäkrings digitala tjänster fortsätter också att öka och idag är drygt 8000 arbetsgivare anslutna till tjänsterna.

Förebygga ohälsa och arbetsskada

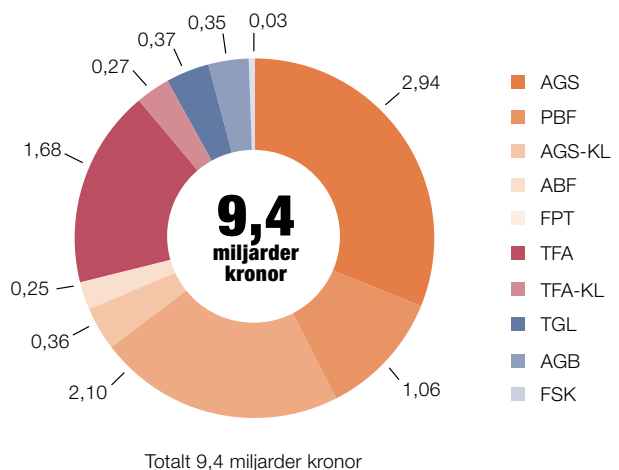
För att medverka till att alla arbetsplatser ska vara säkra och trygga så att ingen behöver skadas eller bli sjuk av sitt arbete, arbetar AFA Försäkring med förebyggande arbete. Detta är ett mervärde i de kollektivavtalade försäkringarna. Härigenom kan arbetsskador och ohälsa minska långsiktigt och därmed också kostnaderna för försäkringarna. Att sprida kunskap och resultat av vår förebyggande verksamhet är en viktig del av detta.

AFA Försäkring bidrar på flera sätt till att utveckla arbetsmiljöarbetet på den svenska arbetsmarknaden. Vår skadedatabas innehåller information om alla skador och sjukdomar som anmälts till AFA Försäkring sedan 1970-talet. Denna information ligger till grund för beslut om inriktning på vårt stöd till forskning och utveckling

Utbetalda skadeersättningar per försäkringsföretag, mnkr

Utbetalda skadeersättningar per försäkring år 2017, mdkr

inom arbetsmiljö och hälsa. Vi sammanställer årligen generell statistik från vår databas i rapporten Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro samt i fyra delrapporter med fördjupningar i specifika ämnen. Vi tillhandahåller också informationssystem för systematiskt arbetsmiljöarbete (de så kallade IA-systemen). Dessutom finansierar vi våra externa samarbetspartners Prevent och Suntarbetsliv som ger våra försäkringstagare stöd i det löpande arbetsmiljöarbetet.

Under året har AFA Försäkring totalt bidragit med 197 miljoner kronor i stöd till forskning och förebyggande arbete. 80 miljoner kronor har anslagits till 30 projekt i de öppna utlysningarna. Stödet till Prevent och Suntarbetsliv uppgick till 106 miljoner kronor.

Förvalta kapital

Målet för vår kapitalförvaltning är att förvalta kapitalet på ett tryggt sätt, så att försäkringsåtaganden alltid kan uppfyllas, och till god avkastning, så att försäkringssättningarna i hög grad finansieras via avkastning, samt att agera på ett ansvarsfullt sätt på de finansiella marknaderna. Kapitalförvaltningen sker med utgångspunkt från försäkringsrörelsernas åtaganden och kassaflöden.

För försäkringsföretagen inom AFA Försäkring skapas normalportföljer med en optimal tillgångssammansättning med avseende på respektive företags åtaganden,

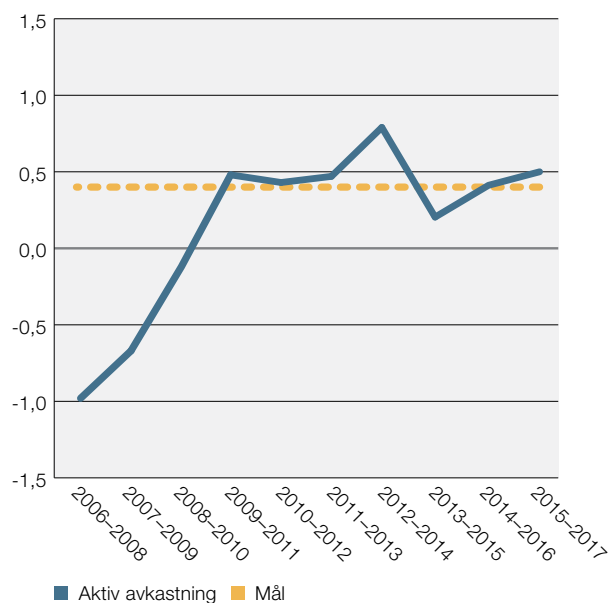
konsolidering, riskaptit och begränsningar i form av bland annat myndighetskrav. Verksamheten utvärderas genom att den aktiva avkastningen, det vill säga totalavkastningen minus normalportföljens avkastning, ska uppgå till minst 0,4 procentenheter per år på en rullande treårsperiod samt att förvaltningskostnaden ska vara låg relativt jämförbara kapitalförvaltare.

För treårsperioden 2015–2017 uppgick den aktiva avkastningen till 0,5 procentenheter per år. Kostnader i värdepappersförvaltningen uppgick till 0,06 procent av det förvaltade kapitalet. Trots nollpremier för den absoluta merparten av AFA Försäkrings försäkringar ökade AFA Försäkrings förvaltade kapital under 2017 från 197,2 miljarder kronor vid årets ingång till 200,8 miljarder kronor vid årets utgång.

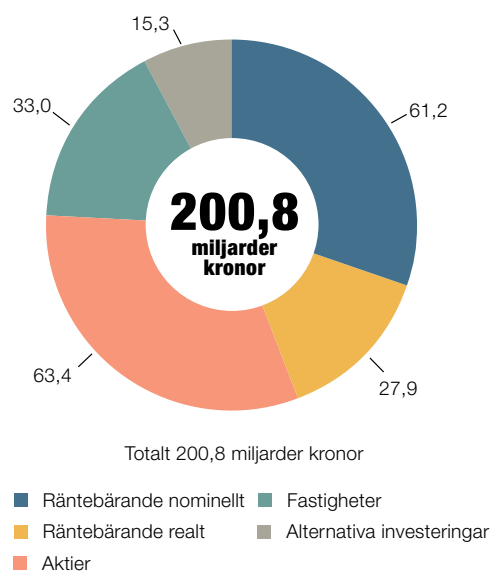
Beräkna premien

Premienivån bestäms av AFA Försäkrings styrelser. För att maximera försäkringstagarnas finansiella nytta är målet att hålla en ”långsiktig och stabil premienivå vid oförändrade lagar och försäkringsvillkor”. Verksamheten ska för detta ändamål leverera tydliga, korrekta och kompletta beslutsunderlag avseende premienivåer till styrelserna. Kvaliteten i beslutsunderlagen utvärderas sedan årligen av styrelserna.

Aktiv avkastning i procentenheter, rullande treårstal

Förvaltad kapital AFA Försäkring 2017-12-31, mdkr

Finansiella mål

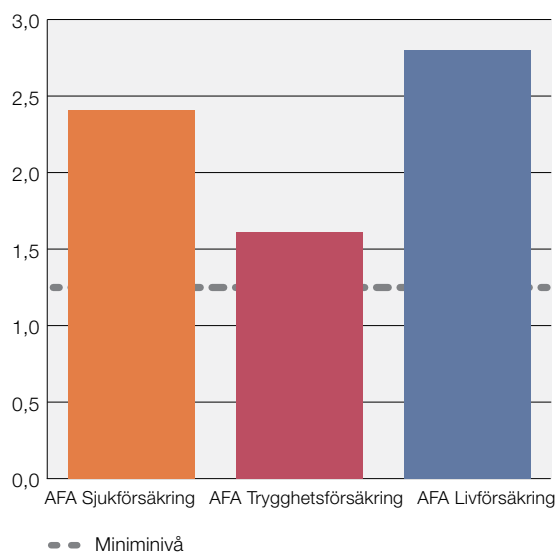
En förutsättning för AFA Försäkrings verksamhet är en stabil finansiell ställning som garanterar att försäkringsåtaganden alltid kan infrias, samtidigt som försäkringsstagarnas finansiella nytta maximeras. En stabil finansiell ställning för AFA Försäkring innebär därför att:

- Säkerställa att alltid vara solvent,
- Hålla en stabil premie över tid,
- Skapa en hög avkastningsfinansiering samt
- Sträva efter skatteeffektivitet

Solvens

Styrelsen har operationaliserat mål för att säkerställa en stabil finansiell ställning. Det grundläggande solvensmålet syftar till att alltid kunna infria försäkringsåtagandena genom att undvika en alltför hög insolvensrisk. Solvensmålet är operationaliserat i en minimifondering, bestämt som fonderingskvoten (kvoten mellan tillgångarnas och skuldernas värden) kopplad till en sannolikhet att gå under SCR-kapitalkraven på ett års sikt. I den dagliga finansiella styrningen kan det strategiska fonderingskvotsmålet och den ettåriga SCR-risken sammanfattas i ett solvenskvotsmått.

Solvenskvotsmått

Premier

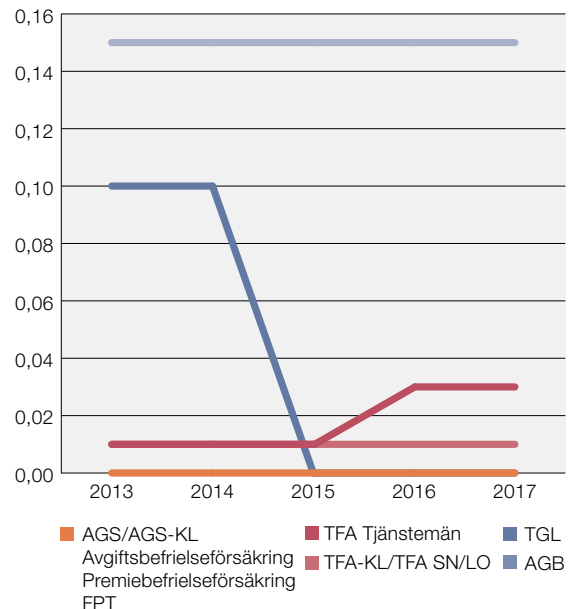
Därutöver har AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring, i syfte att maximera försäkringstagarnas och de försäkrades finansiella nytta, mål om att hålla en stabil premie under kommande fem år samt att skadekostnaden i väsentlig utsträckning ska finansieras med hjälp av kapitalavkastning. Fonderingskvoten ska vid bestämd målfondering och en ettårig SCR-risk ge tillräckligt riskutrymme för en tillgångsallokering som kan generera en totalavkastning som i väsentlig utsträckning finansierar skadekostnaden med hjälp av kapitalavkastning.

Avkastningsfinansiering

Den genomsnittliga löptiden från premieinbetalning till utbetalning av försäkringsersättning är cirka åtta år i AFA Försäkring. Det innebär att företagen förvaltar merparten av premien under lång tid, vilket ger möjlighet till en hög andel avkastningsfinansiering av försäkringskostnaderna.

Under femårsperioden 2013–2017 uppgick AFA Försäkrings kapitalavkastning till 82,6 miljarder kronor. Under samma tidsperiod uppgick de totala kostnaderna för försäkringsersättningar till 44,5 miljarder kronor.

Premienivåer

Skatteeffektivitet

AFA Försäkring ska även sträva efter skatteeffektivitet. För AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring uppfylls detta genom att låta företagen över tid vara konsoliderade på en nivå motsvarande målfonderingen samt att taket för säkerhetsreserven är rätt kalibrerat mot företagens risker.

AFA Livförsäkring består av en skadeförsäkringsgren (AGB-försäkringen) och en livförsäkringsgren (TGL-försäkringen och familjeskyddsförsäkringen). Riskhanteringen för skadeförsäkringsgrenen är inriktad på att bygga upp fonderingen i goda tider för att kunna klara ett krisscenario med mycket hög arbetslöshet. Riskhanteringen för livförsäkringsgrenen, som har både premie- och inkomstskatt, har som mål att uppnå en kombination av premieintäkter och totalavkastning som är effektiv ur ett skattehänseende. Det grundläggande målet att klara solvenskraven är gemensamt för de båda försäkringsgrenarna.

Inget av försäkringsföretagen inom AFA Försäkring har betalat inkomstskatt avseende 2017.

AFA Försäkrings riskstrategi bygger på de av styrelsen uppsatta målen för verksamheten. För mer information om riskhanteringen, se not 2 i respektive försäkringsföretag.

Finansiella resultat

AFA Försäkring har ett stort ekonomiskt åtagande till de försäkrade eftersom utbetalningen av ersättningar i många fall sträcker sig över lång tid. Det innebär att de under året utbetalda skadeersättningarna till stor del härrör från skador som har inträffat flera år tidigare och att kostnaden för årets skador kommer generera utbetalningar under många år framöver. Den verkliga kostnaden för under året inträffade skador visar sig först efter många år.

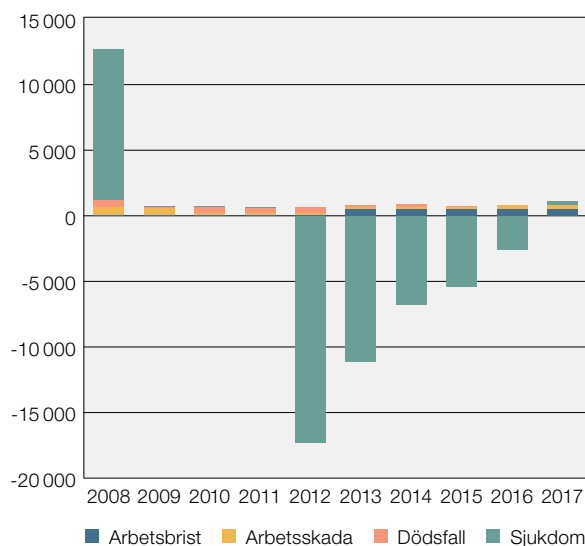
Försäkringsersättningar finansieras av dels årliga premieinbetalningar, dels kapitalavkastning på företagens tillgångar. Under 2017 uppgick premieintäkterna till 0,6 miljarder kronor. De låga premieintäkterna förklaras av nollpremier i avtalsgruppsjukförsäkringen inom AFA Sjukförsäkring. En god kapitalavkastning och en ur ett längre perspektiv mer normal nivå för kostnader för försäkringsersättningar bidrog till att resultatet för AFA Försäkring år 2017 blev 2,3 miljarder kronor.

För att ge en bild av de finansiella resultaten analyseras försäkringsersättningar, premieinbetalningar och kapitalavkastning för en femårsperiod. För mer information, se förvaltningsberättelsen i respektive försäkringsföretag.

Premieinbetalningar

Premieinbetalningarna i ett tioårigt perspektiv framgår av nedanstående diagram. De låga premieinbetalningarna för åren 2009 till 2011 möjliggjordes främst av stora avvecklingsvinster i AFA Sjukförsäkring. Dessa grundar sig i en väsentligt minskad sjukfrånvaro i samhället som beror på den lagändring som trädde i kraft år 2008. Från 2009 till 2017 har premiesatserna varit noll inom AFA Sjukförsäkring. Åren 2012 till 2016 har AFA Sjukförsäkring dessutom återbetalat premier som avser tidigare inbetalda premier för åren 2004 till 2008.

Premieinbetalningar fördelade på ersättningsbara händelser, mnkr

Kapitalavkastning

Under tioårsperioden 2008–2017 uppgick AFA Försäkrings ackumulerade avkastning till 95,2 procent. Den aktiva avkastningen uppgick under samma period till 4,9 procentenheter, vilket innebär en aktiv avkastning på 0,3 procentenheter per år.

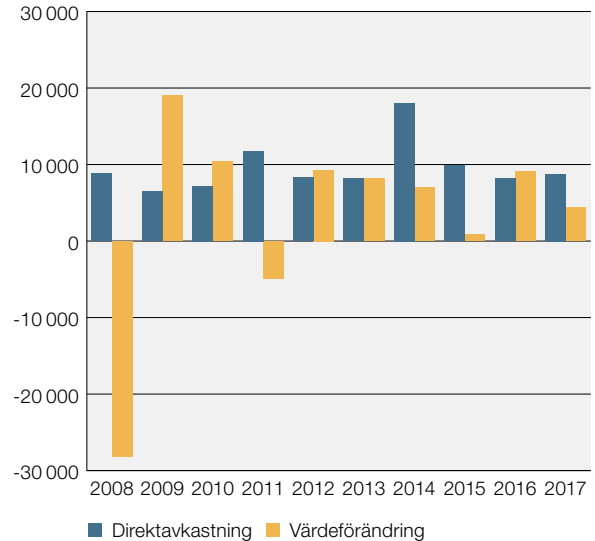
År	Avkastning innehav	Avkastning normalportfölj	Aktiv avkastning
2008–2017	95,2	90,3	4,9
Genomsnittlig avkastning per år	6,9	6,6	0,3

Det globala aktieindexet steg under året med 11,8 procent. I Sverige gav aktiemarknaden en avkastning på 9,5 procent. Räntan på långa (tioåriga) svenska reala statsobligationer föll under året från -1,4 procent till -1,6 procent. Den tioåriga nominella svenska statsobligationsräntan steg däremot något, från 0,5 procent till 0,8 procent.

Totalavkastningen för AFA Försäkring uppgick under 2017 till 7,2 procent. För företagen i AFA Försäkring var avkastningen under året följande:

- AFA Sjukförsäkring: 7,3 procent
- AFA Trygghetsförsäkring: 6,6 procent
- AFA Livförsäkring: 6,6 procent

Kapitalavkastning uppdelad på direktavkastning och värdeförändring, mnkr

Totalavkastningstabell för placeringar	Marknadsvärden				Totalavkastning	
	2017		2016		2017	2016
	mnkr	%	mnkr	%	%	%
Räntebärande nominellt	61 229	30	59 318	30	0,5	1,7
Räntebärande realt	27 858	14	29 110	15	1,2	8,4
Aktier	63 409	32	61 212	31	11,0	12,9
Fastigheter	33 065	16	30 852	16	12,6	18,2
Alternativa investeringar	15 267	8	16 700	8	14,9	15,0
Valuta	-	-	-	-	1,1	0,0
Allokeringsportfölj	16	0	82	0	0,0	0,0
Totalt	200 844	100	197 274	100	7,2	9,8

Bidragsanalys år 2017, %	Normalportfölj	Avkastning normalportfölj	Avkastning portfölj	Förvaltningsbidrag
Räntebärande nominellt	30,2	-0,1	0,5	0,2
Räntebärande realt	13,9	1,0	1,2	0,0
Aktier	31,6	10,9	11,0	0,1
Fastigheter	15,0	12,6	11,1	0,2
Alternativa investeringar	9,3	14,9	14,9	0,0
Valuta	-	1,1	1,1	0,0
Taktisk allokering	-	-	6,6	-0,2
Totalt	100,0	6,8	7,2	0,3

Tillgångsslaget alternativa investeringar har i längre tidsserier ett absolutavkastningskrav på tio procent årligen som index.

Försäkringsersättningar

Kostnaden för försäkringsersättningar består av dels utbetalda försäkringsersättningar, dels förändring i de avsättningar som görs för att täcka oreglerade skador. Diagrammet nedan visar hur dessa båda variabler har förändrats över tid. Utbetalningarna har utvecklats relativt stabilt, och det är främst variationen i avsättningarna som ger upphov till förändringar i kostnaden för försäkringsersättningarna. Detta förklaras av att skadeersättning i ett pågående ärende utbetalas över lång tid – i genomsnitt i tio år. Ändringar i lagar och regelverk som påverkar avsättningarna direkt kommer att påverka utbetalningsnivån med stor eftersläpning i tid.

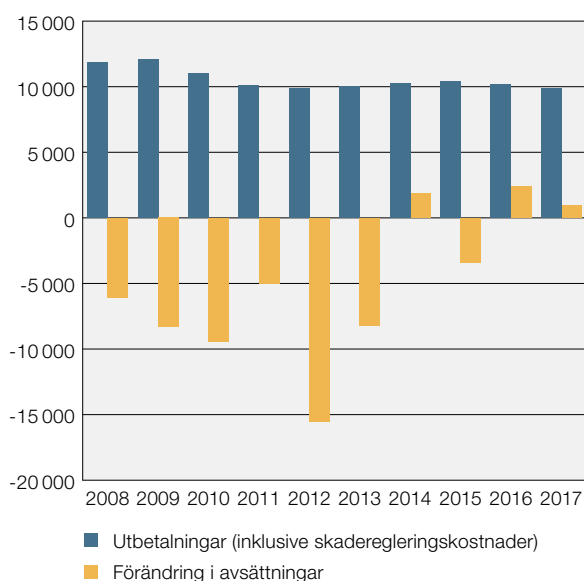
Sjukdom är den ersättningsgrundande händelse inom AFA Försäkring som utbetalar mest ersättning och som vanligtvis uppvisar den största förändringen i avsättningarna mellan åren. Avvecklingsvinster under åren 2008 till 2012 har gjort att behovet av avsättningar har minskat. Variationen i utfallet för 2013 till 2017 beror främst på variationer i marknadsräntor.

Försäkringsersättningar för dödsfall är relativt stabila under perioden medan försäkringsersättningarna för arbetsbrist varierade kraftigt mellan år beroende på situationen på arbetsmarknaden. Exempelvis ökade kostnaderna 2009 och 2013 på grund av fler friställningar.

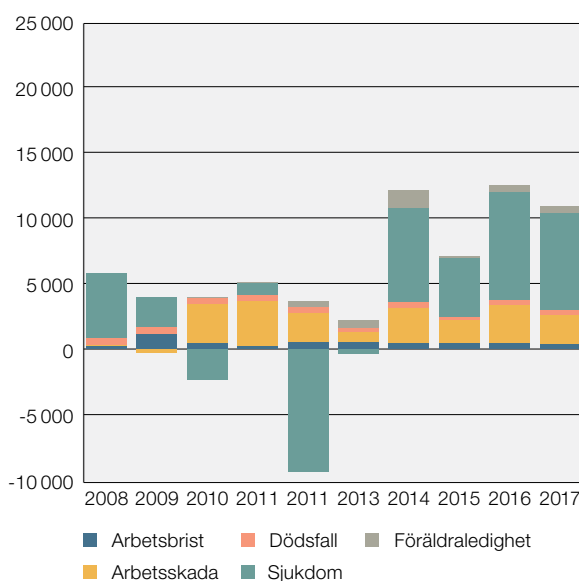
Försäkringsersättningarna för arbetsskada ökade 2010 vilket berodde på villkorsförändringar. Försäkringsersättningarna fortsatte också att vara höga under 2011 och 2012 vilket berodde på under året sjunkande diskonteringsräntor och ökade avsättningar för skaderegleringskostnader. Variationen i utfallet för 2013 till 2017 beror främst på variationer i marknadsräntor.

Försäkringsersättningar för föräldraledighet har fördubblats mellan åren 2013 och 2014. Detta beror på att den nya försäkringen föräldrapenningtillägg (FPT) började gälla 2014.

Försäkringsersättningar fördelade på utbetalningar och nya avsättningar, mnkr

Försäkringsersättningar fördelade på ersättningsgrundande händelser, mnkr

AFA FÖRSÄKRING

Resultatöversikt 1 januari–31 december

mnkr	AFA Försäkring		AFA Sjukförsäkring		AFA Trygghetsförsäkring		AFA Livförsäkring	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
INTÄKTER								
Premieintäkter	604	-1 778	-230	-2 609	277	291	557	540
Kapitalavkastning	13 196	17 225	10 923	14 265	1 889	2 528	384	432
Resultatandel joint venture	247	296	247	296	-	-	-	-
Summa intäkter	14 046	15 743	10 939	11 952	2 166	2 819	941	972
KOSTNADER								
Försäkringsersättningar	-10 928	-12 595	-7 959	-8 916	-2 151	-2 842	-818	-837
Administrativa driftkostnader	-713	-827	-411	-478	-247	-291	-55	-58
Kostnader för forskning	-105	-156	-38	-83	-53	-61	-14	-12
Summa kostnader	-11 745	-13 578	-8 408	-9 477	-2 451	-3 194	-887	-907
RESULTAT FÖRE SKATT	2 301	2 165	2 532	2 475	-285	-375	54	65
ÅRETS RESULTAT	1 759	1 886	2 074	2 070	-296	-288	-19	104

Ekonomisk ställning per den 31 december

mnkr	AFA Försäkring		AFA Sjukförsäkring		AFA Trygghetsförsäkring		AFA Livförsäkring	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Balansomslutning	212 416	207 273	168 272	163 375	37 505	37 353	6 639	6 545
Placeringsstillgångar	208 309	203 771	165 086	160 921	36 930	36 729	6 293	6 121
Försäkringstekniska avsättningar (FTA)	101 900	100 869	79 937	78 881	20 150	20 216	1 813	1 772
Eget kapital	82 549	80 806	66 012	65 471	12 968	11 746	3 569	3 589

Nyckeltal

	AFA Försäkring		AFA Sjukförsäkring		AFA Trygghetsförsäkring		AFA Livförsäkring	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Totalavkastningsprocent	7,2	9,8	7,3	10,3	6,6	7,8	6,6	7,9
Driftkostnader för skadereglering i % av utbetalda försäkringsersättningar	5,1	4,7	2,8	3,2	13,9	11,5	2,8	1,9
Driftkostnader för kapitalförvaltning i % av förvaltad kapital	0,06	0,07	0,06	0,06	0,08	0,07	0,10	0,12
Konsolideringskapital, mnkr	97 494	95 233	78 320	75 883	14 784	15 014	4 390	4 336
Konsolideringskapital i % av FTA	96	94	98	96	73	74	242	245

I tabellerna ovan avser AFA Försäkring de tre försäkringsföretagen tillsammans. AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring redovisas inklusive koncernvärden för dotterföretag. AFA Livförsäkring redovisas som om företaget konsoliderats i en koncern.

Risker

AFA Försäkring arbetar kontinuerligt med riskhantering. Syftet med riskhanteringen är att säkerställa att riskerna i verksamheterna är väl avvägda mot varandra och mot uppdragen. Riskhanteringen inriktas på att identifiera, mäta och analysera de risker som hotar uppfyllandet av verksamhetsmålen. Riskexponeringen beskriver vilken risk AFA Försäkring är utsatt för och hur den påverkas av vad som görs i den löpande riskhanteringen.

AFA Försäkrings risker delas upp i fem kategorier: försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker, strategiska risker och anseenderisker. En beskrivning av försäkringsföretagens risker och riskhantering återfinns i not 2 i respektive årsredovisning.

Kapitalkrav och kapitalbas enligt solvens II

Företag kan välja att beräkna sitt solvenskapitalkrav (SCR) med en förutbestämd standardformel, eller ansöka om att få använda en intern modell. Vidare kräver Solvens II att företagen ska ha en kvalitetsindelad kapitalbas som minst ska uppgå till SCR.

Försäkringsföretagen inom AFA Försäkring använder standardformeln och uppfyller kapitalkraven under 2017.

AFA Försäkring, kapitalkrav och kapitalbas	2017	2016
SCR	42 188	39 163
Kapitalbas	95 579	91 502
MCR	11 237	10 346

Finansiell riskexponering på balansräkningen

Nedan redovisas den finansiella riskexponeringen på AFA Försäkrings balansräkning under ett år uttryckt som Value at Risk (VaR). VaR definieras som den med en viss sannolikhet (97,5 procent) förväntade förlusten från ogynnsamma marknadsrörelser över ett år.

Vid utgången av 2017 hade de tre försäkringsföretagen inom AFA Försäkring finansiella risker på sammanlagt 20,8 miljarder kronor brutto om perfekt korrelation mellan samtliga risker antages. Till följd av långt driven diversifiering av tillgångarna reducerades de finansiella riskerna med 10,2 miljarder kronor. Den finansiella nettorisken stannade därför på 10,6 miljarder kronor.

AFA Försäkring, VaR, mdkr	2017-12-31	2016-12-31
Ränterisk	1,8	1,9
Aktierisk	6,5	7,9
Fastighetsrisk	5,9	5,2
Alternativa investeringar-risk	3,6	4,3
Valutarisk	2,9	4,9
Summa risker, brutto¹⁾	20,8	24,2
Diversifieringseffekt mellan tillgångsslag	-10,2	-14,5
Summa risker, netto¹⁾	10,6	9,7

¹⁾ Summa risker netto beräknas med observerade korrelationer inom och mellan tillgångsslag uppdelade på typ och geografisk region. Vid beräkning av summa risker brutto sätts dessa till 1.

INNEHÅLL

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	21
VINSTDISPOSITION	30
RESULTATRÄKNING	31
BALANSRÄKNING	34
KASSAFLÖDEANALYS	38
FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL	39
NOTUPPLYSNINGAR	41
UNDERSKRIFTER	89
REVISIONSBERÄTTELSE	90

Styrelsen och verkställande direktören för AFA Sjukförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 502033-0642 (AFA Sjukförsäkring) avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 1 januari–31 december 2017.

Organisation

AFA Sjukförsäkring är moderföretag i AFA Sjukförsäkringskoncernen. Företagets uppgift är att på uppdrag av arbetsmarknadens parter tillhandahålla kollektivavtalade försäkringar för den svenska arbetsmarknaden som ger ersättning vid sjukdom och föräldraledighet. AFA Sjukförsäkring hanterar avtalsgruppsjukförsäkringarna (AGS och AGS-KL), en försäkring vid sjuklivränta, en premiebefrielseförsäkring, en avgiftsbefrielseförsäkring samt en föräldrapenningtilläggsförsäkring (FPT).

Dotterföretaget AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 516401-8615 (AFA Trygghetsförsäkring), uppgift är att åt arbetsmarknadens parter förvalta försäkringsöverenskommelser avseende arbetsskador. AFA Trygghetsförsäkring hanterar trygghetsförsäkringar vid arbetsskada (TFA och TFA-KL) samt den förlängda livräntan.

Verksamheten bedrivs i lokaler i centrala Stockholm, där företaget har sitt säte. Adress till företagets huvudkontor är AFA Sjukförsäkring, 106 27 Stockholm.

Vinstutdelning till aktieägare får enligt bolagsordningen inte ske.

Ägarstruktur

AFA Sjukförsäkring är ett försäkringsföretag som ägs gemensamt av Svenskt Näringsliv och LO.

AFA Sjukförsäkring (moderföretaget) upprättar koncernredovisning för AFA Sjukförsäkringskoncernen (koncernen). Samtliga koncernföretag redovisas i not 12. AFA Sjukförsäkringskoncernen upprättar sin koncernredovisning enligt det internationella regelverket IFRS medan redovisning i juridiska personer görs enligt så kallad lagbegränsad IFRS.

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 502000-9659 (AFA Livförsäkring), är tre försäkringsföretag som har gemensam ledning. AFA Livförsäkring är ett livförsäkringsföretag som ägs gemensamt av Svenskt Näringsliv och LO. Med AFA Försäkring menas i denna årsredovisning den gemen-

samma organisationen för de tre försäkringsföretagen. Med AFA Försäkringsgruppen menas AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring i enlighet med definitionen i 19 kap. 1 § FRL.

Finansiering av försäkringarna

Kapitalavkastningen är en viktig del av finansieringen av försäkringarna och bidrar över tid högst väsentligt till att hålla försäkringspremierna på en låg nivå. Detta förhållande betyder att branschförekommande nyckeltal baserade på premieintäkter inte är relevanta vid bedömning av koncernens och moderföretagets resultat och ekonomiska ställning. Under de senaste tio åren har nästan 100 procent av koncernens och moderföretagets finansiering genererats via kapitalavkastning eftersom premieintäkterna totalt varit negativa på grund av premieåterbetalningar.

Verksamhet

Försäkringstagare och försäkrade

Antalet försäkringsavtal i AFA Sjukförsäkring inom avtalsgruppsjukförsäkringen (AGS och AGS-KL) har ökat under året och uppgick vid utgången av år 2017 till 235 400 tecknade avtal (229 400). Antalet försäkrade inom Svenskt Näringsliv/LO-området är cirka 1,6 miljoner samt inom kommun- och landstingsområdet cirka 1,4 miljoner.

Antalet försäkringsavtal inom föräldrapenningtillägg (FPT) uppgick 2017 till 214 800 avtal (209 900) och antalet försäkrade är cirka 1,5 miljoner.

Antalet arbetsgivare som tecknat trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA och TFA-KL) i AFA Trygghetsförsäkring ökade under året marginellt. Vid årets utgång uppgick antalet tecknade avtal till 220 800 (219 900). Försäkringarna TFA och TFA-KL omfattar cirka 4,2 miljoner anställda på den svenska arbetsmarknaden och cirka 0,2 miljoner egenföretagare.

Skadeutveckling

Antalet nyanmälda skador i avtalsgruppsjukförsäkringen minskade till cirka 127 900 (132 100) under år 2017.

Antalet nyanmälda skador i trygghetsförsäkringen uppgick under år 2017 till cirka 82 100, en ökning med cirka 1 700 jämfört med året innan.

Antalet anmälningar om föräldraledighet till försäkringen om föräldrapenningtillägg (FPT) uppgick under 2017 till cirka 25 000 (22 500).

Förebyggande arbete inom arbetslivet

Arbetsmarknadens parter har valt att lägga flertalet av de kollektivavtalade riskförsäkringarna inom AFA Sjukförsäkringskoncernen. Förutom att administrera dessa försäkringar arbetar koncernen aktivt med insatser som syftar till att minska och förebygga arbetsskador och sjukfrånvaro i samhället. Genom att bidra till att göra arbetsplatser så säkra och trygga som möjligt med målet att ingen ska behöva skadas eller bli sjuk av sitt arbete kan arbetsskador och ohälsa minska långsiktigt, och därmed också kostnaderna för försäkringarna. På detta sätt är det förebyggande arbetet ett tydligt mervärde i de kollektivavtalade försäkringarna. Koncernen arbetar förebyggande på både kort och lång sikt. Bland annat tillhandahåller koncernen systemlösningar som stöder företag och organisationer i deras systematiska arbetsmiljöarbete.

Koncernen bidrar också till forskning och utveckling inom arbetsmiljö- och hälsoområdet, både genom direkta anslag till projekt och program och genom den unika skadedatabasen som med information om nära 14 miljoner försäkringsärenden sedan 1970-talet utgör en solid grund för forskning och informationsinsatser. Det sammanställs årligen generell statistik från vår databas i rapporten Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro samt i fyra delrapporter med fördjupningar i specifika ämnen. Dessutom arbetar koncernen aktivt med att sprida kunskap och resultat av den förebyggande verksamheten.

Under året har koncernen kostnadsfört 91 miljoner kronor (144) för forskning och utveckling. Moderföretaget har kostnadsfört 38 miljoner kronor (84) för forskning och utveckling. Totalt har 10 nya FoU-projekt beviljats (15). Totalt i koncernen beviljades 30 nya FoU-projekt (37). Ett post doc-stöd på 2 miljoner kronor inom området hälsa delades ut.

Utveckling på de finansiella marknaderna

Efter 2016, ett år som präglades av några politiska chocker och ökad osäkerhet avseende ekonomisk och politisk utveckling, så blev 2017 ett år som kännetecknades av ökad stabilitet, både politiskt och ekonomiskt. Valen i flera europeiska stater utföll till marknadernas belåtenhet. Den ekonomiska tillväxten ökade över i stort sett hela världen och företagens vinster utvecklades väl. Priserna på olja och

industrimetaller fortsatte att stiga och i västvärlden steg inflationen till hälsosamma nivåer kring två procent samtidigt som arbetslösheten sjönk till nivåer som inte setts på mer än ett decennium. På kapitalmarknaderna resulterade detta i fortsatt stigande börskurser och fastighetspriser samtidigt som volatiliteten på aktiemarknaden minskade.

På räntemarknaderna var det däremot ganska händelsefattigt. Understödda av centralbankers obligationsköp och styrrentor på krisnivåer höll sig även de längre marknadsräntorna på mycket låga nivåer. Den amerikanska centralbanken fortsatte dock på den inslagna linjen att göra penningpolitiken något mindre expansiv genom att i tre steg höja styrräntan så att den i slutet av året låg i intervallet 1,25–1,5 procent. Styrräntan har därmed höjts fem gånger sedan december 2015. Även den brittiska centralbanken höjde styrräntan under 2017, men med endast en kvarts procentenhet till 0,5 procent. Den europeiska centralbanken och den svenska riksbanken lät sina respektive styrräntor ligga oförändrade på 0 respektive 0,5 procent.

Tittar man på några enskilda ekonomier kännetecknades USA av en ökad tillväxt, och den regionala konjunkturrapporten Beige Book signalerade att alltfler företag upplevde svårigheter att få tag på kvalificerad personal. Donald Trump tillträdde den 20 januari som president och hade, trots republikansk majoritet i kongressens båda kamrar, svårigheter att få igenom många av sina förslag. Han lyckades dock driva igenom en skattereform, som kommer att innebära stora skattelättnader både på bolags- och individnivå. För euroområdet förbättrades situationen påtagligt under 2017. Flera ekonomiska indikatorer uppvisade de högsta noteringarna sedan finanskrisen, bland annat Economic Sentiment Index. Storbritannien däremot uppvisade lägre tillväxttakt än tidigare och flera företag annonserade utflytt, något som tillskrivs osäkerheten kring det framtida utträdet ur Europeiska Unionen (EU). Förhandlingar inleddes i juni mellan Storbritannien och övriga EU om villkoren kring utträdet. Förhandlingarna blev utdragna och först i december var parterna så pass överens att de kunde börja blicka framåt och påbörja förhandlingarna om en framtida handelsrelation. I Sverige var konjunkturen fortsatt stark och enligt Konjunkturinstitutets barometer ansåg alltfler företag att brist på arbetskraft begränsade verksamheten.

För svenskt vidkommande låg räntenivån på 10-åriga statsobligationer på 0,8 procent i slutet av året, vilket var 0,25 procentenheter högre än årets ingångsnivå. På valutamarknaden stärktes SEK under året med nästan tio procent

gentemot USD till 8,20, men försvagades med tre procent gentemot EUR till 9,85. Den svenska aktiemarknaden steg med 9,5 procent medan världsindex steg med cirka 19 procent i lokala valutor och knappt 11 procent mätt i svenska kronor.

AFA Sjukförsäkringskoncernen har, med hänsyn tagen till företagets goda konsolidering, en försiktig finansiell strategi som uttrycks i dess normalportföljer. Vid utgången av året hade koncernen en betydande finansiell styrka med en fonderingskvot på 206 procent (203). Per samma datum hade moderföretaget en fonderingskvot på 202 procent (201).

Risker

Under året har koncernens och moderföretagets försäkringsrisk varit oförändrad. Det samlade strategiska finansiella risktagandet i koncernens normalportföljer ökade något under 2017. AFA Sjukförsäkring ökade sina andelar av fastigheter och alternativa investeringar med två procentenheter vardera medan AFA Trygghetsförsäkring ökade sina andelar av aktier och fastigheter med en procentenhet vardera. I båda företagen möttes dessa förändringar med minskade andelar av räntebärande värdepapper. I not 2 beskrivs koncernens och moderföretagets risker och riskhantering.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Under räkenskapsåret har verksamheten arbetat med förberedelserna inför övergången till EU:s nya dataskyddsregler GDPR, General Data Protection Regulation.

Som en följd av Finansinspektionens ändrade föreskrifter och allmänna råd om normalplan för skadeförsäkringsföretags beräkning av säkerhetsreserv (FFFS 2015:23) har dotterbolaget AFA Trygghetsförsäkring löst upp säkerhetsreserven med 6 976 miljoner kronor och lämnat ett koncernbidrag till AFA Sjukförsäkring. AFA Sjukförsäkring har lämnat ett aktieägartillskott på 6 900 miljoner kronor till AFA Trygghetsförsäkring och samtidigt skrivit ned värdet av aktier i dotterbolag med ett belopp motsvarande aktieägartillskottet.

Förändringar i redovisningsregelverken

Utvecklingen av den internationella redovisningsstandarden IFRS 17 avseende redovisning av försäkringskontrakt har pågått under flera år under ledning av International Accounting Standards Board (IASB). Slutlig standard pre-

senterades i maj 2017. Standarden syftar till att formulera principer för enhetlig värdering av försäkringskontrakt samt att öka jämförbarhet mellan företag genom krav på presentation och upplysningar. Koncernen analyserar för närvarande effekterna för AFA Försäkring.

Verksamhetsutveckling

DIGITALISERING AV AFA FÖRSÄKRINGS VERKSAMHET

Under 2017 har arbetet fortsatt med att förverkliga målen i AFA Försäkrings kanalstrategi. Målet med kanalstrategin är en utökad digitaliserad och automatiserad hantering, med en enklare och smidigare process för kunderna, kortare ledtider, minskade hanteringskostnader och lägre miljöpåverkan som följd. En automatiserad hantering erbjuder bättre förutsättningar för effektiva samarbeten med externa parter och säkerställer en tillförlitlig process. Detta gör det också enklare för AFA Försäkring att arbeta för att alla som är berättigade till ersättning också får det.

Fokus under 2017 har legat på att digitalisera och automatisera moment i anmälningsprocessen samt ökade möjligheter för kunderna att kontakta AFA Försäkring digitalt. Som ett resultat av detta arbete kan den försäkrade idag välja att lämna fler kompletterande uppgifter digitalt istället för per brev eller telefon, t.ex. yrke. AFA Försäkring har också förbättrat flera delar av den digitala anmälan. Som exempel är alla anmälningsflöden nu mobilanpassade och vi har gjort ett arbete för ökad tillgänglighet i tjänsterna.

Under året har även en ny tjänst skapats som möjliggör att vi hämtar vissa anställningsuppgifter från Foras register istället för att kontakta arbetsgivaren. Detta underlättar för arbetsgivaren samt kortar väntetiden för den försäkrade. Det effektiviserar även skaderegleringen då uppgifterna hämtas direkt när anmälan gjorts.

Under 2017 har arbete även gjorts kring att utveckla tjänsterna för arbetsgivaranmälan som lanserades 2016. AFA Försäkring har, tillsammans med en arbetsgivare, drivit ett pilotprojekt med syftet att undersöka hur vi kan förenkla för försäkrad och arbetsgivare och därmed uppnå en ökad ersättningsgrad för anmälda ärenden. Pilotprojektet har visat att en förenklad hantering ökar andelen som får ersättning och arbete pågår nu med att titta på möjliga vägar framåt för att dra nytta av dessa lärdomar för alla arbetsgivare som använder tjänsten.

Personal

KONCERNEN

Medelantalet anställda under år 2017 uppgick till 578 (571) varav 63 procent (64) var kvinnor. Se vidare not 30.

För en redogörelse av principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen, se not 30.

MODERFÖRETAGET

Medelantalet anställda under år 2017 uppgick till 260 (269) varav 60 procent (61) var kvinnor. Se vidare not 30.

För en redogörelse av principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen, se not 30.

Hållbarhetsrapport

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har AFA Sjukförsäkring upprättat den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport gemensamt med övriga bolag inom AFA Försäkring. Hållbarhetsrapporten återfinns på www.afaforsakring.se

FEMÅRSÖVERSIKT, KONCERNEN

RESULTAT, mnkr	2017	2016	2015	2014	2013
Premieintäkter	47	-2 318	-5 192	-6 551	-10 942
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-699	-638	-292	416	767
Försäkringsersättningar	-10 110	-11 758	-6 360	-11 180	-919
Driftkostnader	-658	-769	-632	-585	-432
Övriga tekniska kostnader	-91	-144	-179	-114	-201
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	-11 511	-15 627	-12 655	-18 014	-11 727
Kapitalavkastning	13 510	17 431	10 864	23 886	15 026
Resultat från andelar i joint venture-företag	247	296	176	53	-24
Resultat före skatt	2 246	2 100	-1 615	5 925	3 275
ÅRETS RESULTAT	1 778	1 782	-1 038	4 618	2 424
PREMIENIVÅER, %					
Svenskt Näringsliv/LO-området	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Svenskt Näringsliv/PTK-området	0,03	0,03	0,01	0,01	0,01
Kooperativa området TFA arbetare	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Kooperativa området TFA tjänstemän	0,03	0,03	0,01	0,01	0,01
Kommunala området	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
EKONOMISK STÄLLNING, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Placeringsstillgångar	202 016	197 650	182 789	188 557	179 844
Kassa och bank	2 785	1 979	4 361	4 018	4 074
Försäkringstekniska avsättningar	100 087	99 097	96 706	99 885	98 015
Balansomslutning	205 784	200 728	188 514	195 568	185 618
Konsolideringskapital					
<i>Beskattat eget kapital</i>	78 980	77 217	75 426	76 410	72 084
<i>Uppskjuten skatteskuld</i>	14 124	13 680	13 406	13 940	12 634
Totalt konsolideringskapital	93 104	90 897	88 832	90 350	84 718
NYCKELTAL, %	2017	2016	2015	2014	2013
Skadeprocent	21 511	-507,2	-122,5	-171,0	-8,4
Driftkostnadsprocent	1 400	-33,2	-12,2	-9,1	-3,9
Totalkostnadsprocent	22 911	-540,4	-134,7	-180,1	-12,3
Direktavkastningsprocent ¹⁾	4,7	4,6	5,1	5,0	4,6
Totalavkastningsprocent ²⁾	7,2	9,9	5,8	13,9	8,8
Konsolideringskapital i % av FTA	93	92	92	91	86
Konsolideringsgrad	198 094	-3 921,4	-1 710,9	-1 379,2	-774,2
<i>Driftkostnader för skadereglering i procent av utbetalda försäkringsersättningar</i>	5,3	4,9	5,2	5,6	4,4
<i>Driftkostnader för finansförvaltning i procent av förvaltad kapital</i>	0,06	0,07	0,06	0,06	0,06
Solvensrelaterade nyckeltal³⁾ (avser AFA Försäkringsgruppen)					
Kapitalbas	95 579	91 502			
<i>varav primärkapital</i>	95 579	91 502			
Minimikapitalkrav	11 237	10 346			
Solvenskapitalkrav	42 188	39 163			

¹⁾ Direktavkastning beräknas utifrån andelen direktavkastning i förhållande till totalavkastning enligt samma princip som i totalavkastningstabell.

²⁾ Totalavkastning redovisas enligt metod i totalavkastningstabell vilket också är det mått som används internt.

³⁾ Från och med den 1 januari 2016 ska solvensrelaterade upplysningar lämnas i årsredovisningen. I enlighet med FFFS 2015:12 har ingen omräkning skett för tidigare perioder.

FEMÅRSÖVERSIKT, MODERFÖRETAGET

RESULTAT, mnkr	2017	2016	2015	2014	2013
Premieintäkter	-230	-2 609	-5 369	-6 721	-11 107
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-557	-509	-234	334	767
Försäkringsersättningar	-7 944	-8 817	-4 623	-8 571	-219
Driftkostnader	-407	-415	-408	-270	-196
Övriga tekniska kostnader	-38	-84	-74	-50	-108
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	-9176	-12 434	-10 708	-15 278	-10 863
Kapitalavkastning	2 830	12 769	7 569	19 366	12 185
Resultat före skatt	-6 346	335	-3 139	4 088	1 322
ÅRETS RESULTAT	-8 601	1 047	-3 859	7 203	-223
PREMIENIVÅER, %					
Svenskt Näringsliv/LO-området	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kommunala området	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
EKONOMISK STÄLLNING, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Placeringsstillgångar	152 956	150 016	139 864	150 647	144 532
Kassa och bank	2 189	1 309	3 314	3 155	3 079
Försäkringstekniska avsättningar	79 937	78 881	77 287	80 155	78 967
Balansomslutning	161 791	158 160	150 422	160 941	153 711
Konsolideringskapital					
<i>Beskattat eget kapital</i>	32 070	40 671	39 624	43 483	36 334
<i>Obeskattade reserver</i>	36 507	26 510	27 165	25 034	32 950
<i>Uppskjuten skatteskuld</i>	2 981	3 528	3 324	4 516	2 485
Totalt konsolideringskapital	71 558	70 709	70 113	73 033	71 769
NYCKELTAL, %	2017	2016	2015	2014	2013
Skadeprocent	-3 454	-338,0	-86,1	-127,5	-2,0
Driftkostnadsprocent	-177	-15,9	-7,6	-4,0	-1,8
Totalkostnadsprocent	-3 631	-353,9	-93,7	-131,5	-3,7
Direktavkastningsprocent ¹⁾	4,8	4,7	5,1	5,0	4,5
Totalavkastningsprocent ²⁾	7,3	10,3	6,0	14,1	9,0
Konsolideringskapital i % av FTA	90	90	91	91	91
Konsolideringsgrad	-31 112	-2 710,2	-1 305,9	-1 086,6	-646,2
<i>Driftkostnader för skadereglering i procent av utbetalda försäkringsersättningar</i>	2,6	1,8	2,6	2,8	1,8
<i>Driftkostnader för finansförvaltning i procent av förvaltad kapital</i>	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Solvensrelaterade nyckeltal³⁾					
Kapitalbas	83 086	80 053			
<i>varav primärkapital</i>	83 086	80 053			
Minimikapitalkrav	8 618	7 921			
Solvenskapitalkrav	34 473	31 684			

¹⁾ Direktavkastning beräknas utifrån andelen direktavkastning i förhållande till totalavkastning enligt samma princip som i totalavkastningstabell.

²⁾ Totalavkastning redovisas enligt metod i totalavkastningstabell vilket också är det mått som används internt.

³⁾ Från och med den 1 januari 2016 ska solvensrelaterade upplysningar lämnas i årsredovisningen. I enlighet med FFFS 2015:12 har ingen omräkning skett för tidigare perioder.

Verksamhetens resultat

Premieintäkter

Tack vare en god konsolidering beslutade styrelsen att för nionde året i rad sätta premiesatserna för försäkringarna inom AFA Sjukförsäkring till noll procent av lönesumman.

Under 2017 har AFA Sjukförsäkring betalat tillbaka 248 miljoner kronor för sjukförsäkringen AGS inom privat sektor avseende premieåren 2004 till 2008, baserat på utredningar efter begärda omprövningar.

För AFA Trygghetsförsäkring behölls premienivån på 0,01 procent av lönesumman för arbetsgivare inom Svenskt Näringsliv/LO-kollektivet och för arbetsgivare inom kommuner och landsting. Premierna för arbetsgivare inom Svenskt Näringsliv/PTK-området och behölls på nivån 0,03 procent under 2017.

För arbetsgivare inom det kooperativa området behölls premienivån 0,03 procent för kollektivet tjänstemän och 0,01 procent för kollektivet arbetare.

KONCERNEN

För räkenskapsåret 2017 uppgick premieintäkterna i koncernen till 47 miljoner kronor (-2 318).

MODERFÖRETAGET

För räkenskapsåret 2017 uppgick premieintäkterna i moderföretaget till -230 miljoner kronor (-2 609).

Premienivån för försäkringarna för arbetare inom enskild sektor och för anställda inom kommuner och landsting uppgick liksom föregående år till 0,0 procent av lönesummorna hos de anslutna företagen. Ökningen i premieintäkter beror på en lägre kreditering av premier för tidigare premieår under 2017 jämfört med 2016.

Försäkringsersättningar

KONCERNEN

Kostnaderna för försäkringsersättningar i koncernen uppgick till 10 110 miljoner kronor (11 758). Årets skadeutbetalningar inklusive driftkostnader för skadereglering uppgick till 9 120 miljoner kronor (9 367) och avsättningar för oregrerade skador ökade med 990 miljoner kronor (ökade med 2 391).

Den underliggande skadekostnaden för år 2017 bedöms vara högre än för år 2016, främst beroende på högre löner. Se vidare not 4.

MODERFÖRETAGET

Kostnaderna för försäkringsersättningar i moderföretaget uppgick till 7 944 miljoner kronor (8 817). Årets skadeutbetalningar, inklusive driftkostnader för skadereglering, uppgick till 6 888 miljoner kronor (7 223) och avsättningar för oregrerade skador ökade med 1 056 miljoner kronor (ökade med 1 594).

Driftkostnader

KONCERNEN

Koncernens totala driftkostnader uppgick till 1 268 miljoner kronor (1 426). Minskningen beror främst på 2016 års satsning på arbetsmiljöutbildning samt att bytet av pensionsadministratör givit en koncerneffekt med ökade kostnader i koncernen för 2016. Se vidare not 5.

MODERFÖRETAGET

Moderföretagets totala driftkostnader uppgick till 698 miljoner kronor (668). 2016 års effekt av bytet av pensionsadministratör gav lägre pensionskostnader än ett normalår. Se vidare not 5.

Kapitalavkastning

KONCERNEN

Koncernens totala kapitalavkastning uppgick till 12 811 miljoner kronor (16 793). Totalavkastningen för koncernens placeringstillgångar uppgick under år 2017 till 7,2 procent (9,9). Den aktiva avkastningen för noterade tillgångar uppgick till 0,3 procentenheter (1,0).

Under tioårsperioden 2008-2017 har koncernens avkastning överträffat dess normalportföljsavkastning med sammanlagt 5,1 procentenheter.

I not 7 specificeras och utvärderas årets avkastning fördelad på olika tillgångsslag i en totalavkastningstabell och en bidragsanalys.

MODERFÖRETAGET

Moderföretagets totala kapitalavkastning uppgick till 2 273 miljoner kronor (12 260). Totalavkastningen för företagets placeringstillgångar uppgick under år 2017 till 7,3 procent (10,3). Den aktiva avkastningen för noterade tillgångar uppgick till 0,4 procentenheter (1,3).

Under tioårsperioden 2008-2017 har företagets avkastning överträffat dess normalportföljsavkastning med sammanlagt 6,4 procentenheter.

I not 7 specificeras och utvärderas årets avkastning fördelad på olika tillgångsslag i en totalavkastningstabell och en bidragsanalys.

Övriga tekniska kostnader

Övriga tekniska kostnader utgörs av anslag för forskning.

KONCERNEN

Koncernens kostnader för anslag för forskning uppgick till 91 miljoner kronor (144).

MODERFÖRETAGET

Moderföretagets kostnader för anslag för forskning uppgick till 38 miljoner kronor (84).

Obeskattade reserver

I september 2015 medgav Finansinspektionen AFA Sjukförsäkring dispens från reglerna om maximal avsättning i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om normalplan för skadeförsäkringsbolags redovisning av säkerhetsreserv (FFFS 2013:8). Dispensen omfattar redovisningsåren 2016–2018 och innebär att avsättningen till säkerhetsreserv får uppgå till maximalt 50 procent av avsättningen till oreglerade skador, såväl kända som okända. Årets avsättning till säkerhetsreserven uppgick till 9 997 miljoner kronor (7 555). Se vidare not 8.

Resultat före skatt

KONCERNEN

Resultat före skatt i koncernen uppgick till 2 246 miljoner kronor (2 100). Resultatförbättringen beror främst på att premieintäkterna är högre och försäkringssersättningarna lägre jämfört med 2016 vilket delvis motverkats av lägre kapitalavkastning under 2017.

MODERFÖRETAGET

Resultat före skatt i moderföretaget uppgick till -6 346 miljoner kronor (335). Resultatförsämringen beror till största del på lägre kapitalavkastning under 2017.

Verksamhetens ställning

Balansräkning

KONCERNEN

Balansomslutningen i koncernen ökade till 205 784 miljoner kronor (200 728).

MODERFÖRETAGET

Balansomslutningen i moderföretaget ökade till 161 791 miljoner kronor (158 160).

Placeringsstillgångar

KONCERNEN

Placeringsstillgångarna i koncernen uppgick till 202 016 miljoner kronor (197 650). Se vidare not 11–17.

Exponeringsmässigt bestod portföljen vid utgången av år 2017 till 44 procent (45) av räntebärande värdepapper, till 31 procent (30) av noterade aktier, till 17 procent (16) av fastigheter samt till 8 procent (9) av alternativa investeringar.

MODERFÖRETAGET

Placeringsstillgångarna i moderföretaget uppgick till 152 956 miljoner kronor (150 016). Se vidare not 11–17.

Exponeringsmässigt bestod portföljen vid utgången av år 2017 till 43 procent (43) av räntebärande värdepapper, till 31 procent (31) av noterade aktier, till 18 procent (17) av fastigheter samt till 8 procent (9) av alternativa investeringar.

Försäkringstekniska avsättningar

KONCERNEN

I koncernen består de försäkringstekniska avsättningarna av avsättning för oreglerade skador. Denna uppgick till 100 087 miljoner kronor (99 097).

Avsättning för oreglerade skador delas upp i avsättning för inträffade och rapporterade skador, inträffade men ej rapporterade skador samt skaderegleringskostnader. Avsättningen för inträffade men ej rapporterade skador och skaderegleringskostnader utgör cirka 43 procent av den totala avsättningen. Se vidare not 1 och 22.

MODERFÖRETAGET

I moderföretaget består de försäkringstekniska avsättningarna av avsättning för oreglerade skador. Denna uppgick till 79 937 miljoner kronor (78 881).

Avsättning för oreglerade skador delas upp i avsättning för inträffade och rapporterade skador, inträffade men ej rapporterade skador samt skaderegleringskostnader. Avsättningen för inträffade men ej rapporterade skador och skaderegleringskostnader utgör cirka 39 procent av den totala avsättningen. Se vidare not 1 och 22.

Eget kapital och konsolideringskapital

KONCERNEN

Eget kapital i koncernen ökade till 78 980 miljoner kronor jämfört med 77 217 miljoner kronor föregående år. Konsolideringskapitalet ökade under året till 93 104 miljoner kronor (90 897) vilket motsvarar 93 procent (92) av de försäkringstekniska avsättningarna.

MODERFÖRETAGET

Eget kapital i moderföretaget minskade till 32 070 miljoner kronor jämfört med 40 671 miljoner kronor föregående år. Konsolideringskapitalet ökade under året till 71 558 miljoner kronor (70 709) vilket motsvarar 90 procent (90) av de försäkringstekniska avsättningarna.

Kassaflöde

KONCERNEN

Kassa och bank i koncernen ökade med 806 miljoner kronor (minskade med 2 382).

MODERFÖRETAGET

Kassa och bank i moderföretaget ökade med 880 miljoner kronor (minskade med 2 005).

Framtidsutsikter

Vid förväntad utveckling av premieintäkter, försäkringsersättningar och driftkostnader krävs en totalavkastning på cirka 5,6 procent (5,7) på företagens placeringstillgångar för att uppnå nollresultat i moderföretaget år 2018.

Varje procentenhets avkastning innebär cirka 1 550 miljoner kronor (1 500) i resultat för moderföretaget. Detta motsvarar i sin tur cirka 0,21 procentenheter (0,21) i premienivå för moderföretagets försäkringar.

Vid förväntad utveckling av dotterföretaget AFA Trygghetsförsäkrings premieintäkter, försäkringsersättningar och driftkostnader krävs en totalavkastning på cirka 6,6 procent (6,6) på dotterföretagets placeringstillgångar för att uppnå nollresultat i dotterföretaget år 2018.

Varje procentenhets avkastning innebär cirka 350 miljoner kronor (350) i resultat för dotterföretaget AFA Trygghetsförsäkring. Detta motsvarar i sin tur cirka 0,03 procentenheter (0,03) i premienivå för dotterföretagets försäkringar.

VINSTDISPOSITION

KONCERNEN

Koncernens fria egna kapital uppgick enligt koncernbalansräkningen till 40 730 miljoner kronor (41 300).

MODERFÖRETAGET

Enligt bolagsordningen får utdelning inte lämnas. Styrelsen föreslår att till bolagsstämman förfogande stående överskott i kronor enligt nedan, balanseras i ny räkning.

Ingående fritt eget kapital	40 664 176 828
Årets resultat	-8 601 158 032
Summa	32 063 018 796

KONCERNEN

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE	NOT	2017	2016
Premieintäkter		47	-2 318
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		-699	-638
Försäkringsersättningar	4		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>		-9 120	-9 367
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>		-990	-2 391
Summa försäkringsersättningar		-10 110	-11 758
Driftkostnader	5	-658	-769
Övriga tekniska kostnader	6	-91	-144
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		-11 511	-15 627
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-11 511	-15 627
Kapitalavkastning	7		
<i>Kapitalavkastning, intäkter</i>		14 068	17 573
<i>Orealiserade vinster på placeringstillgångar</i>		4 401	3 285
<i>Kapitalavkastning, kostnader</i>		-5 082	-732
<i>Orealiserade förluster på placeringstillgångar</i>		-576	-3 333
<i>Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen</i>		699	638
Summa kapitalavkastning		13 510	17 431
Resultat från andelar i joint venture-företag	13	247	296
RESULTAT FÖRE SKATT		2 246	2 100
Skatt på årets resultat	9	-468	-318
ÅRETS RESULTAT		1 778	1 782
Årets resultat hänförligt till:			
Ägare av moderföretaget		1 805	1 808
Innehav utan bestämmande inflytande		-27	-26
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT		2017	2016
Årets resultat		1 778	1 782
Övrigt totalresultat för året			
Poster som inte kommer att omklassificeras till årets resultat			
<i>Aktuariella vinster och förluster</i>		-16	9
Summa övrigt totalresultat för året		-16	9
TOTALRESULTAT FÖR ÅRET		1 762	1 791
Årets totalresultat hänförligt till:			
Ägare av moderföretaget		1 789	1 817
Innehav utan bestämmande inflytande		-27	-26

MODERFÖRETAGET

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE	NOT	2017	2016
Premieintäkter		-230	-2 609
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	3	-557	-509
Försäkringsersättningar	4		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>		-6 888	-7 223
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>		-1 056	-1 594
Summa försäkringsersättningar		-7 944	-8 817
Driftkostnader	5	-407	-415
Övriga tekniska kostnader	6	-38	-84
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		-9 176	-12 434
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-9 176	-12 434
Kapitalavkastning	7		
<i>Kapitalavkastning, intäkter</i>		11 415	14 042
<i>Orealiserade vinster på placeringstillgångar</i>		2 147	1 349
<i>Kapitalavkastning, kostnader</i>		-10 796	-248
<i>Orealiserade förluster på placeringstillgångar</i>		-493	-2 883
<i>Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen</i>		557	509
Summa kapitalavkastning		2 830	12 769
RESULTAT FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATT		-6 346	335
Bokslutsdispositioner			
<i>Erhållna koncernbidrag</i>		7 203	261
<i>Avsättning till säkerhetsreserv</i>	8	-9 997	-7 555
<i>Upplösning av periodiseringsfond</i>	8	-	8 210
Summa bokslutsdispositioner		-2 794	916
Resultat före skatt		-9 140	1 251
Skatt på årets resultat	9	539	-204
ÅRETS RESULTAT		-8 601	1 047
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT		2017	2016
Årets resultat		-8 601	1 047
TOTALRESULTAT FÖR ÅRET		-8 601	1 047

KONCERNEN

RESULTAT 2017	Sjuk-/olycksfall	Trygghetsförsäkring vid arbetsskada	Inkomstförsäkring och avgångsbidragsförsäkring	Totalt
Premieintäkter	-230	277	-	47
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-557	-142	-	-699
Försäkringsersättningar	-7 560	-2 166	-384	-10 110
Driftkostnader	-396	-251	-11	-658
Övriga tekniska kostnader	-38	-53	-	-91
FÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT	-8 781	-2 335	-395	-11 511

MODERFÖRETAGET

RESULTAT 2017	Sjuk-/olycksfall	Inkomstförsäkring och avgångsbidragsförsäkring	Totalt
Premieintäkter	-230	-	-230
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-557	-	-557
Försäkringsersättningar	-7 560	-384	-7 944
Driftkostnader	-396	-11	-407
Övriga tekniska kostnader	-38	-	-38
FÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT	-8 781	-395	-9 176

KONCERNEN

RESULTAT 2016	Sjuk-/olycksfall	Trygghetsförsäkring vid arbetsskada	Inkomstförsäkring och avgångsbidragsförsäkring	Totalt
Premieintäkter	-2 609	291	-	-2 318
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-509	-129	-	-638
Försäkringsersättningar	-8 359	-2 856	-543	-11 758
Driftkostnader	-467	-295	-7	-769
Övriga tekniska kostnader	-84	-60	-	-144
FÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT	-12 028	-3 049	-550	-15 627

MODERFÖRETAGET

RESULTAT 2016	Sjuk-/olycksfall	Inkomstförsäkring och avgångsbidragsförsäkring	Totalt
Premieintäkter	-2 609	-	-2 609
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-509	-	-509
Försäkringsersättningar	-8 274	-543	-8 817
Driftkostnader	-408	-7	-415
Övriga tekniska kostnader	-84	-	-84
FÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT	-11 884	-550	-12 434

BALANSRÄKNING PER DEN 31 DECEMBER
mnkr

KONCERNEN

TILLGÅNGAR	NOT	2017	2016
Immateriella tillgångar	10	-	3
Placeringstillgångar			
Rörelsefastigheter	11	724	734
Förvaltningsfastigheter	11,15	30 417	28 565
Andelar i joint venture	13	1 272	959
Andra finansiella placeringstillgångar	14,15,16,17		
<i>Aktier och andelar</i>		75 605	75 012
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>		83 018	82 429
<i>Utlåning till kreditinstitut</i>		10 031	7 275
<i>Derivat</i>		356	251
<i>Övriga finansiella placeringstillgångar</i>		593	2 425
Summa andra finansiella placeringstillgångar		169 603	167 392
Summa placeringstillgångar		202 016	197 650
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring		17	7
Övriga fordringar	19	274	243
Summa fordringar		284	250
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	20	32	20
Kassa och bank		2 785	1 979
Summa andra tillgångar		2 817	1 999
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	21	660	826
SUMMA TILLGÅNGAR		205 784	200 728

KONCERNEN

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	NOT	2017	2016
Eget kapital	26		
Eget kapital hänförligt till ägare av moderföretaget			
<i>Aktiekapital</i>		7	7
<i>Övriga bundna reserver</i>		37 202	34 842
<i>Balanserat resultat</i>		38 941	39 483
<i>Årets resultat</i>		1 789	1 817
Summa eget kapital hänförligt till ägare av moderföretaget		77 939	76 149
Innehav utan bestämmande inflytande		1 041	1 068
Summa eget kapital		78 980	77 217
Försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för oreglerade skador	22	100 087	99 097
Andra avsättningar			
Avsättning för pensioner	30	977	911
Avsättning för skatter	23	14 124	13 680
Summa andra avsättningar		15 101	14 591
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	24	199	265
Derivat	15,17,25	536	1 261
Skulder till kreditinstitut	15,27	9 826	6 889
Övriga skulder	28	614	769
Summa skulder		11 168	9 184
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	441	639
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		205 784	200 728

MODERFÖRETAGET

TILLGÅNGAR	NOT	2017	2016
Placeringstillgångar			
Byggnader och mark	11,15	10 471	10 475
Placeringar i koncernföretag och intresseföretag			
<i>Aktier i koncernföretag</i>	12	4 424	4 726
<i>Aktier i joint venture-företag</i>	13	535	468
Summa placeringar i koncernföretag och intresseföretag		4 959	5 194
Andra finansiella placeringstillgångar	14,15,16,17		
<i>Aktier och andelar</i>		62 355	61 781
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>		66 327	64 831
<i>Utlåning till kreditinstitut</i>		7 962	5 690
<i>Derivat</i>		289	200
<i>Övriga finansiella placeringstillgångar</i>		593	1 845
Summa andra finansiella placeringstillgångar		137 526	134 347
Summa placeringstillgångar		152 956	150 016
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring		4	0
Övriga fordringar	19	6 114	6 200
Summa fordringar		6 118	6 200
Andra tillgångar			
Materiella tillgångar	20	32	20
Kassa och bank		2 189	1 309
Summa andra tillgångar		2 221	1 329
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	21	496	615
SUMMA TILLGÅNGAR		161 791	158 160

MODERFÖRETAGET

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	NOT	2017	2016
Eget kapital	26		
Aktiekapital		7	7
Balanserat resultat		40 664	39 617
Årets resultat		-8 601	1 047
Summa eget kapital		32 070	40 671
Obeskattade reserver	8		
Säkerhetsreserv		36 507	26 510
Periodiseringsfond		-	-
Summa obeskattade reserver		36 507	26 510
Försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för oreglerade skador	22	79 937	78 881
Andra avsättningar			
Avsättning för pensioner	30	569	531
Avsättning för skatter	23	2 981	3 528
Summa andra avsättningar		3 550	4 059
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	24	160	227
Derivat	15,17,25	436	1 008
Skulder till kreditinstitut	15,27	7 846	5 384
Övriga skulder	28	1 080	1 072
Summa skulder		9 522	7 691
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	29	205	348
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		161 791	158 160

KASSAFLÖDESANALYS
mnkr

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Kassaflöde från den löpande verksamheten				
Premieinbetalningar	235	249	0	0
Premieåterbetalningar	-123	-2 827	-123	-2 827
Skadeutbetalningar	-9 148	-9 362	-6 911	-7 234
Utbetalningar för driftkostnader	-677	-977	-603	-728
Utbetalningar från anslagsverksamhet m.m.	-175	-121	-74	-72
Inbetalningar fastighetsförvaltning	1 387	1 298	447	397
Utbetalningar fastighetsförvaltning	-394	-382	-118	-121
Investeringar/försäljningar i:				
Byggnader och mark	554	-64	1 210	127
Aktier och andelar	-55	1 729	311	1 720
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-2 639	1 598	-3 107	1 333
Derivat	2 115	-1 250	1 708	-975
Övriga finansiella placeringstillgångar	4 766	4 464	3 714	3 539
Utlåning till kreditinstitut	-2 866	-4 661	-2 357	-3 670
Erhållna utdelningar	7 378	6 058	6 114	5 006
Erhållna räntor	1 716	2 255	1 425	1 814
Betalda räntor	-968	-327	-607	-279
Betald inkomstskatt	-217	-110	-77	-69
Summa kassaflöde från den löpande verksamheten	889	-2 430	952	-2 039
Kassaflöde från investeringsverksamheten				
Förvärv av materiella anläggningstillgångar	-25	-7	-25	-7
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	0	-	0	-
ÅRETS KASSAFLÖDE	864	-2 437	927	-2 046
Kassa och bank vid årets början	1 979	4 361	1 309	3 314
Valutakursdifferens i kassa och bank	-58	55	-47	41
KASSA OCH BANK VID ÅRETS SLUT	2 785	1 979	2 189	1 309

KONCERNEN

	Hänförligt till moderföretagets aktieägare					
	Aktie- kapital	Övriga bundna reserver	Balanserat resultat (inkl. årets resultat)	Summa	Innehav utan bestäm- mande inflytande	Summa eget kapital
Ingående balans per 1 januari 2016	7	35 912	38 414	74 332	1 094	75 426
Totalresultat						
Årets resultat			1 808	1 808	-26	1 782
Aktuariella vinster och förluster			9	9	-	9
Summa totalresultat			1 817	1 817	-26	1 791
Omföring mellan bundet och fritt eget kapital						
Eget kapitals andel av årets förändring av säkerhetsreserv		-1 070	1 070	-	-	-
Summa omföring mellan bundet och fritt eget kapital		-1 070	1 070	-	-	-
Utgående balans per 31 december 2016	7	34 842	41 301	76 150	1 068	77 218
Ingående balans per 1 januari 2017	7	34 842	41 301	76 150	1 068	77 218
Totalresultat						
Årets resultat			1 805	1 805	-27	1 778
Aktuariella vinster och förluster			-16	-16	-	-16
Summa totalresultat			1 789	1 789	-27	1 762
Omföring mellan bundet och fritt eget kapital						
Eget kapitals andel av årets förändring i obeskattade reserver		2 360	-2 360	-	-	-
Summa omföring mellan bundet och fritt eget kapital		2 360	-2 360	-	-	-
Utgående balans per 31 december 2017	7	37 202	40 730	77 939	1 041	78 980
Övriga bundna reserver						
		Fond orealise- rade vinster	Obeskattade reserver		Innehav utan bestäm- mande inflytande	Summa
Ingående balans per 1 januari 2016		5 628	30 284		1 473	37 385
Årets förändring		-	-1 070		-56	-1 126
Utgående balans per 31 december 2016		5 628	29 214		1 417	36 259
Ingående balans per 1 januari 2017		5 628	29 214		1 417	36 259
Årets förändring		-	2 360		-5	2 355
Utgående balans per 31 december 2017		5 628	31 574		1 412	38 614

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL
mnkr

MODERFÖRETAGET

	Aktiekapital	Balanserat resultat	Totalresultat för perioden	Totalt eget kapital
Ingående balans per 1 januari 2016	7	43 476	-3 859	39 624
Föregående års vinstdisposition		-3 859	3 859	-
Totalresultat för perioden		-	1 047	1 047
Utgående balans per 31 december 2016	7	39 617	1 047	40 671
Ingående balans per 1 januari 2017	7	39 617	1 047	40 671
Föregående års vinstdisposition		1 047	-1 047	-
Totalresultat för perioden		40 664	-8 601	-8 601
Utgående balans per 31 december 2017	7	40 664	-8 601	32 070

Ägare och antal aktier:

Landsorganisationen i Sverige (LO)
Svenskt Näringsliv

350 (350) aktier à nom. 10 000 kronor
350 (350) aktier à nom. 10 000 kronor

De finansiella rapporterna och noterna till de finansiella rapporterna presenteras i miljoner svenska kronor om inte annat anges. På grund av avrundning i noterna kan summeringar avvika från totalen.

Not 1. Redovisningsprinciper

Allmän information

Denna årsredovisning och koncernredovisning har upprättats och godkänts av styrelsen och verkställande direktören den 10 april 2018 och kommer att föreläggas bolagsstämman den 30 maj 2018 för fastställande. Företaget är ett svenskt försäkringsaktiebolag med säte i Stockholm och kontor i centrala Stockholm. AFA Sjukförsäkringsaktiebolag är moderföretag i AFA Sjukförsäkringskoncernen.

Uttalande om överensstämmelse med tillämpade regelverk

Denna årsredovisning upprättas i enlighet med de av EU godkända standarderna International Financial Reporting Standards (IFRS) samt tolkningsuttalanden från IFRS Interpretations Committee.

Vid upprättandet tillämpas också lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), Rådet för finansiell rapporterings (RFR)uttalanden samt rekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner. Vidare tillämpas Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter.

Moderföretaget i AFA Sjukförsäkringskoncernen tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS. Den finansiella rapporteringen följer lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter. Vidare tillämpas Rådet för finansiell rapporterings (RFR) rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer vid upprättandet av årsredovisningen. Moderföretaget tillämpar samma principer som koncernen med de undantag som beskrivs i avsnittet Tillkommande redovisningsprinciper i moderföretaget.

Enligt 5 kap. 5 § ÅRFL angående resultat per försäkringsklass lämnas ingen upplysning utan hänvisning sker till resultatanalysen i förvaltningsberättelsen.

Nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft

International Accounting Standards Board (IASB) har givit ut nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft. Vissa av dessa standarder är godkända inom EU medan andra ännu inte har godkänts för tillämpning. Nedan återfinns de nya

och ändrade standarder och tolkningar som getts ut av IASB men som ännu ej har trätt i kraft. Dessa har ännu inte tillämpats av AFA Sjukförsäkring.

IFRS 9 – Finansiella instrument kommer att ersätta befintliga regler om redovisning, värdering, nedskrivning och säkringsredovisning. IFRS 9 är principdrivet jämfört med IAS 39 som är regelbaserat och innehåller nya principer för hur finansiella tillgångar ska klassificeras och värderas. Avgörande för klassificeringen, i vilken värderingskategori en finansiell tillgång hänförs sig till grundar sig på företagets affärsmodell. Bedömningen avseende affärsmodell ska också ta hänsyn till hur de finansiella instrumenten förvaltas och hur resultatet av hanteringen följs upp. Enligt IFRS 9 ska alla finansiella tillgångar som inte redovisas till verkligt värde med värdeförändringar i resultaträkningen vara föremål för nedskrivningsprövning utifrån förväntade kreditförluster under instrumentets hela löptid till skillnad från IAS 39 som baseras på den faktiska kreditförlusten. Standarden är beslutad och börjar gälla räkenskapsår som börjar 1 januari 2018. En analys av att införa IFRS 9 har gjorts och bedömningen är att standarden inte kommer att innebära några väsentliga förändringar för AFA Sjukförsäkring, eftersom företaget redan idag värderar de flesta finansiella instrument till verkligt värde med förändringar över resultaträkningen och eftersom det inte tillämpar säkringsredovisning.

Standarden IFRS 15 – Intäkter kommer att ersätta befintliga regler för intäktsredovisning med en enda standard som godkänts av EU för tillämpning. AFA Sjukförsäkrings bedömning är att redovisningen av intäkterna ifrån huvudverksamheten – premier i försäkringsrörelsen – inte kommer att påverkas, men ingen slutlig bedömning har gjorts av hur redovisningen av övriga intäkter kommer att påverkas. Dock förväntas standarden inte få någon väsentlig påverkan på AFA Sjukförsäkrings finansiella rapporter.

En ny standard om redovisning av leasingavtal (IFRS 16) har publicerats under 2016 och förväntas godkännas av EU för förstagångstillämpning från och med 1 januari 2019. Standarden bedöms dock inte få någon väsentlig effekt på AFA Sjukförsäkrings finansiella rapporter när den träder i kraft, eftersom företaget inte har tecknat några väsentliga leasingavtal i egenskap av leasetagare.

Utvecklingen av den internationella redovisningsstandard IFRS 17 avseende redovisning av försäkringskontrakt har pågått under flera år under ledning av International Accounting Standards Board (IASB). Slutlig standard presenterades i maj 2017. Standarden syftar till att formulera principer för enhetlig värdering av försäkringskontrakt samt att öka jämförbarhet mellan företag genom krav på presentation och upplysningar. Koncernen analyserar för närvarande effekterna för AFA Försäkring.

Slutligen har en rad mindre, specifika ändringar beslutats i enskilda IFRS-standarder, men inga av dessa har bedömts beröra AFA Sjukförsäkring.

Redovisningsprinciper i moderföretaget

Moderföretaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen. Därutöver följer moderföretaget Rådet för finansiell rapportering (RFR) rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer.

Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetodik har tillämpats som i AFA Sjukförsäkrings årsredovisning 2016 och inga väsentliga ändringar har påverkat redovisningen i de finansiella rapporterna. Nedan anges de redovisningsprinciper som tillämpas av moderföretaget och som tillkommer enligt RFR 2 Redovisning för juridiska personer.

PLACERINGAR I KONCERNFÖRETAG OCH JOINT VENTURE

Aktier i koncernföretag och joint venture redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar. Förvärvsrelaterade utgifter för koncernföretag och joint venture som kostnadsförs i koncernredovisningen ingår som en del i anskaffningsvärdet för andelar i dotterföretag.

KONCERNBIDRAG

Erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas i posten Bokslutsdispositioner i resultaträkningen som en ökning eller minskning av årets resultat.

PENSIONER

I koncernen finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom pensionsavsättningar i balansräkningen, Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring. Moderföretaget har tecknat kreditförsäkring motsvarande pensionsavsättningen hos Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti (PRI). De individuella pensionsutfästelserna är tryggade genom försäkring och i form av direktpension som säkerställs via kapitalförsäkring med pantförskrivning.

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter som företaget åtagit sig att betala, vilket medför att den anställda bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Avgifterna till avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad i årets resultat under den period som intjänandet sker.

Som förmånsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där den anställda garanteras en viss pension i förhållande till lönen samt att företaget i allt väsentligt bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Enligt IFRS ska förmånsbestämda planer redovisas i enlighet med IAS 19. Kostnaden för pensionsförpliktelsen fastställs med den så kallade PUC-metoden (Projected Unit Credit). Metoden inkluderar framtida intjänande med syfte att fördela pensionskostnaden jämnt över intjäningstiden. Kostnaden avseende periodens tjänstgöring redovisas som en

kostnad i resultaträkningen och effekter av omvärderingar i form av aktuariella vinster eller förluster redovisas i Övrigt totalresultat.

I moderföretaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser.

Avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas på samma sätt som i koncernen.

Förmånsbestämda pensionsplaner redovisas i enlighet med förenklingsregeln i RFR 2 och beräknas enligt trygghandelagen samt PRI:s och Konsumentkooperationens grunder, vilket avviker från IAS 19 men är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. Kostnaderna för de förmånsbestämda planerna redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt pensionsrätterna intjänas.

Principer för upprättande av koncernredovisning

Koncernredovisningen omfattar moderföretaget och dess dotterföretag samt innehav i joint venture. Dotterföretag är företag över vilka moderföretaget utövar ett bestämmande inflytande. Joint venture är samarbetsarrangemang genom vilka parterna som har ett gemensamt bestämmande inflytande över arrangemanget har rätt till nettotillgångarna från arrangemanget. Bestämmande inflytande föreligger när en investerare är exponerad för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt engagemang i investeringsobjektet och kan påverka avkastningen med hjälp av sitt bestämmande inflytande över investeringsobjektet.

De finansiella rapporterna för moderföretaget, dotterföretagen samt joint venture som konsolideras avser samma period och är upprättade enligt de redovisningsprinciper som gäller för koncernen. Ett dotterföretag eller ett joint venture tas in i koncernredovisningen vid förvärvstidpunkten, vilket är den dag då moderföretaget får ett bestämmande inflytande, och ingår i koncernredovisningen till den dag då det bestämmande inflytandet upphör.

Koncernredovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden för dotterföretag. Anskaffningsvärdet för ett förvärv utgörs av verkligt värde på tillgångarna som lämnats som ersättning och uppkomna eller övertagna skulder per överlåtelsedagen. Väsentliga transaktionskostnader för förvärv av dotterföretag redovisas i koncernredovisningen när de uppkommer och inkluderas inte i anskaffningsvärdet för de förvärvade företagen. Exempel på sådana kostnader är kostnader för juridiska konsultationer i samband med förvärven.

Joint venture redovisas i koncernredovisningen enligt kapitalandelsmetoden vilket betyder att andelar i ett företag redovisas till anskaffningsvärde vid anskaffningstillfället och därefter justeras med ägarföretagets andel av förändringen i investeringsobjektets nettotillgångar.

Identifierade förvärvade tillgångar och övertagna skulder och eventuella förpliktelser i ett rörelseförvärv värderas inledningsvis till verkligt värde på förvärvsdagen. Om anskaffningsvärdet understiger verkligt värde för det förvärvade dotterföretagets tillgångar, skulder och eventuella förpliktelser redovisas mellanskillnaden direkt i resultaträkningen.

Koncerninterna transaktioner och balansposter samt orealiserade vinster och förluster på transaktioner mellan koncernföretag elimineras.

Värderingsgrunder för upprättande av redovisningen

Tillgångar och skulder värderas till anskaffningsvärden, undantaget placeringstillgångar som redovisas till verkligt värde och försäkringstekniska avsättningar som värderas utifrån vedertagna aktuariella metoder och betryggande aktuariella antaganden. Värdeförändringarna för placeringstillgångar och försäkringstekniska avsättningar redovisas i resultaträkningen.

IFRS 4 föreskriver att endast avtal som innebär betydande överföring av försäkringsrisk, till skillnad från avtal som till övervägande del innebär sparande, ska redovisas som försäkringsavtal. Samtliga av koncernens försäkringsprodukter innebär att koncernen övertar en betydande risk för försäkringstagarna genom att gå med på att kompensera dem eller andra förmåntagare om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa.

Redovisning av utländsk valuta

Moderföretagets funktionella valuta och koncernens rapporteringsvaluta är svenska kronor. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till svenska kronor enligt de valutakurser som gäller på transaktionsdagen. På balansdagen omräknas monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta till svenska kronor enligt gällande balansdagskurs. Valutakursvinster och -förluster som uppkommer till följd av detta redovisas i resultaträkningen i posterna Kapitalavkastning, intäkter och Kapitalavkastning, kostnader.

Tillämpade principer för poster i resultaträkningen

Posterna som ingår i det tekniska resultatet avser till helt övervägande del företagets verksamhet som försäkringsgivare. Det icke-tekniska resultatet utgörs av de poster som i huvudsak är hänförliga till kapitalförvaltningen.

PREMIEINTÄKTER

Premier från försäkringsavtal redovisas som intäkter i takt med intjänandet med avdrag för befarade och konstaterade kundförluster.

KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD TILL FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Den totala kapitalavkastningen redovisas i det icke-tekniska resultatet. En del av denna avkastning kan betraktas som hänförlig från inbetalda premier som förvaltats av placeringsverksamheten för försäkringsrörelsens räkning. Av denna anledning allokteras en del av avkastningen till det tekniska resultatet.

Vid beräkningen av den kapitalavkastning som är hänförlig till det tekniska resultatet används försäkringsrörelsens genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar som förvaltas av placeringsverksamheten. Den överförda kapitalavkastningen beräknas utifrån en räntesats som motsvarar medelavkastningen per år på 3-månaders statsskuldväxlar.

FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

De totala försäkringsersättningarna för redovisningsperioden omfattar dels under perioden utbetalda försäkringsersättningar, dels förändringar i avsättning för oreglerade skador. Utbetalda försäkringsersättningar inkluderar förutom skadeersättningar även kostnader för skadereglering.

DRIFTKOSTNADER

Driftkostnaderna för perioden delas upp på driftkostnader för skadereglering och kostnader för övrig försäkringsteknisk verksamhet. I moderföretagets icke-tekniska redovisning av kapitalavkastning ingår driftkostnader för finansförvaltningen och fastighetsförvaltningen.

Driftkostnaderna avser både direkta och indirekta kostnader. De fördelas och redovisas utifrån den funktion de härrör ifrån:

- Skadereglering
- Administration
- Kapitalförvaltning
- Fastighetsförvaltning

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Driftkostnader fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Företagens anställda är tillikaanställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Ersättningar till anställda fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

PENSIONS-KOSTNADER

I koncernen finns både förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensionsplaner. Pensionskostnader redovisas enligt IAS 19 i koncernredovisningen.

I koncernredovisningen redovisas aktuariella vinster och förluster i pensionsskulden samt finansiella vinster och förluster i stiftelsens kapital helt och hållet under den period de inträffar. Dessa effekter redovisas i övrigt totalresultat som poster som inte kommer att omföras till resultaträkningen. I moderföretaget redovisas dessa effekter i resultaträkningen. Moderföretagets utgifter för avgiftsbestämda pensionsplaner kostnadsförs i takt med de anställdas intjänande.

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter som företaget åtagit sig att betala, vilket medför att den anställde bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Avgifterna till avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad i årets resultat under den period som intjänandet sker.

Som förmånsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där den anställde garanteras en viss pension i förhållande till lönen samt att företaget i allt väsentligt bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Förmånsbestämda pensionsplaner redovisas i enlighet med förenklingsregeln i RFR 2 och beräknas enligt trygghandelagen samt PRI:s och Konsumentkooperationens grunder.

Kostnaderna för de förmånsbestämda planerna redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt pensionsrätten intjänas.

LEASING

Leasingkontrakt kan kategoriseras som antingen finansiella eller operationella avtal. Leasingavtal som innebär att en väsentlig del av riskerna och fördelarna förknippade med ägandet kvarstår hos leasegivaren klassificeras som operationella. Företaget har endast tecknat operationella leasingavtal. Leasingavgifter för tecknade operationella avtal kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

ÖVRIGA TEKNISKA KOSTNADER

Som Övriga tekniska kostnader redovisas sådana kostnader i försäkringsrörelsen som inte omfattar överföring av försäkringsrisk. Kostnaderna avser främst stöd till forskning.

KAPITALFÖRVALTNINGENS RESULTAT

Kapitalförvaltningens resultat består av Kapitalavkastning, intäkter, Kapitalavkastning, kostnader, Orealiserade vinster på placeringsstillgångar och Orealiserade förluster på placeringsstillgångar.

Kapitalavkastning, intäkter

Kapitalförvaltningens intäkter består av hyresintäkter, utdelningar, ränteintäkter, valutakursvinster samt realisationsvinster avseende placeringsstillgångar.

Hyresintäkter

Samtliga förvaltningsfastigheter hyrs ut med kommersiella hyres-

avtal som är tecknade på viss tid, vilket innebär att en förändring av marknadshyrorna inte ger ett direkt utslag i hyresintäkterna. Förändring av hyresintäkterna sker i samband med att avtal förfaller till omförhandling. Flertalet kommersiella avtal har en indexklausul som innebär att hyran förändras med en viss andel av inflationen. Bostadshyrorna omförhandlas årligen med Hyresgästföreningen.

Hyresintäkterna periodiseras och redovisas linjärt under hyresavtalets löptid. Eventuella hyresrabatter och kostnader för hyresavtalets ingående periodiseras också över hyresavtalets löptid.

Utdelningar

Utdelningar avser aktieutdelningar vilka redovisas i resultaträkningen i den period då rätten till betalning fastställs.

Ränteintäkter, valutakursvinster och realisationsvinster

Ränteintäkter utgörs av ränta på obligationer och andra räntebärande värdepapper samt av övriga ränteintäkter (utlåning till kreditinstitut, bankmedel, övriga finansiella placeringstillgångar och värdepapperslån).

Ränteintäkter från obligationer och andra räntebärande värdepapper beräknas enligt effektivräntemetoden. Denna metod används för beräkning av det upplupna anskaffningsvärdet för en finansiell tillgång eller finansiell skuld och för periodisering av ränteintäkten eller räntekostnaden över relevant period.

Valutakursvinster samt realisationsvinster redovisas löpande i resultaträkningen i takt med att de uppstår.

Kapitalavkastning, kostnader

Kapitalförvaltningens kostnader består av driftkostnader för byggnader och mark samt kapitalförvaltning, räntekostnader och finansiella kostnader, valutakursförluster samt realisationsförluster avseende placeringsstillgångar.

Orealiserade vinster på placeringsstillgångar och Orealiserade förluster på placeringsstillgångar

Orealiserade vinster och förluster på placeringsstillgångar beskrivs i avsnittet Placeringsstillgångar under rubriken Tillämpade principer för poster i balansräkningen.

INKOMSTSKATT

Koncernens och moderföretagets skattekostnad för perioden utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är skatt som hänförs till periodens skattepliktiga resultat. Uppskjuten skatt uppstår på grund av temporära skillnader mellan en tillgångs eller skulds skattemässiga värde och dess bokförda värde. Aktuell skatt och uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen.

Tillämpade principer för poster i balansräkningen

IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Immateriella tillgångar är identifierbara, icke-monetära tillgångar utan fysisk form. Dessa tillgångar redovisas i balansräkningen endast om det är troligt att de förväntade framtida ekonomiska fördelar som kan hänföras till tillgången kommer att tillfalla koncernen samt om tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Vid första redovisningstillfället värderas en immateriell tillgång till anskaffningsvärde, därefter till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella ackumulerade avskrivningar och ackumulerade nedskrivningar.

De immateriella tillgångar som finns aktiverade i koncernredovisningen avser förvärvade programvarulicenser samt direkt hänförliga utvecklingskostnader. Dessa utgifter innefattar utgifter för anställda och en skälig andel av hänförliga indirekta kostnader. De immateriella tillgångarna har en begränsad nyttjandeperiod (mellan tre och fem år) och skrivs av linjärt över den fastställda nyttjandeperioden. De immateriella tillgångarna prövas för nedskrivning när förändringar i förhållanden indikerar att det redovisade värdet inte är återvinningsbart.

Utgifter för underhåll av programvara kostnadsförs när de uppstår.

PLACERINGSTILLGÅNGAR

Byggnader och mark

Koncernens rörelsefastigheter redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Med rörelsefastigheter avses fastigheter som innehas för produktion och tillhandahållande av koncernens tjänster samt administrativa ändamål. Avskrivning görs med 2 procent per år av anskaffningsvärdet.

Koncernens förvaltningsfastigheter värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i resultaträkningen. Förvaltningsfastigheter är placeringstillgångar som innehas för att ge hyresintäkter och värdestegring. Förvaltningsfastigheter redovisas initialt till anskaffningsvärde, vilket inkluderar direkt hänförliga utgifter till förvärvet. Efter den initiala redovisningen redovisas förvaltningsfastigheter till verkligt värde. Med verkligt värde menas uppskattat försäljningsvärde på balansdagen.

I moderföretaget redovisas samtliga fastigheter, inklusive fastigheten som används i den egna verksamheten, som förvaltningsfastigheter. Fastigheterna värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i resultaträkningen.

Andra finansiella placeringstillgångar

Med andra finansiella placeringstillgångar avses finansiella instrument, vilka definieras som varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument i ett annat företag. Andra finansiella placeringstillgångar utgörs av aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper, utlåning till kreditinstitut, derivat, övriga finansiella placeringstillgångar och värdepapperslån. Med övriga finansiella placeringstillgångar avses återköpstransaktioner. Samtliga andra finansiella placeringstillgångar (förutom Utlåning till kreditinstitut) samt finansiella skulder som är derivat och återköpsstransaktioner har klassificerats till kategorin finansiella tillgångar och finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Aktier och andelar samt obligationer och andra värdepapper klassificeras till kategorin genom identifiering vid första redovisningstillfället. Derivat tillhör kategorin genom att de per definition anses tillhöra kategorin finansiella instrument som innehas för handel.

Klassificeringen baseras på att koncernen och moderföretaget förvaltar och att resultatet utvärderas baserat på verkligt värde i enlighet med den riskhanterings- och investeringsstrategi som styrelsen beslutat, samt att uppföljning internt till styrelse och ledning utgår från verkligt värde. Tillgångar och skulder omvärderas löpande samt på balansdagen till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen.

Med verkligt värde på finansiella tillgångar som handlas på en aktiv marknad avses den senaste kursen på balansdagen. Verkligt värde för finansiella tillgångar som inte handlas på en aktiv marknad fastställs med hjälp av olika värderingstekniker. Se vidare not 15.

För samtliga finansiella tillgångar och finansiella skulder tillämpas affärsdagsredovisning, vilket innebär att fordringar och skulder avseende ej reglerade affärer uppkommer. Dessa redovisas som övriga fordringar eller övriga skulder.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när företagen blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Vid försäljning av en finansiell tillgång eller finansiell skuld upphör den att redovisas i balansräkningen på affärsdagen och den vinst eller förlust som uppstår redovisas i resultaträkningen. Anskaffningsvärdet för andra finansiella placeringstillgångar fastställs exklusive eventuella transaktionskostnader. Transaktionskostnader redovisas i stället i resultaträkningen i posten Kapitalavkastning, kostnader.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Värderingsteknik för aktier och andelar beskrivs i not 15. Aktier och andelar redovisas i balansräkningen under Andra finansiella placeringstillgångar.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Värderingsteknik för obligationer och andra räntebärande värdepapper beskrivs i not 15. Obligationer och andra räntebärande värdepapper redovisas i balansräkningen under Andra finansiella placeringstillgångar.

Utlåning till kreditinstitut

Utlåning till kreditinstitut avser utlåning till banker där insatta medel är disponibla först efter en viss uppsägningstid. Utlåningen värderas till upplupet anskaffningsvärde och redovisas i balansräkningen under rubriken Andra finansiella placeringstillgångar.

Derivat

Samtliga derivat värderas individuellt och till verkligt värde.

Derivatkontrakt med positivt verkligt värde på balansdagen redovisas i balansräkningen i posten Derivat under Andra finansiella placeringstillgångar. Derivatkontrakt med negativt verkligt värde redovisas på balansräkningens skuldsida i posten Derivat. Se vidare not 15.

Återköpstransaktioner

Återköpstransaktioner delas upp i två typer av transaktioner: återköpsavtal och omvända återköpsavtal. Vid ett återköpsavtal säljer företaget en obligation samtidigt som motparten förbinder sig att sälja tillbaka obligationen vid en förutbestämd tidpunkt till ett förutbestämt pris. Såld obligation redovisas i balansräkningen till verkligt värde eftersom risk och avkastning inte övergår till köparen under återköpsavtalet. Den likvid som erhålls redovisas som skuld i posten Övriga skulder. Den sålda obligationen anges i not 16.

Vid ett omvänt återköpsavtal köper företaget en obligation och motparten förbinder sig att köpa tillbaka obligationen på en förutbestämd dag till ett förutbestämt pris. Köpt obligation redovisas inte i balansräkningen och erlagd likvid redovisas som en fordran under posten Övriga finansiella placeringstillgångar.

Värdepapperslån

Värdepapperslån innebär att värdepapper lånas ut mot ersättning och erhållande av säkerhet. För koncernen och moderföretaget inskränker sig värdepapperslån till utländska aktier som företaget lånar ut till motparter med hög kreditvärdighet och som ställer säkerhet i form av likvida medel eller värdepapper.

Eftersom utlåningen inte är en transaktion där all risk och avkastning överlåtits till motparten redovisas utlånade värdepapper i balansräkningen till verkligt värde. Ersättningen för utlånade aktier redovisas i resultaträkningen under Kapitalavkastning, intäkter som Övriga ränteintäkter.

Samtliga säkerheter som erhållits vid utlåningen av värdepapper anges i not 16. I de fall erhållna säkerheter utgörs av likvida medel placeras dessa i räntebärande värdepapper. Koncernens och moderföretagets värdepapperslån hanteras av företagets depåbank.

ÖVRIGA FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Övriga finansiella tillgångar utgörs av Fordringar avseende direkt försäkring, Övriga fordringar samt Upplupna ränte- och hyresintäkter. Dessa poster kategoriseras som lånefordringar och kundfordringar, vilket innebär värdering till upplupet anskaffningsvärde. Övriga fordringars förväntade löptid är dock kort och dessa fordringar redovisas därför till nominellt belopp utan diskontering. Avdrag görs för fordringar som bedömts som osäkra. Nedskrivningar av fordringar avseende direkt försäkring redovisas som minskade premieintäkter och nedskrivningar av andra typer av fordringar redovisas som driftkostnader.

Övriga finansiella skulder består av balansräkningens poster Skulder avseende direkt försäkring och Övriga skulder samt av upplupna räntekostnader som återfinns i balansräkningsposten Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter. Övriga finansiella skulder värderas normalt till upplupet anskaffningsvärde. Övriga finansiella skulders förväntade löptid är dock kort och dessa skulder redovisas därför till nominellt belopp utan diskontering.

MATERIELLA TILLGÅNGAR

Inventarier redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar. Avskrivningarna redovisas i resultaträkningen linjärt över den förväntade nyttjandeperioden. Förväntad nyttjandeperiod för inventarier är mellan tre och fem år.

Kontorsutrustning	5 år
Motorfordon	5 år
Datorutrustning	3-4 år

Vinst eller förlust vid avyttring eller utrangering av en tillgång fastställs som skillnaden mellan försäljningsintäkterna och tillgångens redovisade nettovärde och redovisas i resultaträkningen i posten Driftkostnader.

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Samtliga materiella anläggningstillgångar ägs av AFA Sjukförsäkring, men nyttjas av alla tre företagen. Årets avskrivningar fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

KASSA OCH BANK

Kassa och bank består av banktillgodohavanden i försäkringsrörelsen och likvida medel överförda till kapitalförvaltningen. Kassa och bank redovisas på separat rad i koncernens och moderföretagets balansräkningar. Kassa och bank ingår i kategorin Lånefordringar och kundfordringar.

FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter värderas till anskaffningsvärde.

EGET KAPITAL

I koncernredovisningen delas obeskattade reserver upp i eget kapital och uppskjuten skatt. Säkerhetsreserven får upplösas endast under särskilda villkor. Därför klassificeras egna kapitaldelen i säkerhetsreserven som bunden reserv i koncernredovisningen.

Enligt ÅRFL ska försäkringsföretag dela upp det egna kapitalet i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital utgörs i moderföretaget av aktiekapital medan allt annat eget kapital klassificeras som fritt eget kapital.

OBESKATTADE RESERVER

Moderföretaget har redovisat avsättningar till säkerhetsreserv i enlighet med FFFS 2013:8 Normalplan för skadeförsäkringsbolags redovisning av säkerhetsreserv.

FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

De försäkringstekniska avsättningarna består av avsättning för oreglerade skador.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador motsvarar det beräknade värdet av företagets ansvarighet på grund av inträffade försäkringsfall. Avsättning för oreglerade skador delas upp i avsättning för inträffade och rapporterade skador, inträffade men ej rapporterade skador samt skaderegleringskostnader.

Inträffade och rapporterade skador avser skador med kända och fastställda ersättningar. Med inträffade men ej rapporterade skador avses för företaget okända försäkringsfall (IBNR) eller för företaget kända skador där försäkringsersättningar inte är slutligt fastställda (IBNER).

Beräkningarna utgår från statistiska metoder som baseras på antaganden om antalet sjukfall, avveckling, räntenivå, värdesäkring och andra riskmått samt driftkostnader.

Värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna baseras på försiktiga antaganden och inkluderar vissa schablonmässiga säkerhetspåslag. Det innebär att det är troligt att dessa säkerhetspåslag kommer att resultera i framtida avvecklingsvinster.

Metodbeskrivning

Avsättningarna för månadsersättningsfall i avtalsgruppsjukförsäkringen, premiebefrielseförsäkringen och avgiftsbefrielseförsäkringen är beräknade med hänsyn till sjukavvecklingen och bedömningar av antal okända sjukfall.

Avsättningarna för dagsersättningsfall för ovanstående försäkringar samt föräldrapenningtilläggsförsäkringen beräknas med triangelschemametodik. För trygghetsförsäkring vid arbets-skada används främst triangelschemametodik kombinerad med olika bedömningar för skadeår som inte är så långt utvecklade. Avsättningen för skadelivräntor i trygghetsförsäkring vid arbets-skada är beräknad med hänsyn till inflation och dödlighet. För sjuklivränta och förlängd livränta beräknas avsättningen med hänsyn till dödlighet.

Antaganden

Avsättningarnas storlek påverkas av en rad faktorer. De viktigaste antagandena i AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring är:

- Inflation och diskonteringsränta
- Bedömning av antal okända sjukfall, arbetsolycksfall och arbetssjukdomar
- Sjukavveckling
- Dödlighet
- Effekt av lag- och villkorsändringar

Inflation och diskonteringsränta

Vid beräkningen tas hänsyn till historisk inflation och löneutveckling. Generellt gäller att försäkringarna diskonteras med en nominell räntekurva enligt Finansinspektionen upprättade riktlinjer justerat med ett antagande om indexering beroende på värdesäkringens karaktär i de olika försäkringarna. Detta gäller inte för avsättningar där durationen är kort eftersom diskonteringseffekten där är försumbar.

Bedömning av antal okända sjukfall, arbetsolycksfall och arbetssjukdomar

Avsättningarna består till betydande del av inträffade men ej rapporterade sjukfall. För att skatta antalet okända skadefall räcker det inte med att använda enbart statistiska metoder, eftersom det framför allt för det senaste skadeåret inte finns tillräckligt med underlag. Uppskattningen av antal okända skador görs därför genom en sammanvägd bedömning av olika statistiska metoder samt extern information om till exempel antal sjukskrivningar. Det senaste skadeåret är det mest svårbedömda året; ju tidigare skadeår, desto säkrare blir skattningarna av antalet okända skador.

Sjukavveckling

Beräkningen av avsättningar för månadsersättningsfall i AFA Sjukförsäkring innehåller antagande om sjukavvecklingen, det vill säga hur många sjukfall som upphör innan 65 års ålder då försäkringen slutar gälla. Ett sjukfall kan upphöra på grund av att den försäkrade blir frisk, får arbetsskadan beviljad eller avlider. Antagandet är baserat på historisk sjukavveckling. I dagsläget beaktas enbart när en försäkrad avlider i avvecklingen, detta eftersom antalet individer som tillfrisknar eller övergår till arbets-skada bedöms vara litet. Detta ger ett försiktigt antagande av sjukavvecklingen.

Dödlighet

Vid beräkning av avsättningarna för skadelivräntor i trygghetsförsäkring vid arbetsskada, sjuklivränta och förlängd livränta görs antagande om dödligheten. Det antagande som används för skadelivräntor och sjuklivränta och förlängd livränta är ett branschgemensamt dödlighetsantagande som grundar sig på Sveriges befolkningsdödlighet. Dödlighetsantagandet för sjuklivränta och förlängd livränta har anpassats till arbetarkollektivet.

Effekt av lag- och villkorsändringar

Ändringar i lagar och villkor i socialförsäkringssystemet kan få mycket långtgående konsekvenser för AFA Sjukförsäkrings och AFA Trygghetsförsäkrings ekonomi och kan påverka både retroaktivt och prospektivt. Sådana ändringar är mycket svåra att förutse och därför svåra att ta höjd för i avsättningsberäkningarna. Även när det gäller lagändringar som redan trätt i kraft kan kostnaderna vara svårbedömda eftersom det då blir svårare att grunda beräkningarna på skadehistoriken. Detta resulterar i aktuariella bedömningar som grundar sig på den information som finns tillgänglig.

AVSÄTTNINGAR FÖR SKATTER

Uppskjutna skattefordringar avseende underskottsavdrag redovisas i balansräkningen i den omfattning det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas tillgängliga, mot vilka underskotten kan utnyttjas.

Den uppskjutna skatteskulden hänför sig i moderföretaget främst till realiserade vinster i placeringstillgångar.

Uppskjuten skatt beräknas på temporära skillnader som hänför sig till innehav i placeringstillgångar.

Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder har värderats med den skattesats som har beslutats per rapportperiodens slut och förväntas gälla vid realiserandet av tillgången eller regleringen av skulden. Beräkningen av uppskjutna skattefordringar och skatteskulder har baserats på en skattesats om 22 procent.

UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kassaflödesanalys

IAS 7 Kassaflödesanalys tillämpas med de anpassningar som är nödvändiga med hänsyn till koncernens verksamhet. Koncernen och moderföretaget tillämpar direkt metod för verksamheternas kassaflöden. Detta betyder att inbetalningar respektive utbetalningar anges brutto och specificeras under delrubriker i kassaflödesanalysen.

Analysen har sin grund i de poster i resultaträkningen som har direkt koppling till externa betalningsflöden. Dessa poster justeras sedan i analysen med periodens förändringar i balansräkningen för de poster som har direkt anknytning till resultatposten i fråga. Koncernen och moderföretaget har inga transaktioner för upptagna eller givna lån och därför redovisas ingen finansieringsverksamhet i kassaflödesanalysen.

REDOVISADE POSTER

Under rubriken Kassaflöde från den löpande verksamheten redovisas kassaflöden från premiebetalningar, skadeutbetalningar, utbetalningar för omkostnader i försäkringsverksamheten samt kassaflöde från anslagsverksamhet. Här redovisas även kassaflöden från investeringar och försäljningar av placeringstillgångar, nettobetalningar avseende fastighetsverksamheten, erhållna utdelningar, betalda och erhållna räntor samt betald inkomstskatt. Posterna resulterar i det nettokassaflöde som genererats i den löpande verksamheten.

Som likvida medel redovisas Kassa och bank, vilket består av banktillgodohavanden efter eliminering av valutaomvärderingens effekt. Korta placeringar (med en löptid på mindre än 3 månader) redovisas som placeringstillgångar.

Viktiga uppskattningar och bedömningar som påverkar redovisningen

I redovisningen görs uppskattningar och antaganden om framtiden. Det är främst beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna som baseras på uppskattningar och bedömningar som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande räkenskapsår.

Uppskattningar och bedömningar av de försäkringstekniska avsättningarna utvärderas löpande och baseras på historisk information och andra faktorer, inklusive antaganden om vid bokslutstillfället inträffade men då okända skador samt förväntningar om framtida händelser, som anses rimliga under rådande förhållanden. För ytterligare information om viktiga uppskattningar och bedömningar, se not 2.

Uppskattningar och bedömningar har även gjorts vid värdering av byggnader och mark, onoterade aktier, derivat samt illikvida räntebärande värdepapper. Se vidare i avsnittet Placerings-tillgångar.

Not 2. Risker och riskhantering för koncernen

Riskhanteringens mål

Styrelsen har beslutat om en riskpolicy som anger riskhanteringens mål, strategier för hur dessa mål ska uppnås samt tillåtna avvikelser från dessa mål.

Syftet med riskhanteringen är att säkerställa att riskexponering och riskacceptans i verksamheterna är väl avvägda mot varandra och mot koncernens uppdrag åt arbetsmarknadens parter så att koncernens mål uppnås. Riskexponeringen berättar vilken risk företaget är utsatt för och hur den påverkas av vad som görs i den löpande riskhanteringen. Riskacceptansen är den risknivå som styrelsen har accepterat och den ligger till grund för styrelsebeslut om riskstrategi. Koncernens risker delas in i finansiella risker, försäkringsrisker, operativa risker, strategiska risker och anseenderisker.

Riskhantering

Riskhanteringen består av tre steg: Styrning, löpande hantering samt rapportering av risker. I nedanstående figur visas hur koncernen utformat den del av bolagsstyrningen som består av hur koncernen identifierar, värderar och beslutar om hantering av risker.

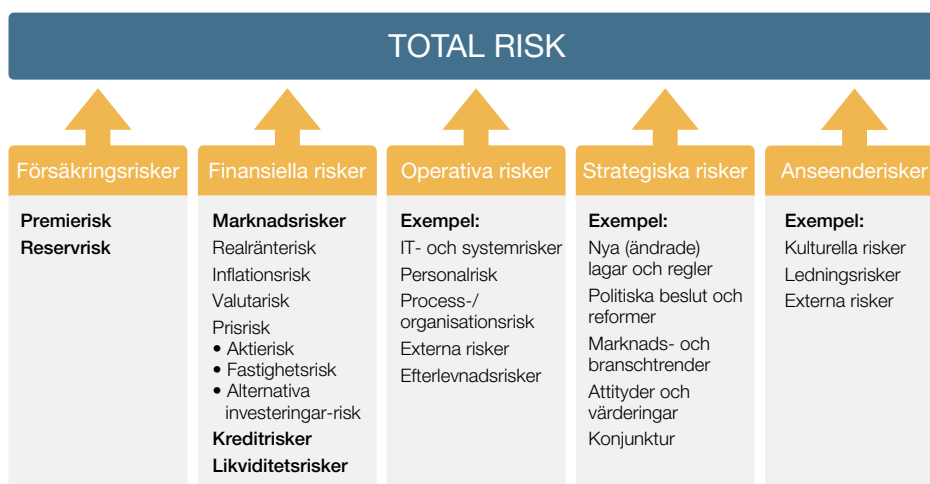
I AFA Sjukförsäkring och i AFA Trygghetsförsäkring är det bolagsstämman som utser styrelsen. Svenskt Näringsliv och Landsorganisationen i Sverige (LO) utser vardera en styrelseledamot att särskilt bevaka försäkringstagarnas och de försäkrades intressen. Bolagsstämman utser också externrevisor som har till uppgift att granska försäkringsföretagens räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens och verkställande direktörens

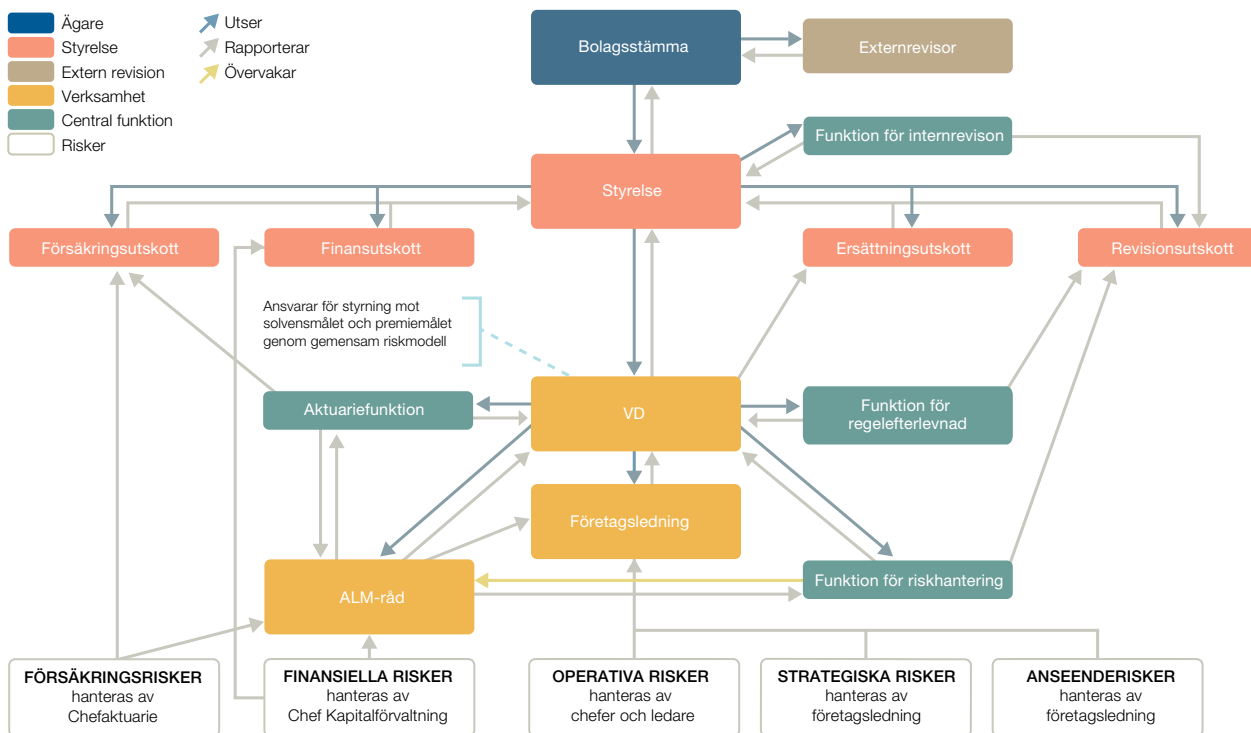
förvaltning av försäkringsföretagen. Styrelsen fattar beslut om det samlade risktagandet i försäkringsföretagen. Styrelsemöten i de två försäkringsföretagen hålls samtidigt i de ärenden som har gemensamma beröringspunkter. Styrelsen har inrättat fyra utskott – Finansutskottet, Försäkringsutskottet, Revisionsutskottet och Ersättningsutskottet – för att bereda frågor inför styrelsebeslut. Finansutskottet bereder frågor som rör finansiella risker. Försäkringsutskottet bereder frågor som rör försäkringsrisker. Vid vissa specifika frågeställningar såsom premiesättning och egen risk- och solvensbedömning (ORSA) samordnas mötena mellan Finansutskottet och Försäkringsutskottet. Revisionsutskottet bereder ärenden till styrelsen i frågor gällande bland annat operativa risker, finansiell rapportering, intern styrning och kontroll, regelefterlevnad, intern och extern revision, redovisning, skatt samt revisorer. Ersättningsutskottet bereder ersättningsfrågor och fungerar som rådgivare till verkställande direktören i verksamhetsfrågor.

Det löpande riskhanteringsarbetet leds av företagets verkställande direktör (VD). För att bistå med styrningen av verksamhetens finansiella risker och försäkringsrisker utser VD ett ALM-råd (Asset Liability Management) med representanter från Enhet Kapitalförvaltning, Enhet Aktuarie, Enhet Ekonomi och Funktionen för riskhantering. VD utser även en särskild krisledning.

Ansvaret för hanteringen av de operativa riskerna i verksamheten har delegerats från VD till verksamhetens chefer och ledare (riskägarna) enligt principer i riktlinjer för delegering och attest. Vidare har alla anställda ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur. Detta gäller även för utlagd verksamhet till externa leverantörer.

Enhet Kapitalförvaltning har ansvar för hantering och kontroll av AFA Sjukförsäkrings och AFA Trygghetsförsäkrings finansiella risker i enlighet med fastställda placeringsriktlinjer samt rapporterar till Finansutskottet respektive ALM-rådet.

Enhet Aktuarie har ansvar för hantering och kontroll av AFA Trygghetsförsäkrings försäkringsrisker i enlighet med fastställda aktuariella reglementen samt rapporterar till Försäkringsutskottet och till företagsledningens ALM-råd.

Enhet Aktuarie har ansvar för hantering av AFA Sjukförsäkrings och AFA Trygghetsförsäkrings försäkringsrisker i enlighet med fastställda aktuariella reglementen. Riskerna kontrolleras av chefen för Enhet Aktuarie tillika aktuariefunktionen som rapporterar till Försäkringsutskottet och till ALM-rådet.

Verksamhetens chefer och ledare ansvarar för hantering och kontroll av operativa risker i enlighet med av styrelsen fastställda riktlinjer för operativ riskhantering. Den företagsövergripande risksamordnaren utses av verkställande direktören och ska analysera företagets riskexponering för operativa risker, strategiska risker och anseenderisker, baserat på risker, oönskade händelser och åtgärdsplaner från riskägare.

Den företagsövergripande risksamordnaren rapporterar till den verkställande direktören och till chef för riskfunktionen.

VD ansvarar för hantering och kontroll av AFA Sjukförsäkrings och AFA Trygghetsförsäkrings strategiska risker och anseenderisker.

Kapitalkrav och kapitalbas enligt Solvens II

Företag kan välja att beräkna sitt solvenskapitalkrav (SCR) med en förutbestämd standardformel, eller ansöka om att få använda en intern modell. AFA Sjukförsäkring använder standardformeln. Vidare kräver Solvens II att företagen ska ha en kvalitetsindelad kapitalbas som minst ska uppgå till SCR. AFA Försäkringsgrupp (AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring) och moderföretaget uppfyller kapitalkraven under 2017.

AFA FÖRSÄKRINGSGRUPP

Kapitalkrav och kapitalbas	2017	2016
SCR	42 188	39 163
Kapitalbas	95 579	91 502
MCR	11 237	10 346

MODERFÖRETAG

Kapitalkrav och kapitalbas	2017	2016
SCR	34 473	31 684
Kapitalbas	83 086	80 053
MCR	8 618	7 921

Känslighetsanalys – effekt på tillgängligt kapital

För att sätta kapitalkravet i perspektiv till riskhanteringen redovisas nedan en känslighetsanalys som visar vilken effekt som förändringar i de mest relevanta parametrarna får på det tillgängliga kapitalet i koncernen respektive moderföretaget. De olika utfallen är exempel och ska inte ses som en bedömning av sannolika utfall. Redovisade effekter har samma påverkan på resultatet som på tillgängligt kapital.

KONCERNEN

Effekt på eget kapital, mnkr

Parametrar	Förändring	Vid ökning	Vid minskning
<i>Reservrisker:</i>			
Antagande om antalet okända sjukfall	10 procent	-2 900	2 900
Antagande om antal okända arbetsskador	10 procent	-500	500
Antagande om livslängd (sannolikhet att avlida)	10 procent	700	-800
<i>Marknadsrisker:</i>			
Real marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	3 500	-4 300
Nominell marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	-1 600	1 600
Valutaförändring i SEK-kurs	10 procent	-2 900	2 900
Aktiers marknadsvärde	10 procent	7 700	-7 700
Fastigheters marknadsvärde	10 procent	3 300	-3 300

MODERFÖRETAGET

Effekt på eget kapital, mnkr

Parametrar	Förändring	Vid ökning	Vid minskning
<i>Reservrisker:</i>			
Antagande om antalet okända sjukfall	10 procent	-2 900	2 900
Antagande om livslängd (sannolikhet att avlida)	10 procent	300	-400
<i>Marknadsrisker:</i>			
Real marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	2 900	-3 500
Nominell marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	-1 300	1 300
Valutaförändring i SEK-kurs	10 procent	-2 400	2 400
Aktiers marknadsvärde	10 procent	6 300	-6 300
Fastigheters marknadsvärde	10 procent	2 800	-2 800

Verksamhetens risker

Nedan följer en redovisning av verksamhetens risker fördelade på kategorierna försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker, strategiska risker och anseenderisker. Redovisningen omfattar en definition av risken, en beskrivning av hur den hanteras samt en angivelse av riskexponeringen.

Riskexponeringen skattas även sannolikhetsmässigt med hjälp av Value at Risk för marknadsriskerna på tillgångarna och för realränterisk och inflationsrisk på balansräkningen. För en beskrivning av Value at Risk, se nedan i avsnittet Finansiella risker.

FÖRSÄKRINGSRISKER

Premierisk

Definition

Med premierisk avses den förväntade förändringen av de försäkringstekniska avsättningarnas värde för period som ej intjänade premier ska täcka.

Hantering av premierisk

Koncernen har ingen premierisk. Förklaringen är primärt att det inte görs någon avsättning för ej intjänad premie eller kvarvarande risker i redovisningen. Det bakomliggande skälet är att avtalen är ettåriga kalenderårsvis med en löpande premieinbetalning under året. Vid bokslutstillfället finns därmed inga förpliktelser för nästkommande år och företagen har därför ingen premierisk.

Riskexponering

Koncernen exponeras inte för premierisk.

Reservrisk

Definition

Med reservrisk avses den förväntade förändringen av de försäkringstekniska avsättningarnas värde på grund av slumpmässiga svängningar i skadefallet runt en antagen skadefrekvens men också att själva skadefrekvensen är prognostiserad på fel nivå.

Hantering av reservrisk

Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS och AGS-KL), premiebefrielseförsäkring och avgiftsbefrielseförsäkring

För AGS och AGS-KL, premiebefrielseförsäkring och avgiftsbefrielseförsäkring är tre reservrisker av betydelse.

- Bedömningen av antalet inträffade men för företaget okända skadefall (IBNR)
- Förändringar i Försäkringskassans hantering av godkännande av sjukersättningsfall
- Sjukavvecklingen

Antalet okända skadefall i AGS och AGS-KL, premiebefrielseförsäkring och avgiftsbefrielseförsäkring är svårprognostiserat när

det gäller antalet sjukersättningsfall på de nyare skadeårgångarna. Detta beror på den ibland avsevärda tid det tar mellan ett insjuknande och att en sjukersättning beviljas av Försäkringskassan anmäls till AFA Sjukförsäkring. För att reducera risken analyseras sjukpenningfall för att få en tidig indikation på hur många som senare kommer att erhålla en sjukersättning.

Förändringar i Försäkringskassans beviljande av sjukersättningar hanteras genom omvärldsbevakning av försäkringsteknisk expertis som syftar till att identifiera trender i sjukersättningsmönstret.

Förändringar i avvecklingen av sjukfall kan uppkomma genom att Försäkringskassan ändrar rutinerna när det gäller på vilka grunder man inte förlänger ersättningen för en person som tidigare erhållit en sjukersättning. Förändringarna kan också uppkomma genom ändrade rutiner från Försäkringskassan när det gäller beviljandet av arbetsskador. Beviljas personer som tidigare uppburit sjukersättning i större utsträckning istället en arbetsskada avslutas ärendet i AFA Sjukförsäkring.

Föräldrapenningtillägg (FPT)

För FPT är två reservrisker av betydelse.

- Bedömningen av antalet uttag av föräldrapenning inom aktuellt kollektiv
- Bedömningen av antalet ersättningsbara föräldrapenningdagar.

Bedömningen av ovanstående parametrar kan tidigt baseras på observerat inflöde då dessa relativt fort är kända.

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA och TFA-KL)

För TFA och TFA-KL är två reservrisker av betydelse.

- Bedömningen av antalet inträffade men för företaget okända arbetsolycksfall och arbetssjukdomar (IBNR)
- Försäkringskassans tolkning och bedömning huruvida ett skadefall är att betrakta som en arbetsskada eller ej.

Antalet okända arbetsolycksfall och arbetssjukdomar i TFA och TFA-KL är svårprognostiserat, särskilt när det gäller arbets-sjukdomar. Detta beror på den ofta avsevärda tid det tar mellan ett insjuknande och att en arbetssjukdom godkänns av Försäkringskassan. För att reducera risken bedrivs omvärldsbevakning av försäkringsteknisk expertis. Deras bedömning av förändrad hantering ligger till grund för hur stort påslag som de försäkringstekniska avsättningarna ska belastas med och hur det påverkar skadekostnaden och därmed framtida premiesättning.

Försäkringskassans tolkning och bedömning av huruvida ett skadefall är att betrakta som en arbetsskada eller ej innebär en väsentlig reservrisk som har stor påverkan på beräkningen av skadekostnaden och därmed premiesättningen. Förändringarna i Försäkringskassans hantering beror ofta på förändringar i lagar som reglerar socialförsäkringssystemet och som historiskt har påverkat reservrisken.

Sjuklivränta och förlängd livränta

Sjuklivränta och förlängd livränta är avvecklingsaffärer inom AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring. I princip samtliga skadeärenden är i dagsläget kända vilket gör att det inte finns någon kvarstående risk i uppskattningen av beståndet. De skadedrabbade ska ha ersättning från sjuklivräntan eller förlängda livräntan för den tid de har uppburit sjukersättning. Den försäkrade ska ha ersättning livsvarigt från och med 65 års ålder.

Den reservrisk som har betydelse är därför livslängdsrisken. Dess påverkan på reservriskernas storlek inom sjuklivräntan eller förlängda livräntan är dock begränsad; eftersom beståndet är åldrande och inga yngre tillkommer finns en god kännedom om livslängden i beståndet. Den livslängdsökning som sker i samhället är inkluderad i de antaganden om dödlighet som ligger till grund för beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Riskexponering

Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS och AGS-KL), premiebefrielseförsäkring och avgiftsbefrielseförsäkring

Variationer i skadefrekvensen av godkända sjukersättningsfall har ett stort inslag av riskdiversifiering eftersom underliggande kollektiv är stora. En riskexponering uppstår främst i de fall det historiska underlaget inte är representativt för de framtida kassaflödena.

Exponering för reservrisk uppkommer av att lagändringar påverkar Försäkringskassans tolkningar och bedömningar vad gäller godkännande av sjukersättningar. Detta minimeras genom analyser av frekvensen sjukpenningfall samt god omvärldsanalys.

Föräldrapenningtillägg (FPT)

Variationerna i förändringar i hur föräldrapenningdagar tas ut har ett stort inslag av riskdiversifiering eftersom underliggande kollektiv är stora. En riskexponering uppstår främst i de fall det historiska underlaget inte är representativt för de framtida kassaflödena som till exempel att fler män tar ut föräldradagar eller att längre perioder tas ut.

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA och TFA-KL)

Variationer i frekvensen av godkända arbetsskador har ett stort inslag av riskdiversifiering inom TFA och TFA-KL eftersom underliggande kollektiv är stora. En riskexponering uppstår främst i de fall det historiska underlaget inte är representativt för de framtida kassaflödena.

Exponering för reservrisk som uppkommer av att lagändringar påverkar Försäkringskassans tolkningar och bedömningar vad gäller godkännande av arbetsskador minimeras genom god omvärldsanalys. Förändrad lagstiftning kan dock komma att påverka kostnaderna i TFA och TFA-KL retroaktivt, vilket då ger upphov till avvecklingsresultat i de försäkringstekniska avsättningarna.

Sjuklivränta och förlängd livränta

Exponeringen av reservrisk för sjuklivränta och förlängd livränta är idag liten och begränsar sig till livslängdsrisk i ett åldrande avvecklingsbestånd med goda kunskaper om livslängd. Risken anses därför väl omhändertagen i den befintliga dödlighetsfunktionen.

FINANSIELLA RISKER

Företagens strategiska finansiella risktagande uttrycks i deras normalportföljer.

Normalportföljen består dels av tillgångsslag som har skuldmatchande egenskaper (obligationer och fastigheter), dels av tillgångsslag med högre förväntad avkastning än skuld tillväxten som kan möjliggöra en låg och stabil premie (aktier och alternativa investeringar). Vanligtvis är fördelningen mellan dem stabil mellan åren.

Vid låg fondering ger Solvens II litet utrymme för risktagande och andelen skuldmatchande tillgångar i portföljen, statsobligationer, måste då ökas. Det samlade strategiska finansiella risktagandet i koncernens normalportföljer ökade något under 2017. Det beror på minskningar av både de nominella och reala obligationsandelarna i AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring. I AFA Sjukförsäkring ökades andelarna i alternativa investeringar och fastigheter. I AFA Trygghetsförsäkring ökades aktie- och fastighetsandelarna.

Marknadsrisker

Definition

Med marknadsrisker avses risken för att marknadsvärdet ändras dels till följd av förändringar av en särskild faktor såsom realränta, nominell ränta och valuta, dels till följd av risker som inte kan härledas till någon särskild faktor. De senare benämns prISRISKER.

Hantering av marknadsrisker

Value at Risk (VaR) är ett sätt att kvantifiera marknadsrisker. VaR definieras som den med en viss sannolikhet förväntade förlusten från ogynnsamma marknadsrörelser över ett år. Den förväntade förlusten har justerats med den förväntade avkastningen från tillgångsslaget. I VaR-beräkningarna antas att värdeförändringar är normalfördelade. VaR beräknas med en konfidensnivå på 97,5 procent (cirka 2 standardavvikelse) med avseende på eget kapital.

Koncernen beräknar VaR både brutto (perfekta korrelationer) och netto (historiskt observerade korrelationer). Brutton risken syftar till att mäta vilken förlustrisk företagen skulle vara exponerade för om samtliga tillgångsslag skulle falla i värde samtidigt. Nettorisken syftar till att mäta vilken förlustrisk företagen är exponerade för när hänsyn tas till diversifieringsvinster vid beräkning av den totala risken.

Det bör observeras att om korrelationen mellan aktier och räntebärande värdepapper, vilket inkluderar skulden, byter tecken

kommer VaR att påverkas kraftigt. Det bör också observeras att VaR är beroende av tillgångarnas värde. Vid en jämförelse av finansiellt risktagande mellan olika år bör därför VaR relateras till storleken på eget kapital.

VaR beräknas för samtliga tillgångsslag och instrumenttyper som företagen har innehav i med beaktande av försäkringsåtagandenas ränterisker.

Som ett komplement till VaR-beräkningarna, och för att möjliggöra riskbedömningar som inte förlitar sig på en viss sannolikhetsfördelning, görs känslighetsanalyser som visar effekten på eget kapital. Dessa analyser redovisas tidigare i denna not.

Siffrorna för respektive tillgångsslag i tabellen nedan avser risken för tillgångsslaget enskilt med hänsyn tagen till diversifieringseffekter inom tillgångsslaget. Vid beräkning av nettorisken tas hänsyn även till diversifieringseffekten mellan tillgångsslagen.

Riskexponering balansräkning

VaR, mnkr	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Ränterisk	1 741	1 900	1 521	1 496
Aktierisk	6 177	7 537	5 054	6 162
Fastighetsrisk	5 939	5 222	5 068	4 588
Alternativa investeringar-risk	3 639	4 270	3 094	3 606
Valutarisk	2 814	4 787	2 326	3 978
Diversifieringseffekt mellan tillgångsslagen	-10 032	-14 693	-8 538	-12 016
Summa risk, netto	10 278	9 023	8 525	7 812

Realränterisk

Definition

Med realränterisk avses den förväntade variationen i nettomarknadsvärdet av räntebärande placeringstillgångarna och de försäkringstekniska avsättningarna beroende på att realräntan på obligationsmarknaden förändras. För övriga tillgångsslag beräknas ej realränterisken eftersom den enbart går att skatta empiriskt, är volatil samt endast utgör en mindre andel av dessa tillgångsslags totala risker.

Hantering av realränterisk

Vid hantering av realränterisken anläggs ett balansräkningsperspektiv. Realränteexponeringen för de försäkringstekniska avsättningarna hanteras genom innehav av realränteobligationer på tillgångssidan. Realränteriskexponeringen netto sett till både tillgångssidan och skuldsidan beräknas uttryckt som VaR.

Riskexponering

Realränteriskexponeringen netto för koncernen var 1 491 miljoner kronor (3 989). För moderföretaget var motsvarande siffra 1 277 miljoner kronor (3 141).

NOTUPPLYSNINGAR

Inflationsrisk

Definition

Med inflationsrisk avses den förväntade variationen i nettomarknadsvärdet mellan de svenska räntebärande placeringstillgångarna och de försäkringstekniska avsättningarna som beror på att den förväntade inflationen i Sverige förändras. Den förväntade inflationen skattas utifrån räntedifferensen mellan nominella och reala obligationer med jämförbara löptider. Övriga tillgångsslag, inklusive utländska räntebärande värdepapper, är inte direkt kopplade till svensk inflation och utelämnas därför.

Hantering av inflationsrisk

Vid hantering av inflationsrisken anläggs ett balansräkningsperspektiv. Inflationsriskexponeringen på skuldsidan hanteras genom innehav av reala räntebärande placeringar på tillgångssidan. Inflationsriskexponeringen netto sett till både tillgångssidan och skuldsidan beräknas uttryckt som VaR.

Riskexponering

Inflationsriskexponeringen netto för koncernen var 1 506 miljoner kronor (2 561). För moderföretaget var motsvarande siffra 1 282 miljoner kronor (2 002).

Valutarisk

Definition

Valutarisk uppstår vid investeringar i värdepapper noterade i utländsk valuta. Valutarisk avser den förväntade variationen i valutapositionens marknadsvärde under ett år.

Valutarisken uppskattas genom beräkning av VaR. Total VaR avser total risk för samtliga valutor exklusive diversifieringseffekter mellan valutor.

Hantering av valutarisk

Valutarisken hanteras genom begränsning av den totala valutaexponeringen samt begränsning av varje enskild valutas exponering. Valutariskexponeringen hanteras aktivt med hjälp av valutaderivat. Utländska räntebärande placeringar valutasäkras enligt nuvarande policy i sin helhet avseende både värde och kassaflöden medan aktieportföljen valutasäkras till viss del.

Riskexponering, mnkr

Koncernen	2017		2016		
	Valuta	Nettoexponering	VaR	Nettoexponering	VaR
USD	14 437	2 440	24 482	4 370	
EUR	3 314	263	3 868	338	
GBP	1 612	275	2 019	325	
CHF	949	156	910	149	
DKK	264	21	180	16	
NOK	100	14	74	10	
JPY	0	0	0	0	
Totalt	20 676	3 169	31 533	5 209	

Moderföretaget	2017		2016		
	Valuta	Nettoexponering	VaR	Nettoexponering	VaR
USD	11 953	2 020	20 371	3 637	
EUR	2 710	215	3 207	280	
GBP	1 321	225	1 642	264	
CHF	776	128	743	121	
DKK	216	17	147	13	
NOK	81	11	60	8	
JPY	0	0	0	0	
Totalt	17 057	2 616	26 170	4 324	

Prisrisk – Aktierisk

Definition

Med aktierisk avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Aktierisken uppskattas genom beräkning av VaR. Total VaR avser total risk för samtliga aktiemarknader exklusive diversifieringseffekter mellan de olika marknaderna.

Hantering av aktierisk

Aktierisken hanteras genom diversifiering på olika länder och branscher och genom limiter på maximala avvikelser från index. Huvuddelen av placeringarna är noterad.

Riskexponering, mnkr

	2017		2016	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Koncernen	60 297	6 177	58 285	7 537
Moderföretaget	49 335	5 054	47 656	6 162

Geografisk fördelning, direkta aktieinnehav inklusive fonder

Koncernen	2017		2016	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Sverige	26 924	3 738	26 868	4 129
Nordamerika	18 305	1 795	17 931	2 187
Europa exkl. Sverige	7 032	969	6 297	948
Japan	2 622	592	2 509	713
Övrigt	5 413	1 071	4 679	1 101
Summa	60 297	8 165	58 285	9 078

Moderföretaget	2017		2016	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Sverige	22 031	3 059	21 969	3 376
Nordamerika	14 975	1 469	14 662	1 788
Europa exkl. Sverige	5 753	793	5 148	775
Japan	2 146	484	2 052	583
Övrigt	4 430	877	3 826	901
Summa	49 335	6 681	47 656	7 423

Prisrisk – FastighetsriskDefinition

Med fastighetsrisk avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Fastighetsrisken beräknas uttryckt som VaR.

Hantering av fastighetsrisk

Fastighetsrisken hanteras genom en långsiktig förvaltningsstrategi och diversifiering på olika typer av hyresgäster.

Riskexponering, mnkr

	2017		2016	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Koncernen	31 786	5 939	27 690	5 222
Moderföretaget	27 123	5 068	24 328	4 588

Prisrisk – Alternativa investeringar-riskDefinition

Med prisrisk i alternativa investeringar avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Prisrisken beräknas uttryckt som VaR.

Hantering av alternativa investeringar-risk

Prisrisken i alternativa investeringar hanteras genom en mycket stor diversifiering i underliggande innehav, eftersom portföljen i huvudsak består av andelar i private equity-fonder. Prisrisken hanteras även genom ett noggrant urval av fondförvaltare och fonder.

Riskexponering, mnkr

	2017		2016	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Koncernen	14 865	3 639	16 362	4 270
Moderföretaget	12 636	3 094	13 814	3 606

KreditrisikerDefinition

Med kreditrisk avses risken att motparten helt eller delvis inte fullgör sina betalningsförpliktelser mot företagen. Kreditrisk för derivat avser risken för att motparten ej kan uppfylla sina åtaganden i enlighet med avtal. Kreditrisken för derivat bedöms vara försumbar med hänsyn tagen till att handel huvudsakligen sker i standardiserade produkter som handlas och clearas på organiserade marknadsplatser med regelsystem och säkerhetskrav. Kreditrisken för icke-standardiserade derivat består av de verkliga värdena för derivaten per balansdagen.

Hantering av kreditrisk

Kreditrisken begränsas genom att placeringar huvudsakligen sker i värdepapper och mot emittenter med låg kreditrisk. Kredit-

risken följs löpande upp gentemot emittenters eller värdepappers rating. I handel med OTC-derivat och återköpstransaktioner regleras kreditrisken med standardavtal för handel med respektive motpart. För de värdepapper som lånas ut reduceras kreditrisken genom att fullgoda säkerheter erhålls.

Riskexponering, mnkrKreditkvalitet avseende obligationer och andra räntebärande värdepapper

Rating	Koncernen				Moderföretaget			
	2017		2016		2017		2016	
	Exponering	%	Exponering	%	Exponering	%	Exponering	%
AAA	42 408	52	49 784	61	34 071	52	38 982	61
AA	5 531	7	6 894	9	4 337	6	5 412	9
A	6 242	8	3 653	5	4 907	8	2 804	5
BBB	3 845	5	3 614	4	3 039	5	2 772	4
BB	281	0	322	0	220	0	262	0
Värdepapper utan rating ¹⁾	23 344	28	16 767	21	18 672	29	13 545	21
Summa	81 651 100		81 034 100		65 246 100		63 777 100	

¹⁾ Av detta belopp utgörs 69 procent (79) i koncernen och 70 procent (79) i moderföretaget av obligationer och räntebärande värdepapper utgivna av emittenter med en lägsta rating av BBB.

Väsentliga koncentrationer avseende samtliga innehav

Emittent	Koncernen		Moderföretaget	
	Exponering	%	Exponering	%
Svenska staten	28 370	13	22 995	13
Amerikanska staten	12 399	6	9 754	6
Nordea	7 382	3	5 928	3
Swedbank	7 316	3	6 327	4
Svenska Handelsbanken	5 563	3	4 451	3
SEB	3 824	2	2 987	2
Deutsche Bank	3 372	2	2 604	1
European Investment Bank	3 183	1	2 566	1
Tyska Staten	2 993	1	2 414	1
iShares Japan Index Fund	2 622	1	2 146	1
Summa	77 024	35	62 172	35

Riskexponering i övriga tillgångar, mnkr

Premiefordringar	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Premiefordringar förfallna sedan mer än 30 dagar	5,7	6,4	2,9	3,4
Därav reserverade i bokslutet	-3,0	-4,0	-1,9	-2,0
Summa	2,7	2,4	1,0	1,4

NOTUPPLYSNINGAR

Hyresfordringar	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Hyresfordringar förfallna sedan mer än 30 dagar	1,6	1,0	1,3	0,7
Därav reserverade i bokslutet	-0,3	-0,1	-0,3	-0,0
Summa	1,3	0,9	1,0	0,7

Likviditetsrisk

Definition

Likviditetsrisk delas upp i marknadslikviditetsrisk och finansieringslikviditetsrisk. Med marknadslikviditetsrisk avses risken att ett finansiellt instrument inte alls kan avyttras eller kan avyttras endast till ett väsentligt reducerat pris eller att transaktionen medför stora kostnader. Med finansieringslikviditetsrisk avses risken för att inte kunna klara av finansiella betalningsåtaganden utan att råka ut för oacceptabla förluster.

Hantering av likviditetsrisk

Marknadslikviditetsrisk hanteras genom löpande uppföljning av att placeringar görs i enlighet med av styrelsen fastställda placeringsriktlinjer.

Hantering av finansieringslikviditetsrisk görs på olika nivåer. Den första nivån avser den kortsiktiga likviditetshanteringen och har en väldigt kort tidshorisont. Företagen följer kontinuerligt upp förväntade framtida kassaflöden och håller en likviditetsreserv bestående av korta placeringar och mycket likvida värdepapper för att säkerställa att företagen alltid har tillräckligt med likvida medel för att hantera dels interna flöden inom tillgångsförvaltningen, dels flöden från den löpande försäkringsrörelsen. Den andra nivån ser till likviditetshanteringen på lång sikt och karaktäriseras av ett mer utpräglat balansräkningsriskorienterat (ALM-orienterat) angreppssätt. Nedan angivna förfallostruktur beskriver den långsiktiga hanteringen av likviditetsrisk som påverkar kapitalförvaltningen ur ett strategiskt perspektiv. Detta säkerställer att företagen innehar tillräckligt med likvida medel och placeringar på en likvid marknad.

I förfallostrukturen ses enbart till räntebärande tillgångar och räntekänsliga derivat som betraktas som fullt likvida. Det finns dock ytterligare tillgångar, till exempel aktier och fastigheter, som kan användas för att täcka koncernens åtaganden. Fastigheter är dock mindre likvida.

Riskexponering, mdkr

KONCERNEN

Kassaflöde försäkrings- tekniska avsättningar	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Odiskonterad avsättning	-10,9	-31,5	-27,6	-14,7	-10,1
Duration 7,3 år					

Förväntat kassaflöde rän- tebärande placeringar	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Nominella/reala förfall	19,2	42,6	9,1	5,2	1,2
Duration 3,6 år					

Förväntat kassaflöde derivat	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Räntekänsliga derivat, inflöde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Räntekänsliga derivat, utflöde	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0

Förväntat kassaflöde netto	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Totalt	8,1	11,1	- 18,5	- 9,5	- 8,9

MODERFÖRETAGET

Kassaflöde försäkrings- tekniska avsättningar	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Odiskonterad avsättning	-8,5	-25,5	-22,8	-11,9	-6,6
Duration 7,0 år					

Förväntat kassaflöde räntebärande placeringar	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Nominella/reala förfall	15,2	34,0	7,3	4,2	1,0
Duration 3,6 år					

Förväntat kassaflöde derivat	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Räntekänsliga derivat, inflöde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Räntekänsliga derivat, utflöde	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0

Förväntat kassaflöde netto	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Totalt	6,6	8,5	- 15,5	- 7,7	- 5,6

OPERATIVA RISKER

Definition

Med operativa risker avses de framtida osäkra händelser som kan påverka uppnåendet av uppsatta mål. Begreppet operativ risk används för de interna och externa risker som framför allt är hänförliga till arbetssätt och stöd i det dagliga arbetet.

Hantering av operativa risker

Operativa risker hanteras och kontrolleras av verksamhetens chefer och ledare i enlighet med det interna regelverk som VD har fastställt. Det interna regelverket beaktar de externa krav som ställs på hanteringen av operativa risker.

Som stöd i hanteringen av operativa risker tillämpar koncernen gemensamma arbetssätt och verktyg. Det strukturerade arbetet med att hantera operativa risker hjälper till att synliggöra och prioritera förbättringsområden och skapar ett bättre underlag för beslut i det dagliga arbetet.

Hanteringen av operativa risker delas in i tre faser: riskanalys där risker identifieras och värderas och kategoriseras, åtgärdsplanering där respons bestäms och åtgärder planeras samt analys och uppföljning där risker samordnas och övervakas, åtgärder genomförs och arbetet följs upp och rapporteras.

Som ett led i riskhanteringen har koncernen utformat system och rutiner för hantering av oönskade händelser. Rapportering av oönskade händelser leder till en bättre förståelse för samband mellan händelse, orsak och konsekvenser. Dessutom kan fler riskmoment åtgärdas och effektiva förebyggande åtgärder genomföras i syfte att minska risken för att liknande händelser inträffar i framtiden.

Riskexponering

Koncernens exponering mot operativa risker är framför allt hänförlig till externa faktorer, såsom påverkan av lagar och regler. Av interna faktorer är det hanteringen av informationssäkerhet som främst utgör exponeringen mot operativ risk. Process- och personalrelaterade risker innebär också en exponering mot operativa risker.

STRATEGISKA RISKER

Definition

Med strategiska risker avses risker förenade med negativ påverkan på kapital eller intjäning på grund av bristande mottaglighet för förändringar i branschen och felaktiga strategiska affärsbeslut.

Hantering av strategiska risker

Verkställande direktören och företagsledningen ansvarar för hanteringen av strategiska risker.

Strategin för att begränsa exponeringen mot strategiska risker är bland annat att utföra omvärldsbevakning med fokus på regeländringar i Sverige och Europa och ändringar i marknadsläget samt säkerställa tydliga, väl kommunicerade beslutsvägar.

Hanteringen och uppföljningen underlättas av att riskexponeringen analyseras och sammanställs utifrån koncernens riskbedömningsmodell som innefattar definitioner, värderingsskalor och hanteringsplaner för strategiska risker. Analys och sammanställning baseras på identifierade risker och inrapporterade oönskade händelser inom alla risktyper.

Riskexponering

Faktorer som samhälleliga förändringar, regelverksförändringar och utveckling inom försäkringsbranschen samt hanteringen av AFA Sjukförsäkrings strategiska kapital i form av skadedaten medför ökad exponering mot strategiska risker.

ANSEENDERISKER

Definition

Med anseenderisker avses risker som är förenade med förtroendeskadliga händelser och dålig publicitet. Anseenderisker uppkommer oftast som en sekundär effekt av att företagen haft en oönskad händelse eller förhöjd risk inom någon av företagets övriga risktyper (försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker och strategiska risker).

Hantering av anseenderisker

Verkställande direktören och företagsledningen ansvarar för hantering och värdering av risker ur ett anseendeperspektiv.

Riskstrategin för att begränsa verkan av anseenderisker är att ha en väl fungerande kommunikation mot såväl företagets anställda som omvärlden och kunder samt att värdera koncernens risker ur ett anseendeperspektiv. Koncernen har en tydlig ambition att vara transparent och lättförståelig.

Riskexponering

Anseenderisker är en av koncernens mest väsentliga risker eftersom de kan medföra att förtroendet skadas. Koncernen betraktar anseenderisker som en sekundär risk som orsakas av strategiska risker, operativa risker, försäkringsrisker och finansiella risker sammantaget. Detta innebär att exponering mot anseenderisker beror på hur väl koncernen hanterat inträffade oönskade händelser inom ovan nämnda riskkategorier.

Not 3. Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

	Moderföretaget	
	2017	2016
Medelavkastning per år på 3-månaders statskuldväxlar	-0,70 %	-0,65 %
Försäkringstekniska avsättningar i genomsnitt under året	79 409	78 084
Överförd kapitalavkastning	-557	-509

Not 4. Försäkringsersättningar

	Koncernen		Moderföretaget		
	2017	2016	2017	2016	
Utbetalda skadeersättningar	8 663	8 927	6 716	7 093	
Driftkostnader för skadereglering, enligt not 5	457	440	172	130	
Summa utbetalda försäkringsersättningar	9 120	9 367	6 888	7 223	
Förändring i avsättning för oreglerade skador	990	2 391	1 056	1 594	
Summa	10 110	11 758	7 944	8 817	
Koncernen					
mdkr	2017	2016	2015	2014	2013
Skadekostnad	12,3	11,8	11,0	10,7	9,6
Tillförd förräntning	1,7	5,1	0,6	5,2	-4,5
Avvecklingsresultat	-3,9	-5,1	-5,2	-4,7	-4,2
Summa	10,1	11,8	6,4	11,2	0,9
Moderföretaget					
mdkr	2017	2016	2015	2014	2013
Skadekostnad	10,4	9,9	9,3	9,0	8,0
Tillförd förräntning	1,3	4,1	0,5	4,0	-3,6
Avvecklingsresultat	-3,8	-5,1	-5,2	-4,4	-4,2
Summa	7,9	8,9	4,6	8,6	0,2

Koncernens diskonterade skadekostnad för skadeår 2017 uppgår till 12,3 miljarder kronor (11,8). Att skadekostnaden är högre än 2016 beror främst på löneökningar och en lägre diskonteringsränta.

Försäkringsersättningarna i koncernen uppgår till 10,1 miljarder kronor (11,8). Minskningen beror på lägre tillförd förräntning och en lägre avvecklingsvinst.

Den tillförda förräntningen i koncernen om 1,7 miljarder kronor

består dels av en värdesäkring om 1,5 miljarder kronor, dels en årlig förräntningskostnad om 0,2 miljarder kronor. Årets förräntningskostnad om 0,2 miljarder kronor uppstår till följd av ändrad diskonteringsränta om 0,7 miljarder kronor och förräntningskrav om -0,5 miljarder kronor.

Avvecklingsvinsten i koncernen netto om 3,9 miljarder kronor beror på upplösning av schablonmässiga säkerhetspåslag i beräkningsmodellen.

För mer information om de viktigaste antagandena, se not 1.

Not 5. Driftkostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Administration	658	769	407	415
Skadereglering, enligt not 4	457	440	172	130
Kapitalförvaltning, enligt not 7	102	146	77	83
Fastighetsförvaltning	51	71	42	40
Summa	1 268	1 426	698	668
Specifikation av driftkostnader:				
Personalkostnader	529	604	264	215
Avtalstecknings-, fakturerings- och inkassotjänster	208	240	170	202
Kostnader för informationsmedel	87	77	69	60
Lokalkostnader	74	69	40	39
Avskrivningar	14	26	6	7
Externt fakturerade administrationstjänster	-33	-32	-14	-11
Övrigt	389	441	163	156
Summa	1 268	1 426	698	668

I driftkostnaderna för koncernen ingår avskrivningar avseende aktiverade immateriella tillgångar med 3 miljoner kronor (12). Se vidare not 10.

I Administration ingår kostnader för projektet GDPR (dataskyddsförordningen) i koncernen med 20 miljoner kronor och för moderföretaget med 16 miljoner kronor.

I Administration (Avtalstecknings-, fakturerings- och inkassotjänster) ingår en engångskostnad för Foras administration av 2004 års retroaktiva premiesänkning för koncernen och moderföretaget med 11 miljoner kronor (33).

I Administration (Övrigt) ingår bland annat kostnader för tjänster för förebyggande verksamhet till Prevent med 47 miljoner kronor (36) och till föreningen Suntarbetsliv med 62 miljoner kronor (49). Dessutom ingår arbetsmiljöutbildning med -17 miljoner kronor (75)

och IT-kostnader med 154 miljoner kronor (134) i koncernen och 89 miljoner kronor (76) i moderföretaget. Externt fakturerade administrationstjänster utgörs av intäkter från externa administrations- och kapitalförvaltningsuppdrag.

Koncernen eller moderföretaget äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående driftkostnader redovisas inklusive ingående mervärdesskatt.

Not 6. Övriga tekniska kostnader

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Anslag för forskning	91	144	38	84

Not 7. Kapitalavkastning

KAPITALAVKASTNING INTÄKTER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Kapitalavkastning, intäkter				
Hysesintäkter från byggnader och mark	1 373	1 298	446	408
Erhållna utdelningar	7 378	6 058	6 118	4 993
Ränteintäkter				
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>	808	1 152	629	905
<i>Övriga ränteintäkter</i>	269	14	331	160
Summa ränteintäkter	1 078	1 166	960	1 065
Valutakursvinster, netto	-	3 664	-	2 955
Realisationsvinster, netto				
<i>Aktier och andelar</i>	3 692	2 991	3 442	2 549
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>	536	2 351	441	2 036
<i>Derivat</i>	12	45	8	36
Summa realisationsvinster, netto	4 240	5 387	3 891	4 621
Summa kapitalavkastning, intäkter	14 068	17 573	11 415	14 042
Orealiserade vinster på placeringstillgångar				
Byggnader och mark	2 342	3 186	668	1 349
Aktier och andelar	1 056	-	677	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	99	-	-
Valutaterminer	1 003	-	802	-
Summa orealiserade vinster på placeringstillgångar	4 401	3 285	2 147	1 349

KAPITALAVKASTNING KOSTNADER

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Kapitalavkastning, kostnader				
Driftkostnader för byggnader och mark	-394	-382	-134	-131
Kapitalförvaltningskostnader, enligt not 5	-102	-146	-77	-83
Räntekostnader	-710	-493	-522	-345
Övriga finansiella kostnader ¹⁾	-110	289	-7 011	311
Valutakursförluster, netto	-3 766	-	-3 052	-
Summa kapitalavkastning, kostnader	-5 082	-732	-10 796	-248
Orealiserade förluster på placeringstillgångar				
Aktier och andelar	-	-2 002	-	-1 746
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-576	-	-493	-93
Valutaterminer	-	-1 331	-	-1 044
Summa orealiserade förluster på placeringstillgångar	-576	-3 333	-493	-2 883
Summa kapitalavkastning före överföring till försäkringsrörelsen	12 811	16 793	2 273	12 260
Kapitalavkastning överförd till försäkringsrörelsen	699	638	557	509
Summa	13 510	17 431	2 830	12 769

¹⁾ I övriga finansiella kostnader för moderföretaget ingår nedskrivning av aktier i dotterföretag med 6,9 miljarder kronor under 2017.

KONCERNEN

Totalavkastnings- tabell för placeringar	Marknadsvärden				Totalavkastning, %	
	2017	%	2016	%	2017	2016
Räntebärande nominellt	58 838	30	57 029	30	0,5	1,7
Räntebärande realt	27 256	14	28 400	15	1,2	8,4
Aktier	60 366	31	58 365	30	11,0	12,9
Fastigheter	33 065	17	30 852	16	12,6	18,2
Alternativa investeringar	15 267	8	16 700	9	14,9	15,0
Valuta	-	-	-	-	1,1	0,0
Allokeringsportfölj	15	0	80	0	0,0	0,0
Summa	194 807	100	191 426	100	7,2	9,9

MODERFÖRETAGET

Totalavkastnings- tabell för placeringar	Marknadsvärden				Totalavkastning, %	
	2017	%	2016	%	2017	2016
Räntebärande nominellt	46 776	29	43 787	28	0,5	1,6
Räntebärande realt	22 262	14	23 301	15	1,2	8,4
Aktier	49 393	31	47 720	31	11,0	13,1
Fastigheter	28 147	18	27 109	17	12,8	19,3
Alternativa investeringar	12 979	8	14 105	9	14,8	15,0
Valuta	-	-	-	-	1,1	0,0
Allokeringsportfölj	13	0	67	0	0,0	0,0
Summa	159 570	100	156 089	100	7,3	10,3

Totalavkastningstabell för placeringar (totalavkastningstabellen) presenteras enligt Svensk Försäkrings rekommendation "Totalavkastningstabell – Rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning".

I totalavkastningstabellen beräknas avkastning enligt TWR, tidsviktad avkastning.

Totalavkastningstabellen omfattar de tillgångar som förvaltas enligt företagets placeringsriktlinjer.

Den huvudsakliga skillnaden mot övrig redovisning i moderföretaget är att innehaven i dotterföretagen redovisas till marknadsvärde i totalavkastningstabellen. Marknadshyran som AFA Sjukförsäkring interndeberas för och som avser fastigheten företaget äger och bedriver verksamhet i, inkluderas i totalavkastningstabellens avkastning. I övrig redovisning ersätts den interndeberade hyran med fastighetens drift- och underhållskostnad.

Kapitalförvaltningens driftkostnader i koncernen, 102 miljoner kronor (146), inkluderas ej i totalavkastningstabellen. Kapitalförvaltningens driftkostnader i moderföretaget, 78 miljoner kronor (83), inkluderas ej i totalavkastningstabellen.

En sammanfattning av skillnaden mellan totalavkastningstabellen och de finansiella rapporterna redovisas i tabellerna nedan.

Avstämning av totalavkastnings- tabellen mot resultaträkning	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Totalavkastning enligt totalavkastningstabellen ¹⁾	13 359	17 522	11 110	14 926
Poster från resultaträkningen som inte är med i totalavkastningstabellen	-265	-146	-6 608	42
Värderingsskillnader	-207	-621	-2 231	-2 707
Kapitalavkastning överförd till försäkringsrörelsen	699	638	557	509
Övrigt	-76	38	2	-1
Summa kapitalavkastning enligt resultaträkning	13 510	17 431	2 830	12 769

Avstämning av totalavkastningstabellen mot balansräkning	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Marknadsvärde enligt totalavkastningstabellen	194 807	191 426	159 570	156 089
Tillgångar som inte klassificeras som placeringstillgångar	1 026	256	6 502	6 881
Poster från skuldsidan i balansräkningen som är avdragna i totalavkastningstabellen	10 366	8 793	8 285	6 637
Värderingsskillnader	-143	131	-12 633	-11 364
Övrigt	-272	122	67	-83
Summa tillgångar enligt balansräkning	205 784	200 728	161 791	158 160

KONCERNEN

Bidragsanalys år 2017, %	Normal- portfölj	Avkastning normalportfölj	Avkastning portfölj	Förvaltnings- bidrag
Räntebärande nominellt	29,9	-0,1	0,5	0,2
Räntebärande realt	14,0	1,0	1,2	0,0
Aktier	31,0	10,9	11,0	0,1
Fastigheter	15,5	11,1	12,6	0,2
Alternativa investeringar	9,6	14,9	14,9	0,0
Valuta	-	1,0	1,1	0,0
Taktisk allokering	-	-	-0,2	-0,2
Totalt	100,0	6,8	7,2	0,3

AVKASTNING UNDER ÅR 2017

Avkastningen för koncernen uppgick under året till 7,2 procent, varav den aktiva avkastningen på noterade tillgångar samt fastigheter uppgick till 0,3 procentenheter.

Den nominella räntebärande portföljens index består till 60 procent av en nominell svensk obligationsportfölj, till 27 procent av en nominell nordamerikansk portfölj, till 10 procent av en nominell tysk portfölj och till 3 procent av en så kallad high yield-portfölj. Utlandsandelen i index är valutakurssäkrad. Indexet har en modifierad duration på 3,0. Innehavet gav en avkastning på 0,5 procent, vilket var cirka 0,6 procentenheter mer än index.

Den reala räntebärande portföljens index består till 100 procent av reala svenska statsobligationer. Indexet har under året haft en modifierad duration på cirka 6,4. Innehavet gav en avkastning på 1,2 procent, vilket var cirka 0,2 procent bättre än index.

Aktieportföljens index består till 45 procent av en svensk aktieportfölj samt till 55 procent av en global portfölj. Sverigeindex består av SIXRX (SIX Return Index). Utlandsindex är sammansatt av ett antal viktade regionala totalavkastningsindex. Utlandsandelen i index är delvis valutakurssäkrad. Portföljen gav en avkastning på 11,0 procent vilket var 0,1 procentenheter mer än indexavkastningen.

Avkastningen på koncernens fastighetsbestånd var under året 12,6 procent. Portföljen består till övervägande del av fastighetsinnehav i centrala Stockholm. Som jämförelseindex för fastighetsportföljen används IPD Svenskt Fastighetsindex. Snittavkastningen för jämförbara fastigheter blev enligt IPD 11,1 procent under 2017. Portföljens resultat under året var därmed 1,5 procentenheter bättre än index.

Avkastningen under 2017 i koncernens innehav i alternativa investeringar var 14,9 procent. Portföljen består nästan helt av tillgångar i utländsk valuta vilka kurssäkras. Alternativa investeringar utvärderas ej på så kort tidsperiod som ett år. Därför har normalportföljens avkastning satts till lika med den uppnådda avkastningen för detta tillgångsslag. I längre tidsserier, se tabell nedan, har alternativa investeringar ett absolutavkastningskrav på 10 procent årligen för fonder äldre än fem år som sitt index.

Avkastningen i tillgångsslaget valuta uppgick till 1,1 procent och avser den aktiva förvaltningen av portföljens valutaexponering i tillgångsslagen räntebärande samt alternativa investeringar. I valuta ingår även avkastning från instrument avsedda för valuta-säkring av aktieportföljen.

Den taktiska allokeringen bidrog till totalavkastningen med -0,2 procentenheter.

Årsavkastning, rullande 36 mån,%	Avkastning normalportfölj	Avkastning portfölj	Aktiv avkastning	Mål aktiv avkastning
Räntebärande nominellt	0,6	0,9	0,3	0,2
Räntebärande realt	3,3	3,5	0,2	0,1
Aktier	9,7	9,3	-0,3	0,7
Fastigheter	13,0	16,2	2,8	0,4
Alternativa investeringar	10,0	17,2	6,4	0,0
Valuta	0,3	0,4	0,1	0,0
Taktisk allokering	7,2	7,2	0,1	0,2
Totalt	7,1	7,6	0,5	0,4

MODERFÖRETAGET

Bidragsanalys år 2017, %	Normalportfölj	Avkastning normalportfölj	Avkastning portfölj	Förvaltningsbidrag
Räntebärande nominellt	29,0	-0,1	0,5	0,2
Räntebärande realt	14,0	1,0	1,2	0,0
Aktier	31,0	10,9	11,0	0,1
Fastigheter	16,0	11,1	12,8	0,3
Alternativa investeringar	10,0	14,8	14,8	0,0
Valuta	-	1,0	1,1	0,0
Taktisk allokering	-	-	-0,2	-0,2
Totalt	100	6,9	7,3	0,4

AVKASTNING UNDER ÅR 2017

Avkastningen för moderföretaget uppgick under året till 7,3 procent, varav den aktiva avkastningen på noterade tillgångar samt fastigheter uppgick till 0,4 procentenheter.

Den nominella räntebärande portföljens index består till 60 procent av en nominell svensk obligationsportfölj, till 27 procent av en nominell nordamerikansk portfölj, till 10 procent av en nominell tysk portfölj och till 3 procent av en så kallad high yield-portfölj. Utlandsandelen i index är valutakurssäkrad. Indexet har en modifierad duration på 3,0. Innehavet gav en avkastning på 0,5 procent, vilket var cirka 0,6 procentenheter mer än index.

Den reala räntebärande portföljens index består till 100 procent av reala svenska statsobligationer. Indexet har under året haft en modifierad duration på cirka 6,4. Innehavet gav en avkastning på 1,2 procent, vilket var cirka 0,2 procent bättre än index.

Aktieportföljens index består till 45 procent av en svensk aktieportfölj samt till 55 procent av en global portfölj. Sverigeindex består av SIXRX (SIX Return Index). Utlandsindex är sammansatt av ett antal viktade regionala totalavkastningsindex. Utlands-

NOTUPPLYSNINGAR

andelen i index är delvis valutakurssäkrad. Portföljen gav en avkastning på 11,0 procent vilket var 0,1 procentenheter mer än indexavkastningen.

Avkastningen på moderföretagets fastighetsbestånd var under året 12,8 procent. Portföljen består till övervägande del av fastighetsinnehav i centrala Stockholm. Som jämförelseindex för fastighetsportföljen används IPD Svenskt Fastighetsindex. Snittavkastningen för jämförbara fastigheter blev enligt IPD 11,1 procent under 2017. Portföljens resultat under året var därmed 1,7 procentenheter bättre än index.

Avkastningen under 2017 i moderföretagets innehav i alternativa investeringar var 14,8 procent. Portföljen består nästan helt av tillgångar i utländsk valuta vilka valutakurssäkras. Alternativa investeringar utvärderas ej på så kort tidsperiod som ett år. Därför har normalportföljens avkastning satts till lika med den uppnådda avkastningen för detta tillgångsslag. I längre tidsserier, se tabell nedan, har alternativa investeringar ett absolutavkastningskrav på 10 procent årligen för fonder äldre än fem år som sitt index.

Avkastningen i tillgångsslaget valuta uppgick till 1,1 procent och avser den aktiva förvaltningen av portföljens valutaexponering i tillgångsslagen räntebärande samt alternativa investeringar. I valuta ingår även avkastning från instrument avsedda för valuta-säkring av aktieportföljen.

Den taktiska allokeringen bidrog till totalavkastningen med -0,2 procentenheter.

Årsavkastning, rullande 36 mån, %	Avkastning normalportfölj	Avkastning portfölj	Aktiv avkastning	Mål aktiv avkastning
Räntebärande nominellt	0,6	0,9	0,3	0,2
Räntebärande realt	3,3	3,5	0,2	0,1
Aktier	9,7	9,4	-0,3	0,7
Fastigheter	13,0	16,5	3,1	0,4
Alternativa investeringar	10,0	17,1	6,4	0,0
Valuta	0,3	0,4	0,0	0,0
Taktisk allokering	7,2	7,4	0,1	0,2
Totalt	7,1	7,9	0,7	0,4

HYRESINTÄKTER FRÅN BYGGNADER OCH MARK

Hyresintäkterna i koncernen under perioden uppgår till 1 373 miljoner kronor (1 298).

Hyresintäkterna i moderföretaget under perioden uppgår till 446 miljoner kronor (408).

Avtalade framtida hyresintäkter avseende befintliga hyreskontrakt exkl. bostäder	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Förfall inom 1 år	134	76	18	22
Förfall mellan 1 och 5 år	1 868	1 940	719	697
Förfall senare än 5 år	5 023	4 291	848	1 036
Summa	7 025	6 307	1 585	1 755

Driftkostnader för byggnader och mark	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Driftkostnader	128	151	48	48
Fastighetsskatt	103	102	35	35
Reparation och underhåll	69	65	28	27
Fastighetsadministration	53	41	16	14
Kostnader för mervärdesskatt	13	12	7	7
Tomträttsavgäld	28	11	-	-
Summa	394	382	134	131

Not 8. Obeskattade reserver

Säkerhetsreserv	Moderföretaget	
	2017	2016
Ingående balans	26 510	18 955
Förändring av säkerhetsreserv	9 997	7 555
Utgående balans	36 507	26 510

Periodiseringsfond	Moderföretaget	
	2017	2016
Ingående balans	-	8 210
Förändring av periodiseringsfond	-	-8 210
Utgående balans	-	-

Not 9. Skatt på årets resultat

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Aktuell skattekostnad	-69	-59	-	-
Skatt pga ändrad beskattning	-19	-	-8	-
Uppskjuten skatt (förändring)	-380	-259	547	-204
Summa	-468	-318	539	-204

Skillnad mellan redovisad skatt och skatt baserad på gällande svensk skattesats	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Resultat före skatt enligt resultaträkningen	2 247	2 100	-9 140	1 251
Skatt enligt gällande skattesats 22 %	-494	-462	2 011	-275
Återförd skatt från tidigare taxeringsår	-19	-	-8	-
Permanenta skillnader	59	138	1 458	89
Temporära skillnader	-14	6	-2 922	-18
Redovisad skatt	-468	-318	539	-204

Not 10. Immateriella tillgångar

	Koncernen	
	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden	744	744
Inköp/ Försäljning	-	-
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	744	744
Ingående avskrivningar	-741	-729
Årets avskrivningar	-3	-12
Utgående ackumulerade avskrivningar	-744	-741
Bokfört värde	-	3

Not 11. Byggnader och mark

KONCERNEN

Rörelsefastigheter

Fördelning på fastighetskategori	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Verkligt värde	Bokfört värde, kr/kvm	Yt- vakans- grad, %	Direkt- avkast- ning, %
Kontors- och affärsfastigheter	402	724	1 380	72 300	0,0	3,4

Andel av total bruksarea i fastigheterna som används i den egna verksamheten var 2,0 procent (2,0) och bokfört värde uppgår till 724 miljoner kronor (734).

Förvaltningsfastigheter

Fördelning på fastighetskategori	Anskaffningsvärde	Bokfört värde/verkligt värde	Bokfört värde, kr/kvm	Yt- vakans- grad, %	Direkt- avkast- ning, %
Flerbostadshus	2 511	4 522	57 000	5,7	1,87
Kontors- och affärsfastigheter	16 038	25 895	69 000	3,3	3,74
Totalt	18 549	30 417	67 000	3,7	3,45

Direktavkastningen är beräknad enligt Försäkringsbranschens Redovisningsnämnds rekommendation.

Beståndet består av kommersiella fastigheter och flerbostadshus i Stockholms-, Göteborgs- och Malmöområdet. Fastigheter som innehas för produktion och tillhandahållande av koncernens tjänster samt administrativa ändamål redovisas som rörelsefastigheter. Övriga fastigheter redovisas som förvaltningsfastigheter. Det förekommer inga begränsningar i rätten att sälja någon av förvaltningsfastigheterna eller att disponera hyresintäkterna och ersättning vid avyttring.

FÖRÄNDRINGAR I FASTIGHETSINNEHAVET ÅR 2017

Förvärv av fastighet (100 procents innehav)

Inga förvärv har skett under året.

Avyttringar

Fastigheten Fortet 2 avyttrades den 1 februari 2017. Den 1 december 2017 avyttrades fastigheterna Lybeck 2, Lybeck 3 och Ladugårdsgärdet 1:51.

Väsentliga åtaganden

Under året har åtaganden om ombyggnationer uppgående till 170 miljoner kronor (82) gjorts i samband med tecknande av hyresavtal. Av dessa återstår investeringar om cirka 126 miljoner kronor (45).

Rörelsefastigheter

Specifikation av årets förändring:	Koncernen	
	2017	2016
Ingående balans	734	743
Investeringar i befintligt bestånd	19	-
Avskrivningar	-29	-9
Utgående balans	724	734

Förvaltningsfastigheter

Specifikation av årets förändring:	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Ingående balans	28 565	25 307	10 475	8 975
Investeringar i befintligt bestånd	297	304	131	151
Förvärv	-	296	-	-
Avyttringar	-806	-525	-778	-
Värdeförändring	2 361	3 183	644	1 349
Utgående balans	30 417	28 565	10 471	10 475

MODERFÖRETAGET**Förvaltningsfastigheter**

Fördelning på fastighets-kategori	Anskaffningsvärde	Bokfört värde/verkligt värde	Bokfört värde, kr/kvm	Yt- vakans- grad, %	Direkt- avkastning, %
Flerbostadshus	438	1 942	53 000	9,7	1,62
Kontors- och affärsfastigheter	4490	8 529	79 000	3,1	3,43
Totalt	4 928	10 471	72 000	4,7	3,09

Direktavkastningen är beräknad enligt Försäkringsbranschens Redovisningsnämnds rekommendation.

Beståndet består av kommersiella fastigheter och flerbostadshus i Stockholmsområdet, vilket också utgör moderföretagets enda segment. Samtliga fastigheter redovisas som förvaltningsfastigheter. Det förekommer inga begränsningar i rätten att sälja någon av förvaltningsfastigheterna eller att disponera hyresintäkterna och ersättning vid avyttring.

Andel av total bruksarea i fastigheterna som används i den egna verksamheten var 6,9 procent (5,5) och bokfört värde uppgår till 1 380 miljoner kronor (1 220).

FÖRÄNDRINGAR I FASTIGHETSINNEHAVET ÅR 2017Förvärv och avyttringar

Fastigheten Fortet 2 avyttrades den 1 februari 2017 och den 1 december 2017 avyttrades fastigheterna Lybeck 2 och Ladugårdsgärdet 1:51.

Väsentliga åtaganden

Under året har åtaganden om ombyggnationer uppgående till 24 miljoner kronor (30) gjorts i samband med tecknande av hyresavtal. Av dessa återstår investeringar om cirka 4 miljoner kronor (19).

Not 12. Placeringar i koncernföretag

Dotterföretag	Org nr	Antal aktier	Andel, %	Nom. värde	Bokfört värde	
					2017	2016
AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag	516401-8615	400	91	4,00	4	4
AF-S Private Equity AB	556650-5946	1 000	100	0,10	14	14
Fastighets AB Fleminghörnet	556651-8535	1 000	100	0,10	452	452
Fastighets AB Mikrofonen	556577-4543	1 000	100	0,10	447	447
Klarabergshuset Invest AB	556692-9476	1 000	100	0,10	370	370
Fastighets AB Trafikanten	556700-1580	1 000	100	0,10	328	328
Fastighets AB Yxkullen	556675-1698	1 000	100	0,10	328	321
Fastighets AB Hotelltornet	556832-2597	1 000	100	0,10	293	293
Fastighets AB Våghalsen 15	556825-1424	50 000	100	0,05	284	284
Fastighets AB Rödluvan	556039-0477	1 000	100	0,10	264	264
Fastighets AB Tretakten	556724-5690	1 000	100	0,10	255	255
Fastighets AB Förtjusningen 1	556763-8498	1 000	100	0,10	230	230
Fastighets AB Sockerbiten	556766-4023	1 000	100	0,10	227	227
Fastighets AB Hårdvallen	556988-4744	500	100	0,05	192	192
Fastighets AB Kellgrensgatan	556687-9002	1 000	100	0,10	189	189
Fastighets AB Ludvigsberg 3	556627-7264	1 000	100	0,10	160	160
Teirettab Fastighets AB	556520-0325	1 000	100	0,10	142	142
Fastighets AB Knall	556649-7557	1 000	100	0,10	99	99
Fastighets AB Laboranten	556703-3187	1 000	100	0,10	87	87
Fastighets AB Långreven	556963-0352	50 000	100	0,05	55	-
Värtans Stationshus AB	556345-2597	1 000	100	0,10	4	25
Fastighets AB Sabbath	559096-6122	50 000	100	0,05	0	-
Fastighets AB Östra Kungsholmsporten	556763-8480	1 000	100	0,10	-	201
Fastighets AB Klaratvårgränd	556746-8573	1 000	100	0,10	-	142
Summa					4 424	4 726

AFA Trygghetsförsäkrings dotterföretag	Org nr	Antal aktier	Andel, %	Nom. värde	Bokfört värde	
					2017	2016
AF-T Private Equity AB	556650-5938	1 000	100	0,10	22	22
Fastighets AB Klaratvårgränd	556746-8573	1 000	100	0,10	344	-
Fastighets AB Östra Kungsholmsporten	556763-8480	1 000	100	0,10	311	-
Fastighets AB Fatbursholmen	556962-8687	50 000	100	0,05	127	127
Fastighets AB Långreven	556963-0352	50 000	100	0,05	-	7
Summa					804	156

Samtliga koncernföretag har säte i Stockholm.

För att anpassa allokeringen i linje med normalportföljen för AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring, samt för att uppnå en jämnare allokering av lokaliterna mellan bolagen har internöverlåtelse skett av tre fastighetsägande dotterbolag. AFA Trygghetsförsäkring har överlåtit Fastighets AB Långreven till AFA Sjukförsäkring. AFA Sjukförsäkring har överlåtit Fastighets AB Klaratvårgränd och Fastighets AB Östra Kungsholmsporten till AFA Trygghetsförsäkring. Transaktionerna gjordes till marknadsvärde den 1 januari 2017.

NOTUPPLYSNINGAR

AFA Sjukförsäkring har under året mottagit koncernbidrag från	2017	2016
AFA Trygghetsförsäkring	6 900	-
AF-S Private Equity AB	-	-
Fastighets AB Ludvigsberg 3	52	44
Fastighets AB Yxkullen	44	41
Fastighets AB Trafikanten	27	25
Fastighets AB Flemminghörnet	23	26
Fastighets AB Rödluvan	19	18
Fastighets AB Hotelltornet	18	8
Fastighets AB Sockerbiten	18	16
Fastighets AB Laboranten	17	13
Fastighets AB Tretakten	17	16
Fastighets AB Kellgrensgatan	16	14
Värtans Stationshus AB	14	-
Fastighets AB Våghalsen 15	12	11
Fastighets AB Hårdvallen	7	6
Fastighets AB Knall	6	5
Fastighets AB Långreven	6	-
Fastighets AB Förtjusningen 1	3	3
Teirettab Fastighets AB	3	3
Fastighets AB Mikrofonen	1	1
Fastighets AB Klaratvärgränd	-	10
Fastighets AB Östra Kungsholmsporten	-	1
Summa	7 203	261

AFA Sjukförsäkring har under året lämnat aktieägartillskott till	2017	2016
AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag	6 900	-
Fastighets AB Yxkullen	7	4
Summa	6 907	4

AFA Trygghetsförsäkring har under året erhållit koncernbidrag från	2017	2016
Fastighets AB Klaratvärgränd	12	-
Fastighets AB Östra Kungsholmsporten	2	-
Fastighets AB Långreven	-	3
Summa	14	3

Not 13. Andelar i Joint Ventures

AFA Sjukförsäkring äger 50 procent av Grön Bostad AB (org.nr. 556820-9307, säte Stockholm). Ägandet i det samägda bolaget redovisas enligt kapitalandelsmetoden, vilket innebär att 50 procent av resultatet efter skatt för det samägda bolaget redovisas som resultatandel inom rörelseresultatet i AFA Sjukförsäkrings koncernen.

MODERBOLAG

Joint Venture	Antal aktier	Andel, %	Nom. värde	Bokfört värde	
				2017	2016
Grön Bostad AB	20 000	50	1,0	535	468

KONCERNEN

Andelar i joint ventures

	2017	2016
Ingående balans	959	573
Årets anskaffning	66	90
Resultatandel	247	296

Utgående balans	1 272	959
------------------------	--------------	------------

Sammandrag av resultaträkningar och balansräkningar för joint venture (100 %)

	2017	2016
Omsättning	101	190
Rörelseresultat	635	759
Skatt	-142	-158
Resultat efter skatt	493	601
Anläggningstillgångar	6 374	4 926
Övriga tillgångar	225	181
Totala tillgångar	6 600	5 108
Eget kapital	1 739	1 334
Skulder	4 861	3 774
Totala skulder	6 600	5 108

AFA Sjukförsäkringskoncernens åtaganden kopplade till innehav i joint venture redovisas i not 34.

Per 2017-12-31 finns inga oredovisade åtaganden kopplade till joint venture som skulle kunna ge upphov till utflöde av likvida medel eller andra resurser enligt gällande aktieägaravtal.

Siffrorna baseras på preliminärt bokslut.

Not 14. Andra finansiella placeringstillgångar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Aktier och andelar				
Ursprungligt anskaffningsvärde	72 388	68 333	58 902	55 286
Valutaeffekt	4 554	9 107	3 719	7 438
Övervärde (+) / undervärde (-)	-1 337	-2 428	-266	-943
Summa aktier och andelar	75 605	75 012	62 355	61 781
Obligationer och andra räntebärande värdepapper				
Upplupet anskaffningsvärde	80 041	78 855	63 830	61 825
Övervärde (+) / undervärde (-)	2 977	3 574	2 497	3 006
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	83 018	82 429	66 327	64 831
Utlåning till kreditinstitut	10 031	7 275	7 962	5 690
Derivat	356	251	289	200
Övriga finansiella placeringstillgångar				
Återköpstransaktioner	593	2 425	593	1 845
Summa	169 603	167 392	137 526	134 347

Specifikationer**AKTIER OCH ANDELAR**

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Noterade	52 114	51 197	42 655	41 837
Onoterade	23 491	23 815	19 700	19 944
Summa	75 605	75 012	62 355	61 781

10 STÖRSTA INNEHAV AV AKTIER EXKLUSIVE FONDER

2017 Bolag	Koncernen	Moderföretaget
	Andel av aktieportfölj, %	Andel av aktieportfölj, %
Investor	4,3	4,3
Volvo	3,3	3,3
Atlas Copco	3,0	3,0
Telia	2,3	2,3
Nordea	2,3	2,3
H&M	2,3	2,3
SEB	2,2	2,2
Swedbank	2,2	2,2
Svenska Handelsbanken	2,1	2,1
Ericsson	1,8	1,8
Total andel	25,8	25,8

BRANSCHFÖRDELNING, DIREKTA AKTIEINNEHAV

2017 Koncernen	Exponering	%
Finans	14 153	28
Industri	11 953	23
Konsumentvaror	7 514	15
IT	4 873	10
Hälsovård	4 518	9
Råvaror	3 408	7
Telekommunikation	3 075	6
Tjänster	778	1
Fastighet	481	1
Media och underhållning	106	0
Summa	50 859	100

2017 Moderföretaget	Exponering	%
Finans	11 580	28
Industri	9 778	23
Konsumentvaror	6 114	15
IT	3 991	10
Hälsovård	3 694	9
Råvaror	2 780	7
Telekommunikation	2 516	6
Tjänster	638	1
Fastighet	387	1
Media och underhållning	86	0
Summa	41 564	100

OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

Koncernen	Upplupet anskaffningsvärde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016
Svenska staten	24 706	27 690	26 522	29 858
Svenska bostadsinstitut	13 515	13 506	13 617	13 704
Svenska kommuner	459	451	487	479
Övriga svenska emittenter	16 426	11 505	16 767	11 880
Utländska stater	2 071	3 326	2 188	3 458
Övriga utländska emittenter	22 864	22 377	23 437	23 050
Summa	80 041	78 855	83 018	82 429
Noterade	78 393	76 885	81 250	80 423
Onoterade	1 648	1 970	1 768	2 006

Skillnaden mellan bokfört värde och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet översteg det nominella uppgick till 10 704 miljoner kronor (12 129).

Skillnaden mellan bokfört värde och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet understeg det nominella uppgick till 15 miljoner kronor (43).

Moderföretaget	Upplupet anskaffningsvärde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016
Svenska staten	19 919	22 267	21 458	24 119
Svenska bostadsinstitut	10 988	10 305	11 068	10 454
Svenska kommuner	375	370	398	393
Övriga svenska emittenter	12 930	8 923	13 224	9 249
Utländska stater	1 541	2 551	1 632	2 652
Övriga utländska emittenter	18 077	17 409	18 547	17 964
Summa	63 830	61 825	66 327	64 831
Noterade	62 524	60 320	64 926	63 299
Onoterade	1 306	1 505	1 401	1 532

Skillnaden mellan bokfört värde och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet översteg det nominella uppgick till 8 623 miljoner kronor (9 706).

Skillnaden mellan bokfört värde och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet understeg det nominella uppgick till 12 miljoner kronor (32).

10 STÖRSTA INNEHAV AV RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

2017 Emittent	Koncernen Andel av ränteportfölj, %	Moderföretaget Andel av ränteportfölj, %
Svenska staten	32,6	33,0
Svenska Handelsbanken	5,5	5,6
Nordea	5,3	5,1
Swedbank	5,3	5,7
European Investment Bank	3,9	3,9
SEB	3,3	3,2
Dexia	2,8	2,8
Depfa Bank	2,1	2,1
Danske Bank	2,0	2,0
Norra Banhotellet Invest	1,4	1,4
Total andel	64,2	64,8

DERIVAT MED POSITIVA VÄRDEN ELLER VÄRDE NOLL (TILLGÅNGAR)

Derivatinstrument upptagna i balansräkningen

Koncernen	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	15 527	12 971	-	-
Icke-standardiserade valutaderivat, terminer	19 080	14 819	356	251
Summa	34 607	27 790	356	251

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

Moderföretaget	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	12 295	9 918	-	-
Icke-standardiserade valutaderivat, terminer	15 472	11 655	289	200
Summa	27 767	21 573	289	200

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

KLASSIFICERING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

	Koncernen				Moderföretaget			
	Anskaffningsvärde		Bokfört värde		Anskaffningsvärde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen								
Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin								
Andra finansiella placeringstillgångar	157 947	159 897	159 216	159 866	127 914	127 524	129 276	128 457
Innehav för handel								
Derivat	-	-	356	251	-	-	289	200
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	157 947	159 897	159 572	160 117	127 914	127 524	129 565	128 657
Lånefordringar och kundfordringar								
Utlåning till kreditinstitut	10 031	7 275	10 301	7 275	7 962	5 690	7 962	5 690
Övriga fordringar	703	929	703	929	6 473	6 679	6 473	6 679
Kassa och bank	2 785	1 979	2 785	1 979	2 189	1 309	2 189	1 309
Summa lånefordringar och kundfordringar	13 519	10 183	13 519	10 183	16 624	13 678	16 624	13 678
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen								
Skulder som bestämts tillhöra kategorin								
Återköpstransaktioner	9 831	6 874	9 826	6 889	7 850	5 372	7 846	5 384
Innehav för handel								
Derivat	-	-	536	1 261	-	-	436	1 008
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	9 831	6 874	10 362	8 150	7 850	5 372	8 282	6 392
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde								
Övriga skulder	807	1 187	807	1 187	1 241	1 421	1 241	1 421
Summa finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	807	1 187	807	1 187	1 241	1 421	1 241	1 421

Andra finansiella placeringstillgångar innehåller balansräkningens poster Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt Övriga finansiella placeringstillgångar (återköpstransaktioner).

Övriga fordringar innehåller balansräkningens poster Fordringar avseende direkt försäkring, Övriga fordringar samt Upplupna ränte- och hyresintäkter.

Övriga skulder innehåller balansräkningens poster Skulder avseende direkt försäkring, Övriga skulder (förutom återköps-transaktioner som särredovisas) samt Upplupna räntekostnader.

Finansiella tillgångar och skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde. En beräkning av verkligt värde baserat på diskonterade framtida kassaflöden, där en diskonteringsränta som

speglar motpartens kreditrisk utgör den mest väsentliga indatan, bedöms inte ge någon väsentlig skillnad jämfört med redovisat värde för finansiella tillgångar och finansiella skulder som ingår i nivå 2. För samtliga finansiella tillgångar och skulder anses därför det redovisade värdet vara en god approximation av det verkliga värdet.

Not 15. Upplysningar om värdering till verkligt värde

BESTÄMMNING AV VERKLIGT VÄRDE GENOM PUBLICERADE PRISNOTERINGAR ELLER VÄRDERINGSTEKNIKER

Koncernen 31 december 2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	30 417	30 417
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	60 338	-	15 267	75 605
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	63 523	19 495	-	83 018
Derivat	-	356	-	356
Övriga finansiella placeringstillgångar <i>Återköpstransaktioner</i>	-	593	-	593
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	123 861	20 444	45 684	189 989
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	536	-	536
Återköpstransaktioner	-	9 826	-	9 826
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	10 362	-	10 362
Moderföretaget 31 december 2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	10 471	10 471
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	49 378	-	12 977	62 355
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	50 779	15 548	-	66 327
Derivat	-	289	-	289
Övriga finansiella placeringstillgångar <i>Återköpstransaktioner</i>	-	593	-	593
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	100 157	16 430	23 448	140 035
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	436	-	436
Återköpstransaktioner	-	7 846	-	7 846
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	8 282	-	8 282

En överföring från en nivå till en annan kan ske när det finns indikationer på att marknadsförutsättningarna har ändrats, exempelvis en ändring i likviditet. Överföringar från Nivå 1 till Nivå 2 har skett under perioden till ett värde av 1 133 (0) för koncernen och 887 (0) för moderföretaget.

NOTUPPLYSNINGAR

Koncernen 31 december 2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	28 565	28 565
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	58 312	-	16 700	75 012
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	63 260	19 169	-	82 429
Derivat	-	251	-	251
Övriga finansiella placeringstillgångar <i>Återköpstransaktioner</i>	-	2 425	-	2 425
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	121 572	21 845	45 265	188 682
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	1 261	-	1 261
Återköpstransaktioner	-	6 889	-	6 889
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	8 150	-	8 150
Moderföretaget 31 december 2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	10 475	10 475
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	47 680	-	14 101	61 781
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	49 735	15 096	-	64 831
Derivat	-	200	-	200
Övriga finansiella placeringstillgångar <i>Återköpstransaktioner</i>	-	1 845	-	1 845
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	97 415	17 141	24 576	139 132
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	1 008	-	1 008
Återköpstransaktioner	-	5 384	-	5 384
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	6 392	-	6 392

En överföring från en nivå till en annan kan ske när det finns indikationer på att marknadsförutsättningarna har ändrats, exempelvis en ändring i likviditet. Det har inte skett några överföringar mellan nivåerna under perioden.

Nivå 1: Instrument med publicerade prisnoteringar

För aktier och andelar som handlas på en aktiv marknad innebär detta den senaste betalkursen (exitpris) på balansdagen. För likvida räntebärande värdepapper innebär detta den aktuella köpkursen på balansdagen.

Nivå 2: Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata

Mindre likvida räntebärande värdepapper värderas utifrån rådande avkastningskurvor på räntemarknaden med beaktande av kredit- och likviditetspåslag. Påslaget är i sin tur baserat på ett genomsnitt av ett antal finansiella instituts uppskattning av verkligt värde. Derivat värderas individuellt och till verkligt värde. Med verkligt värde avses teoretiska priser som beräknas med hjälp av aktuella marknadsnoteringar och gällande balansdagskurs avseende valuta.

Nivå 3: Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata

Värderingen av onoterade aktier och andelar som ej handlas på en aktiv marknad baseras på senaste värderingsuppgift från externa förvaltares uppskattningar av verkligt värde i enlighet med branschorganisationen International Private Equity and Venture Capital (IPEV) Valuation Guidelines och amerikanska Financial Accounting Standards Boards (FASB) Accounting Standards Codifications (ASC) 820, som är en kodifiering av deras Statement of Financial Accounting Standards (SFAS) no. 157.

Värderingarna av byggnader och mark har utförts av externa, oberoende värderingsföretag och auktoriserade fastighetsvärderare. Värderingarna utförs i enlighet med riktlinjerna i RICS beställarhandledning. För att fastställa värdet har både kassaflödesmetoden och ortsprismetoden använts. Metoderna har använts för samtliga fastighetskategorierna och fastigheternas värde har fastställts genom individuell värdering av respektive fastighet beaktande exempelvis geografiskt läge samt teknisk och branschmässig standard. Faktiska transaktioner på marknaden har beaktats vid samtliga värderingar.

I kassaflödesmetoden har bedömda betalningsströmmar under en fem- eller tioårsperiod redovisats. Restvärdet är beräknat utifrån det bedömda driftnettot år sex eller år elva, dividerat med marknadens direktavkastningskrav och diskonterat till nuvärde. Antaganden och bedömningar görs avseende parametrar som hyres- och kostnadsutveckling, inflation, direktavkastningskrav vid restvärdeberäkningar och kalkylränta.

Vid användandet av ortsprismetoden har två delmetoder använts, dels normering av värdet för jämförbara fastigheter till värde i kronor per kvadratmeter uthyrbar yta (areametoden), dels normering till driftnettot (nettokapitaliseringsmetoden).

Fastighetsvärderarna lämnar sina slutliga värderingar i skriftliga värderingsutlåtande i vilka gjorda antaganden och fastigheternas värde redovisas. Utlåtandena omfattar såväl generella ekonomiska antaganden såsom ränteantaganden som fastighetspecifika antaganden såsom förväntade framtida hyresintäkter, hyresnivåer, utvecklingen på fastighetsmarknaden eller andra omständigheter eller osäkerhetsfaktorer som har eller kan ha påverkan på fastigheternas kassaflöden och beräknade värden.

FÖRÄNDRINGAR I NIVÅ 3

Koncernen	Aktier och andelar		Fastigheter		Summa	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Ingående balans	16 700	15 601	28 565	25 307	45 265	40 908
Realiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen	-232	-155	64	-3	-168	-158
Orealiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen	-4 067	-1 896	2 361	3 186	-1 706	1 290
Köp och försäljning	2 866	3 150	-573	75	2 293	3 225
Utgående balans	15 267	16 700	30 417	28 565	45 684	45 265
Nettoförändring i realiserade vinster (+) eller förluster (-) relaterade till instrument som innehas på balansdagen ¹⁾	-16 364	-12 298	2 361	3 186	-14 003	-9 112

Moderföretaget	Aktier och andelar		Fastigheter		Summa	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Ingående balans	14 101	13 126	10 475	8 975	24 576	22 101
Realiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen	-164	-123	75	-	-89	-123
Orealiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen	-3 412	-1 527	643	1 349	-2 769	-178
Köp och försäljning	2 452	2 625	-722	151	1 730	2 776
Utgående balans	12 977	14 101	10 471	10 475	23 448	24 576
Nettoförändring i realiserade vinster (+) eller förluster (-) relaterade till instrument som innehas på balansdagen ¹⁾	-13 007	-9 595	643	1 349	-12 364	-8 246

¹⁾ Orealiserad kursförändring avseende aktier och andelar uppgår i koncernen till -19 154 miljoner kronor (-17 819) och i moderföretaget till -15 309 miljoner kronor (-14 151). Orealiserade värdeförändringar avseende fastigheter framgår av tabellen ovan. De mest väsentliga antagandena vid fastighetsvärderingarna är följande:

Viktat direktavkastningskrav vid restvärdesberäkning: 3,8 procent; kalkylränta: 5,5–6,5 procent; långsiktig förväntad vakansgrad: 3,0–4,0 procent.

Koncernen och moderföretaget har kategoriserat alternativa investeringar som nivå 3-tillgångar. Enligt IFRS ska en känslighetsanalys presenteras med hjälp av en alternativ värdering av dessa tillgångar. Koncernens och moderföretagets investeringar inom området alternativa investeringar sker antingen i form av direkta fonder eller i så kallade fond-i-fondlösningar. Sammantaget innebär detta en portfölj diversifierad med mer än 8 000 en-

skilda bolag. Ur ett värderingstekniskt perspektiv är en alternativ värdering av dessa tillgångar förenad med stora svårigheter och kostnader. Koncernen och moderföretaget har därför valt att inte presentera någon alternativ värdering av dessa tillgångar. Beträffande fastigheter har en känslighetsanalys lämnats i form av en VaR-beräkning för riske exponeringen i balansräkningen. Denna återfinns i not 2.

Not 16. Överförda finansiella tillgångar**FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER VÄRDERADE TILL VERKLIGT VÄRDE VIA RESULTATRÄKNINGEN**

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Utlånade värdepapper	1 048	371	856	283
Erhållna säkerheter för utlånade värdepapper	1 117	389	913	297
Ställda finansiella säkerheter för standardiserade derivat	214	266	164	209
Ställda finansiella säkerheter för icke-standardiserade derivat	289	635	226	559
Återköpsttransaktioner	9 985	7 086	7 973	5 540

De överförda tillgångarna i tabellen redovisas enligt gällande redovisningsprinciper till verkligt värde via resultaträkningen.

Erhållna säkerheter för utlånade värdepapper har motparten ställt till tredje part och redovisas inte i balansräkningen, se vidare avsnittet Kreditrisker i not 2.

Not 17. Finansiella instrument som kvittas i balansräkningen eller omfattas av nettningsavtal

Belopp som inte kvittas men som omfattas av ramavtal för nettningsavtal eller liknande avtal					
Koncernen					
31 december 2017	Belopp redovisade i balansräkningen¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp²⁾
Tillgångar					
Derivat	356	-189	-73	-	94
Utlåning till kreditinstitut	10 060	-	-10 086	-	0
Utlånade värdepapper	1 048	-	-972	-145	0
Övriga finansiella placeringstillgångar					
Återköpstransaktioner	593	-593	-	-	0
31 december 2017	Belopp redovisade i balansräkningen¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp²⁾
Skulder					
Derivat	536	-189	-289	-	58
Återköpstransaktioner	9 799	-9 799	-	-29	0
Moderföretaget					
31 december 2017	Belopp redovisade i balansräkningen¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp²⁾
Tillgångar					
Derivat	289	-153	-55	-	81
Utlåning till kreditinstitut	7 984	-	-8 010	-	0
Utlånade värdepapper	856	-	-788	-125	0
Övriga finansiella placeringstillgångar					
Återköpstransaktioner	593	-593	-	-	0
31 december 2017	Belopp redovisade i balansräkningen¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp²⁾
Skulder					
Derivat	436	-153	-226	-	57
Återköpstransaktioner	7 825	-7 825	-	-23	0

¹⁾ Upplupna ränteintäkter och räntekostnader ingår i beloppen.

²⁾ I enlighet med IFRS 7 kan nettobeloppet aldrig bli lägre än noll.

Belopp som inte kvittas men som omfattas av ramavtal
för nettning eller liknande avtal

Koncernen

31 december 2016	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Tillgångar					
Derivat	254	-237	-	-	17
Utlåning till kreditinstitut	7 286	-	-7 360	-	0
Utlånade värdepapper	371	-	-187	-203	0
Övriga finansiella placeringstillgångar					
Återköpstransaktioner	2 424	-2 424	-	-	0

31 december 2016	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Skulder					
Derivat	1 413	-237	-634	-	542
Återköpstransaktioner	6 889	-6 889	-	-	0

Moderföretaget

31 december 2016	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Tillgångar					
Derivat	203	-190	-	-	13
Utlåning till kreditinstitut	5 698	-	-5 755	-	0
Utlånade värdepapper	283	-	-145	-152	0
Övriga finansiella placeringstillgångar					
Återköpstransaktioner	1 844	-1 844	-	-	0

31 december 2016	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Skulder					
Derivat	1 128	-190	-559	-	379
Återköpstransaktioner	5 384	-5 384	-	-	0

¹⁾ Upplupna ränteintäkter och räntekostnader ingår i beloppen.

²⁾ I enlighet med IFRS 7 kan nettobeloppet aldrig bli lägre än noll.

Not 18. Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser

Registerförda placeringstillgångar	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Byggnader och mark	13 901	13 551	10 471	10 474
Aktier och andelar	78 239	74 553	65 852	63 307
Obligationer och andra räntebärande värdepapper inklusive upplupen ränta	85 644	85 616	68 696	67 192
Summa	177 784	173 720	145 019	140 973

Tillgångar enligt ovan är värderade till verkligt värde och intagna i förmånsrättsregistret som upprättas i enlighet med Finansinspektionens föreskrift FFFS 2015:8. Förmånsrättsgraden (tillgångar intagna i förmånsrättsregistret dividerat med försäkringstekniska avsättningar) uppgick för koncernen till 205 (201) procent och för moderföretaget till 218 (212) procent.

Not 19. Övriga fordringar

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Skattefordringar	115	53	65	68
Ej likviderade affärer	40	32	33	26
AFA Livförsäkringsaktiebolag	14	16	14	16
Fordringar på koncernföretag	-	-	5 929	6 038
Övriga fordringar	105	142	73	52
Summa	274	243	6 114	6 200

Samtliga fordringar förfaller inom ett år från balansdagen utom fordringar på koncernföretag.

Not 20. Materiella tillgångar

	Koncernen och moderföretaget	
	2017	2016
Ingående anskaffningsvärden	120	124
Inköp	25	7
Försäljningar/utrangeringar	-1	-11
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	144	120
Ingående avskrivningar	-100	-94
Försäljningar/utrangeringar	0	7
Årets avskrivningar ¹⁾	-12	-13
Utgående ackumulerade avskrivningar	-112	-100
Bokfört värde	32	20

¹⁾ Årets avskrivningar före fördelning.

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Samtliga materiella anläggningstillgångar ägs av AFA Sjukförsäkring, men nyttjas av alla tre företagen. Årets avskrivningar fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

Not 21. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Upplupna ränte- och hyresintäkter	522	679	385	495
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	138	147	111	120
Summa	660	826	496	615

Samtliga fordringar förfaller inom ett år från balansdagen utom fordringar på koncernföretag.

Not 22. Avsättning för oregrerade skador

KONCERNEN

2017	Årets		
	IB	förändring	UB
Inträffade och rapporterade skador	60 367	-3 023	57 344
Inträffade men ej rapporterade skador	35 516	3 869	39 385
Skaderegleringskostnader	3 214	144	3 358
Summa	99 097	990	100 087

2017 mdkr	Diskon- terad avsättning	Odiskon- terad avsättning	Duration, år	Diskon- terings- ränta ¹⁾ , %
Avtalsgruppsjuk- försäkring	56,2	52,0	6,4	-1,75
Avgiftsbefrielseförsäk- ring och premie- befrielseförsäkring	15,0	15,0	6,4	-
Sjuklivränta	8,3	7,9	12,4	-0,96
Föräldrapenningtillägg	0,4	0,4	0,9	-
TFA exkl. skadeliv- räntor ²⁾	10,5	10,5	7,4	-0,39
TFA skadelivräntor	1,7	1,6	11,2	-1,14
Förlängd livränta	8,0	7,4	9,2	-1,38
Totalt	100,1	94,8	7,3	

¹⁾ Diskonteringsräntan är en durationsränta, en nettoränta baserad på nominell marknadsränta justerad för förväntad framtida inflation. Diskonteringen görs med räntekurva, vilket betyder att diskonterings-effekten inte kan härledas i tabellen.

²⁾ Diskonteringsräntan är en sammanvägd räntesats baserad på olika räntor beroende på ersättningslag.

För mer information om valda diskonteringsräntor, se not 1.

Skadekostnadsutveckling, bokföringsår

mdkr	2017	2016	2015	2014	2013
IB Försäkringstekniska avsättningar	99,1	96,7	99,9	98,0	106,0
Skadekostnad	12,3	11,8	11,1	10,7	9,6
Utbetalda försäkringsersättningar	-9,1	-9,4	-9,5	-9,3	-8,9
Tillförd förräntning	1,7	5,1	0,6	5,2	-4,5
Avvecklingsresultat	-3,9	-5,1	-5,4	-4,7	-4,2
UB Försäkringstekniska avsättningar	100,1	99,1	96,7	99,9	98,0

För mer information om posterna i ovanstående tabell, se not 4.

Koncernen har valt att redovisa skadekostnadsutvecklingen enligt tabellen ovan istället för att redovisa skadekostnaderna i triangelschema med fem års utveckling. Motiveringen är att en uppställning med triangelschema inte ger en rättvisande bild av

avvecklingsresultatet beroende av den långsvansade karaktären på koncernens åtaganden samt att villkorsändringar med retrospektiv verkan ger en missvisande bild av skadekostnadsutvecklingen.

MODERFÖRETAGET

2017	Årets		
	IB	förändring	UB
Inträffade och rapporterade skador	51 297	-2 884	48 413
Inträffade men ej rapporterade skador	26 781	3 825	30 606
Skaderegleringskostnader	803	115	918
Summa	78 881	1 056	79 937

2017 mdkr	Diskon- terad avsättning	Odiskon- terad avsättning	Duration, år	Diskon- terings- ränta ¹⁾ , %
Avtalsgruppsjuk- försäkring	56,2	52,0	6,4	-1,75
Avgiftsbefrielse- försäkring och premie- befrielseförsäkring	15,0	15,0	6,4	-
Sjuklivränta	8,3	7,9	12,4	-0,96
Föräldrapenningtillägg	0,4	0,4	0,9	-
Totalt	79,9	75,3	7,0	

¹⁾ Nettoränta baserad på nominell marknadsränta justerad med framtida inflationsförväntningar. För mer information om valda diskonteringsräntor, se not 1.

Skadekostnadsutveckling, bokföringsår

mdkr	2017	2016	2015	2014	2013
IB Försäkringstekniska avsättningar	78,9	77,3	80,2	79,0	85,9
Skadekostnad	10,4	9,9	9,3	9,0	8,0
Utbetalda försäkringsersättningar	-6,9	-7,2	-7,5	-7,4	-7,1
Tillförd förräntning	1,3	4,1	0,5	4,0	-3,6
Avvecklingsresultat	-3,8	-5,2	-5,2	-4,4	-4,2
UB Försäkringstekniska avsättningar	79,9	78,9	77,3	80,2	79,0

För mer information om posterna i ovanstående tabell, se not 4.

Moderföretaget har valt att redovisa skadekostnadsutvecklingen enligt tabellen ovan istället för att redovisa skadekostnaderna i triangelschema med fem års utveckling. Motiveringen är att en uppställning med triangelschema inte ger en rättvisande bild av avvecklingsresultatet beroende av den långsvansade karaktären på moderföretagets åtaganden samt att villkorsändringar med retrospektiv verkan ger en missvisande bild av skadekostnadsutvecklingen.

Not 23. Avsättning för skatter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Uppskjuten skatt	14 124	13 680	2 981	3 528
Uppskjuten skatt, specificering:				
Uppskjuten skatteskuld				
Placeringsstillgångar	5 092	5 299	2 995	3 543
Obeskattade reserver	9 142	8 480	-	-
Uppskjuten skattefordran				
Beräknat underskottsavdrag	-7	-2	-1	-1
Övriga temporära skillnader	-103	-97	-13	-14
Summa	14 124	13 680	2 981	3 528

Not 24. Skulder avseende direkt försäkring

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Preliminärskatt	109	121	86	97
Särskild löneskatt	56	59	53	57
Sociala avgifter	34	40	21	28
Skuld fakturerade premier till arbetsgivare	-	45	-	45
Summa	199	265	160	227

Samtliga skulder förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 25. Derivat med negativa värden**Derivat upptagna i balansräkningen**

Koncernen	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	506	2 978	-	-
Icke-standardiserade valutaderivat, terminer	24 920	28 521	536	1 261
Summa	25 426	31 499	536	1 261

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

Moderföretaget	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	351	2 286	-	-
Icke-standardiserade valutaderivat, terminer	20 299	22 801	436	1 008
Summa	20 650	25 087	436	1 008

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

Not 26. Eget kapital

Upplysningar kring eget kapital lämnas i rapporten över förändring i eget kapital i förvaltningsberättelsen.

Not 27. Skulder till kreditinstitut

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Återköpstransaktioner	9 826	6 889	7 846	5 384
Summa	9 826	6 889	7 846	5 384

Skulder motsvarande 9 826 miljoner kronor (6 889) förfaller för koncernen inom ett år från balansdagen. Skulder motsvarande 7 846 miljoner kronor (5 384) förfaller för moderföretaget inom ett år från balansdagen.

Not 28. Övriga skulder

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Fond för skadeförebyggande verksamhet (AGS-fonden)	165	154	165	154
Leverantörsskulder	127	175	101	136
Beviljade ännu inte utbetalda anslag	106	145	47	76
KL-sektorn	90	147	39	56
Skatteskulder	62	88	35	64
Ej likviderade affärer	5	3	4	2
Skulder till koncernföretag	-	-	650	565
Övriga skulder	59	57	39	19
Summa	614	769	1 080	1 072

Skulder motsvarande 603 miljoner kronor (750) förfaller för koncernen inom ett år från balansdagen. Skulder motsvarande 416 miljoner kronor (485) förfaller för moderföretaget inom ett år från balansdagen.

Not 29. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Förutbetalda hyror	233	233	67	76
Fastighetsskatt	105	106	35	35
Reserverad premieåterbetalning	60	65	60	65
Upplupna ersättningar till anställda	18	18	18	18
Upplupna räntekostnader	0	153	0	122
Övriga upplupna kostnader	25	65	25	32
Summa	441	639	205	348

Samtliga skulder förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 30. Medelantal anställda, sjukfrånvaro samt löner och ersättningar

Medelantal anställda	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Kvinnor	367	365	155	164
Män	211	206	105	105
Summa	578	571	260	269

Antal	Koncernen				Moderföretaget			
	Styrelse		VD och företagsledning		Styrelse		VD och företagsledning	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Kvinnor	11	11	2	2	3	4	2	2
Män	14	12	9	9	12	10	9	9
Summa	25	23	11	11	15	14	11	11

Antal ledamöter i styrelsen för koncernen innefattar nuvarande styrelseledamöter i moderföretaget och i dotterföretaget AFA Trygghetsförsäkring.

Sjukfrånvaro, % 1 januari–31 december	Koncernen och moderföretaget	
	2017	2016
Av ordinarie arbetstid för samtliga anställda	4,0	5,2
Som avser långtidssjukfrånvaro	0,8	1,6
Kvinnor	4,7	6,3
Män	2,7	3,3
Personal, 29 år och yngre	7,3	8,2
Personal, 30-49 år	3,8	5,2
Personal, 50 år och äldre	3,6	4,7

KONCERNEN

Löner och ersättningar	Styrelse, VD och FTL		Övriga anställda		Totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Löner och ersättningar	21,3	20,8	317,2	312,3	338,5	333,1
Sociala kostnader	7,6	7,9	82,5	106,1	90,1	114,0
Pensionskostnader	5,6	5,8	45,7	-98,4	51,3	-92,6
Summa	34,5	34,5	445,4	320,0	479,9	354,5

MODERFÖRETAGET

Löner och ersättningar	Styrelse, VD och FTL		Övriga anställda		Totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Löner och ersättningar	15,0	15,0	152,9	157,0	167,9	172,0
Sociala kostnader	5,4	5,8	40,5	53,9	45,9	59,7
Pensionskostnader	4,1	4,3	24,4	-43,0	28,5	-38,7
Summa	24,5	25,1	217,8	167,9	242,3	193,0

Företagens anställda är tillikaanställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Ersättningar till anställda fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen. I uppgifterna ovan för koncernen, där AFA Sjukförsäkring är moderföretag, ingår uppgifter för AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring. I uppgifterna ovan för moderföretaget ingår uppgifter för AFA Sjukförsäkring.

För uppgifter avseende löner och ersättningar i AFA Livförsäkring hänvisas till årsredovisningen för AFA Livförsäkring. För vidare upplysningar om pensioner, se not 1, samt nedan.

Ersättningar till styrelse, verkställande direktör, vice verkställande direktör och övriga i företagsledningen

PRINCIPER

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Arbetstagarrepresentanter erhåller ej styrelsearvode.

Ersättning till verkställande direktör, vice verkställande direktör och övriga i företagsledningen utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension. Övriga förmåner utgår enligt gällande kollektivavtal. För verkställande direktör och vice verkställande direktör ingår även värdet av en förmånsbil.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Styrelsen beslutar om ersättning till verkställande direktör och vice verkställande direktör. Efter samråd med styrelsen beslutar verkställande direktören om ersättning till övriga i företagsledningen.

Ersättningar till centrala funktioner och övriga anställda

PRINCIPER

Ersättning till ansvariga för funktionerna för internrevision, riskhantering och regelefterlevnad samt till övriga anställda utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension enligt gällande kollektivavtal.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Styrelsen beslutar om ersättning till ansvarig för funktionen för internrevision. Ersättning till anställda inom linjefunktioner som har till särskild uppgift att granska regelefterlevnaden ska godkännas av verkställande direktören. Ersättning till ansvarig för riskfunktionen och övriga anställda bestäms i den ordinarie lönerevisionen.

Rörlig ersättning

PRINCIPER

Rörlig ersättning utgår inte till verkställande direktör, vice verkställande direktör, övriga i företagsledningen, ansvarig för funktionen för internrevision, ansvarig för riskfunktionen eller ansvarig för funktionen för regelefterlevnad.

Rörlig ersättning till anställda inom Enhet Kapitalförvaltning kan utgå till handlare, analytiker och förvaltare inom aktier, räntebärande värdepapper och valuta. Styrelsen kan i särskilda fall besluta att rörlig ersättning ska utgå till chefen för alternativa investeringar och chefen för fastigheter.

Gratifikationer till övriga anställda för goda prestationer kan utgå med mindre belopp.

Syftet med den rörliga ersättningen är att attrahera och behålla kvalificerad personal samt att belöna långsiktigt goda prestationer. Den rörliga ersättningen baseras på det sammanvägda utfallet per kalenderår av den anställdes resultat, gruppens eller avdelningens resultat och företagets resultat. Resultatet för de olika delarna ska ange hur mycket bättre förvaltningen är än motsvarande index mätt på en rullande treårsperiod. Den rörliga ersättningen för en anställd kan som mest uppgå till sex månadslöner per år. Rörlig ersättning kan endast utgå för de rullande treårsperioder som företaget visat en positiv absolut avkastning och till en enskild anställd som har följt placeringsreglementen, placeringsriktlinjer och övriga styrande regelverk.

Sextio procent av en utbetalning av rörlig ersättning till anställda som kan påverka företagets risknivå ska skjutas upp i tre år. En uppskjuten ersättning kan, om särskilda skäl föreligger, sättas ned eller bortfalla helt.

Styrelsen kan ett enskilt år besluta att det inte ska utgå någon rörlig ersättning. Detta kan bli aktuellt om till exempel den absoluta avkastningen varit negativ eller om det finns något annat skäl med hänsyn till den finansiella ställningen.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Ersättningsutskottet ansvarar för att ta fram den riskanalys som ska ligga till grund för utformningen av ersättningspolicyn. Riskanalysen ska ange vilka risker som ersättningspolicyn är förknippad med, hur ersättningspolicyn påverkar de risker som företagen utsätts för och hur dessa risker hanteras. Vidare ska av analysen framgå en bedömning av om ersättningspolicyn är förenlig med och främjar en effektiv riskhantering och om den uppmuntrar till ett överdrivet risktagande. Ansvarig för riskfunktionen ansvarar för underlaget till riskanalysen.

Styrelsen beslutar varje år en ram för rörlig ersättning till anställda inom Enhet Kapitalförvaltning. Styrelsen delegerar till verkställande direktören att inom ramen, efter avstämning med Ersättningsutskottet, besluta om ersättningen.

Verkställande direktören beslutar, efter avstämning i Ersättningsutskottet, om viktningen av parametrar, mål och jämförelseindex som ska gälla för varje del som bidrar till den rörliga ersättnings storlek samt den högsta möjliga ersättningen i månadslöner för varje enskild individ.

Verkställande direktören beslutar om gratifikationer till anställda på mindre belopp. Sådana beslut bör rapporteras till Ersättningsutskottet.

Ansvarig för funktionen för internrevision ska årligen granska om ersättningarna överensstämmer med ersättningspolicyn. Funktionen för internrevision rapporterar granskningen till styrelsen senast i samband med att årsredovisningen fastställs.

DEFINITION AV ANSTÄLLDA SOM KAN PÅVERKA FÖRETAGETS RISKKNIVÅ

Anställda som kan påverka företagets risknivå utgörs av verkställande direktör, vice verkställande direktör, övriga i företagsledningen, internrevisionschefen, ansvarig för riskfunktionen, regelflechterlevnadsansvarig, chefen för aktuarieavdelningen, chefen för risk och resultat, chefen för investeringsanalys samt chefen för fastigheter. Dessutom kan anställda inom avdelningarna för aktier, alternativa investeringar samt räntor och valuta påverka företagets risknivå. Detta gäller dock inte anställda inom dessa avdelningar som utför rent administrativa uppgifter.

Ersättningsutskott

Ersättningsutskottet är ett för AFA Försäkring gemensamt utskott. Under året bestod utskottet av styrelsens ordförande Anitra Steen och ledamöterna Torbjörn Johansson, Carola Lemne och Marina Åman.

Pensioner

I moderföretaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom pensionsavsättningar i balansräkningen, Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring. Moderföretaget har tecknat kreditförsäkring motsvarande pensionsavsättningen hos Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti. De individuella pensionsutfästelserna är tryggade genom försäkring och i form av direktpension som säkerställts via kapitalförsäkring med pantförskrivning.

Enligt gällande kollektivavtal mellan FAO och FTF/SACO om FTP-planen har anställd som är född 1955 eller tidigare och som den 1 juni 2006 var anställd inom gällande kollektivavtal, rätt att på eget initiativ gå i pension vid 62 års ålder. För övriga anställda gäller pensionsåldern 65 år. För anställd som väljer att gå i förtida pension betalar moderföretaget pensionskostnaden löpande. Den totala kostnaden för avtalade men ännu ej utbetalade förtida pensioner finns reserverade som avsättning i balansräkningen.

Verkställande direktören har pensionsålder 65 år med en avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive semestertillägg.

Vice verkställande direktören har pensionsålder 65 år med en avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen exklusive semestertillägg plus bilförmånsvärde.

För övriga i företagsledningen är pensionsåldern 65 år. Fyra personer har avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive semestertillägg. Fyra personer följer kollektivavtalets förmånsbestämda pensionsplan FTP 2.

Avgångsvederlag

Avgångsvederlag utgår med 18 månader för verkställande direktör och vice verkställande direktör vid uppsägning från AFA Försäkrings sida. Avgångsvederlaget är ej pensionsgrundande. Uppsägningstiden är sex månader vid uppsägning från såväl koncernens sida som verkställande direktörs och vice verkställande direktörs sida. Avgångsvederlag för övriga i företagsledningen utgår ej. Vid uppsägning från koncernens sida och vid uppsägning från övriga i företagsledningens sida gäller kollektivavtal mellan Försäkringsbranschens arbetsgivarorganisation och Försäkringstjänstemannaförbundet.

Lån till ledande befattningshavare

Inga lån finns till ledande befattningshavare.

Löner, ersättningar och övriga förmåner under år 2017, tkr

	Styrelsearvode/ grundlön		Övriga förmåner		Pensionskostnad		Övrig ersättning, kommittéarbete		Totalt	
	Koncernen	Moder- företaget	Koncernen	Moder- företaget	Koncernen	Moder- företaget	Koncernen	Moder- företaget	Koncernen	Moder- företaget
<i>Styrelsens ordförande</i>										
Steen Anita	204	114					91	45	295	159
<i>Styrelseledamöter</i>										
Abrahamsson Thomas	28	28							28	28
Ahlberg Kjell	56	56					78	78	134	134
Andersson Bo-Arne	5	5							5	5
Andersson Pär	17						24	12	41	12
Andersson Renée	15						36	24	51	24
Backle Ingvar	56	56					19	19	75	75
Bäck Catharina	44						60	36	104	36
Carlén Stefan	8	8							8	8
Fagerman Bengt-Åke	22	0							22	0
Furbring Magnus	15	15					60	60	75	75
Georgiadou Anastasia	44						10	5	54	5
Gidhagen Hans	56	56					12	12	68	68
Granlund Lenita	44	0							44	0
Guovelin Eva	56	56							56	56
Johansson Torbjörn	56	56					25	25	81	81
Karlsson Valle	29	29							29	29
Lemne Carola	100	56							100	56
Lindfelt Carina	11								11	0
Nilsson Annika	44						19	10	63	10
Oxhammar Björn	15	15					32	32	47	47
Rådkvist Kristina	17						15	7	32	7
Wallin Jonas	44								44	0
Wehtje Ulrik	78	56					58	29	136	85
Åman Marina	44	0					15	2	59	2
<i>Verkställande direktör</i>										
Moberg Anders	3 659	2 921	97	78	1 131	903			4 887	3 902
<i>Vice verkställande direktör</i>										
Held Johan	3 064	2 083	80	54	1 061	722			4 205	2 859
<i>Övriga i företags- ledningen (8)</i>	12 563	8 696	186	131	3 414	2 467			16 163	11 294
Summa	20 394	14 306	363	263	5 606	4 092	554	396	26 917	19 057

Tabellen ovan avser styrelseledamöter i AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring. Övriga dotterföretags styrelseledamöter erhåller inget styrelsearvode.

KONCERNEN	VD, vVD, företagsledning				Övriga anställda som kan påverka företaget risknivå				Övriga anställda			
	2017		2016		2017		2016		2017		2016	
	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal
Ersättningar												
Totalbelopp för samtliga kostnadsförda ersättningar	19,6	10	19,2	11	29,6	23	31,8	22	289,5	579	282,1	575
Totalbelopp för kostnadsförd fast ersättning	19,6	10	19,2	11	29,9	23	30,5	22	289,3	579	282,0	575
Totalbelopp för kostnadsförd rörlig ersättning	-		-		-0,2	¹⁾	1,3	¹⁾	0,1	7	0,1	12
Intjänade rörliga ersättningar under senaste räkenskapsår	-		-		1,5	¹⁾	2,3	¹⁾	0,1	7	0,1	12
Utbetalda rörliga ersättningar 2017 som intjänats under tidigare år	-		-		1,0		1,7		-		-	
Akkumulerade utestående uppskjutna rörliga ersättningar	-		-		2,1		3,5		-		-	

¹⁾ Uppgift om antalet anställda har inte publicerats, detta för att inte riskera att identifiera enskilda personers ekonomiska förhållanden.

MODERFÖRETAGET	VD, vVD, företagsledning				Övriga anställda som kan påverka företaget risknivå				Övriga anställda			
	2017		2016		2017		2016		2017		2016	
	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal
Ersättningar												
Totalbelopp för samtliga kostnadsförda ersättningar	14,0	10	14,2	11	23,7	23	25,7	22	130,3	579	132,0	575
Totalbelopp för kostnadsförd fast ersättning	14,0	10	14,2	11	23,9	23	24,7	22	130,1	579	131,9	575
Totalbelopp för kostnadsförd rörlig ersättning	-		-		-0,2	¹⁾	1,0	¹⁾	0,1	7	0,1	12
Intjänade rörliga ersättningar under senaste räkenskapsår	-		-		1,3	¹⁾	1,9	¹⁾	0,1	7	0,1	12
Utbetalda rörliga ersättningar 2017 som intjänats under tidigare år	-		-		0,9		1,4		-		-	
Akkumulerade utestående uppskjutna rörliga ersättningar	-		-		1,7		2,9		-		-	

¹⁾ Uppgift om antalet anställda har inte publicerats, detta för att inte riskera att identifiera enskilda personers ekonomiska förhållanden.

All rörlig ersättning lämnas som kontant ersättning.

KONCERNEN

Belopp redovisade i balansräkningen för förmånsbestämda pensionsförpliktelser

	2017			2016		
	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa	Fonderade pensionsplaner	Ofonderade pensionsplaner	Summa
Ingående balans nuvärde av förmånsbestämda förpliktelser	43	848	891	46	858	904
Tjänstgöringskostnad under innevarande period	-	26	26	-	29	29
Räntekostnad	1	24	25	1	24	25
Aktuariella vinster och förluster – ändringar i finansiella antaganden	4	87	91	-1	-46	-47
Aktuariella vinster och förluster – erfarenhetsbaserade	-	-69	-69	-	1	1
Pensionsutbetalningar	-3	-23	-26	-3	-18	-21
Utgående pensionsförpliktelser	45	893	938	43	848	891
Verkligt värde vid ingången av perioden	-57	-	-57	-57	-	-57
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	2	-	2	1	-	1
Pensionsutbetalningar	-3	-	-3	-3	-	-3
Aktuariella vinster och förluster	1	-	1	2	-	2
Utgående förvaltningstillgångar, verkligt värde	-57	-	-57	-57	-	-57
Särskild löneskatt	-3	82	80	-3	77	74
Nettoskuld inklusive särskild löneskatt i balansräkningen	-15	975	961	-17	925	908

Av de förvaltningstillgångar som fanns per utgången av år 2017 utgjorde aktier 31 procent (30), räntebärande värdepapper 57 procent (59) och fastigheter 12 procent (11). Den faktiska avkastningen på förvaltningstillgångarna uppgick till 2,8 miljoner kronor.

Antaganden	2017	2016
Diskonteringsränta	2,6 %	2,9 %
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	2,6 %	2,9 %
Personalomsättning	5,5 %	5,5 %
Framtida årliga löneökningar	2,8 %	2,8 %
Förändring i inkomstbasbelopp	2,8 %	2,8 %
Inflation	1,8 %	1,8 %
Livslängd	DUS14	FFFS 2007:31

För att kunna bestämma kostnaden för förmånsbestämda pensionsförpliktelser enligt IAS 19 krävs att ett antal så kallade aktuariella antaganden görs. Dessa antaganden rör den framtida utvecklingen av faktorer som påverkar storleken på de framtida ersättningarna.

För att bestämma den räntesats som används för att diskontera förpliktelserna och värdet av de framtida utbetalningarna, den så kallade diskonteringsräntan, används en marknadsmässig ränta som speglar pensionsförpliktelsernas duration samt övriga egenskaper. Koncernen baserar sitt ränteantagande på svenska bostadsobligationer med en löptid som motsvarar pensionsskuldens duration.

De riskfaktorer som kan komma att påverka pensionsskuldens storlek avser förändringar i de antaganden som framgår i flerårsöversikten ovan. En sänkning av diskonteringsräntan om 0,25 procent skulle ge en skuldökning avseende IAS 19 på ca 52 miljoner. Vi har under 2017 sett en stigande inflation och om vi antar att inflationen ökar med 0,2 procent vilket i så fall motsvarar den svenska Riksbankens långsiktiga inflationsmål om 2 procent så skulle pensionsskulden enligt IAS 19 öka med ca 31 miljoner. Effekten av en eventuell justering av parametrarna under 2018 hamnar i årets aktuariella vinst/förlust vilket går mot övrigt totalresultat (OCI) och har således ingen påverkan på kostnaderna för 2018. Eftersom förändringar i pensionskulden inte har någon väsentlig påverkan på koncernens finansiella ställning lämnas ingen ytterligare känslighetsanalys.

MODERFÖRETAGET

Årets pensionskostnad	2017	2016
Kostnad exklusive räntekostnad (+)	32	-161
Räntekostnad (+)	22	25
Avkastning på särskilt avskilda tillgångar (+/-)	-3	-3
Resultateffekt av inlösen av förpliktelser (+/-)	0	0
Avgångspensioner enligt kollektivavtal (+)	-7	1
Kostnader som täcks av överskott i särskilt avskilda tillgångar/ökning av överskott i särskilt avskilda tillgångar (-/+)	0	1
Kostnad för pensionering i egen regi	44	-137
Försäkringspremier (+)	6	32
Särskild löneskatt på pensionskostnader (+)	-9	22
Årets pensionskostnad	41	-83

Årets pensionskostnad avser kostnader för samtliga anställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. AFA Sjukförsäkrings andel av årets pensionskostnad uppgår till 23 miljoner kronor (-31)

Pensionsförpliktelse för vilka det inte finns avskilda tillgångar	2017	2016
Kapitalvärdet av pensionsförpliktelser som avser pensionering i företagets egen regi vid ingången av perioden	528	706
Kostnad exklusive räntekostnad (+)	27	-178
Räntekostnad (+)	21	23
Utbetalning av pensioner (-)	-23	-23
Kapitalvärdet av pensionsförpliktelser som avser pensionering i företagets egen regi vid utgången av perioden	553	528
Värdesäkring pensionsförpliktelse	-0,4 %	-0,4 %
Ränta pensionsförpliktelse	3,8 %	3,8 %

Posten redovisas i AFA Sjukförsäkrings balansräkning under rubriken Avsättningar för pensioner.

Pensionsförpliktelser vilka täcks av avskilda tillgångar	2017	2016
Kapitalvärdet av pensionsförpliktelser som avser pensionering i företagets egen regi vid ingången av perioden	54	43
Kostnad exklusive räntekostnad (+)	5	13
Räntekostnad (+)	1	1
Utbetalning av pensioner (-)	-3	-3

Kapitalvärdet av pensionsförpliktelser som avser pensionering i företagets egen regi vid utgången av perioden	57	54
Värdesäkring pensionsförpliktelse	-0,4 %	-0,4 %
Ränta pensionsförpliktelse	2,0 %	2,0 %

Pensionsfond	2017	2016
Verkligt värde vid ingången av perioden avseende särskilt avskilda tillgångar i pensionsstiftelse	58	58
Avkastning på särskilt avskilda tillgångar (+)	3	3
Betalning till och från pensionsstiftelse (-/+)	-3	-3

Verkligt värde vid utgången av perioden avseende särskilt avskilda tillgångar i pensionsstiftelse	58	58
Ränta pensionsfonden	5,0 %	4,9 %

I AFA Sjukförsäkrings balansräkning under rubriken Övriga fordringar redovisas 13 miljoner kronor (10) relaterat till kapitalvärdet av pensionsförpliktelser.

Kapitalvärdet av pensionsförpliktelse	2017	2016
Kapitalvärdet av pensionsförpliktelser som avser pensionering i företagets regi vid utgången av perioden	610	581
Verkligt värde vid utgången av perioden avseende särskilt avskilda tillgångar i pensionsstiftelse (-)	-57	-57
Överskott i särskilt avskilda tillgångar inklusive garantibuffert (+)	17	16
Netto redovisat avseende pensionsförpliktelsen	570	540

Not 31. Upplysningar om revisionsarvodet

Arvode och kostnadsersättning	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Deloitte AB				
Revisionsuppdrag	3,0	2,7	2,0	1,8
Övriga tjänster	0,7	0,7	0,6	0,6
Förtroendevalda revisorer				
Revisionsuppdrag	0,2	0,2	0,1	0,1
Summa	3,9	3,6	2,7	2,5

Koncernen äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående kostnader redovisas inklusive mervärdesskatt.

Not 32. Upplysning om hyres- och leasingavtal

Koncernen och moderföretaget	2017	2018	2019–2022	2023
Hyresavtal	25	25	19	-
Övriga leasingavtal (minimileaseavgifter)	3	2	2	-
Summa	28	27	21	-

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Samtliga hyres- och leasingavtal träffas av AFA Sjukförsäkring, men nyttjas av alla tre företagen.

Koncernen äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående kostnader redovisas inklusive mervärdesskatt.

Not 33. Upplysningar om väsentliga relationer med närstående

AFA Sjukförsäkring ägs gemensamt av Svenskt Näringsliv och LO. Företaget äger 90,9 procent av aktierna i AFA Trygghetsförsäkring, samt aktier i bolag vars rörelse begränsas till att äga AFA Sjukförsäkrings fastighetsinvesteringar samt alternativa investeringar (private equity). Resterande 9,1 procent av aktierna i AFA Trygghetsförsäkring ägs av Förhandlings- och samverkansrådet PTK. AFA Livförsäkring ägs i sin helhet av Svenskt Näringsliv och LO.

Utöver ovanstående organisationer ingår även styrelseledamöter och andra ledande befattningshavare i AFA Försäkring i närstå-

endekretsen. Ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare i AFA Sjukförsäkring framgår av not 30.

LO och Svenskt Näringsliv äger gemensamt även AMF Pension och Fora AB (Fora). AFA Sjukförsäkring och AMF Pensionsförsäkring AB (AMF) äger gemensamt fastigheten Svalan 9 där bolagen har sina huvudkontor och bedriver gemensamt ett begränsat antal administrativa tjänster relaterade till kontorsfastigheten. Fora hanterar alla tjänster relaterade till tecknande av försäkringsavtal samt fakturering och inkasso gentemot försäkringstagarna. Under 2016 och 2017 har Fora även administrerat den retroaktiva återbetalningen av sjukförsäkringspremier avseende tidigare år.

Svenskt Näringsliv och LO utför informations- och utbildningstjänster åt AFA Sjukförsäkring, avseende företags försäkringar. Tjänsterna finansieras av AFA Sjukförsäkring. Under året har AFA Sjukförsäkring bidragit med 69 miljoner kronor (60). Se vidare not 5.

AFA Försäkring bedriver kapitalförvaltningstjänster åt Kollektivavtalsstiftelsen Trygghetsfonden TSL, Kollektivavtalsstiftelsen TRR Trygghetsrådet, Stiftelsen för särskilda pensionsmedel och Garantistiftelsen för ITP och TGL samt administrativa tjänster åt Kollektivavtalsstiftelsen Trygghetsfonden TSL.

AFA Sjukförsäkrings fastighetsdotterbolag och private equity-bolag redovisas i tabellen som dotterföretag. Övriga bolag med nära anknytning till AFA Sjukförsäkring redovisas som övriga närstående.

Styrelsen har fastställt att en tydlig dokumentation ska ske av överenskommelse och värdering av transaktioner med närstående, där det ska framgå vem som är ansvarig för transaktionen. Samtliga överenskommelser ska förtecknas och redovisas årligen för styrelsen. Vid försäljning av tillgångar ska värdering, då marknadsnotering saknas, ske av utomstående värderare.

Transaktioner av engångskaraktär till betydande värden ska beslutas av styrelsen och transaktioner av engångskaraktär till mindre värden ska beslutas av verkställande direktören. När det gäller transaktioner av löpande karaktär finns en etablerad process som innebär att koncernen har utsett en ansvarig för respektive uppdrag som ansvarar för styrning och uppföljning. Uppdragsavtal och specifikation ska tas fram för respektive uppdrag som specificerar uppdraget och dess närmare utförande, styrning och planering. Den prissättningsmetod som tillämpas är självkostnadspris.

Närstående	Transaktion	Koncernen		Moderföretaget	
		2017	2016	2017	2016
Dotterföretag					
	Intäkter	-	-	7 789	818
	Kostnader	-	-	1	2
	Fordringar	-	-	5 929	6 038
	Skulder	-	-	650	565
Andra närstående					
	Intäkter	118	108	110	102
	Kostnader	375	417	238	266
	Fordringar	72	71	72	71
	Skulder	19	12	19	0

Dotterföretag

Under året har AFA Sjukförsäkring erhållit 500 miljoner kronor (440) avseende driftkostnadsersättning från AFA Trygghetsförsäkring.

AFA Sjukförsäkring har erhållit koncernbidrag från dotterbolagen om 7,2 miljarder kronor.

AFA Sjukförsäkring har lämnat ett ovillkorat aktieägartillskott om 6,9 miljarder kronor till AFA Trygghetsförsäkring.

Under året har internöverlåtelser skett av fastighetsdotterbolag mellan AFA Sjukförsäkring och AFA Trygghetsförsäkring. Se not 12.

Andra närstående

Moderföretagets intäkter består till största del av driftkostnadsersättning från AFA Livförsäkring om 87 miljoner kronor (92).

Kostnaden avseende avtalstecknings-, fakturerings- och inkassotjänster erlagd till Fora har i koncernen uppgått till totalt 208 miljoner kronor (203) och i moderföretaget till 170 miljoner kronor (166). Varav kostnaden för premieåterbetalningen för Fora har i koncernen och moderföretaget uppgått till 11 miljoner kronor (33). Under året har även en kostnad tagits för projektet Generisk PBF för extra pensionslösningar med 5 miljoner kronor.

Not 34. Övriga eventalförpliktelser

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Borgensåtaganden Grön Bostad	2 073	1 664	2 073	1 664
Summa	2 073	1 664	2 073	1 664

AFA Försäkring ansvarar solidariskt, tillsammans med ByggVesta AB, för borgensåtaganden mot Grön Bostad. Redovisat belopp avser AFA Sjukförsäkrings femtioprocentiga andel.

Not 35. Åtaganden

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Åtaganden avseende kapitaltillskott till innehav i alternativa investeringar	15 151	11 016	11 870	9 248
Återstående investeringar i fastighetsinnehav	-	-	126	45
Kvarstående åtaganden avseende beslutad premiesänkning	60	65	60	65
Summa	15 211	11 081	12 056	9 358

Not 36. Pantsatt kapitalförsäkring

	Koncernen		Moderföretaget	
	2017	2016	2017	2016
Pantsatt kapitalförsäkring	17	10	17	10
Summa	17	10	17	10

Not 37. Händelser efter balansdagen

Stadsbyggnadsnämnden i Stockholm har i slutet av februari 2018 beslutat om att en utredning ska göras av olika handlingsalternativ för fastigheten Sabbatsberg 22 (Torsgränd). De alternativ som ska utredas innebär antingen nybyggnad eller renovering av fastigheten med förtätning.

I övrigt har inga väsentliga händelser inträffat efter balansdagen.

Not 38. Vinstdisposition

KONCERNEN

Koncernens fria egna kapital uppgick enligt koncernbalansräkningen till 40 730 miljoner kronor (41 300).

MODERFÖRETAGET

Enligt bolagsordningen får utdelning inte lämnas. Styrelsen föreslår att till bolagsstämmans förfogande stående överskott i kronor enligt nedan, balanseras i ny räkning.

Ingående fritt eget kapital	40 664 176 828
Årets resultat	-8 601 158 032
Summa	32 063 018 796

Stockholm den 10 april 2018

Anitra Steen
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Ingvar Backle

Hans Gidhagen

Eva Guovelin

Torbjörn Johansson

Christoffer Jönsson

Valle Karlsson

Carola Lemne

Ulrik Wehtje

Anders Moberg
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har lämnats den 10 april 2018

Henrik Nilsson
AUKTORISERAD REVISOR

Elisabeth Werneman
AUKTORISERAD REVISOR

Till bolagsstämman i
AFA Sjukförsäkringsaktiebolag
Org nr 502033-0642

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för AFA Sjukförsäkringsaktiebolag för räkenskapsåret 2017-01-01–2017-12-31. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 19–89 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkning- och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR – OREGLERADE SKADOR

Koncernens försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättningar för oreglerade skador och uppgår per 31 december 2017 till 100 087 miljoner SEK.

Koncernens avsättningar för oreglerade skador är en väsentlig post i balansräkningen som baseras på komplexa aktuariella beräkningar och antaganden kopplat till inträffade men ej rapporterade skador. De mest centrala antagandena med störst påverkan på posternas storlek är för kollektivavtalade sjuk- och trygghetsförsäkringar diskonteringsränta, antaganden om okända sjukfall respektive arbetsskador och dödlighet. Därtill påverkas storleken på avsättningar för inträffade men ej rapporterade skador till stor del av handläggningstiden av ärenden hos Försäkringskassan. För livförsäkringar påverkar därutöver antaganden om ersättningsnivåer.

I not 1 framgår de väsentliga uppskattningar och bedömningar som beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna bygger på och not 2 behandlar koncernens risker och riskhantering kopplat till bedömningar av försäkringstekniska avsättningar. Felaktiga bedömningar av ovanstående parametrar kan påverka värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna väsentligt och därför bedöms detta vara ett område av särskild betydelse i vår revision.

Koncernen har implementerat interna kontroller i anslutning till värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Våra revisionsåtgärder har omfattat men inte uteslutande bestått av:

- Vi har granskat utformningen och effektiviteten av de kontroller som vi bedömt vara mest relevanta såsom kontroller kopplat till försäkringssystemens datakvalitet, val av beräkningsmodell, bedömning av antaganden samt utvärdering och analys av rimligheten i utfallen.
- Vi har involverat aktuariespecialister för att utföra kontrollberäkningar och utvärdera koncernens modeller för beräkning

av inträffade men ej rapporterade skador. De antaganden som särskilt utvärderats är antaganden om okända sjukfall, arbets-skador samt antaganden om dödlighet mot bolagets historiska utfall och förväntad framtida utveckling. Vi har därtill utvärderat huruvida de modeller och antaganden som har tillämpats vid bestämmandet av räntekurvan i försäkringssystemen är förenliga med gällande regelverk.

- Vi har även utvärderat om notupplysningarna kopplat till de försäkringstekniska avsättningarna är rättvisande och fullständiga baserat på koncernens redovisningsprinciper.

VÄRDERING AV FINANSIELLA PLACERINGSTILLGÅNGAR DÄR NOTERADE PRISER SAKNAS (NIVÅ 3)

Koncernens placeringstillgångar uppgår till 202 016 miljoner SEK per 31 december 2017 och tillgångarna värderas till verkligt värde i balansräkningen. I not 15 framgår det redovisade värdet av placeringstillgångar som klassificeras som nivå 3 utifrån IFRS 13 och utgör 45 684 miljoner SEK varav 30 417 miljoner SEK utgör investeringar inom fastigheter och 15 267 miljoner SEK avser aktier och andelar. Klassificeringen av aktier och andelar inom nivå 3 avser i huvudsak den typ av investeringar som i not 2 beskrivs som alternativa investeringar.

Risken i samband med värdering av finansiella placeringstillgångar till verkligt värde är i huvudsak relaterade till tillgångar som ej handlas på en aktiv marknad och som därmed kräver bedömning av verkligt värde. Dessa tillgångar klassificeras som nivå 3 enligt IFRS 13 och värderas med hjälp av modeller som i hög utsträckning bygger på icke observerbara marknadspriser. I not 1 och 14 i årsredovisningen framgår det en redogörelse av tillämpade redovisningsprinciper vid värdering av koncernens placeringstillgångar inom nivå 3. Not 2 behandlar koncernens risker och riskhantering inom fastighetsinvesteringar och alternativa investeringar samt de väsentliga uppskattningar och bedömningar som gjorts i samband med värdering av dessa tillgångar.

De antaganden och modeller som används vid beräkningen av värderingen av dessa tillgångar, primärt fastigheter, är föremål för uppskattningar och bedömningar och området är därmed av särskild betydelse i vår revision.

Koncernen har implementerat kontroller i samband med värderingen av placeringstillgångarna som klassificeras som nivå 3 enligt IFRS 13, inklusive kontroller kopplat till värdering av fastigheter.

Våra revisionsåtgärder har omfattat men inte uteslutande bestått av:

- Vi har granskat utformningen av utvalda kontrollaktiviteter kopplat till fastighetsvärderingarna och för ett urval av fastigheter har vi granskat kontroller kopplade till antaganden och uppskattningar för framtida diskonterade kassaflöden.
- För ett urval av fastighetsinnehav har vi granskat värderingen

mot externa värderingsintyg som koncernen har erhållit. Vi har utvärderat de externa värderingskällornas oberoende, kvalifikationer och erfarenhet. I tillägg har vi även kontrollerat att använd värderingsmetod är i enlighet med normgivning och branschpraxis.

- För ett urval av fastighetsinnehav har vi kontrollerat riktigheten i delar av den information som ligger till grund för värderingen. Ett urval av de väsentliga uppskattningar och estimat som tillämpats i beräkningarna har utvärderats mot information från externa källor.
- För ett urval av innehaven av alternativa investeringar har vi granskat värderingen mot värderingsintyg som koncernen har erhållit från externa fondförvaltare med beaktande av justeringar av kända in- och utflöden mellan tiden för erhållen värdering och bokslutsdatum. I tillägg har vi även kontrollerat att använd värderingsmetod är i enlighet med normgivning och branschpraxis.
- Vi har även utvärderat om notupplysningarna kopplat till fastighetsinnehav och alternativa investeringar är rättvisande och fullständiga.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 3–17 och 200–217. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de

bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för AFA Sjukförsäkringsaktiebolag för räkenskapsåret 2017-01-01–2017-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisions sed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisors sed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försumelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisions sed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisions sed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Representanter från Deloitte AB, utsågs till AFA Sjukförsäkringsaktiebolags revisor av bolagsstämman 2017-06-14 och har varit bolagets revisor sedan 2009-03-19.

Stockholm den 10 april 2018

Henrik Nilsson
AUKTORISERAD REVISOR

Elisabeth Werneman
AUKTORISERAD REVISOR

INNEHÅLL

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	97
VINSTDISPOSITION	103
RESULTATRÄKNING	104
BALANSRÄKNING	106
KASSAFLÖDESANALYS	108
FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL	109
NOTUPPLYSNINGAR	110
UNDERSKRIFTER	141
REVISIONSBERÄTTELSE	142

Styrelsen och verkställande direktören för AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 516401-8615 (AFA Trygghetsförsäkring) avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 1 januari till 31 december 2017.

Organisation

Företagets uppdrag är att åt arbetsmarknadens parter förvalta försäkringsöverenskommelser avseende arbetsskador. AFA Trygghetsförsäkring hanterar trygghetsförsäkringar vid arbetsskada (TFA och TFA-KL) samt den förlängda livräntan.

Verksamheten bedrivs i lokaler i centrala Stockholm, där företaget har sitt säte. Adress till företagens huvudkontor är AFA Trygghetsförsäkring, 106 27 Stockholm.

Vinstutdelning till moderföretaget får endast ske med samtliga aktieägares samtycke.

Ägarstruktur

AFA Trygghetsförsäkring ägs till 90,9 procent av AFA Sjukförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 502033-0642 (AFA Sjukförsäkring) som har sitt säte i Stockholm och till 9,1 procent av Förhandlings- och samverkansrådet PTK, organisationsnummer 802005-6019, som har sitt säte i Stockholm.

AFA Sjukförsäkring upprättar koncernredovisning i vilken AFA Trygghetsförsäkring ingår.

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 502000-9659 (AFA Livförsäkring), är tre försäkringsföretag som har gemensam ledning. Med AFA Försäkring menas i denna årsredovisning den gemensamma organisationen för de tre försäkringsföretagen. Med AFA Försäkringsgruppen menas AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring i enlighet med definitionen i 19 kap. 1 § FRL.

Finansiering av försäkringarna

Kapitalavkastningen är en viktig del av finansieringen av försäkringarna och bidrar över tid högst väsentligt till att hålla försäkringspremierna på en låg nivå. Under de senaste tio åren har 87 procent av företagens finansiering genererats via kapitalavkastning medan premieintäkterna stått för 13 procent av finansieringen. Detta förhållande betyder att

branschförekommande nyckeltal baserade på premieintäkter inte är relevanta vid bedömningen av företagets ekonomiska ställning.

Verksamhet

Antalet arbetsgivare som tecknat trygghetsförsäkring vid arbetsskada ökade marginellt under året. Vid årets utgång uppgick antalet tecknade avtal till 220 800 (219 900).

Försäkringarna TFA och TFA-KL omfattar cirka 4,2 miljoner anställda på den svenska arbetsmarknaden och cirka 0,2 miljoner egenföretagare.

Skadeutveckling

Antalet nyanmälda skador i trygghetsförsäkringen uppgick under år 2017 till cirka 82 100, en ökning med cirka 1 700 jämfört med året innan.

Förebyggande arbete inom arbetslivet

Arbetsmarknadens parter har valt att lägga ett antal kollektivavtalade riskförsäkringar inom AFA Trygghetsförsäkring. Förutom att administrera dessa försäkringar arbetar företaget aktivt med insatser som syftar till att minska och förebygga arbetsskador och sjukfrånvaro i samhället. Genom att bidra till att göra arbetsplatser så säkra och trygga som möjligt med målet att ingen ska behöva skadas eller bli sjuk av sitt arbete kan arbetsskador och ohälsa minska långsiktigt, och därmed också kostnaderna för försäkringarna. På detta sätt är det förebyggande arbetet ett tydligt mervärde i de kollektivavtalade försäkringarna.

AFA Trygghetsförsäkring arbetar förebyggande på både kort och lång sikt. Bland annat tillhandahåller företaget systemlösningar som stöder företag och organisationer i deras systematiska arbetsmiljöarbete. Företaget bidrar också till forskning och utveckling inom arbetsmiljö- och hälsoområdet, både genom direkta anslag till projekt och program och genom den unika skadedatabasen som med information om nära 14 miljoner försäkringsärenden sedan 1970-talet utgör en solid grund för forskning och informationsinsatser. Företaget sammanställer årligen generell statistik från databasen i rapporten Allvarliga arbetsskador och långvarig sjukfrånvaro samt i fyra delrapporter med fördjupningar i specifika ämnen. Dessutom arbetar AFA Trygghetsförsäkring aktivt med att sprida kunskap och resultat av den förebyggande verksamheten.

AFA Trygghetsförsäkring har kostnadsfört 52 miljoner kronor (61) för forskning och utveckling. Totalt har 20 nya FoU-projekt beviljats (22). År 2017 startade programmet Hållbart arbetsliv, ett FoU-program med anslag om 30 miljoner kronor fördelat på 8 projekt.

Under 2017 avslutades uppdraget Stöd för Arbetsmiljöutbildning. En utvärdering har sammaställts och levererats till Svenskt Näringsliv, LO och PTK. Totalt utbetalades drygt 58 miljoner kronor till arbetsgivare som beviljats stöd för arbetsmiljöutbildning utav det reserverade beloppet på 75 miljoner kronor. 16,6 miljoner kronor har återförts till AFA Trygghetsförsäkring.

Utveckling på de finansiella marknaderna

Efter 2016, ett år som präglades av några politiska chocker och ökad osäkerhet avseende ekonomisk och politisk utveckling, så blev 2017 ett år som kännetecknades av ökad stabilitet, både politiskt och ekonomiskt. Valen i flera europeiska stater utföll till marknadernas belåtenhet. Den ekonomiska tillväxten ökade över i stort sett hela världen och företagens vinster utvecklades väl. Priserna på olja och industrimetaller fortsatte att stiga och i västvärlden steg inflationen till hälsosamma nivåer kring två procent samtidigt som arbetslösheten sjönk till nivåer som inte setts på mer än ett decennium. På kapitalmarknaderna resulterade detta i fortsatt stigande börskurser och fastighetspriser samtidigt som volatiliteten på aktie marknaden minskade.

På räntemarknaderna var det däremot ganska händelsefattigt. Understödda av centralbankens obligationsköp och styrräntor på krisnivåer höll sig även de längre marknadsräntorna på mycket låga nivåer. Den amerikanska centralbanken fortsatte dock på den inslagna linjen att göra penningpolitiken något mindre expansiv genom att i tre steg höja styrräntan så att den i slutet av året låg i intervallet 1,25–1,5 procent. Styrräntan har därmed höjts fem gånger sedan december 2015. Även den brittiska centralbanken höjde styrräntan under 2017, men med endast en kvarts procentenhet till 0,5 procent. Den europeiska centralbanken och den svenska riksbanken lät sina respektive styrräntor ligga oförändrade på 0 respektive 0,5 procent.

Tittar man på några enskilda ekonomier kännetecknades USA av en ökad tillväxt, och den regionala konjunkturrapporten Beige Book signalerade att alltfler företag upplevde svårigheter att få tag på kvalificerad personal. Donald Trump tillträdde den 20 januari som president och hade, trots republikansk majoritet i kongressens båda kamrar, svårigheter att få igenom många av sina förslag. Han lyckades dock driva igenom en

skattereform, som kommer att innebära stora skattelättnader både på bolags- och individnivå. För euroområdet förbättrades situationen påtagligt under 2017. Flera ekonomiska indikatorer uppvisade de högsta noteringarna sedan finanskrisen, bland annat Economic Sentiment Index. Storbritannien däremot uppvisade lägre tillväxttal än tidigare och flera företag annonserade utflytt, något som tillskrivs osäkerheten kring det framtida utträdet ur Europeiska Unionen (EU). Förhandlingar inleddes i juni mellan Storbritannien och övriga EU om villkoren kring utträdet. Förhandlingarna blev utdragna och först i december var parterna så pass överens att de kunde börja blicka framåt och påbörja förhandlingarna om en framtida handelsrelation. I Sverige var konjunkturen fortsatt stark och enligt Konjunkturinstitutets barometer ansåg alltfler företag att brist på arbetskraft begränsade verksamheten.

För svenskt vidkommande låg räntenivån på 10-åriga statsobligationer på 0,8 procent i slutet av året, vilket var 0,25 procentenheter högre än årets ingångsnivå. På valutamarknaden stärktes SEK under året med nästan tio procent gentemot USD till 8,20, men försvagades med tre procent gentemot EUR till 9,85. Den svenska aktiemarknaden steg med 9,5 procent medan världsindex steg med cirka 19 procent i lokala valutor och knappt elva procent mätt i svenska kronor.

AFA Trygghetsförsäkring har, med hänsyn tagen till företagets goda konsolidering, en försiktig finansiell strategi som uttrycks i dess normalportfölj. Vid utgången av året hade företaget en betydande finansiell styrka med en fonderingskvot på 186 procent (184).

Risker

Under året har företagets försäkringsrisk varit oförändrad. AFA Trygghetsförsäkrings strategiska finansiella risktagande i företagets normalportfölj ökade under året till följd av en ökad andel aktier (en procentenhet), en ökad andel fastigheter (en procentenhet) och en minskad andel räntebärande värdepapper (två procentenheter).

I not 2 beskrivs företagets risker och riskhantering.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Under räkenskapsåret har verksamheten arbetat med förberedelserna inför övergången till EU:s nya dataskyddsregler GDPR, General Data Protection Regulation.

Som en följd av Finansinspektionens ändrade föreskrifter och allmänna råd om normalplan för skadeförsäkringsföretags beräkning av säkerhetsreserv (FFFS 2015:23) har

AFA Trygghetsförsäkring löst upp säkerhetsreserven med 6 976 miljoner kronor och lämnat ett koncernbidrag till AFA Sjukförsäkring. AFA Sjukförsäkring har lämnat ett aktieägartillskott på 6 900 miljoner kronor till AFA Trygghetsförsäkring.

Förändringar i redovisningsregelverken

Utvecklingen av den internationella redovisningsstandarden IFRS 17 avseende redovisning av försäkringskontrakt har pågått under flera år under ledning av International Accounting Standards Board (IASB). Slutlig standard presenterades i maj 2017. Standarden syftar till att formulera principer för enhetlig värdering av försäkringskontrakt samt att öka jämförbarhet mellan företag genom krav på presentation och upplysningar. Koncernen analyserar för närvarande effekterna för AFA Försäkring.

Verksamhetsutveckling

DIGITALISERING AV AFA FÖRSÄKRINGS VERKSAMHET

Under 2017 har arbetet fortsatt med att förverkliga målen i AFA Försäkrings kanalstrategi. Målet med kanalstrategin är en utökad digitaliserad och automatiserad hantering, med en enklare och smidigare process för kunderna, kortare ledtider, minskade hanteringskostnader och lägre miljöpåverkan som följd. En automatiserad hantering erbjuder bättre förutsättningar för effektiva samarbeten med externa parter och säkerställer en tillförlitlig process. Detta gör det också enklare för AFA Försäkring att arbeta för att alla som är berättigade till ersättning också får det.

Fokus under 2017 har legat på att digitalisera och automatisera moment i anmälningsprocessen samt ökade möjligheter för kunderna att kontakta AFA Försäkring digitalt. Som ett resultat av detta arbete kan den försäkrade idag välja att lämna fler kompletterande uppgifter digitalt istället för per brev eller telefon t.ex. yrke. AFA Försäkring har också förbättrat flera delar av den digitala anmälan. Som exempel är alla anmälningsflöden nu mobilanpassade och vi har gjort ett arbete för ökad tillgänglighet i tjänsterna. Under året har även en ny tjänst skapats som möjliggör att vi hämtar vissa anställningsuppgifter från Foras register istället för att kontakta arbetsgivaren. Detta underlättar för arbetsgivaren samt kortar väntetiden för den försäkrade. Det effektiviserar även skaderegleringen då uppgifterna hämtas direkt när anmälan gjorts.

AFA Försäkring har identifierat ett antal moment i skaderegleringen som skulle kunna automatiseras för att snabbare

kunna leverera till kund. Under året har ett antal sådana löningar införts för Trygghetsförsäkringen vid arbetsskada, t.ex. automatisering av manuella steg vid löpande beslut kring inkomstförlust vid sjukskrivning. Förväntade effekter är snabbare löpande utbetalningar till kund och ökad effektivitet i skaderegleringen. Idag hanteras 40 procent av dessa beslut automatiskt. Arbetet fortsätter med att öka andelen automatiska beslut samt med att identifiera fler möjliga områden för liknande automatisering.

AFA TRYGGHETS FÖRSÄKRINGS IA-SYSTEM

En viktig del i AFA Trygghetsförsäkrings förebyggande arbete är IA-systemen, webbaserade system där företagen själva rapporterar in olycksfall, tillbud och risker. Det unika med IA-systemen är att den faktiska informationen om händelser, utredningar och åtgärder delas inom branschen. På detta sätt kan företag i samma bransch lära av varandra och förebygga olyckor på den egna arbetsplatsen. Användare av IA-systemen inom samma bransch har kommit överens om att inte konkurrera sinsemellan i arbetsmiljö utan hjälpas åt i arbetet med att minska den totala risken och därmed antalet arbetsolyckor.

Antalet branscher som använder IA-systemen ökar kontinuerligt. Vid utgången av 2017 användes IA-systemen av knappt 1 100 företag med totalt drygt 700 000 anställda inom såväl privat som offentlig verksamhet.

Personal

Medelantalet anställda under år 2017 uppgick till 317 (302) varav 67 procent (67) var kvinnor. Se vidare not 27.

För redogörelse angående principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen, se not 27.

Hållbarhetsrapport

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har AFA Trygghetsförsäkring upprättat den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport gemensamt med övriga bolag inom AFA Försäkring. Hållbarhetsrapporten återfinns på www.afaforsakring.se

FEMÅRSÖVERSIKT

RESULTAT, mnkr	2017	2016	2015	2014	2013
Premieintäkter	277	291	178	170	165
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	-142	-129	-58	81	182
Försäkringsersättningar	-2 166	-2 855	-1 740	-2 622	-716
Driftkostnader	-250	-295	-226	-313	-240
Övriga tekniska kostnader	-52	-61	-105	-64	-93
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	-2 333	-3 049	-1 951	-2 748	-702
Kapitalavkastning	2 293	2 817	1 540	3 835	1 936
Resultat före skatt	-40	-232	-411	1 087	1 234
ÅRETS RESULTAT	21	482	-437	-782	121
PREMIENIVÅER, %					
Svenskt Näringsliv/LO-området	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Svenskt Näringsliv/PTK-området	0,03	0,03	0,01	0,01	0,01
Kooperativa området TFA arbetare	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
Kooperativa området TFA tjänstemän	0,03	0,03	0,01	0,01	0,01
Kommunala området	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01
EKONOMISK STÄLLNING, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Placeringsstillgångar	36 309	36 273	33 319	31 450	29 586
Kassa och bank	390	415	811	575	689
Försäkringstekniska avsättningar	20 150	20 216	19 419	19 730	19 048
Balansomslutning	37 394	37 285	34 929	35 987	30 792
Konsolideringskapital					
<i>Beskattat eget kapital</i>	9 231	2 310	1 828	2 265	706
<i>Obeskattade reserver</i>	5 049	12 024	12 816	12 674	10 584
<i>Uppskjuten skatteskuld</i>	605	601	524	641	201
Totalt konsolideringskapital	14 885	14 935	15 168	15 580	11 491
NYCKELTAL, %	2017	2016	2015	2014	2013
Skadeprocent	781,9	981,4	977,5	1 542,4	433,9
Driftkostnadsprocent	90,3	101,4	127,5	184,1	145,5
Totalkostnadsprocent	872,2	1 082,8	1 105,1	1 726,5	579,4
Direktavkastningsprocent ¹⁾	4,3	3,9	5,3	5,1	4,7
Totalavkastningsprocent ²⁾	6,6	7,8	5,1	13,4	7,7
Konsolideringsgrad	5 373,6	5 132,3	8 521,3	9 164,7	6 964,8
Konsolideringskapital i % av FTA	74	74	78	79	60
<i>Driftkostnader för skadereglering i procent av utbetalda försäkringsersättningar</i>	14,6	12,2	16,3	17,4	17,1
<i>Driftkostnader för finansförvaltning i procent av förvaltad kapital</i>	0,08	0,07	0,07	0,07	0,08
Solvensrelaterade nyckeltal³⁾					
Kapitalbas	14 256	14 413			
<i>varav primärkapital</i>	14 256	14 413			
Minimikapitalkrav	2 217	2 068			
Solvenskapitalkrav	8 866	8 271			

¹⁾ Direktavkastning beräknas utifrån andelen direktavkastning i förhållande till totalavkastning enligt samma princip som i totalavkastningstabell.

²⁾ Totalavkastning redovisas enligt metod i totalavkastningstabell vilket också är det mått som används internt.

³⁾ Från och med den 1 januari 2016 ska solvensrelaterade upplysningar lämnas i årsredovisningen. I enlighet med FFFS 2015:12 har ingen omräkning skett för tidigare perioder.

Verksamhetens resultat

Premieintäkter

Premieintäkterna uppgick till 277 miljoner kronor (291). Premienivån för TFA och TFA-KL uppgick till 0,01 procent, av lönesumman för arbetsgivare inom Svenskt Näringsliv/LO-kollektivet samt kommuner och landsting. Premienivån för arbetsgivare inom Svenskt Näringsliv/PTK-området uppgick till 0,03 procent av lönesumman. Premienivåerna är oförändrade jämfört med 2016.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningarna uppgick till 2 166 miljoner kronor (2 855). Årets skadeutbetalningar, inklusive driftkostnader för skadereglering, uppgick till 2 232 miljoner kronor (2 058) och förändring i avsättningar för oreglerade skador minskade med 66 miljoner kronor (ökade med 797).

Den underliggande skadekostnaden för år 2017 uppgår till 1,9 miljarder kronor (1,9), dvs oförändrad skadekostnad jämfört med föregående år. Se vidare not 4.

Driftkostnader

Företagets totala driftkostnader uppgick till 570 miljoner kronor (548). Se vidare not 5.

AFA Trygghetsförsäkrings kostnader för den förebyggande verksamheten under år 2017 uppgår för Prevent till 47 miljoner kronor (36) och för föreningen Sunt arbetsliv till 62 miljoner kronor (49).

Kapitalavkastning

Företagets totala kapitalavkastning uppgick till 2 151 miljoner kronor (2 688). Totalavkastningen för företagets placerings-tillgångar uppgick under år 2017 till 6,6 procent (7,8).

Den aktiva avkastningen för noterade tillgångar uppgick till 0,2 procentenheter (0,3).

Under tioårsperioden 2008–2017 har företagets avkastning varit lika med normalportföljsavkastningen. I not 7 specificeras och utvärderas årets avkastning fördelad på olika tillgångsslag i en totalavkastningstabell och en bidragsanalys.

Övriga tekniska kostnader

Övriga tekniska kostnader utgörs av anslag för forskning. Dessa kostnader uppgick till 52 miljoner kronor (61).

Säkerhetsreserv

Upplösning av säkerhetsreserv har skett med 6 976 miljoner kronor under året (upplösning med 791) Se vidare not 8.

Resultat före skatt

Resultat före skatt uppgick till -40 miljoner kronor (-232). Resultatförändringen beror på en lägre kostnad för försäkringsersättningar vilket delvis motverkas av en lägre kapitalavkastning.

Verksamhetens ställning

Balansräkning

Balansomslutningen ökade till 37 394 miljoner kronor (37 285).

Placeringstillgångar

Placeringstillgångarna i företaget uppgick till 36 309 miljoner kronor (36 273). Se vidare not 10–15.

Exponeringsmässigt bestod portföljen vid utgången av år 2017 till 48 procent (52) av räntebärande värdepapper, till 31 procent (30) av noterade aktier, till 14 procent (11) av fastigheter samt till 7 procent (7) av alternativa investeringar.

Försäkringstekniska avsättningar

I AFA Trygghetsförsäkring består de försäkringstekniska avsättningarna av avsättning för oreglerade skador. Denna uppgick till 20 150 miljoner kronor (20 216).

Avsättning för oreglerade skador delas upp i avsättning för inträffade och rapporterade skador, inträffade men ej rapporterade skador samt skaderegleringskostnader.

Avsättningen för inträffade men ej rapporterade skador och skaderegleringskostnader utgör cirka 56 procent av den totala avsättningen. Se vidare not 19.

Eget kapital och konsolideringskapital

Eget kapital ökade till 9 231 miljoner kronor (2 310). Ökningen beror på ett ovillkorat aktieägartillskott från AFA Sjukförsäkrings aktiebolag.

Konsolideringskapitalet minskade under året till 14 885 miljoner kronor (14 935) vilket motsvarar 74 procent (74) av de försäkringstekniska avsättningarna.

Kassaflöde

Kassaflödet från försäkringsverksamheten var negativt under året. Kassa och bank minskade totalt med 25 miljoner kronor (minskade med 396).

Framtidsutsikter

Vid förväntad utveckling av premieintäkter, försäkringsersättningar och driftkostnader krävs en totalavkastning på cirka 6,6 procent (6,6) på företagets placeringstillgångar för att uppnå nollresultat år 2018.

Varje procentenhets avkastning innebär cirka 350 miljoner kronor (350) i resultat för AFA Trygghetsförsäkring. Detta motsvarar i sin tur cirka 0,03 procentenheter (0,03) i premienivå för företagets försäkringar.

VINSTDISPOSITION

Styrelsen föreslår att till bolagsstämman förfogande stående överskott i kronor enligt nedan balanseras i ny räkning.

Ingående fritt eget kapital	2 306 031 088
Erhållet aktieägartillskott	6 900 000 000
Årets resultat	20 587 049
Summa	9 226 618 137

RESULTATRÄKNING
mnkr

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE	NOT	2017	2016
Premieintäkter		277	291
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	3	-142	-129
Försäkringsersättningar	4		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>		-2 232	-2 058
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>		66	-797
Summa försäkringsersättningar		-2 166	-2 855
Driftkostnader	5	-250	-295
Övriga tekniska kostnader	6	-52	-61
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		-2 333	-3 049
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-2 333	-3 049
Kapitalavkastning	7		
<i>Kapitalavkastning, intäkter</i>		2 341	3 108
<i>Orealiserade vinster på placeringstillgångar</i>		898	333
<i>Kapitalavkastning, kostnader</i>		-1 005	-231
<i>Orealiserade förluster på placeringstillgångar</i>		-83	-522
<i>Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen</i>		142	129
Summa kapitalavkastning		2 293	2 817
RESULTAT FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATT		-40	-232
Förändring av säkerhetsreserv	8	6 976	791
Lämnade koncernbidrag		-6 900	-
RESULTAT FÖRE SKATT		36	559
Skatt på årets resultat	9	-15	-77
ÅRETS RESULTAT		21	482
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT		2017	2016
Årets resultat		21	482
TOTALRESULTAT FÖR ÅRET		21	482

BALANSRÄKNING PER DEN 31 DECEMBER
mnkr

TILLGÅNGAR	NOT	2017	2016
Placeringstillgångar			
Byggnader och mark	10	3 430	3 077
Placeringar i koncernföretag			
<i>Aktier i koncernföretag</i>	11	805	156
Andra finansiella placeringstillgångar	12,13,14,15		
<i>Aktier och andelar</i>		13 247	13 226
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>		16 691	17 598
<i>Utlåning till kreditinstitut</i>		2 069	1 586
<i>Derivat</i>		67	50
<i>Övriga finansiella placeringstillgångar</i>		-	580
Summa andra finansiella placeringstillgångar		32 074	33 040
Summa placeringstillgångar		36 309	36 273
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring		14	10
Övriga fordringar	17	562	428
Summa fordringar		576	438
Andra tillgångar			
Kassa och bank		390	415
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	18	119	159
SUMMA TILLGÅNGAR		37 394	37 285

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	NOT	2017	2016
Eget kapital	25		
Aktiekapital		4	4
Balanserat resultat		9 206	1 824
Årets resultat		21	482
Summa eget kapital		9 231	2 310
Obeskattade reserver			
Säkerhetsreserv	8	5 049	12 024
Försäkringstekniska avsättningar			
Avsättning för oreglerade skador	19	20 150	20 216
Andra avsättningar			
Avsättning för skatter	20	605	601
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	21	40	41
Derivat	13,15,22	100	254
Skulder till kreditinstitut	23	1 980	1 505
Övriga skulder	24	198	259
Summa skulder		2 318	2 059
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	26	41	75
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		37 394	37 285

KASSAFLÖDESANALYS
mnkr

	2017	2016
Kassaflöde från den löpande verksamheten		
Premieinbetalningar	235	249
Skadeutbetalningar	-2 238	-2 045
Utbetalningar för driftkostnader	-267	-259
Utbetalningar från anslagsverksamhet m.m.	-102	-49
Inbetalningar fastighetsförvaltning	160	147
Utbetalningar fastighetsförvaltning	-57	-36
Investeringar/försäljningar i:		
Byggnader och mark	-166	137
Aktier och andelar	-442	96
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	468	265
Derivat	407	-275
Övriga finansiella placeringstillgångar	1 055	925
Utlåning till kreditinstitut	-509	-990
Erhållna utdelningar	1 276	1 069
Erhållna räntor	370	492
Betalda räntor	-179	-149
Betalad inkomstskatt	-25	13
Summa kassaflöde från den löpande verksamheten	-14	-410
ÅRETS KASSAFLÖDE		
Kassa och bank vid årets början	415	811
Valutakursdifferens i kassa och bank	-11	14
KASSA OCH BANK VID ÅRETS SLUT	390	415

AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag har ej investerat i materiella eller immateriella anläggningstillgångar under 2017 och 2016 och redovisar därför inget kassaflöde från investeringsverksamheten.

FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL
mnkr

	Aktiekapital	Balanserat resultat	Totalresultat för perioden	Totalt eget kapital
Ingående balans per 1 januari 2016	4	2 261	-437	1 828
Föregående års vinstdisposition		-437	437	-
Totalresultat för perioden			482	482
Utgående balans per 31 december 2016	4	1 824	482	2 310
Ingående balans per 1 januari 2017	4	1 824	482	2 310
Föregående års vinstdisposition		482	-482	-
Erhållna aktieägartillskott		6 900		6 900
Totalresultat för perioden			21	21
Utgående balans per 31 december 2017	4	9 206	21	9 231

Ägare och antal aktier:

AFA Sjukförsäkringsaktiebolag

400 (400) aktier à nom. 10 000 kronor

Förhandlings- och samverkansrådet PTK

40 (40) aktier à nom. 10 000 kronor

De finansiella rapporterna och noterna till de finansiella rapporterna presenteras i miljoner svenska kronor om inte annat anges. På grund av avrundning i noterna kan summeringar avvika från totalen.

Not 1. Redovisningsprinciper

Allmän information

Denna årsredovisning har upprättats och godkänts av styrelsen och verkställande direktören den 10 april 2018 och kommer att föreläggas bolagsstämman 30 maj 2018 för fastställande. Företaget är ett svenskt försäkringsaktiebolag med säte i Stockholm och kontor i centrala Stockholm.

Uttalande om överensstämmelse med tillämpade regelverk

AFA Trygghetsförsäkring upprättar sina finansiella rapporter genom att tillämpa så kallad lagbegränsad IFRS, vilket innebär att internationella redovisningsstandarder tillämpas i den utsträckning svensk lagstiftning på redovisningsområdet tillåter detta.

Den finansiella rapporteringen följer lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter. Vidare tillämpas Rådet för finansiell rapportering (RFR) rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer vid upprättandet av årsredovisningen.

Ingen upplysning enligt 5 kap. 5 § ÅRFL angående resultat per försäkringsklass lämnas eftersom endast en klass, Trygghetsförsäkring vid arbetsskada, finns att redovisa för AFA Trygghetsförsäkring.

Nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft

International Accounting Standards Board (IASB) har givit ut nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft. Vissa av dessa standarder är godkända inom EU medan andra ännu inte har godkänts för tillämpning. Nedan återfinns de nya och ändrade standarder och tolkningar som getts ut av IASB men som ännu ej har trätt i kraft. Dessa har ännu inte tillämpats av företaget.

IFRS 9 – Finansiella instrument kommer att ersätta befintliga regler om redovisning, värdering, nedskrivning och säkringsredovisning. IFRS 9 är principdrivet jämfört med IAS 39 som är regelbaserat och innehåller nya principer för hur finansiella tillgångar ska klassificeras och värderas. Avgörande för klassificeringen, i vilken värderingskategori en finansiell tillgång hänförs sig till grundar sig på företagets affärsmodell. Bedömningen avseende affärsmodell ska också ta hänsyn till hur de finansiella instrumen-

ten förvaltas och hur resultatet av hanteringen följs upp. Enligt IFRS 9 ska alla finansiella tillgångar som inte redovisas till verkligt värde med värdeförändringar i resultaträkningen vara föremål för nedskrivningsprövning utifrån förväntade kreditförluster under instrumentets hela löptid till skillnad från IAS 39 som baseras på den faktiska kreditförlusten. Standarden är beslutad och börjar gälla räkenskapsår som börjar 1 januari 2018. En analys av att införa IFRS 9 har gjorts och bedömningen är att standarden inte kommer att innebära några väsentliga förändringar för AFA Trygghetsförsäkring, eftersom företaget redan idag värderar de flesta finansiella instrument till verkligt värde med förändringar över resultaträkningen och eftersom det inte tillämpar säkringsredovisning.

Standarden IFRS 15 – Intäkter kommer att ersätta befintliga regler för intäktsredovisning med en enda standard som godkänts av EU för tillämpning. AFA Trygghetsförsäkrings bedömning är att redovisningen av intäkterna från huvudverksamheten – premier i försäkringsrörelsen – inte kommer att påverkas, men ingen slutlig bedömning har gjorts av hur redovisningen av övriga intäkter kommer att påverkas. Dock förväntas standarden inte få någon väsentlig påverkan på AFA Trygghetsförsäkrings finansiella rapporter.

En ny standard om redovisning av leasingavtal (IFRS 16) har publicerats under 2016 och förväntas godkännas av EU för förstagångstillämpning från och med 1 januari 2019. Standarden bedöms dock inte få någon väsentlig effekt på AFA Trygghetsförsäkrings finansiella rapporter när den träder i kraft, eftersom företaget inte har tecknat några väsentliga leasingavtal i egen- skap av leasetagare.

Utvecklingen av den internationella redovisningsstandard IFRS 17 avseende redovisning av försäkringskontrakt har pågått under flera år under ledning av International Accounting Standards Board (IASB). Slutlig standard presenterades i maj 2017. Standarden syftar till att formulera principer för enhetlig värdering av försäkringskontrakt samt att öka jämförbarhet mellan företag genom krav på presentation och upplysningar. Koncernen analyserar för närvarande effekterna för AFA Försäkring.

Slutligen har en rad mindre, specifika ändringar beslutats i enskilda IFRS-standarder, men inga av dessa har bedömts beröra AFA Trygghetsförsäkring.

Redovisningsprinciper för konsolidering

AFA Trygghetsförsäkring upprättar inte koncernredovisning eftersom det är ett dotterbolag till AFA Sjukförsäkring och därmed ingår i dess koncernredovisning. Företaget tillämpar undantaget i 7 kap. 2 § ÅRFL från upprättande av koncernredovisning.

Värderingsgrunder för upprättande av redovisningen

Tillgångar och skulder värderas till anskaffningsvärden med undantaget för placeringstillgångar som redovisas till verkligt värde och försäkringstekniska avsättningar som värderas utifrån vedertagna aktuariella metoder och med betryggande aktuariella antaganden. Värdeförändringarna för placeringstillgångar och försäkringstekniska avsättningar redovisas i resultaträkningen.

IFRS 4 föreskriver att endast avtal som innebär en betydande överföring av försäkringsrisk, till skillnad från avtal som till övervägande del innebär sparande, ska redovisas som försäkringsavtal. Samtliga AFA Trygghetsförsäkrings försäkringsprodukter innebär att företaget övertar en betydande försäkringsrisk för försäkringstagarna genom att gå med på att kompensera dem eller andra förmånstagare om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa.

Redovisning av utländsk valuta

Företagets funktionella valuta och rapporteringsvaluta är svenska kronor. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till svenska kronor enligt de valutakurser som gäller på transaktionsdagen. På balansdagen omräknas monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta till svenska kronor enligt gällande balansdagskurs. Valutakursvinster och -förluster som uppkommer till följd av detta redovisas i resultaträkningen i posterna Kapitalavkastning, intäkter och Kapitalavkastning, kostnader.

Tillämpade principer för poster i resultaträkningen

Posterna som ingår i det tekniska resultatet avser till helt övervägande del företagets verksamhet som försäkringsgivare. Det icke-tekniska resultatet utgörs av de poster som i huvudsak är hänförliga till kapitalförvaltningen.

PREMIEINTÄKTER

Premier från försäkringsavtal redovisas som intäkter i takt med intjänandet med avdrag för konstaterade och befarade kundförluster.

KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD TILL FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Den totala kapitalavkastningen redovisas i det icke-tekniska resultatet. En del av denna avkastning kan betraktas som hänförlig till inbetalda premier som förvaltats av placeringsverksamheten för försäkringsrörelsens räkning. Av denna anledning allokteras en del av avkastningen till det tekniska resultatet.

Vid beräkningen av den kapitalavkastning som är hänförlig till det tekniska resultatet används försäkringsrörelsens genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar som förvaltas av placerings-

verksamheten. Den överförda kapitalavkastningen beräknas utifrån en räntesats som motsvarar medelavkastningen per år på 3-månaders statskuldväxlar.

FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

De totala försäkringsersättningarna för redovisningsperioden omfattar dels under perioden utbetalda försäkringsersättningar, dels förändringar i avsättning för oreglerade skador. Utbetalda försäkringsersättningar inkluderar förutom skadeersättningar även kostnader för skadereglering.

DRIFTKOSTNADER

Resultaträkningens tekniska resultats redovisade driftkostnader för perioden delas upp på driftkostnader för skadereglering och kostnader för övrig försäkringsteknisk verksamhet. I den icke-tekniska redovisningen av kapitalavkastning ingår driftkostnader för finansförvaltningen och fastighetsförvaltning.

Driftkostnaderna avser både direkta och indirekta kostnader. De fördelas och redovisas utifrån den funktion de härrör ifrån:

- Skadereglering
- Administration
- Kapitalförvaltning
- Fastighetsförvaltning

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Driftkostnader fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Företagets anställda är tillikaanställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Ersättningar till anställda fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

PENSIONS-KOSTNADER

I företaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser.

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter som företaget åtagit sig att betala, vilket medför att den anställde bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Avgifterna till avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad i årets resultat under den period som intjänandet sker.

Som förmånsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där den anställde garanteras en viss pension i förhållande till lönen samt att företaget i allt väsentligt bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Förmånsbestämda pensionsplaner

NOTUPPLYSNINGAR

redovisas i enlighet med förenklingsregeln i RFR 2 och beräknas enligt trygghandelagen samt PRI:s och Konsumentkooperationens grunder.

Kostnaderna för de förmånsbestämda planerna redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt pensionsrätten intjänas.

LEASING

Leasingkontrakt kan kategoriseras som antingen finansiella eller operationella avtal. Leasingavtal som innebär att en väsentlig del av riskerna och fördelarna förknippade med ägandet kvarstår hos leasegivaren klassificeras som operationella. Företaget har endast tecknat operationella leasingavtal. Leasingavgifter för tecknade operationella avtal kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

ÖVRIGA TEKNISKA KOSTNADER

Som övriga tekniska kostnader redovisas sådana kostnader i försäkringsrörelsen som inte omfattar överföring av försäkringsrisk. Kostnaderna avser främst stöd till forskning.

KAPITALFÖRVALTNINGENS RESULTAT

Kapitalförvaltningens resultat består av posterna Kapitalavkastning, intäkter, Kapitalavkastning, kostnader, Orealiserade vinster på placeringstillgångar och Orealiserade förluster på placerings-tillgångar.

Kapitalavkastning, intäkter

Kapitalförvaltningens intäkter består av hyresintäkter, utdelningar, ränteintäkter, valutakursvinster samt realisationsvinster avseende placeringstillgångar.

Hyresintäkter

Samtliga förvaltningsfastigheter hyrs ut med kommersiella hyresavtal som är tecknade på viss tid, vilket innebär att en förändring av marknadshyrorna inte ger ett direkt utslag i hyresintäkterna. Förändring av hyresintäkterna sker i samband med att avtal förfaller till omförhandling. Flertalet kommersiella avtal har en indexklausul som innebär att hyran förändras med en viss andel av inflationen. Bostadshyrorna omförhandlas årligen med Hyresgästföreningen.

Hyresintäkterna periodiseras och redovisas linjärt under hyresavtalets löptid. Eventuella hyresrabatter och kostnader för hyresavtalets ingående periodiseras också över hyresavtalets löptid.

Utdelningar

Utdelningar avser aktieutdelningar vilka redovisas i resultaträkningen i den period då rätten till betalning fastställs.

Ränteintäkter, valutakursvinster och realisationsvinster

Ränteintäkter utgörs av ränta på obligationer och andra räntebärande värdepapper, utlåning till kreditinstitut, bankmedel, övriga finansiella placeringstillgångar och värdepapperslån.

Ränteintäkter från obligationer och andra räntebärande värdepapper beräknas enligt effektivräntemetoden. Denna metod används för beräkning av det upplupna anskaffningsvärdet för en finansiell tillgång eller finansiell skuld och för periodisering av ränteintäkter eller räntekostnader över relevant period.

Valutakursvinster samt realisationsvinster redovisas löpande i resultaträkningen i takt med att de uppstår.

Kapitalavkastning, kostnader

Kapitalförvaltningens kostnader består av driftkostnader för byggnader och mark samt kapitalförvaltning, räntekostnader och finansiella kostnader, valutakursförluster samt realisationsförluster avseende placeringstillgångar.

Orealiserade vinster på placeringstillgångar och Orealiserade förluster på placeringstillgångar

Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar beskrivs i avsnittet Placeringstillgångar under rubriken Tillämpade principer för poster i balansräkningen.

INKOMSTSKATT

Företagets skattekostnad för perioden utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är skatt som hänför sig till periodens skattepliktiga resultat. Uppskjuten skatt uppstår på grund av temporära skillnader mellan en tillgångs eller skulds skattemässiga värde och dess bokförda värde. Aktuell skatt och uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen.

Tillämpade principer för poster i balansräkningen

PLACERINGAR I DOTTERFÖRETAG

Aktier i dotterföretag redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår externa transaktionskostnader hänförliga till förvärvet.

KONCERNBIDRAG

Koncernbidrag som moderföretaget erhåller från ett dotterföretag redovisas enligt samma principer som sedvanliga utdelningar från dotterföretag och redovisas som en finansiell intäkt. Koncernbidrag lämnade från moderföretaget till dotterföretag redovisas som en ökning av det redovisade värdet på andelarna i mottagande dotterföretag. Koncernbidrag som dotterföretaget erhåller från sitt moderföretag redovisas mot balanserade vinstmedel i eget kapital.

PLACERINGSTILLGÅNGAR

Byggnader och mark

Samtliga företagens fastighetsinnehav har bedömts vara förvaltningsfastigheter. Förvaltningsfastigheter är placeringstillgångar som innehas för att ge hyresintäkter och värdestegring. Förvaltningsfastigheter redovisas initialt till anskaffningsvärde, med tillägg för direkt hänförliga transaktionskostnader. Fastigheterna värderas till verkligt värde och värdeförändringen redovisas i resultaträkningen.

Andra finansiella placeringstillgångar

Med andra finansiella placeringstillgångar avses finansiella instrument, vilka definieras som varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett egetkapitalinstrument i ett annat företag. Andra finansiella placeringstillgångar utgörs av aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper, utlåning till kreditinstitut, derivat, övriga finansiella placeringstillgångar och värdepapperslån. Med Övriga finansiella placeringstillgångar avses återköps-transaktioner.

Samtliga andra finansiella placeringstillgångar (förutom Utlåning till kreditinstitut) samt finansiella skulder som är derivat och återköps-transaktioner har bedömts tillhöra kategorin finansiella tillgångar och finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Aktier och andelar samt obligationer och andra värdepapper klassificeras till kategorin genom identifiering vid första redovisningstillfället. Derivat tillhör kategorin genom att de per definition anses tillhöra kategorin finansiella instrument som innehas för handel.

Klassificeringen baseras på att AFA Trygghetsförsäkring förvaltar och att resultatet utvärderas baserat på verkligt värde i enlighet med den riskhanterings- och investeringsstrategi som styrelsen beslutat, samt att uppföljning internt till styrelse och ledning utgår från verkligt värde. Tillgångar och skulder omvärderas löpande samt på balansdagen till verkligt värde med värdeförändring redovisade i resultaträkningen.

Med verkligt värde på finansiella tillgångar som handlas på en aktiv marknad avses den senaste kursen på balansdagen. Verkligt värde för finansiella tillgångar som inte handlas på en aktiv marknad fastställs med hjälp av olika värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata alternativt icke-observerbara marknadsdata.

För samtliga finansiella tillgångar och finansiella skulder tillämpas affärsgrensredovisning, vilket innebär att fordringar och skulder avseende ej reglerade affärer uppkommer. Dessa redovisas som övriga fordringar eller övriga skulder.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när företaget blir part i instrumentets avtalsmässiga

villkor. Vid försäljning av en finansiell tillgång eller finansiell skuld upphör den att redovisas i balansräkningen på affärsdagen och vinst eller förlust redovisas i resultaträkningen.

Anskaffningsvärdet för andra finansiella placeringstillgångar i kategorin verkligt värde över resultaträkningen fastställs exklusive eventuella transaktionskostnader. Transaktionskostnader redovisas i stället i resultaträkningen i posten Kapitalavkastning, kostnader för dessa instrument.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Värderingsteknik för aktier och andelar beskrivs i not 13. Aktier och andelar redovisas i balansräkningen under Andra finansiella placeringstillgångar.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Värderingsteknik för obligationer och andra räntebärande värdepapper beskrivs i not 13. Obligationer och andra räntebärande värdepapper redovisas i balansräkningen under Andra finansiella placeringstillgångar.

Utlåning till kreditinstitut

Utlåning till kreditinstitut avser utlåning till banker där insatta medel är disponibla först efter en viss uppsägningstid. Utlåningen värderas till upplupet anskaffningsvärde och redovisas i balansräkningen under rubriken Andra finansiella placeringstillgångar.

Derivat

Samtliga derivat värderas individuellt och till verkligt värde. Derivatkontrakt med positivt verkligt värde på balansdagen redovisas i balansräkningen i posten Derivat under Andra finansiella placeringstillgångar. Derivatkontrakt med negativt verkligt värde redovisas på balansräkningens skuldsida i posten Derivat. Se vidare not 13.

Återköps-transaktioner

Återköps-transaktioner delas upp i två typer av transaktioner: Återköpsavtal och omvända återköpsavtal. Vid ett återköpsavtal säljer företaget en obligation samtidigt som motparten förbinder sig att sälja tillbaka obligationen vid en förutbestämd tidpunkt till ett förutbestämt pris. Såld obligation redovisas i balansräkningen till verkligt värde eftersom risk och avkastning inte övergår till köparen under återköpsavtalet. Den likvid som erhålls redovisas som skuld under posten Övriga skulder. Den sålda obligationen anges i not 14.

Vid ett omvänt återköpsavtal köper företaget en obligation och motparten förbinder sig att köpa tillbaka obligationen på en förutbestämd dag till ett förutbestämt pris. Köpt obligation redovisas inte i balansräkningen och erlagd likvid redovisas som en fordran under posten Övriga finansiella tillgångar.

Värdepapperslån

Värdepapperslån innebär att värdepapper lånas ut mot ersättning och erhållande av säkerhet. För företaget inskränker sig värdepapperslån till utländska aktier som företaget lånar ut till motparter med hög kreditvärdighet och som ställer säkerhet i form av kontanter eller värdepapper.

Eftersom utlåningen inte är en transaktion där all risk och avkastning överlåts till motparten redovisas utlånade värdepapper i balansräkningen till verkligt värde. Ersättningen för utlånade aktier redovisas i resultaträkningen under Kapitalavkastning, intäkter som Övriga ränteintäkter.

Samtliga säkerheter som erhållits vid utlåningen av värdepapper anges i not 14. I de fall erhållna säkerheter utgörs av likvida medel placeras dessa i räntebärande värdepapper. AFA Trygghetsförsäkrings värdepapperslån hanteras av företagets depåbank.

ÖVRIGA FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Övriga finansiella tillgångar utgörs av Fordringar avseende direkt försäkring, Övriga fordringar samt Upplupna ränte- och hyresintäkter. Dessa poster kategoriseras som lånefordringar och kundfordringar, vilket innebär värdering till upplupet anskaffningsvärde. Övriga fordringars förväntade löptid är dock kort och dessa fordringar redovisas därför till nominellt belopp utan diskontering. Avdrag görs för fordringar som bedömts som osäkra. Nedskrivningar av fordringar avseende direkt försäkring redovisas som minskade premieintäkter och nedskrivningar av andra typer av fordringar redovisas som driftkostnader.

Övriga finansiella skulder består av balansräkningens poster Skulder avseende direkt försäkring och Övriga skulder samt av upplupna räntekostnader som återfinns i balansräkningsposten Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter. Övriga finansiella skulder värderas normalt till upplupet anskaffningsvärde. Övriga finansiella skulders förväntade löptid är dock kort och dessa skulder redovisas därför till nominellt belopp utan diskontering.

KASSA OCH BANK

Kassa och bank består av banktillgodohavanden i försäkringsrörelsen och likvida medel överförda till kapitalförvaltningen. Kassa och bank redovisas i balansräkningen under Andra tillgångar. Kassa och bank ingår i kategorin Lånefordringar och kundfordringar.

FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter värderas till anskaffningsvärde.

EGET KAPITAL

Enligt ÅRFL ska försäkringsföretag dela upp det egna kapitalet i bundet och fritt eget kapital. I AFA Trygghetsförsäkring utgörs bundet eget kapital av aktiekapital medan allt övrigt eget kapital bedömts vara fritt eget kapital.

OBESKATTADE RESERVER

AFA Trygghetsförsäkring har redovisat avsättningar till säkerhetsreserv i enlighet med FFFS 2013:8 Normalplan för skadeförsäkringsbolags redovisning av säkerhetsreserv.

FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

De försäkringstekniska avsättningarna består av avsättning för oregrerade skador.

Avsättning för oregrerade skador

Avsättning för oregrerade skador motsvarar det beräknade värdet av företagets ansvarighet på grund av inträffade försäkringsfall.

Avsättning för oregrerade skador delas upp i avsättning för inträffade och rapporterade skador, inträffade men ej rapporterade skador samt skaderegleringskostnader.

Inträffade och rapporterade skador avser skador med kända och fastställda ersättningar. Med inträffade men ej rapporterade skador avses för företaget okända försäkringsfall (IBNR) eller för företaget kända skador där försäkringsersättningar inte är slutligt fastställda (IBNER).

Beräkningarna baseras på dels statistiska metoder, dels antaganden om räntenivå och andra riskmått, värdesäkring, dödlighet och tillfrisknande samt driftkostnader.

Värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna baseras på försiktiga antaganden och inkluderar vissa schablonmässiga säkerhetspåslag. Det innebär att det är troligt att dessa säkerhetspåslag kommer att resultera i framtida avvecklingsvinster.

Metodbeskrivning

För trygghetsförsäkring vid arbetsskada TFA och TFA-KL används främst triangelschemametodik kombinerad med olika bedömningar för skadeår som inte är så långt utvecklade.

Avsättningen för skadelivräntor är beräknad med hänsyn till inflation och dödlighet. För förlängd livränta beräknas avsättningen också med hänsyn till dödlighet.

Antaganden

Det finns en rad antaganden och faktorer som påverkar avsättningens storlek. De viktigaste antagandena i AFA Trygghetsförsäkring är:

- Bedömningen av antalet okända arbetsolycksfall och arbetsjukdomar

- Inflation och diskonteringsränta
- Dödlighet
- Effekt av lag- och villkorsändringar

Bedömningen av antalet okända arbetsolycksfall och arbets-sjukdomar

Avsättningarna i TFA och TFA-KL består till betydande del av inträffade men ej rapporterade arbetsolycksfall och arbetssjukdomar. För att skatta antalet okända skadefall räcker det inte med att använda enbart statistiska metoder, eftersom det framför allt för det senaste skadeåret inte finns tillräckligt med underlag. Uppskattningen av antal okända skador görs därför genom en sammanvägd bedömning av olika statistiska metoder samt extern information om till exempel antal arbetsskador. Det senaste skadeåret är det mest svårbedömda året; ju tidigare skadeår, desto säkrare blir skattningarna av antalet okända skador.

Inflation och diskonteringsränta

Vid beräkningen tas hänsyn till historisk inflation och löneutveckling. Generellt gäller att försäkringarna diskonteras med en nominell räntekurva enligt Finansinspektionen upprättade riktlinjer justerat med ett antagande om indexering beroende på värdesäkringens karaktär i de olika försäkringarna.

Dödlighet

Vid beräkning av avsättningarna för skadelivräntor i trygghetsförsäkring vid arbetsskada och förlängd livränta görs antagande om dödligheten. Det antagande som används för skadelivräntor och förlängd livränta är ett branschgemensamt dödlighetsantagande som grundar sig på Sveriges befolkningsdödlighet. Dödlighetsantagandet för förlängd livränta har anpassats till arbetarkollektivet.

Effekt av lag- och villkorsändringar

Ändringar i lagar och i socialförsäkringssystemet kan få mycket långtgående konsekvenser för AFA Trygghetsförsäkrings ekonomi och kan påverka både retroaktivt och prospektivt. Sådana ändringar är mycket svåra att förutse och därför svåra att ta höjd för i avsättningsberäkningarna. Även när det gäller lagändringar som redan trätt i kraft kan kostnaderna vara svårbedömda eftersom det då blir svårare att grunda beräkningarna på skadehistoriken. Detta resulterar i aktuariella bedömningar som grundar sig på den information som finns tillgänglig.

AVSÄTTNINGAR FÖR SKATTER

Uppskjutna skattefordringar avseende skattemässiga underskott redovisas i balansräkningen i den utsträckning det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas tillgängliga, mot vilka underskotten kan utnyttjas.

Den uppskjutna skatteskulden hänför sig till realiserade vinster i placeringstillgångar.

Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder har värderats med den skattesats som har beslutats per rapportperiodens slut och förväntas gälla vid realiserandet av tillgången eller regleringen av skulden. Beräkningen av uppskjutna skattefordringar och skatteskulder har baserats på en skattesats om 22 procent.

UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kassaflödesanalys

IAS 7 Kassaflödesanalys tillämpas med de anpassningar som är nödvändiga med hänsyn till AFA Trygghetsförsäkrings verksamhet.

AFA Trygghetsförsäkring tillämpar direkt metod för verksamheternas kassaflöden. Detta betyder att inbetalningar respektive utbetalningar anges brutto och specificeras under delrubriker i kassaflödesanalysen.

Analysen har sin grund i de poster i resultaträkningen som har direkt koppling till externa betalningsflöden. Dessa poster justeras sedan i analysen med periodens förändringar i balansräkningen för de poster som har direkt anknytning till resultatposten i fråga. Företaget har inga transaktioner för upptagna eller givna lån. Därför redovisas ingen finansieringsverksamhet i kassaflödesanalysen.

REDOVISADE POSTER

Under rubriken Kassaflöde från den löpande verksamheten redovisas kassaflöden från premiebetalningar, skadeutbetalningar, utbetalningar för omkostnader i försäkringsverksamheten samt kassaflöde från anslagsverksamhet. Här redovisas även kassaflöden från investeringar och försäljningar av placeringstillgångar, nettobetalningar avseende fastighetsverksamheten, erhållna utdelningar, betalda och erhållna räntor samt betald inkomstskatt. Posterna resulterar i det nettokassaflöde som genereras i den löpande verksamheten.

Som likvida medel redovisas kassa och bank, vilket består av banktillgodohavanden efter eliminering av valutaomvärderingens effekt. Korta placeringar (med en löptid på mindre än 3 månader) redovisas som placeringstillgångar.

Viktiga uppskattningar och bedömningar som påverkar redovisningen

I redovisningen görs uppskattningar och antaganden om framtiden. Det är främst beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna som baseras på uppskattningar och bedömningar som innebär en betydande risk för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande räkenskapsår.

Uppskattningar och bedömningar av de försäkringstekniska avsättningarna utvärderas löpande och baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer, inklusive antaganden om vid bokslutstillfället inträffade men då okända skador samt förväntningar om framtida händelser, som anses rimliga under rådande förhållanden. För ytterligare information om viktiga uppskattningar och bedömningar, se not 2.

Uppskattningar och bedömningar har även gjorts vid värdering av byggnader och mark, noterade aktier, derivat samt illikvida räntebärande värdepapper. Se vidare i avsnittet Placeringstillgångar.

Not 2. Risker och riskhantering

Riskhanteringens mål

Styrelsen har beslutat om en riskpolicy som anger riskhanteringens mål, strategier för hur dessa mål ska uppnås samt tillåtna avvikelser från dessa mål.

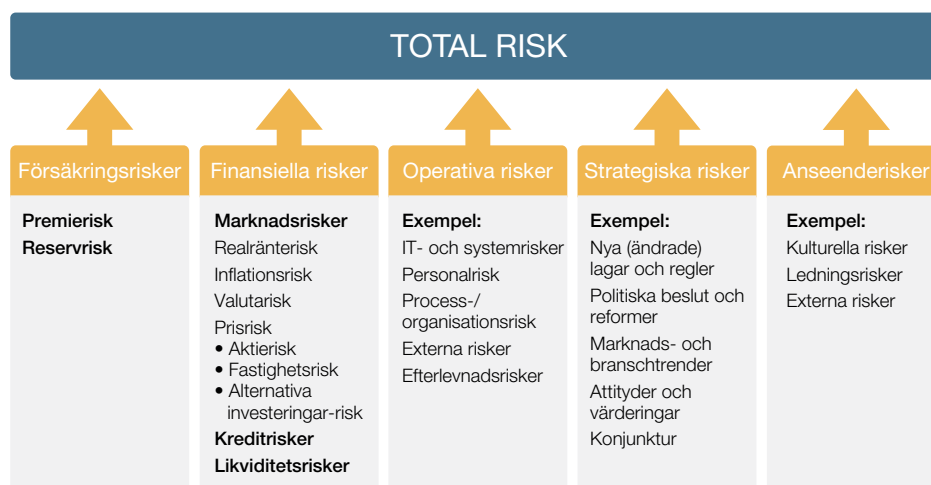
Syftet med riskhanteringen är att säkerställa att riskexponering och riskacceptans i verksamheterna är väl avvägda mot varandra och mot AFA Trygghetsförsäkrings uppdrag åt arbetsmarknadens parter så att AFA Trygghetsförsäkrings mål uppnås. Riskexponeringen berättar vilken risk företaget är utsatt för och hur den påverkas av vad som görs i den löpande riskhanteringen. Riskacceptansen är den risknivå som styrelsen har accepterat och den ligger till grund för styrelsebeslut om riskstrategi. AFA Trygghetsförsäkrings risker delas in i finansiella risker, försäkringsrisker, operativa risker, strategiska risker och anseenderisker.

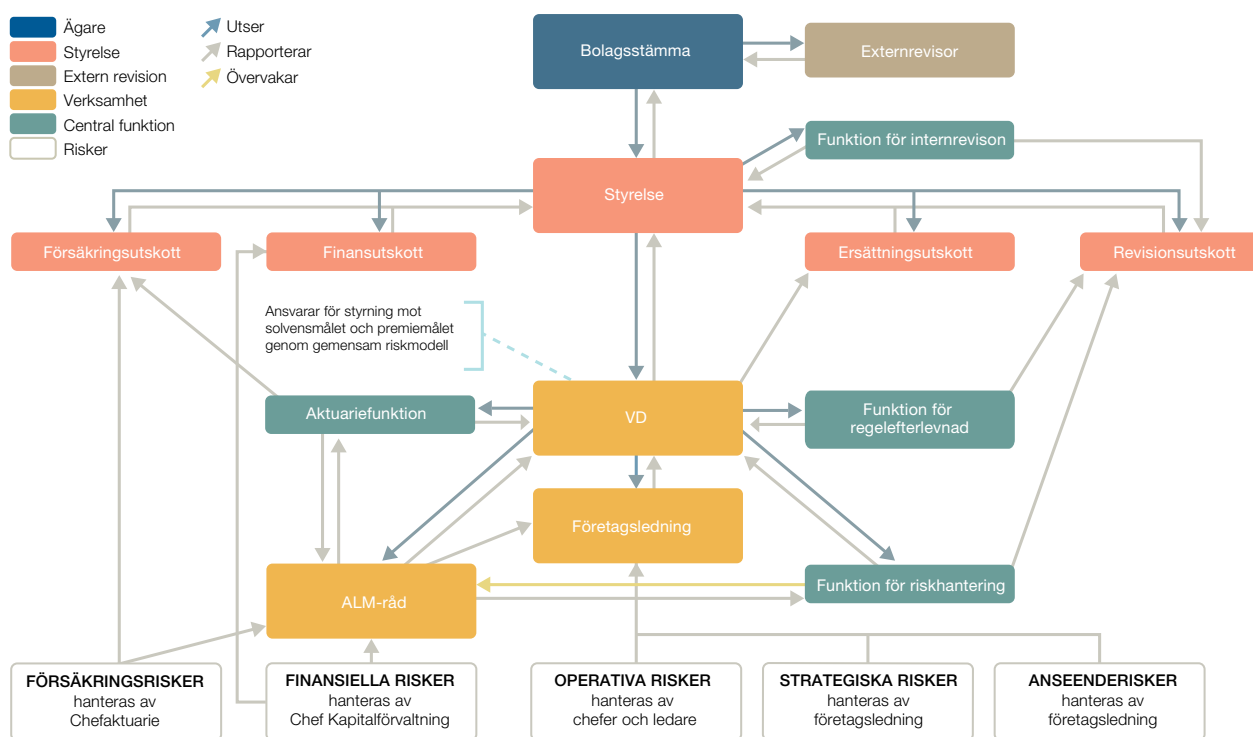
Riskhantering

Riskhanteringen Riskhanteringen består av tre steg: Styrning, löpande hantering samt rapportering av risker. I figuren på nästa sida visas hur AFA Trygghetsförsäkring utformat den del av bolagsstyrningen som består av hur företaget identifierar, värderar och beslutar om hantering av risker.

I AFA Trygghetsförsäkring är det bolagsstämman som utser styrelsen. Svenskt Näringsliv och Landsorganisationen i Sverige (LO) utser vardera en styrelseledamot att särskilt bevaka försäkringstagarnas och de försäkrades intressen. Bolagsstämman utser också externrevisor som har till uppgift att granska försäkringsföretagets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av försäkringsföretaget. Styrelsen fattar beslut om det samlade risktagandet i försäkringsföretaget. Styrelsen har inrättat fyra utskott – Finansutskottet, Försäkringsutskottet, Revisionsutskottet och Ersättningsutskottet – för att bereda frågor inför styrelsebeslut. Finansutskottet bereder frågor som rör finansiella risker. Försäkringsutskottet bereder frågor som rör försäkringsrisker. Vid vissa specifika frågeställningar såsom premiesättning och egen risk- och solvensbedömning (ORSA) samordnas mötena mellan Finansutskottet och Försäkringsutskottet. Revisionsutskottet bereder ärenden till styrelsen i frågor gällande bland annat operativa risker, finansiell rapportering, intern styrning och kontroll, regelefterlevnad, intern och extern revision, redovisning, skatt samt revisorer. Ersättningsutskottet bereder ersättningsfrågor och fungerar som rådgivare till verkställande direktören i verksamhetsfrågor.

Det löpande riskhanteringsarbetet leds av företagets verkställande direktör (VD). För att bistå med styrningen av verksamhetens finansiella risker och försäkringsrisker utser VD ett ALM-råd

(Asset Liability Management) med representanter från Enhet Kapitalförvaltning, Enhet Aktuarie, Enhet Ekonomi och Funktionen för riskhantering. VD utser även en särskild krisledning.

Ansvaret för hanteringen av de operativa riskerna i verksamheten har delegerats från VD till verksamhetens chefer och ledare (riskägarna) enligt principer i riktlinjer för delegering och attest. Vidare har alla anställda ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur. Detta gäller även för utlagd verksamhet till externa leverantörer.

Enhet Kapitalförvaltning har ansvar för hantering och kontroll av AFA Trygghetsförsäkrings finansiella risker i enlighet med fastställda placeringsriktlinjer samt rapporterar till Finansutskottet och till företagsledningens ALM-råd.

Enhet Aktuarie har ansvar för hantering och kontroll av AFA Trygghetsförsäkrings försäkringsrisker i enlighet med fastställda aktuariella reglementen samt rapporterar till Försäkringsutskottet och till företagsledningens ALM-råd.

Verksamhetens chefer och ledare ansvarar för hantering och kontroll av operativa risker i enlighet med av styrelsen fastställda riktlinjer för operativ riskhantering. Den företagsövergripande risksamordnaren utses av verkställande direktören och ska analysera företagets riskexponering för operativa risker, strategiska risker och anseenderisker, baserat på risker, oönskade händelser och åtgärdsplaner från riskägare.

Den företagsövergripande risksamordnaren rapporterar till den verkställande direktören och till chef för riskfunktionen.

VD ansvarar för hantering och kontroll av AFA Trygghetsförsäkrings strategiska risker och anseenderisker.

Kapitalkrav och kapitalbas enligt Solvens II

Företag kan välja att beräkna sitt solvenskapitalkrav med en förutbestämd standardformel, eller ansöka om att få använda en intern modell. AFA Trygghetsförsäkring använder standardformeln. Vidare kräver Solvens II att företagen ska ha en kvalitetsindeld kapitalbas som minst ska uppgå till SCR. AFA Trygghetsförsäkring uppfyller kapitalkraven under 2017.

Kapitalkrav och kapitalbas	2017	2016
SCR	8 866	8 271
Kapitalbas	14 256	14 413
MCR	2 217	2 068

Känslighetsanalys – effekt på tillgängligt kapital

De effekter på tillgängligt kapital som anges nedan avser effekter som uppkommer till följd av givna förändringar av respektive parameter och ska inte ses som AFA Trygghetsförsäkrings bedömning av sannolika utfall. Känslighetsanalysen ger underlag

för egna bedömningar av AFA Trygghetsförsäkrings påverkan på tillgängligt kapital vid förändringar i relevanta parametrar. Redovisade effekter har samma påverkan på resultatet som på tillgängligt kapital.

Effekt på eget kapital, mnkr

Parametrar	Förändring med	Vid ökning	Vid minskning
<i>Reservrisker:</i>			
Antagande om antal okända arbetsskador	10 procent	-500	500
Antagande om livslängd (sannolikhet att avlida)	10 procent	400	-400
<i>Marknadsrisker:</i>			
Real marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	600	-800
Nominell marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	-300	300
Valutaförändring i SEK-kurs	10 procent	-500	500
Aktiers marknadsvärde	10 procent	1 300	-1 300
Fastigheters marknadsvärde	10 procent	500	-500

Verksamhetens risker

Nedan följer en redovisning av verksamhetens risker fördelade på kategorierna försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker, strategiska risker och anseenderisker. Redovisningen omfattar en definition av risken, en beskrivning av hur den hanteras samt en angivelse av riskexponeringen.

Riskexponeringen skattas även sannolikhetsmässigt med hjälp av Value at Risk för marknadsriskerna på tillgångarna och för realränterisk och inflationsrisk på balansräkningen. För en beskrivning av Value at Risk, se nedan i avsnittet Finansiella risker.

FÖRSÄKRINGSRISKER

Premierisk

Definition

Med premierisk avses den förväntade förändringen av de försäkringstekniska avsättningarnas värde för period som ej intjänade premier ska täcka.

Hantering av premierisk

Företaget har ingen premierisk. Förklaringen är primärt att det inte görs någon avsättning för ej intjänad premie eller kvarvarande risker i redovisningen. Skälet till detta är att avtalen är ettåriga kalenderårsvis och att premieinbetalning görs löpande under året. Vid bokslutstillfället finns därmed inga förpliktelser för nästkommande år och företaget har därför ingen premierisk.

Riskexponering

Företaget exponeras inte för premierisk.

Reservrisk

Definition

Med reservrisk avses den förväntade förändringen av de försäkringstekniska avsättningarnas värde på grund av slumpmässiga svängningar i skadefallet runt en antagen skadefrekvens men också att själva skadefrekvensen är prognostiserad på fel nivå.

Hantering av reservrisk

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA och TFA-KL)

För TFA och TFA-KL är två reservrisker av betydelse. Dessa är:

- Bedömningen av antalet inträffade men för företaget okända arbetsolycksfall och arbetssjukdomar (IBNR)
- Försäkringskassans tolkning och bedömning av huruvida ett skadefall är att betrakta som en arbetsskada eller ej

Antalet okända arbetsolycksfall och arbetssjukdomar i TFA och TFA-KL är svårprognostiserat, speciellt när det gäller arbets-sjukdomar. Detta beror på den ofta avsevärda tid det tar mellan ett insjuknande och att en arbetssjukdom godkänns av Försäkringskassan. För att reducera risken bedrivs omvärldsbevakning av försäkringsteknisk expertis. Deras bedömning av förändrad hantering ligger till grund för hur stort påslag som de försäkringstekniska avsättningarna ska belastas med och hur detta påverkar skadekostnaden och därmed den framtida premiesättningen.

Försäkringskassans tolkning och bedömning huruvida ett skadefall är att betrakta som en arbetsskada eller ej innebär en väsentlig reservrisk som har stor påverkan på beräkningen av skadekostnaden och därmed premiesättningen. Förändringarna i Försäkringskassans hantering beror ofta på ändringar i lagar som reglerar socialförsäkringssystemet.

Förlängd livränta

Försäkringen förlängd livränta är en avvecklingsaffär inom AFA Trygghetsförsäkring. I princip samtliga skadeärenden är i dagsläget kända, vilket gör att det inte finns någon kvarstående risk i uppskattningen av beståndet. Den skadedrabbade ska ha ersättning från den förlängda livräntan för den tid han eller hon har varit arbetsskadad. Den försäkrade ska ha ersättning livsvarigt från och med 65 års ålder.

Den reservrisk som har betydelse är därför livslängdsrisken. Dess påverkan på reservriskernas storlek inom sjuklivräntan eller förlängda livräntan är dock begränsad. Eftersom beståndet är äldre och inga yngre tillkommer finns en god kännedom om livslängden i beståndet. Den livslängdsökning som sker i samhället är inkluderad i de antaganden om dödlighet som ligger till grund för beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Riskexponering

Trygghetsförsäkring vid arbetsskada (TFA och TFA-KL)

Eftersom underliggande riskkollektiv är stora har variationer

i skadefrekvensen av godkända arbetsskador ett stort inslag av riskdiversifiering inom TFA och TFA-KL. En riskexponering uppstår främst i de fall det historiska underlaget inte är representativt för de framtida kassaflödena.

Exponering för reservrisk som uppkommer av att lagändringar påverkar Försäkringskassans tolkningar och bedömningar vad gäller godkännande av arbetsskador minimeras genom god omvärldsanalys. Förändrad lagstiftning kan dock komma att påverka kostnaderna i trygghetsförsäkringen retroaktivt, vilket då ger upphov till avvecklingsresultat i de försäkringstekniska avsättningarna.

Förlängd livränta

Exponeringen av reservrisk för förlängd livränta är idag liten och begränsar sig till livslängdsrisk i ett åldrande avvecklingsbestånd med goda kunskaper om livslängd. Risken anses därför väl omhändertagen i den befintliga dödlighetsfunktionen.

FINANSIELLA RISKER

AFA Trygghetsförsäkrings strategiska finansiella risktagande uttrycks i dess normalportfölj.

Normalportföljen består dels av tillgångsslag som har skuldmatchande egenskaper (obligationer och fastigheter), dels av tillgångsslag med högre förväntad avkastning än skuldtillväxten som kan möjliggöra en låg och stabil premie (aktier och alternativa investeringar). Med alternativa investeringar avses alla investeringsslag som inte är fastigheter, noterade aktier, räntebärande värdepapper eller fonder av räntebärande värdepapper. Vanligtvis är fördelningen mellan tillgångsslag i normalportföljen stabil mellan åren.

Vid låg fondering ger Solvens II litet utrymme för risktagande och andelen skuldmatchande tillgångar i portföljen, statsobligationer, måste då ökas.

AFA Trygghetsförsäkrings strategiska finansiella risktagande ökade något under 2017 till följd av att andelarna i aktier och fastigheter ökades och andelen nominella räntor minskades.

Marknadsrisker

Definition

Med marknadsrisker avses risken för att marknadsvärdet ändras dels till följd av förändringar av en särskild faktor såsom realränta, inflation och valuta, dels till följd av risker som inte kan härledas till någon särskild faktor. De senare benämns prisrisker.

Hantering av marknadsrisker

Value at Risk (VaR) är ett sätt att kvantifiera marknadsrisker. VaR definieras som den med en viss sannolikhet förväntade förlusten från ogynnsamma marknadsrörelser över ett år. Den förväntade förlusten har justerats med den förväntade avkastningen från

tillgångsslaget. I VaR-beräkningarna antas att värdeförändringar är normalfördelade. VaR beräknas med en konfidensnivå på 97,5 procent (cirka 2 standardavvikelser) med avseende på eget kapital.

Företaget beräknar VaR både brutto (perfekta korrelationer) och netto (historiskt observerade korrelationer). Bruttorensken syftar till att mäta vilken förlustrisk företaget skulle vara exponerat för om samtliga tillgångsslag skulle falla i värde samtidigt. Nettorisken syftar till att mäta vilken förlustrisk företaget är exponerat för när hänsyn tas till diversifieringsvinster vid beräkning av den totala risken.

Det bör observeras att om korrelationen mellan aktier och räntebärande värdepapper, vilket inkluderar skulden, byter tecken kommer VaR att påverkas kraftigt. Det bör också observeras att VaR är beroende av tillgångarnas värde. Vid en jämförelse av finansiellt risktagande mellan olika år bör därför VaR relateras till storleken på eget kapital.

VaR beräknas för samtliga tillgångsslag och instrumenttyper som företaget har innehav i med beaktande av försäkringsåtagandenas ränterisker.

Som ett komplement till VaR-beräkningarna, och för att möjliggöra riskbedömningar som inte förlitar sig på en viss sannolikhetsfördelning, görs känslighetsanalyser som visar effekten på eget kapital. Dessa analyser redovisas tidigare i denna not.

Siffrorna för respektive tillgångsslag i tabellen nedan avser risken för tillgångsslaget enskilt med hänsyn tagen till diversifieringseffekter inom tillgångsslaget. Vid beräkning av nettorisken tas hänsyn även till diversifieringseffekten mellan tillgångsslagen.

Riskexponering balansräkning

VaR, mnkr	2017	2016
Ränterisk	220	404
Aktierisk	1 123	1 374
Fastighetsrisk	871	634
Alternativa investeringar-risk	545	665
Valutarisk	488	810
Diversifieringseffekt mellan tillgångsslagen	-1 494	-2 316
Summa risk, netto	1 753	1 571

Realränterisk

Definition

Med realränterisk avses den förväntade variationen i netto-marknadsvärdet av räntebärande placeringstillgångarna och de försäkringstekniska avsättningarna beroende på att realräntan på obligationsmarknaden förändras. För övriga tillgångsslag beräknas ej realränterisken eftersom den enbart går att skatta empiriskt, är volatil samt endast utgör en mindre andel av dessa tillgångsslags totala risker.

NOTUPPLYSNINGAR

Hantering av realränterisk

Vid hantering av realränterisken anläggs ett balansräkningsperspektiv. Realräntexponeringen för de försäkringstekniska avsättningarna hanteras genom innehav av realränteobligationer på tillgångssidan. Realränterisken exponeringen netto sett till både tillgångssidan och skuldsidan beräknas uttryckt som VaR.

Risikexponering

Realränterisken exponeringen netto för AFA Trygghetsförsäkring var enligt VaR 214 miljoner kronor (848).

Inflationsrisk

Definition

Med inflationsrisk avses den förväntade variationen i nettomarknadsvärdet mellan de svenska räntebärande placeringstillgångarna och de försäkringstekniska avsättningarna som beror på att den förväntade inflationen i Sverige förändras. Den förväntade inflationen skattas utifrån räntedifferensen mellan nominella och reala obligationer med jämförbara löptider. Övriga tillgångsslag, inklusive utländska räntebärande värdepapper, är inte direkt kopplade till svensk inflation och utelämnas därför.

Hantering av inflationsrisk

Vid hantering av inflationsrisken anläggs ett balansräkningsperspektiv. Inflationsrisken exponeringen på skuldsidan hanteras genom innehav av reala räntebärande placeringar på tillgångssidan. Inflationsrisken exponeringen netto sett till både tillgångssidan och skuldsidan beräknas uttryckt som VaR.

Risikexponering

Inflationsrisken exponeringen netto för AFA Trygghetsförsäkring var enligt VaR 224 miljoner kronor (559).

Valutarisk

Definition

Valutarisk uppstår vid investeringar i värdepapper noterade i utländsk valuta. Valutarisk avser den förväntade variationen i valutapositionens marknadsvärde under ett år.

Valutarisken uppskattas genom beräkning av VaR. Total VaR avser total risk för samtliga valutor exklusive diversifieringseffekter mellan valutor.

Hantering av valutarisk

Valutarisken hanteras genom begränsning av den totala valutaexponeringen samt begränsning av varje enskild valutas exponering. Valutarisken exponeringen hanteras aktivt med hjälp av valutaderivat. Utländska räntebärande placeringar valutasäkras enligt nuvarande policy i sin helhet avseende både värde och kassaflöden medan aktieportföljen valutasäkras till viss del.

Risikexponering, mnkr

Valuta	2017		2016	
	Nettoexponering	VaR	Nettoexponering	VaR
USD	2 484	420	4 116	735
EUR	604	48	661	58
GBP	292	50	377	61
CHF	173	28	167	27
DKK	48	4	33	3
NOK	19	3	14	2
JPY	0	0	0	0
Totalt	3 620	553	5 368	886

Prisrisk – Aktierisk

Definition

Med aktierisk avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Aktierisken uppskattas genom beräkning av VaR. Total VaR avser total risk för samtliga aktiemarknader exklusive diversifieringseffekter mellan de olika marknaderna.

Hantering av aktierisk

Aktierisken hanteras genom diversifiering på olika länder och branscher och genom limiter på maximala avvikelser från index. Huvuddelen av placeringarna är noterad.

Risikexponering, mnkr

År	Exponering	VaR
2017-12-31	10 962	1 123
2016-12-31	10 629	1 374

Geografisk fördelning, direkta aktieinnehav inklusive fonder

	2017		2016	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Sverige	4 893	679	4 900	753
Nordamerika	3 330	327	3 269	399
Europa exkl. Sverige	1 279	176	1 149	173
Japan	476	107	458	130
Övrigt	983	195	853	201
Summa	10 962	1 484	10 629	1 656

Prisrisk – Fastighetsrisk

Definition

Med fastighetsrisk avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Fastighetsrisken beräknas uttryckt som VaR.

Hantering av fastighetsrisk

Fastighetsrisken hanteras genom en långsiktig förvaltningsstrategi och diversifiering på olika typer av hyresgäster.

Riskexponering, mnkr

År	Exponering	VaR
2017-12-31	4 663	871
2016-12-31	3 363	634

Prisrisk – Alternativa investeringar-riskDefinition

Med prisrisk i alternativa investeringar avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Prisrisken beräknas uttryckt som VaR.

Hantering av alternativa investeringar-risk

Prisrisken i alternativa investeringar hanteras genom en mycket stor diversifiering i underliggande innehav, eftersom portföljen i huvudsak består av andelar i private equity-fonder. Prisrisken hanteras även genom ett noggrant urval av fondförvaltare och fonder.

Riskexponering, mnkr

År	Exponering	VaR
2017-12-31	2 229	545
2016-12-31	2 553	665

KreditriskDefinition

Med kreditrisk avses risken att motparten helt eller delvis inte fullgör sina betalningsförpliktelser mot företaget. Kreditrisk för derivat avser risken för att motparten ej kan uppfylla sina åtaganden i enlighet med avtal. Kreditrisken för derivat bedöms som försumbar med hänsyn tagen till att handel huvudsakligen sker i standardiserade produkter som handlas och clearas på organiserade marknadsplatser med regelsystem och säkerhetskrav. Kreditrisken för icke-standardiserade derivat består av de verkliga värdena för derivaten per balansdagen.

Hantering av kreditrisk

Kreditrisken begränsas genom att placeringar huvudsakligen sker i värdepapper och mot emittenter med låg kreditrisk. Kreditrisken följs löpande upp gentemot emittenters eller värdepappers rating. I handel med OTC-derivat och återköpstransaktioner regleras kreditrisken med standardiserade avtal för handel med respektive motpart. För de värdepapper som lånas ut reduceras kreditrisken genom att fullgoda säkerheter erhållits.

Riskexponering, mnkrKreditkvalitet avseende obligationer och andra räntebärande värdepapper

Rating	2017		2016	
	Exponering	%	Exponering	%
AAA	8 337	51	10 802	63
AA	1 194	7	1 483	8
A	1 335	8	849	5
BBB	805	5	842	5
BB	62	0	59	0
Värdepapper utan rating ¹⁾	4 672	29	3 222	19
Summa	16 405	100	17 257	100

¹⁾ Av detta belopp utgörs 68 procent (76) av obligationer och räntebärande värdepapper utgivna av emittenter med en lägsta rating av BBB.

Väsentliga koncentrationer avseende samtliga innehav

Emittent	2017	
	Exponering	%
Svenska staten	5 375	13
Amerikanska staten	2 646	7
Nordea	1 454	4
Svenska Handelsbanken	1 112	3
Swedbank	989	2
SEB	837	2
Deutsche Bank	768	2
European Investment Bank	617	2
Tyska Staten	579	1
Volvo	495	1
Summa	14 872	37

Riskexponering i övriga tillgångar, mnkr

Premiefordringar	2017	2016
Premiefordringar förfallna sedan mer än 30 dagar	2,8	3,0
Därav reserverade i bokslutet	-1,1	-1,0
Summa	1,7	2,0

LikviditetsriskDefinition

Likviditetsrisk delas upp i marknadslikviditetsrisk och finansieringslikviditetsrisk. Med marknadslikviditetsrisk avses risken att ett finansiellt instrument inte alls kan avyttras eller kan avyttras endast till ett väsentligt reducerat pris eller att transaktionen medför stora kostnader. Med finansieringslikviditetsrisk avses risken för att inte kunna klara av finansiella betalningsåtaganden utan att råka ut för oacceptabla förluster.

Hantering av likviditetsrisk

Marknadsl likviditetsrisk hanteras genom löpande uppföljning av att placeringar görs i enlighet med av styrelsen fastställda placeringsriktlinjer.

Hantering av finansieringslikviditetsrisk görs på olika nivåer. Den första nivån avser den kortsiktiga likviditetshanteringen och har en väldigt kort tidshorison. Företaget följer kontinuerligt upp förväntade framtida kassaflöden och håller en likviditetsreserv bestående av korta placeringar och mycket likvida värdepapper för att säkerställa att företaget alltid har tillräckligt med likvida medel för att hantera dels interna flöden inom tillgångs- förvaltningen, dels flöden från den löpande försäkringsrörelsen. Den andra nivån ser till likviditetshanteringen på lång sikt och karaktäriseras av ett mer utpräglat balansräkningsriskorienterat (ALM-orienterat) angreppssätt. Nedan angivna förfallostruktur beskriver den långsiktiga hanteringen av likviditetsrisk som påverkar kapitalförvaltningen ur ett strategiskt perspektiv. Detta säkerställer att företaget innehar tillräckligt med likvida medel och placeringar på en likvid marknad.

I förfallostrukturen ses enbart till räntebärande tillgångar och räntekänsliga derivat vilka betraktas som fullt likvida. Det finns dock ytterligare tillgångar, till exempel aktier och fastigheter, som kan användas för att täcka AFA Trygghetsförsäkrings åtaganden. Fastigheter är dock mindre likvida.

Riskexponering, mdkr

Kassaflöde försäkrings- tekniska avsättningar	0-1	2-5	År 6-10	11-15	>15
Odiskonterad avsättning Duration 8,4 år	-2,4	-6,0	-4,8	-2,8	-3,5
Förväntat kassaflöde räntebärande placeringar	0-1	2-5	År 6-10	11-15	>15
Nominella/reala förfall Duration 3,5 år	4,0	8,6	1,8	1,0	0,3
Förväntat kassaflöde derivat	0-1	2-5	År 6-10	11-15	>15
Räntekänsliga derivat, inflöde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Räntekänsliga derivat, utflöde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Förväntat kassaflöde netto	0-1	2-5	År 6-10	11-15	>15
Totalt	1,6	2,6	- 3,0	- 1,8	- 3,2

OPERATIVA RISKER

Definition

Med operativa riskers avses de framtida osäkra händelser som kan påverka uppnåendet av uppsatta mål. Begreppet operativ risk används för de interna och externa risker som framförallt är hänförliga till arbetssätt och stöd i det dagliga arbetet.

Hantering av operativa risker

Operativa risker hanteras och kontrolleras av verksamhetens chefer och ledare i enlighet med det interna regelverk som VD har fastställt. Det interna regelverket beaktar de externa krav som ställs på hanteringen av operativa risker.

Som stöd i hanteringen av operativa risker tillämpar AFA Trygghetsförsäkring gemensamma arbetssätt och verktyg. Det strukturerade arbetet med att hantera operativa risker hjälper till att synliggöra och prioritera förbättringsområden och skapar ett bättre underlag för beslut i det dagliga arbetet.

Hantering av operativa risker delas in i tre faser: riskanalys där risker identifieras och värderas och kategoriseras, åtgärdsplanering där respons bestäms och åtgärder planeras och analys och uppföljning där risker samordnas och övervakas, åtgärder genomförs och arbetet följs upp och rapporteras.

Som ett led i riskhanteringen har AFA Trygghetsförsäkring utformat system och rutiner för hantering av oönskade händelser. Rapportering av oönskade händelser leder till en bättre förståelse för samband mellan händelse, orsak och konsekvenser. Dessutom kan fler riskmoment åtgärdas och effektiva förebyggande åtgärder genomföras i syfte att minska risken för att liknande händelser inträffar i framtiden.

Riskexponering

AFA Trygghetsförsäkrings exponering mot operativa risker är framför allt hänförlig till externa faktorer, såsom påverkan av lagar och regler. Av interna faktorer är det hanteringen av informations-säkerhet som främst utgör exponeringen mot operativ risk. Process- och personalrelaterade risker innebär också en exponering mot operativa risker.

STRATEGISKA RISKER

Definition

Med strategiska riskers avses risker förenade med negativ påverkan på kapital eller intjäning på grund av bristande mottaglighet för förändringar i branschen och felaktiga strategiska affärsbeslut.

Hantering av strategiska risker

Verkställande direktören och företagsledningen ansvarar för hanteringen av strategiska risker.

Strategin för att begränsa exponeringen mot strategisk risk är bland annat att utföra omvärldsbevakning med fokus på regeländringar i Sverige och Europa och ändringar i marknadsläget samt säkerställa tydliga, väl kommunicerade beslutsvägar.

Hantering och uppföljning underlättas av att riskexponeringen analyseras och sammanställs utifrån företagets riskbedömningsmodell som innefattar definitioner, värderingsskalor och hanteringsplaner för strategiska risker. Analys och sammanställning baseras på identifierade risker och inrapporterade oönskade händelser inom alla risktyper.

Riskexponering

Faktorer som samhälleliga förändringar, regelverksförändringar och utveckling inom försäkringsbranschen samt hanteringen av AFA Trygghetsförsäkrings strategiska kapital i form av skadedatan medför ökad exponering mot strategiska risker.

ANSEENDERISKER

Definition

Med anseenderisker avses risker som är förenade med förtroendeskadliga händelser och dålig publicitet. Anseenderisker uppkommer oftast som en sekundär effekt av att företaget haft en oönskad händelse eller förhöjd risk inom någon av företagets övriga risktyper.

Hantering av anseenderisker

Verkställande direktören och företagsledningen ansvarar för hantering och värdering av risker ur ett anseendeperspektiv.

Strategin för att begränsa verkan av anseenderisker är att ha en väl fungerande kommunikation mot såväl företagets anställda som omvärlden och kunder samt att värdera AFA Trygghetsförsäkrings risker ur ett anseendeperspektiv. AFA Trygghetsförsäkring har en tydlig ambition att vara transparent och lättförståeligt.

Riskexponering

Exponering mot anseenderisk beror av hur väl AFA Trygghetsförsäkring hanterat inträffade oönskade händelser inom övriga risktyper.

Not 3. Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

	2017	2016
Medelavkastning per år på 3-månaders statskuldväxlar	-0,70 %	-0,65 %
Försäkringstekniska avsättningar i genomsnitt under året	20 183	19 818
Överförd kapitalavkastning	-142	-129

Not 4. Försäkringsersättningar

	2017	2016
Utbetalda skadeersättningar	1 947	1 834
Driftkostnader för skadereglering, enligt not 5	285	224
Summa utbetalda försäkringsersättningar	2 232	2 058
Förändring i avsättning för oreglerade skador	-66	797
Summa	2 166	2 855

mdkr	2017	2016	2015	2014	2013
Skadekostnad	1,9	1,9	1,7	1,7	1,6
Tillförd förräntning	0,4	1,0	0,1	1,2	-0,9
Avvecklingsresultat	-0,1	-0,1	-0,1	-0,3	0,0
Summa	2,2	2,8	1,7	2,6	0,7

Skadekostnaden för skadeår 2017 uppgår till 1,9 miljarder kronor (1,9), dvs oförändrat mot föregående år.

Skillnaden mellan försäkringsersättningar på 2,2 miljarder kronor och skadekostnaden på 1,9 miljarder kronor förklaras med en tillförd förräntning om 0,4 miljarder kronor och en avvecklingsvinst på 0,1 miljarder kronor.

Den tillförda förräntningen på 0,4 miljarder kronor består av en värdesäkring om 0,3 miljarder kronor och en förräntningskostnad om 0,1 miljarder kronor. Förräntningskostnaden på 0,1 miljarder kronor består av en löpande kostnad för förräntning om 0,0 miljarder kronor och en kostnad till följd av lägre marknadsräntor om 0,1 miljarder kronor.

Avvecklingsvinsten om 0,1 miljarder kronor beror på en upplösning av schablonmässiga säkerhetspåslag i beräkningsmodellen.

För mer information om de viktigaste antagandena, se not 1.

Not 5. Driftkostnader

	2017	2016
Administration	250	295
Skadereglering, enligt not 4	285	224
Kapitalförvaltning, enligt not 7	25	23
Fastighetsförvaltning	10	6
Summa	570	548
Specifikation av driftkostnader:		
Personalkostnader	258	182
Lokalkostnader	45	40
Avtalstecknings-, fakturerings- och inkassotjänster	39	38
Kostnader för informationsmedel	18	16
Avskrivningar	6	7
Externt fakturerade administrationstjänster	-19	-21
Övrigt	223	286
Summa	570	548

I Administration ingår kostnader för projektet GDPR (Dataskyddsförordningen) med 4 miljoner kronor.

I Administration (Övrigt) ingår bland annat kostnader för tjänster för förebyggande verksamhet till Prevent med 47 miljoner kronor (36) och till föreningen Suntarbetsliv med 62 miljoner kronor (49). Dessutom ingår arbetsmiljöutbildning med -17 miljoner kronor (75) och IT-kostnader med 65 miljoner kronor (57).

Externt fakturerade administrationstjänster utgörs av intäkter från externa administrationsuppdrag.

AFA Trygghetsförsäkring äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående driftkostnader redovisas inklusive ingående mervärdesskatt.

Not 6. Övriga tekniska kostnader

	2017	2016
Anslag för forskning	52	61

Not 7. Kapitalavkastning

	2017	2016
Kapitalavkastning, intäkter		
Hyresintäkter från byggnader och mark	160	147
Erhållna utdelningar	1 275	1 069
Ränteintäkter		
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>	179	209
<i>Övriga ränteintäkter</i>	32	15
Summa ränteintäkter	211	224
Valutakursvinster, netto	-	709
Realisationsvinster, netto		
<i>Aktier och andelar</i>	597	636
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>	95	315
<i>Derivat</i>	3	8
Summa realisationsvinster, netto	695	959
Summa kapitalavkastning, intäkter	2 341	3 108
Orealiserade vinster på placeringstillgångar		
Byggnader och mark	318	157
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	580	176
Summa orealiserade vinster på placeringstillgångar	898	333
Kapitalavkastning, kostnader		
Driftkostnader för byggnader och mark	-57	-36
Kapitalförvaltningskostnader, enligt not 5	-25	-23
Räntekostnader	-189	-149
Övriga finansiella kostnader	-20	-23
Valutakursförluster, netto	-714	-
Summa kapitalavkastning, kostnader	-1 005	-231
Orealiserade förluster på placeringstillgångar		
Aktier och andelar	-	-250
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-83	-
Derivat	-	-272
Summa orealiserade förluster på placerings- tillgångar	-83	-522
Summa före överföring till försäkringsrörelsen	2 151	2 688
Kapitalavkastning överförd till försäkringsrörelsen	142	129
Summa	2 293	2 817

Totalavkastnings- tabell för placeringar	Marknadsvärden				Total- avkastning, %	
	2017	%	2016	%	2017	2016
Räntebärande nominellt	12 062	34	13 242	38	0,5	1,7
Räntebärande realt	4 994	14	5 099	14	1,2	8,4
Aktier	10 973	31	10 645	30	11,0	12,2
Fastigheter	4 918	14	3 742	11	11,6	10,3
Alternativa investeringar	2 287	7	2 595	7	16,0	14,7
Valuta	-	-	-	-	1,1	0
Allokeringsportfölj	3	0	14	0	0,0	0
Summa	35 237	100	35 337	100	6,6	7,8

Totalavkastningstabell för placeringar (totalavkastningstabellen) presenteras enligt Svensk Försäkrings rekommendation "Totalavkastningstabell – Rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning". I totalavkastningstabellen beräknas avkastning enligt TWR, tidsviktad avkastning.

Totalavkastningstabellen omfattar de tillgångar som förvaltas enligt företagets placeringsriktlinjer.

Den huvudsakliga skillnaden gentemot övrig redovisning enligt lagbegränsad IFRS är att innehaven i dotterföretagen redovisas till marknadsvärde i totalavkastningstabellen.

Kapitalförvaltningens driftkostnader, 25 miljoner kronor (23), inkluderas ej i totalavkastningstabellen.

En sammanfattning av skillnaden mellan totalavkastningstabellen och de finansiella rapporterna redovisas i tabellerna nedan.

Avstämning av totalavkastningstabellen mot resultaträkning	2017	2016
Totalavkastning enligt totalavkastningstabellen ¹⁾	2 248	2 595
Poster från resultaträkningen som inte är med i totalavkastningstabellen	-18	142
Värderingsskillnader	-79	-54
Kapitalavkastning överförd till försäkringsrörelsen	142	129
Övrigt	0	5
Summa kapitalavkastning enligt resultaträkning	2 293	2 817

¹⁾ Totalavkastning enligt totalavkastningstabellen visas endast i procent.

Avstämning av totalavkastningstabellen mot balansräkning	2017	2016
Marknadsvärde enligt totalavkastningstabellen	35 237	35 337
Tillgångar som inte klassificeras som placeringstillgångar	718	625
Poster från skuldsidan i balansräkningen som är avdragna i totalavkastningstabellen	2 081	1 791
Värderingsskillnader	-644	-471
Övrigt	2	3
Summa tillgångar enligt balansräkning	37 394	37 285

Bidragsanalys år 2017, %	Normal- portfölj	Avkastning normal- portfölj	Avkastning portfölj	Förvaltnings- bidrag
Räntebärande nominellt	34,0	-0,1	0,5	0,2
Räntebärande realt	14,0	1,0	1,2	0,0
Aktier	31,0	10,9	11,0	0,1
Fastigheter	13,0	11,1	11,6	0,1
Alternativa investeringar	8,0	16,0	16,0	0,0
Valuta	-	1,0	1,1	0,0
Taktisk allokering	-	-	-0,3	-0,3
Totalt	100,0	6,4	6,6	0,2

Avkastning under år 2017

Avkastningen för AFA Trygghetsförsäkring uppgick under året till 6,6 procent, varav den aktiva avkastningen på noterade tillgångar samt fastigheter uppgick till 0,2 procentenheter.

Den nominella räntebärande portföljens index består till 60 procent av en nominell svensk obligationsportfölj, till 27 procent av en nominell nordamerikansk portfölj, till 10 procent av en nominell tysk portfölj och till 3 procent av en så kallad high yield-portfölj. Utlandsandelen i index är valutakurssäkrad. Indexet har en modifierad duration på 3,0. Innehavet gav en avkastning på 0,5 procent, vilket var 0,6 procentenheter mer än index.

Den reala räntebärande portföljens index består till 100 procent av reala svenska statsobligationer. Indexet har under året haft en modifierad duration kring cirka 6,4. Innehavet gav en avkastning på 1,2 procent, vilket var 0,2 procentenheter mer än index.

Aktieportföljens index består till 45 procent av en svensk aktieportfölj samt till 55 procent av en global portfölj. Sverigeindex består av SIXRX (SIX Return Index). Utlandsindex är sammansatt av ett antal viktade regionala totalavkastningsindex. Utlandsandelen i index är delvis valutakurssäkrad. Portföljen gav en avkastning på 11,0 procent vilket var 0,2 procentenheter mer än indexavkastningen.

Avkastningen på AFA Trygghetsförsäkrings fastighetsbestånd var under året 11,6 procent. Portföljen består till övervägande del av fastighetsinnehav i centrala Stockholm. Som jämförelseindex för fastighetsportföljen används IPD Svenskt Fastighetsindex. Snittavkastningen för jämförbara fastigheter blev enligt IPD 11,1 procent under 2017. Portföljens resultat under året är därmed 0,5 procentenheter bättre än index.

Avkastningen under 2017 i AFA Trygghetsförsäkrings innehav i alternativa investeringar var 16,0 procent. Portföljen består nästan helt av tillgångar i utländsk valuta vilka valutakurssäkras. Alternativa investeringar utvärderas ej på så kort tidsperiod som ett år. Därför har normalportföljens avkastning satts till lika med

NOTUPPLYSNINGAR

den uppnådda avkastningen för detta tillgångsslag. I längre tids-serier, se tabell nedan, har alternativa investeringar ett absolut-avkastningskrav på 10 procent årligen för fonder äldre än fem år som sitt index.

Avkastningen i tillgångsslaget valuta uppgick till 1,1 procent och avser den aktiva förvaltningen av portföljens valutaexponering i tillgångsslagen räntebärande samt alternativa investeringar. I valuta ingår även avkastning från instrument avsedda för valuta-säkring av aktieportföljen

Den taktiska allokeringen bidrog till totalavkastningen med -0,2 procentenheter.

Årsavkastning, rullande 36 mån,%	Avkastning normal- portfölj	Avkastning portfölj	Aktiv avkastning	Mål aktiv avkastning
Räntebärande nominellt	0,6	0,9	0,3	0,2
Räntebärande realt	3,3	3,5	0,2	0,1
Aktier	9,7	9,1	-0,5	0,7
Fastigheter	13,0	13,7	0,6	0,4
Alternativa investeringar	10,0	16,9	6,3	0,0
Valuta	0,3	0,4	0,1	0,0
Taktisk allokering	6,6	6,4	-0,3	0,2
Totalt	6,6	6,5	-0,1	0,4

Hyresintäkter från byggnader och mark

Hyresintäkterna under perioden uppgår till 160 miljoner kronor (147).

Avtalade framtida hyresintäkter avseende befintliga hyreskontrakt	2017	2016
Förfall inom 1 år	28	12
Förfall mellan 1 och 5 år	173	139
Förfall senare än 5 år	968	959
Summa	1 169	1 110

Driftkostnader för byggnader och mark	2017	2016
Fastighetsskatt	15	14
Driftkostnader	10	8
Tomträttsavgäld	22	5
Fastighetsadministration	6	5
Reparation och underhåll	4	4
Kostnader för mervärdesskatt	0	0
Summa	57	36

Not 8. Säkerhetsreserv

	2017	2016
Ingående balans	12 024	12 815
Förändring av säkerhetsreserv	-6 976	-791
Utgående balans	5 048	12 024

Not 9. Skatt på årets resultat

	2017	2016
Aktuell skatt	-	-
Skatt pga ändrad taxering	-11	-
Uppskjuten skatt (förändring)	-4	-77
Summa	-15	-77
Skillnad mellan redovisad skatt och skatt baserad på gällande svensk skattesats	2017	2016
Resultat före skatt enligt resultaträkningen	36	559
Skatt enligt gällande skattesats 22 %	-8	-123
Permanent skillnader	-5	49
Skatt pga ändrad taxering	-11	-
Skatt på tidigare ej värderade temporära skillnader	9	-3
Redovisad skatt	-15	-77

Not 10. Byggnader och mark

Fördelning på fastighets-kategori	Anskaffningsvärde	Bokfört/verkligt värde	Bokfört värde, kr/kvm	Ytvakansgrad, %	Direktavkastning, %
Kontors- och affärsfastigheter	1 975	3 430	97 000	5,8	3,4

Direktavkastningen är beräknad enligt Försäkringsbranschens Redovisningsnämnds rekommendation.

Beståndet består av kommersiella fastigheter i Stockholmsområdet, vilket också utgör företags enda segment. Samtliga fastigheter redovisas som förvaltningsfastigheter. Det förekommer inga begränsningar i rätten att sälja någon av förvaltningsfastigheterna eller att disponera hyresintäkterna och ersättning vid avyttring.

Förändringar i fastighetsinnehavet år 2017

FÖRVÄRV OCH AVYTTRINGAR

Inga förvärv eller avyttringar har gjorts under året.

VÄSENTLIGA ÅTAGANDEN

Under året har åtaganden om ombyggnationer uppgående till 9 miljoner kronor (42) gjorts i samband med tecknande av hyresavtal. Av dessa återstår investeringar om 6 miljoner kronor (23).

Specifikation av årets förändring:	2017	2016
Ingående balans	3 077	2 896
Investeringar i befintligt bestånd	35	24
Värdeförändring	318	157
Utgående balans	3 430	3 077

Not 11. Aktier i koncernföretag

Dotterföretag	Organisationsnummer	Antal aktier	Andel, %	Nom. värde	Bokfört värde	
					2017	2016
AF-T Private Equity AB	556650-5938	1 000	100	0,10	22	22
Fastighets AB Klaratvårgränd	556746-8573	1 000	100	0,10	344	-
Fastighets AB Östra Kungsholmsporten	556763-8480	1 000	100	0,10	312	-
Fastighets AB Fatbursholmen	556962-8687	50 000	100	0,05	127	127
Fastighets AB Långreven	556963-0352	50 000	100	0,05	-	7
Summa					805	156

Samtliga koncernföretag har säte i Stockholm.

AFA Trygghetsförsäkring har under året erhållit koncernbidrag från

	2017	2016
Fastighets AB Klaratvårgränd	12	-
Fastighetsaktiebolaget Östra Kungsholmsporten	2	-
Fastighets AB Långreven	-	3
Summa	14	3

AFA Trygghetsförsäkring har under året lämnat koncernbidrag till

	2017	2016
AFA Sjukförsäkringsaktiebolag	6 900	-
Summa	6 900	-

AFA Trygghetsförsäkring har under året erhållit aktieägartillskott från

	2017	2016
AFA Sjukförsäkringsaktiebolag	6 900	-
Summa	6 900	-

För att anpassa allokeringen i linje med normalportföljen för AFA Trygghetsförsäkring och AFA Sjukförsäkring, samt för att uppnå en jämnare allokering av lokaltyperna mellan bolagen har internöverlåtelser skett av tre fastighetsägande dotterbolag. AFA Trygghetsförsäkring har överlåtit Fastighets AB Långreven till AFA Sjukförsäkring. AFA Sjukförsäkring har överlåtit Fastighets AB Klaratvårgränd och Fastighets AB Östra Kungsholmsporten till AFA Trygghetsförsäkring. Transaktionerna gjordes till marknadsvärde den 1 januari 2017.

Not 12. Andra finansiella placeringstillgångar

	2017	2016
Aktier och andelar		
Ursprungligt anskaffningsvärde	13 193	12 753
Valutaeffekt	804	1 602
Övervärde (+) /undervärde (-)	-750	-1 129
Summa aktier och andelar	13 247	13 226
Obligationer och andra räntebärande värdepapper		
Upplupet anskaffningsvärde	16 211	17 030
Övervärde (+) /undervärde (-)	480	568
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	16 691	17 598
Utlåning till kreditinstitut	2 069	1 586
Derivat	67	50
Övriga finansiella placeringstillgångar		
Återköpstransaktioner	-	580
Summa	32 074	33 040

Specifikationer

AKTIER OCH ANDELAR

	2017	2016
Noterade	9 459	9 360
Onoterade	3 788	3 866
Summa	13 247	13 226

10 STÖRSTA INNEHAV AV AKTIER EXKLUSIVE FONDER

2017		Andel av aktieportfölj, %
Bolag		
Investor		4,3
Volvo		3,3
Atlas Copco		3,0
H&M		2,3
Nordea		2,3
Telia		2,3
SEB		2,2
Swedbank		2,1
Svenska Handelsbanken		2,1
Ericsson		1,8
Total andel		25,7

BRANSCHFÖRDELNING, DIREKTA AKTIEINNEHAV

2017	Exponering	%
Finans	2 573	28
Industri	2 175	23
Konsumentvaror	1 399	15
IT	882	9
Hälsovård	825	9
Råvaror	628	7
Telekommunikation	559	6
Tjänster	140	2
Fastighet	94	1
Media och underhållning	20	0
Summa	9 295	100

**OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE
VÄRDEPAPPER**

	Upplupet anskaffningsvärde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016
Svenska staten	4 787	5 423	5 064	5 739
Svenska bostadsinstitut	2 528	3 201	2 549	3 250
Svenska kommuner	83	81	89	86
Övriga svenska emittenter	3 496	2 582	3 543	2 631
Utländska stater	530	775	556	806
Övriga utländska emittenter	4 787	4 968	4 890	5 086
Summa	16 211	17 030	16 691	17 598
Noterade	15 869	16 565	16 324	17 124
<i>varav eviga förlagsbevis</i>	-	-	-	-
Onoterade	342	465	367	474

Skillnaden mellan bokfört och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet översteg det nominella uppgick till 2 081 miljoner kronor (2 422).

Skillnaden mellan bokfört och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet understeg det nominella uppgick till 3 miljoner kronor (11).

10 STÖRSTA INNEHAV AV RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER**2017**

Emittent	Andel av ränteportfölj, %
Svenska staten	31,0
Nordea	6,0
Svenska Handelsbanken	5,3
SEB	3,9
European Investment Bank	3,8
Swedbank	3,7
Dexia	3,0
Danske Bank	2,2
Depfa Bank	2,2
Norra Banhotellet Invest	1,5
Total andel	62,6

**DERIVAT MED POSITIVA VÄRDEN ELLER VÄRDE NOLL
(TILLGÅNGAR)**

Derivatinstrument upptagna i balansräkningen

	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	3 232	3 053	-	-
Icke-standardiserade valuta- derivat, terminer	3 608	3 164	67	50
Summa	6 840	6 217	67	50

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

KLASSIFICERING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

	Anskaffningsvärde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin				
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>	30 033	32 373	29 938	31 404
Innehav för handel				
<i>Derivat</i>	-	-	67	50
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	30 033	32 373	30 005	31 454
Lånefordringar och kundfordringar				
Utlåning till kreditinstitut	2 069	1 586	2 069	1 586
Övriga fordringar	668	569	668	569
Kassa och bank	390	415	390	415
Summa lånefordringar och kundfordringar	3 127	2 570	3 127	2 570
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Skulder som bestämts tillhöra kategorin				
<i>Återköpstransaktioner</i>	1 981	1 502	1 980	1 505
Innehav för handel				
<i>Derivat</i>	-	-	100	254
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	1 981	1 502	2 080	1 759
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde				
Övriga skulder	239	330	239	330
Summa finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	239	330	239	330

Andra finansiella placeringstillgångar innehåller balansräkningens poster Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt Övriga finansiella placeringstillgångar (återköpstransaktioner).

Övriga fordringar innehåller balansräkningens poster Fordringar avseende direkt försäkring, Övriga fordringar samt Upplupna ränte- och hyresintäkter.

Övriga skulder innehåller balansräkningens poster, Skulder avseende direkt försäkring, Övriga skulder (förutom återköpstransaktioner som särredovisas) samt Upplupna räntekostnader.

I ovanstående tabell återfinns anskaffningsvärde samt bokfört värde. Det bokförda värdet bedöms motsvara verkligt värde

för respektive post. För ytterligare information om metoder för värdering till verkligt värde, se not 1.

Finansiella tillgångar och skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde. En beräkning av verkligt värde baserat på diskonterade framtida kassaflöden, där en diskonteringsränta som speglar motpartens kreditrisk utgör den mest väsentliga indatan, bedöms inte ge någon väsentlig skillnad jämfört med redovisat värde för finansiella tillgångar och finansiella skulder som ingår i nivå 2. För samtliga finansiella tillgångar och skulder anses därför det redovisade värdet vara en god approximation av det verkliga värdet.

Not 13. Upplysning om värdering till verkligt värde

Bestämning av verkligt värde genom publicerade prisnoteringar eller värderingstekniker

31 december 2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	3 430	3 430
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	10 960	-	2 287	13 247
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	12 744	3 947	-	16 691
Derivat	-	67	-	67
Övriga finansiella placeringstillgångar				
<i>Återköpstransaktioner</i>	-	-	-	-
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	23 704	4 014	5 717	33 435
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	100	-	100
Återköpstransaktioner	-	1 980	-	1 980
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	2 080	-	2 080
31 december 2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Förvaltningsfastigheter	-	-	3 077	3 077
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	10 632	-	2 594	13 226
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	13 525	4 073	-	17 598
Derivat	-	50	-	50
Övriga finansiella placeringstillgångar				
<i>Återköpstransaktioner</i>	-	<i>580</i>	-	580
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	24 157	4 703	5 671	34 531
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	254	-	254
Återköpstransaktioner	-	1 505	-	1 505
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	1 759	-	1 759

En överföring från en nivå till en annan kan ske när det finns indikationer på att marknadsförutsättningarna har ändrats, exempelvis en ändring i likviditet. Överföringar från Nivå 1 till Nivå 2 har skett under perioden till ett värde av 246 (0).

Nivå 1: Instrument med publicerade prisnoteringar

För aktier och andelar som handlas på en aktiv marknad innebär detta den senaste betalkursen (exitpris) på balansdagen. För likvida räntebärande värdepapper innebär detta den aktuella köpkursen på balansdagen.

Nivå 2: Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata
Mindre likvida räntebärande värdepapper värderas utifrån rådande avkastningskurvor på räntemarknaden med beaktande av kredit- och likviditetspåslag. Påslaget är i sin tur baserat på ett genomsnitt av ett antal finansiella instituts uppskattning av verkligt värde. Derivat värderas individuellt och till verkligt värde. Med verkligt värde avses teoretiska priser som beräknas med hjälp av aktuella marknadsnoteringar och gällande balansdagskurs avseende valuta.

Nivå 3: Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata

Värderingen av onoterade aktier och andelar som ej handlas på en aktiv marknad baseras på senaste värderingsuppgift från externa förvaltares uppskattningar av verkligt värde i enlighet med branschorganisationen International Private Equity and Venture Capital (IPEV) Valuation Guidelines and amerikanska Financial Accounting Standards Boards (FASB) Accounting Standards Codifications (ASC) 820, som är en kodifiering av deras Statement of Financial Accounting Standards (SFAS) no. 157.

Värderingarna av byggnader och mark har utförts av externa, oberoende värderingsföretag och auktoriserade fastighetsvärderare. Värderingarna utförs i enlighet

med riktlinjerna i RICS beställarhandledning. För att fastställa värdet har både kassaflödesmetoden och ortsprismetoden använts. Metoderna har använts för samtliga fastighetskategorier och fastigheternas värde har fastställts genom individuell värdering av respektive fastighet beaktande exempelvis geografiskt läge samt teknisk och branschmässig standard. Faktiska transaktioner på marknaden har beaktats vid samtliga värderingar.

I kassaflödesmetoden har bedömda betalningsströmmar under en fem- eller tioårsperiod redovisats. Restvärdet är beräknat utifrån det bedömda driftnettot år sex eller år elva, dividerat med marknadens direktavkastningskrav och diskonterat till nuvärde. Antaganden och bedömningar görs avseende parametrar som hyres- och kostnadsutveckling, inflation, direktavkastningskrav vid restvärdeberäkningar och kalkylränta. Vid användandet av ortsprismetoden har två delmetoder använts, dels normering av värdet för jämförbara fastigheter till värde i kronor per kvadratmeter uthyrbar yta (areametoden), dels normering till driftnettot (nettokapitaliseringsmetoden).

Fastighetsvärderarna lämnar sina slutliga värderingar i skriftliga värderingsutlåtande i vilka gjorda antaganden och fastigheternas värde redovisas. Utlåtandena omfattar såväl generella ekonomiska antaganden såsom ränteantaganden som fastighets-specifika antaganden såsom förväntade framtida hyresintäkter, hyresnivåer, utvecklingen på fastighetsmarknaden eller andra omständigheter eller osäkerhetsfaktorer som har eller kan ha påverkan på fastigheternas kassaflöden och beräknade värden.

NOTUPPLYSNINGAR

Förändringar i nivå 3	Aktier och andelar		Fastigheter		Summa	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Ingående balans	2 594	2 465	3 077	2 896	5 671	5 361
Realiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen	-68	-32	-	-	-68	-32
Orealiserade vinster (+) eller förluster (-) i resultaträkningen	-654	-363	318	157	-336	-206
Köp och försäljning	415	524	35	24	450	548
Utgående balans	2 287	2 594	3 430	3 077	5 717	5 671
Nettoförändring i realiserade vinster (+) eller förluster (-) relaterade till instrument som innehas på balansdagen ¹⁾	-3 357	-2 703	318	157	-3 039	-2 546

¹⁾ Orealiserad kursförändring avseende aktier och andelar uppgår till -3 845 miljoner kronor (-3 668). Orealiserade värdeförändringar avseende fastigheter framgår av tabellen ovan. Eftersom samtliga fastigheter är belägna i Sverige har inga valutakurseffekter uppstått avseende dessa.

De mest väsentliga antagandena vid fastighetsvärderingarna är följande:
 Viktat direktavkastningskrav vid restvärdesberäkning: 3,8 procent
 Kalkylränta: 5,5–6,5 procent

Långsiktig förväntad vakansgrad: 3,0–4,0 procent

AFA Trygghetsförsäkring har kategoriserat alternativa investeringar som nivå 3-tillgångar. Enligt IFRS ska en känslighetsanalys presenteras med hjälp av en alternativ värdering av dessa tillgångar. AFA Trygghetsförsäkrings investeringar inom området alternativa investeringar sker antingen i form av direkta fonder eller i så kallade fond-i-fondlösningar. Sammantaget innebär detta en portfölj diversifierad med mer än 8 000 enskilda bolag. Ur ett värderingstekniskt perspektiv är en alternativ värdering av dessa tillgångar förenad med stora svårigheter och kostnader. AFA Trygghetsförsäkring har därför valt att inte presentera någon alternativ värdering av dessa tillgångar.

Beträffande fastigheter har en känslighetsanalys lämnats i form av en VaR-beräkning för riskexponeringen i balansräkningen. Denna återfinns i not 2.

Not 14. Överförda finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

	2017	2016
Utlånade värdepapper	192	88
Erhållna säkerheter för utlånade värdepapper	204	93
Ställda finansiella säkerheter för standardiserade derivat	49	57
Ställda finansiella säkerheter för icke-standardiserade derivat	63	76
Återköpstransaktioner	2 013	1 546

De överförda tillgångarna i tabellen redovisas enligt gällande redovisningsprinciper till verkligt värde via resultaträkningen. Erhållna säkerheter för utlånade värdepapper har motparten ställt till tredje part och redovisas inte i balansräkningen. Se vidare avsnittet Kreditrisker i not 2.

Not 15. Finansiella instrument som kvittas i balansräkningen eller omfattas av nettningsavtal

31 december 2017	Belopp som inte kvittas men som omfattas av ramavtal för nettningsavtal eller liknande avtal				
	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Tillgångar					
Derivat	67	-36	-18	-	13
Utlåning till kreditinstitut	2 076	-	-2 076	-	0
Utlånade värdepapper	192	-	-184	-20	0

31 december 2017	Belopp som inte kvittas men som omfattas av ramavtal för nettningsavtal eller liknande avtal				
	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Skulder					
Derivat	100	-36	-63	-	1
Återköpstransaktioner	1 974	-1 974	-	-6	0

¹⁾ Upplupna ränteintäkter och räntekostnader ingår i beloppen.

²⁾ I enlighet med IFRS 7 kan nettobeloppet aldrig bli lägre än noll.

31 december 2016	Belopp som inte kvittas men som omfattas av ramavtal för nettningsavtal eller liknande avtal				
	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Tillgångar					
Derivat	51	-47	-	-	4
Utlåning till kreditinstitut	1 588	-	-1 605	-	0
Utlånade värdepapper	88	-	-42	-51	0
Övriga finansiella placeringstillgångar					
Återköpstransaktioner	580	-580	-	-	0

31 december 2016	Belopp som inte kvittas men som omfattas av ramavtal för nettningsavtal eller liknande avtal				
	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Skulder					
Derivat	285	-47	-76	-	163
Återköpstransaktioner	1 505	-1 505	-	-	0

¹⁾ Upplupna ränteintäkter och räntekostnader ingår i beloppen.

²⁾ I enlighet med IFRS 7 kan nettobeloppet aldrig bli lägre än noll.

Not 16. Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser

	2017	2016
Registerförda placeringstillgångar		
Byggnader och mark	3 430	3 077
Aktier och andelar	12 387	11 246
Obligationer och andra räntebärande värdepapper inklusive upplupen ränta	16 948	18 424
Summa	32 765	32 747

Tillgångar enligt ovan är värderade till verkligt värde och intagna i förmånsrättsregistret som upprättas i enlighet med Finansinspektionens föreskrift FFFS 2015:8.

Förmånsrättsgraden (tillgångar intagna i förmånsrättsregistret dividerat med försäkringstekniska avsättningar) uppgick till 162 (161) procent.

Not 17. Övriga fordringar

	2017	2016
Fordringar på koncernföretag	527	397
Skattefordran	19	21
Ej likviderade affärer	7	6
Övriga fordringar	9	4
Summa	562	428

Samtliga fordringar förfaller inom ett år från balansdagen utom fordringar på koncernföretag.

Not 18. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2017	2016
Upplupna ränte- och hyresintäkter	92	133
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	27	26
Summa	119	159

Not 19. Avsättning för oreglerade skador

	Årets		UB
	IB	förändring	
Inträffade och rapporterade skador	9 071	-140	8 931
Inträffade men ej rapporterade skador	8 735	44	8 779
Skaderegleringskostnader	2 410	30	2 440
Summa	20 216	-66	20 150

mdkr	Diskonterad avsättning	Odiskonterad avsättning	Duration, år	Diskonteringsränta ¹⁾ , %
TFA exkl. skadelivräntor ²⁾	10,5	10,5	7,4	-0,39
TFA skadelivräntor	1,7	1,6	11,2	-1,14
Förlängd livränta	8,0	7,4	9,2	-1,38
Totalt	20,2	19,5	8,4	

¹⁾ Diskonteringsräntan är en durationsränta, en nettoränta baserad på nominell marknadsränta justerad för förväntad framtida inflation. Diskonteringen görs med räntekurva, vilket betyder att diskonterings-effekten inte kan härledas i tabellen.

²⁾ Diskonteringsräntan är en sammanvägd räntesats som baseras på olika räntor beroende på ersättningslag.

För mer information om valda diskonteringsräntor, se not 1.

Skadekostnadsutveckling, bokföringsår

mdkr	2017	2016	2015	2014	2013
IB Försäkringstekniska avsättningar	20,2	19,4	19,7	19,0	20,1
Skadekostnad	1,9	1,9	1,7	1,7	1,6
Utbetalda försäkringsersättningar	-2,2	-2,0	-2,0	-1,9	-1,8
Tillförd förräntning	0,4	1,0	0,1	1,2	-0,9
Avvecklingsresultat	-0,1	-0,1	-0,1	-0,3	0,0
UB Försäkringstekniska avsättningar	20,2	20,2	19,4	19,7	19,0

För mer information om posterna i ovanstående tabell, se not 4.

AFA Trygghetsförsäkring har valt att redovisa skadekostnadsutvecklingen enligt tabellen ovan istället för att redovisa skadekostnaderna i triangelschema med fem års utveckling. Motiveringen är att en uppställning med triangelschema inte ger en rättvisande bild av avvecklingsresultatet beroende av den långsvansade karaktären på AFA Trygghetsförsäkrings åtaganden samt att villkorsförändringar med retrospektiv verkan ger en missvisande bild av skadekostnadsutvecklingen.

Not 20. Avsättning för skatter

	2017	2016
Uppskjuten skatt	605	601
Specifikation av uppskjuten skatt:		
Uppskjuten skatteskuld		
<i>Placeringsstillgångar</i>	611	602
Uppskjuten skattefordran		
<i>Beräknat underskottsavdrag</i>	-6	-1
Summa	605	601

Not 21. Skulder avseende direkt försäkring

	2017	2016
Preliminärskatt	23	25
Sociala avgifter	15	14
Särskild löneskatt	2	2
Summa	40	41

Samtliga skulder förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 22. Derivat med negativa värden**Derivat upptagna i balansräkningen**

	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	155	692	-	-
Icke-standardiserade valutaderivat, terminer	4 620	5 720	100	254
Summa	4 775	6 412	100	254

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

Not 23. Skulder till kreditinstitut

	2017	2016
Återköpstransaktioner	1 980	1 505
Summa	1 980	1 505

Skulder motsvarande 1 980 miljoner kronor (1 505) förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 24. Övriga skulder

	2017	2016
Beviljade ännu inte utbetalda anslag	111	160
Skulder till koncernföretag	76	76
Leverantörsskulder	5	15
Skatteskulder	5	5
Köpta ej likviderade affärer	1	1
Deposition hyra	0	1
Övriga skulder	0	1
Summa	198	259

Skulder motsvarande 72 miljoner kronor (95) förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 25. Eget kapital

Upplysningar kring eget kapital lämnas i rapporten över förändringar i eget kapital.

Not 26. Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2017	2016
Förutbetalda hyror	24	28
Fastighetsskatt	15	14
Upplupna räntekostnader	-	31
Övriga upplupna kostnader	2	2
Summa	41	75

Samtliga skulder förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 27. Medelantal anställda, sjukfrånvaro samt löner och ersättningar

Medelantal anställda	2017		2016	
	Antal	VD och företagsledning	Antal	VD och företagsledning
Kvinnor	212	201	212	201
Män	105	101	105	101
Summa	317	302	317	302
Antal	Styrelse		VD och företagsledning	
	2017	2016	2017	2016
Kvinnor	10	10	2	2
Män	4	4	9	9
Summa	14	14	11	11

Sjukfrånvaro, %

1 januari–31 december	2017	2016
Av ordinarie arbetstid för samtliga anställda	4,0	5,2
Som avser långtidssjukfrånvaro	0,8	1,6
Kvinnor	4,7	6,3
Män	2,7	3,3
Personal 29 år och yngre	7,3	8,2
Personal 30-49 år	3,8	5,2
Personal 50 år och äldre	3,6	4,7

Löner och ersättningar	Styrelse, VD och FTL		Övriga anställda		Totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Löner och ersättningar	6,3	5,6	164,3	155,5	170,6	161,1
Sociala kostnader	2,2	2,1	42,0	52,8	44,2	54,9
Pensionskostnader	1,5	1,5	21,3	-53,5	22,8	-52,0
Summa	10,0	9,2	227,6	154,8	237,6	164,0

Företagens anställda är tillikaanställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Ersättningar till anställda fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen. Redovisade uppgifter avser lön och ersättning från AFA Trygghetsförsäkring. För vidare upplysning om pensioner, se not 1, samt nedan.

Ersättningar till styrelse, verkställande direktör, vice verkställande direktör och övriga i företagsledningen

PRINCIPER

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Arbetstagarrepresentanter erhåller ej styrelsearvode.

Ersättning till verkställande direktör, vice verkställande direktör och övriga i företagsledningen utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension. Övriga förmåner utgår enligt gällande kollektivavtal. För verkställande direktör och vice verkställande direktör ingår även värdet av en förmånsbil.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Styrelsen beslutar om ersättning till verkställande direktör och vice verkställande direktör. Efter samråd med styrelsen beslutar verkställande direktören om ersättning till övriga i företagsledningen.

Ersättningar till centrala funktioner och övriga anställda

PRINCIPER

Ersättning till ansvariga för funktionerna för internrevision, riskhantering och regelefterlevnad samt till övriga anställda utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension enligt gällande kollektivavtal.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Styrelsen beslutar om ersättning till ansvarig för funktionen för internrevision. Ersättning till anställda inom linjefunktioner som har till särskild uppgift att granska regelefterlevnaden ska godkännas av verkställande direktören. Ersättning till ansvarig för riskfunktionen och övriga anställda bestäms i den ordinarie lönerevisionen.

Rörlig ersättning

PRINCIPER

Rörlig ersättning utgår inte till verkställande direktör, vice verkställande direktör, övriga i företagsledningen, ansvarig för funktionen för internrevision, ansvarig för riskfunktionen eller ansvarig för funktionen för regelefterlevnad.

Rörlig ersättning till anställda inom Enhet Kapitalförvaltning kan utgå till handlare, analytiker och förvaltare inom aktier, räntebärande värdepapper och valuta. Styrelsen kan i särskilda fall besluta att rörlig ersättning ska utgå till chefen för alternativa investeringar och chefen för fastigheter.

Gratifikationer till övriga anställda för goda prestationer kan utgå med mindre belopp.

Syftet med den rörliga ersättningen är att attrahera och behålla kvalificerad personal samt att belöna långsiktigt goda prestationer. Den rörliga ersättningen baseras på det sammanvägda utfallet per kalenderår av den anställdes resultat, gruppens eller avdelningens resultat och företagets resultat. Resultatet för de olika delarna ska ange hur mycket bättre förvaltningen är än motsvarande index mätt på en rullande treårsperiod. Den rörliga ersättningen för en anställd kan som mest uppgå till sex månadslöner per år. Rörlig ersättning kan endast utgå för de rullande treårsperioder som företaget visat en positiv absolut avkastning och till en enskild anställd som har följt placeringsreglementen, placeringsriktlinjer och övriga styrande regelverk.

Sextio procent av en utbetalning av rörlig ersättning till anställda som kan påverka företagets risknivå ska skjutas upp i tre år. En uppskjuten ersättning kan, om särskilda skäl föreligger, sättas ned eller bortfalla helt.

Styrelsen kan ett enskilt år besluta att det inte ska utgå någon rörlig ersättning. Detta kan bli aktuellt om till exempel den abso-

luta avkastningen varit negativ eller om det finns något annat skäl med hänsyn till den finansiella ställningen.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Ersättningsutskottet ansvarar för att ta fram den riskanalys som ska ligga till grund för utformningen av ersättningspolicyn. Riskanalysen ska ange vilka risker som ersättningspolicyn är förknippad med, hur ersättningspolicyn påverkar de risker som företagen utsätts för och hur dessa risker hanteras. Vidare ska av analysen framgå en bedömning av om ersättningspolicyn är förenlig med och främjar en effektiv riskhantering och om den uppmuntrar till ett överdrivet risktagande. Ansvarig för riskfunktionen ansvarar för underlaget till riskanalysen.

Styrelsen beslutar varje år en ram för rörlig ersättning till anställda inom Enhet Kapitalförvaltning. Styrelsen delegerar till verkställande direktören att inom ramen, efter avstämning med Ersättningsutskottet, besluta om ersättningen.

Verkställande direktören beslutar, efter avstämning i Ersättningsutskottet, om viktningen av parametrar, mål och jämförelseindex som ska gälla för varje del som bidrar till den rörliga ersättningens storlek samt den högsta möjliga ersättningen i månadslöner för varje enskild individ.

Verkställande direktören beslutar om gratifikationer till anställda på mindre belopp. Sådana beslut bör rapporteras till Ersättningsutskottet.

Ansvarig för funktionen för internrevision ska årligen granska om ersättningarna överensstämmer med ersättningspolicyn. Funktionen för internrevision rapporterar granskningen till styrelsen senast i samband med att årsredovisningen fastställs.

DEFINITION AV ANSTÄLLDA SOM KAN PÅVERKA FÖRETAGETS RISKNIVÅ

Anställda som kan påverka företagets risknivå utgörs av verkställande direktör, vice verkställande direktör, övriga i företagsledningen, internrevisionschefen, ansvarig för riskfunktionen, regelflechterlevnadsansvarig, chefen för aktuarieavdelningen, chefen för risk och resultat, chefen för investeringsanalys samt chefen för fastigheter. Dessutom kan anställda inom avdelningarna för aktier, alternativa investeringar samt räntor och valuta påverka företagets risknivå. Detta gäller dock inte anställda inom dessa avdelningar som utför rent administrativa uppgifter.

Ersättningsutskott

Ersättningsutskottet är ett för AFA Försäkring gemensamt utskott. Under året bestod utskottet av styrelsens ordförande Anitra Steen och ledamöterna Torbjörn Johansson, Carola Lemne och Marina Åman.

Pensioner

I företaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom pensionsavsättningar i balansräkningen, Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring. AFA Trygghetsförsäkring har tecknat kreditförsäkring motsvarande pensionsavsättningen hos Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti. De individuella pensionsutfästelserna är tryggade genom försäkring och i form av direktpension som säkerställts via kapitalförsäkring med pantförskrivning.

Enligt gällande kollektivavtal mellan FAO och FTF/SACO om FTP-planen har anställd som är född 1955 eller tidigare och som den 1 juni 2006 var anställd inom gällande kollektivavtal, rätt att på eget initiativ gå i pension vid 62 års ålder. För övriga anställda gäller 65 år. För de anställda som väljer att gå i förtida pension betalar moderföretaget pensionskostnaden löpande. Den totala kostnaden för avtalade men ännu ej utbetalade förtida pensioner finns reserverade som avsättning i balansräkningen.

Verkställande direktören har pensionsålder 65 år med en avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive semestertillägg.

Vice verkställande direktören har pensionsålder 65 år med en avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive förmånsvärde av tjänstebil.

För övriga i företagsledningen är pensionsåldern 65 år. Fyra personer har avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive semestertillägg. Fyra personer följer kollektivavtalets förmånsbestämda pensionsplan FTP 2.

Avgångsvederlag

Avgångsvederlag utgår med 18 månader för verkställande direktör och vice verkställande direktör vid uppsägning från AFA Försäkrings sida. Avgångsvederlaget är ej pensionsgrundande. Uppsägningstiden är sex månader vid uppsägning såväl från AFA Försäkrings som från verkställande och vice verkställande direktörs sida. Avgångsvederlag för övriga i företagsledningen utgår ej. Vid uppsägning från AFA Försäkrings sida och vid uppsägning från övriga i företagsledningens sida gäller kollektivavtal mellan Försäkringsbranschens arbetsgivarorganisation och Försäkringsstjänstemannaförbundet.

Lån till ledande befattningshavare

Inga lån finns till ledande befattningshavare.

Löner, ersättningar och övriga förmåner under år 2017, tkr

	Styrelsearvode/ grundlön	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Övrig ersättning, kommittéarbete	Totalt
<i>Styrelsens ordförande</i>					
Steen Anita	91			45	136
<i>Styrelseledamöter</i>					
Andersson Pär	17			12	29
Andersson Renée	15			12	27
Bäck Catharina	44			24	68
Fagerman Bengt-Åke	22			0	22
Georgiadou Anastasia	44			5	49
Granlund Lenita	44			0	44
Lemne Carola	44			0	44
Lindfelt Carina	11			0	11
Nilsson Annika	44			10	54
Rådkvist Kristina	17			7	24
Wallin Jonas	44			0	44
Wehtje Ulrik	22			29	51
Åman Marina	44			12	56
<i>Verkställande direktör</i>					
Moberg Anders	737	20	228		985
<i>Vice verkställande direktör</i>					
Held Johan	981	26	340		1 347
Övriga i företagsledningen (8)	3 867	55	947		4 869
Summa	6 088	101	1 515	156	7 860

Ersättningar	VD, vVD, företagsledning				Övriga anställda som kan påverka företagets risknivå				Övriga anställda			
	2017		2016		2017		2016		2017		2016	
	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal
Totalbelopp för samtliga kostnadsförda ersättningar	5,7	10	5,0	11	5,9	23	6,0	22	159,1	579	150,1	575
Totalbelopp för kostnadsförd fast ersättning	5,7	10	5,0	11	5,9	23	5,8	22	159,1	579	150,0	575
Totalbelopp för kostnadsförd rörlig ersättning	-	¹⁾	-		0,0	¹⁾	0,2	¹⁾	0,3	7	0,1	12
Intjänade rörliga ersättningar under senaste räkenskapsår	-		-		0,3	¹⁾	0,4	¹⁾	0,2	7	0,1	12
Utbetalda rörliga ersättningar 2017 som intjänats under tidigare år	-	¹⁾	-		0,2	¹⁾	0,3		-		-	
Akkumulerade utestående uppskjutna rörliga ersättningar	-		-		0,4	¹⁾	0,6		-		-	

¹⁾ Uppgift om antalet anställda har inte publicerats, detta för att inte riskera att identifiera enskilda personers ekonomiska förhållanden.

All rörlig ersättning lämnas som kontant ersättning.

Årets pensionskostnad	2017	2016
Kostnad exklusive räntekostnad (+)	32	-161
Räntekostnad (+)	22	25
Avkastning på särskilt avskilda tillgångar (+/-)	-3	-3
Resultateffekt av inlösen av förpliktelser (+/-)	0	0
Avgångspensioner enligt kollektivavtal (+)	-7	1
Kostnader som täcks av överskott i särskilt avskilda tillgångar/ökning av överskott i särskilt avskilda tillgångar (-/+)	0	1
Kostnad för pensionering i egen regi	44	-137
Försäkringspremier (+)	6	32
Särskild löneskatt på pensionskostnader (+)	-9	22
Årets pensionskostnad	41	-83

Årets pensionskostnad avser kostnader för samtliga anställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Pensionskostnaden har fördelats med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen. AFA Trygghetsförsäkrings andel av årets pensionskostnad uppgår till 14 miljoner kronor (-48).

Not 28. Upplýsingar om revisionsarvoden

Arvode och kostnadsersättning	2017	2016
Deloitte AB		
Revisionsuppdrag	1,0	0,9
Övriga tjänster	0,1	0,1
Förtroendevalda revisorer		
Revisionsuppdrag	0,1	0,1
Summa	1,2	1,1

Företaget äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående kostnader redovisas inklusive mervärdesskatt.

Not 29. Upplýsingar om väsentliga relationer med närstående

AFA Trygghetsförsäkring ägs till 90,9 procent av AFA Sjukförsäkring. Resterande 9,1 procent av aktierna i bolaget ägs av Förhandlings- och samverkansrådet PTK. AFA Sjukförsäkring ägs i sin tur gemensamt av Svenskt Näringsliv och LO. AFA Trygghetsförsäkring äger aktier i bolag vars rörelse begränsas till att äga företagets fastighetsinvesteringar samt alternativa investeringar (private equity).

Utöver ovanstående organisationer, ingår även styrelseledamöter och andra ledande befattningshavare i AFA Försäkring i närståendekretsen. Ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare i AFA Trygghetsförsäkring framgår av not 27.

LO och Svenskt Näringsliv äger gemensamt även AMF Pensionsförsäkring AB (AMF) och Fora AB (Fora). Fora hanterar alla tjänster relaterade till tecknande av försäkringsavtal samt fakturering och inkasso gentemot försäkringstagarna.

Svenskt Näringsliv, LO och PTK utför informations- och utbildningstjänster åt AFA Trygghetsförsäkring, avseende företagets försäkringar. Tjänsterna finansieras av AFA Trygghetsförsäkring.

AFA Trygghetsförsäkring finansierar förebyggande verksamhet i Prevent, som ägs gemensamt av Svenskt Näringsliv, LO och PTK.

AFA Försäkring bedriver kapitalförvaltningstjänster åt Kollektivavtalsstiftelsen Trygghetsfonden TSL, Kollektivavtalsstiftelsen TRR Trygghetsrådet, Stiftelsen för särskilda pensionsmedel och Garantistiftelsen för ITP och TGL samt administrativa tjänster åt Kollektivavtalsstiftelsen Trygghetsfonden TSL.

AFA Trygghetsförsäkrings fastighetsdotterbolag och private equity-bolag redovisas i tabellen som dotterbolag. Övriga bolag med nära anknytning till AFA Trygghetsförsäkring redovisas som övriga närstående.

Styrelsen har fastställt att en tydlig dokumentation ska ske av överenskommelse och värdering av transaktioner med närstående, där det ska framgå vem som är ansvarig för transaktionen. Samtliga överenskommelser ska förtecknas och redovisas årligen för styrelsen. Vid försäljning av tillgångar ska värdering, då marknadsnotering saknas, ske av utomstående värderare.

Transaktioner av engångskaraktär till betydande värden ska beslutas av styrelsen och transaktioner av engångskaraktär till mindre värden ska beslutas av verkställande direktören. När det gäller transaktioner av löpande karaktär finns en etablerad process som innebär att AFA Försäkring har utsett en ansvarig för respektive uppdrag som ansvarar för styrning och uppföljning. Uppdragsavtal och specifikation ska tas fram för respektive uppdrag som specificerar uppdraget och dess närmare utförande, styrning och planering av uppdraget. Den prissättningsmetod som tillämpas är självkostnadspris.

Närstående	AFA Trygghetsförsäkring		
	Transaktion	2017	2016
Moderföretaget	Intäkter	-	-
	Kostnader	7 401	440
	Fordringar	1	-
	Skulder	51	55
Dotterföretag	Intäkter	22	10
	Kostnader	-	-
	Fordringar	527	397
	Skulder	25	21
Andra närstående	Intäkter	7	6
	Kostnader	138	151
	Fordringar	-	-
	Skulder	0	12

Moderföretaget

Under året har AFA Trygghetsförsäkring betalat 500 miljoner kronor (440) avseende driftkostnadsersättning till AFA Sjukförsäkring.

AFA Trygghetsförsäkring har lämnat koncernbidrag till moderbolag AFA Sjukförsäkring om 6,9 miljarder kronor och erhållit ett ovillkorat aktieägartillskott om 6,9 miljarder kronor.

Under året har internöverlåtelser skett av fastighetsdotterbolag mellan AFA Sjukförsäkringsaktiebolag och AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag. Se not 11.

Dotterföretag

AFA Trygghetsförsäkring erhåller 14 miljoner kronor i koncernbidrag från dotterfastighetsbolagen Klaratvägränd och Östra kungsholmsporten.

Andra närstående

Kostnaden avseende avtalstecknings-, fakturerings- och inkassotjänster erlagd till Fora har uppgått till totalt 39 miljoner kronor (37). Kostnader avseende den förebyggande verksamheten till Prevent uppgår till 47 miljoner kronor (36).

Not 30. Övriga eventualförpliktelser

Inga ställda säkerheter eller eventualförpliktelser föreligger på balansdagen.

Not 31. Åtaganden

	2017	2016
Åtaganden avseende kapitaltillskott till innehav i alternativa investeringar	3 248	1 732
Återstående investeringar i fastighetsinnehav	6	23
Summa	3 254	1 755

Not 32. Händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har inträffat efter balansdagen.

Not 33. Vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till bolagsstämmans förfogande stående överskott i kronor enligt nedan balanseras i ny räkning.

Ingående fritt eget kapital	2 306 031 088
Erhållet aktieägartillskott	6 900 000 000
Årets resultat	20 587 049
Summa	9 226 618 137

Stockholm den 10 april 2018

Anitra Steen
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Catharina Bäck

Bengt-Åke Fagerman

Anastasia Georgiadou

Lenita Granlund

Carola Lemne

Annika Nilsson

Jonas Wallin

Marina Åman

Anders Moberg
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har lämnats den 10 april 2018

Henrik Nilsson
AUKTORISERAD REVISOR

Elisabeth Werneman
AUKTORISERAD REVISOR

Till bolagsstämman i
AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag
Organisationsnummer 516401-8615

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag för räkenskapsåret 2017-01-01–2017-12-31. Bolagets årsredovisning ingår på sidorna 95–141 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolags finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkning- och balansräkningen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till bolagets revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR – OREGLERADE SKADOR

Bolagets försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättningar för oreglerade skador och uppgår per 31 december 2017 till 20 150 miljoner SEK.

Bolagets avsättningar för oreglerade skador är en väsentlig post i balansräkningen som baseras på komplexa aktuariella beräkningar och antaganden kopplat till inträffade men ej rapporterade skador. De mest centrala antagandena med störst påverkan på posternas storlek är för kollektivavtalade trygghetsförsäkringar diskonteringsränta, antaganden om arbetsskador och dödlighet. Därtill påverkas storleken på avsättningar för inträffade men ej rapporterade skador till stor del av handläggningstiden av ärenden hos Försäkringskassan.

I not 1 framgår de väsentliga uppskattningar och bedömningar som beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna bygger på och not 2 behandlar bolagets risker och riskhantering kopplat till bedömningar av försäkringstekniska avsättningar. Felaktiga bedömningar av ovanstående parametrar kan påverka värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna väsentligt och därför bedöms detta vara ett område av särskild betydelse i vår revision.

Bolaget har implementerat interna kontroller i anslutning till värderingen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Våra revisionsåtgärder har omfattat men inte uteslutande bestått av:

- Vi har granskat utformningen och effektiviteten av de kontroller som vi bedömt vara mest relevanta såsom kontroller kopplat till försäkringssystemens datakvalitet, val av beräkningsmodell, bedömning av antaganden samt utvärdering och analys av rimligheten i utfallen.
- Vi har involverat aktuarialspecialister för att utföra kontrollberäkningar och utvärdera bolagets modeller för beräkning av inträffade men ej rapporterade skador. De antaganden som särskilt utvärderats är antaganden om okända arbetsskador. Vi har därtill utvärderat huruvida de modeller och antaganden som har tillämpats vid bestämmandet av räntekurvan i försäkringssystemen är förenliga med gällande regelverk.
- Vi har även utvärderat om notupplysningarna kopplat till de försäkringstekniska avsättningarna är rättvisande och fullständiga baserat på bolagets redovisningsprinciper.

VÄRDERING AV FINANSIELLA PLACERINGSTILLGÅNGAR DÄR NOTERADE PRISER SAKNAS (NIVÅ 3)

Bolagets placeringstillgångar uppgår till 36 309 miljoner SEK per 31 december 2017 och tillgångarna värderas till verkligt värde i balansräkningen. I not 13 framgår det redovisade värdet av placeringstillgångar som klassificeras som nivå 3 utifrån IFRS 13 och utgör 5 717 miljoner SEK varav 3 430 miljoner SEK utgör investeringar inom fastigheter och 2 287 miljoner SEK är aktier och andelar. Klassificeringen av aktier och andelar inom nivå 3 avser i huvudsak den typ av investeringar som i not 2 beskrivs som alternativa investeringar.

Risken i samband med värdering av finansiella placeringstillgångar till verkligt värde är i huvudsak relaterade till tillgångar som ej handlas på en aktiv marknad och som därmed kräver bedömning av verkligt värde. Dessa tillgångar klassificeras som nivå 3 enligt IFRS 13 och värderas med hjälp av modeller som i hög utsträckning bygger på icke observerbara marknadspriser. I not 1 och 13 i årsredovisningen framgår det en redogörelse av tillämpade redovisningsprinciper vid värdering av bolagets placeringstillgångar inom nivå 3. Not 2 behandlar bolagets risker och riskhantering inom fastighetsinvesteringar och de väsentliga uppskattningar och bedömningar som gjorts i samband med värdering av dessa tillgångar.

De antaganden och modeller som används vid beräkningen av värderingen av dessa tillgångar, primärt fastigheter, är föremål för uppskattningar och bedömningar och området är därmed av särskild betydelse i vår revision.

Bolaget har implementerat kontroller i samband med värderingen av placeringstillgångarna som klassificeras som nivå 3 enligt IFRS 13, inklusive kontroller kopplat till värdering av fastigheter.

Våra revisionsåtgärder har omfattat men inte uteslutande bestått av:

- Vi har granskat utformningen av utvalda kontrollaktiviteter kopplat till fastighetsvärderingarna och för ett urval av fastigheter har vi granskat kontroller kopplade till antaganden och uppskattningar för framtida diskonterade kassaflöden.
- För ett urval av fastighetsinnehaven har vi granskat värderingen mot externa värderingsintyg som bolaget har erhållit. Vi har utvärderat de externa värderingskällornas oberoende, kvalifikationer och erfarenhet. I tillägg har vi även kontrollerat att använd värderingsmetod är i enlighet med normgivning och branschpraxis.
- För ett urval av fastighetsinnehav har vi kontrollerat riktigheten i delar av den information som ligger till grund för värderingen. Ett urval av de väsentliga uppskattningar och estimat som tillämpats i beräkningarna har utvärderats mot information från externa källor.
- För ett urval av innehaven av alternativa investeringar har vi granskat värderingen mot värderingsintyg som bolaget har erhållit från externa fondförvaltare med beaktande av justeringar

av kända in- och utflöden mellan tiden för erhållen värdering och bokslutsdatum. I tillägg har vi även kontrollerat att använd värderingsmetod är i enlighet med normgivning och branschpraxis.

- Vi har även utvärderat om notupplysningarna kopplat till fastighetsinnehaven och alternativa investeringar är rättvisande och fullständiga.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 3–17 och 200–217. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag för räkenskapsåret 2017-01-01–2017-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Representanter från Deloitte AB, utsågs till AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolags revisor av bolagsstämman 2017-06-14 och har varit bolagets revisor sedan 2009-03-19.

Stockholm den 10 april 2018

Henrik Nilsson
AUKTORISERAD REVISOR

Elisabeth Werneman
AUKTORISERAD REVISOR

INNEHÅLL

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	149
VINSTDISPOSITION	156
RESULTATRÄKNING	158
BALANSRÄKNING	160
KASSAFLÖDESANALYS	162
FÖRÄNDRING I EGET KAPITAL	163
NOTUPPLYSNINGAR	164
UNDERSKRIFTER	196
REVISIONSBERÄTTELSE	197

Styrelsen och verkställande direktören för AFA Livförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 502000-9659 (AFA Livförsäkring) avger härmed årsredovisning för räkenskapsåret 1 januari till 31 december 2017.

Organisation

Företagets uppdrag är att förvalta försäkringsöverenskommelser åt arbetsmarknadens parter. Verksamheten är uppdelad på en skadeförsäkringsrörelse och en livförsäkringsrörelse. I skadeförsäkringsrörelsen ingår en försäkring om avgångsbidrag AGB och i livförsäkringsrörelsen ingår en familjeskyddsförsäkring samt en tjänstegrupplivförsäkring TGL.

Verksamheten bedrivs i lokaler i centrala Stockholm, där företaget har sitt säte. Adress till företagets huvudkontor är AFA Livförsäkring, 106 27 Stockholm. Vinstutdelning till aktieägare får enligt bolagsordningen inte ske.

Ägarstruktur

AFA Livförsäkring är ett livförsäkringsbolag som ägs gemensamt av Svenskt Näringsliv och LO.

AFA Livförsäkring, AFA Sjukförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 502033-0642 (AFA Sjukförsäkring) och AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag, organisationsnummer 516401-8615 (AFA Trygghetsförsäkring) är tre försäkringsföretag som har gemensam ledning. Med AFA Försäkring menas i denna årsredovisning den gemensamma organisationen för de tre försäkringsföretagen. Med AFA Försäkringsgruppen menas AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring i enlighet med definitionen i 19 kap. 1 § FRL.

Finansiering av försäkringarna

Kapitalavkastningen är en viktig del av finansieringen av försäkringarna och bidrar över tid högst väsentligt till att hålla försäkringspremierna på en låg nivå. Under de senaste tio åren har 40 procent av företagets finansiering genererats via kapitalavkastning, samtidigt som premieintäkterna stått för 60 procent av finansieringen. Detta förhållande betyder att branschförekommande nyckeltal baserade på premieintäkter inte är relevanta vid bedömning av företagets ekonomiska ställning.

Verksamhet

Försäkringstagare och försäkrade

Antalet försäkringsavtal i AFA Livförsäkring var vid utgången av år:

	2017	2016
Skadeförsäkringsrörelsen		
AGB inom Omställningsförsäkringen	88 500	89 000
AGB	125 400	120 300
Livförsäkringsrörelsen		
TGL	250 000	244 100
Familjeskyddsförsäkringen		
1 prisbasbelopp	28 400	29 900
2 prisbasbelopp	11 800	12 300
3 prisbasbelopp	1 800	1 800
4 prisbasbelopp	3 500	3 400

Antalet försäkrade inom AGB och TGL är cirka 1,5 miljoner.

Skadeutveckling

I AGB-försäkringen har antalet registrerade ärenden under året uppgått till cirka 9 100. Detta är en minskning jämfört med 2016 då det registrerades cirka 10 800 ärenden.

Under år 2017 inkom cirka 2 500 ärenden i TGL och cirka 100 ärenden i familjeskyddsförsäkringen. En minskning av antalet anmälningar kan noteras i TGL-försäkringen.

Stöd till medicinsk forskning

AFA Livförsäkring ger genom sin Hälsofond stöd till medicinsk forskning. Under året startade det nya FoU-programmet Ett arbetsliv utan hjärt- och kärlsjukdom, en satsning på totalt 50 miljoner kronor med sex projekt. Programmet har som mål att klarlägga bakomliggande orsaker till och riskfaktorer för hjärt- och kärlsjukdomar.

Utveckling på de finansiella marknaderna

Efter 2016, ett år som präglades av några politiska chocker och ökad osäkerhet avseende ekonomisk och politisk utveckling, så blev 2017 ett år som kännetecknades av ökad stabilitet, både politiskt och ekonomiskt. Valen i flera europeiska stater utföll till marknadernas belåtenhet. Den ekonomiska tillväxten ökade över i stort sett hela världen och företagets vinster utvecklades väl. Priserna på olja och industrimetaller fortsatte att stiga och i västvärlden steg

inflationen till hälsosamma nivåer kring två procent samtidigt som arbetslösheten sjönk till nivåer som inte setts på mer än ett decennium. På kapitalmarknaderna resulterade detta i fortsatt stigande börskurser och fastighetspriser samtidigt som volatiliteten på aktiemarknaden minskade.

På räntemarknaderna var det däremot ganska händelsefattigt. Understödda av centralbankers obligationsköp och styrräntor på krisnivåer höll sig även de längre marknadsräntorna på mycket låga nivåer. Den amerikanska centralbanken fortsatte dock på den inslagna linjen att göra penningpolitiken något mindre expansiv genom att i tre steg höja styrräntan så att den i slutet av året låg i intervallet 1,25–1,5 procent. Styrräntan har därmed höjts fem gånger sedan december 2015. Även den brittiska centralbanken höjde styrräntan under 2017, men med endast en kvarts procentenhet till 0,5 procent. Den europeiska centralbanken och den svenska riksbanken lät sina respektive styrräntor ligga oförändrade på 0 respektive 0,5 procent.

Tittar man på några enskilda ekonomier kännetecknades USA av en ökad tillväxt, och den regionala konjunkturrapporten Beige Book signalerade att alltfler företag upplevde svårigheter att få tag på kvalificerad personal. Donald Trump tillträdde den 20 januari som president och hade, trots republikansk majoritet i kongressens båda kamrar, svårigheter att få igenom många av sina förslag. Han lyckades dock driva igenom en skattereform, som kommer att innebära stora skattelättnader både på bolags- och individnivå. För euroområdet förbättrades situationen påtagligt under 2017. Flera ekonomiska indikatorer uppvisade de högsta noteringarna sedan finanskrisen, bland annat Economic Sentiment Index. Storbritannien däremot uppvisade lägre tillväxttal än tidigare och flera företag annonserade utflytt, något som tillskrivs osäkerheten kring det framtida utträdet ur Europeiska Unionen (EU). Förhandlingar inleddes i juni mellan Storbritannien och övriga EU om villkoren kring utträdet. Förhandlingarna blev utdragna och först i december var parterna så pass överens att de kunde börja blicka framåt och påbörja förhandlingarna om en framtida handelsrelation. I Sverige var konjunkturen fortsatt stark och enligt Konjunkturinstitutets barometer ansåg alltfler företag att brist på arbetskraft begränsade verksamheten.

För svenskt vidkommande låg räntenivån på 10-åriga statsobligationer på 0,8 procent i slutet av året, vilket var 0,25 procentenheter högre än årets ingångsnivå. På valutamarknaden stärktes SEK under året med nästan tio procent gentemot USD till 8,20, men försvagades med tre procent

gentemot EUR till 9,85. Den svenska aktiemarknaden steg med 9,5 procent medan världsindex steg med cirka 19 procent i lokala valutor och knappt 11 procent mätt i svenska kronor.

AFA Livförsäkring har, med hänsyn tagen till företagets goda konsolidering, en försiktig finansiell strategi som uttrycks i dess normalportfölj. Vid utgången av året hade företaget en betydande finansiell styrka med en fonderingskvot på 367 procent (370).

Risker

Under året har AFA Livförsäkrings försäkringsrisk varit oförändrad. Det strategiska finansiella risktagandet, uttryckt i företagets normalportföljer, ökade något under året till följd av en ökad aktieandel (en procentenhet) samt en minskad andel reala räntor (en procentenhet). I not 2 beskrivs företagets risker och riskhantering.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Under räkenskapsåret har verksamheten arbetat med förberedelserna inför övergången till EU:s nya dataskyddsregler GDPR, General Data Protection Regulation.

Förändringar i redovisningsregelverken

Utvecklingen av den internationella redovisningsstandarden IFRS 17 avseende redovisning av försäkringskontrakt har pågått under flera år under ledning av International Accounting Standards Board (IASB). Slutlig standard presenterades i maj 2017. Standarden syftar till att formulera principer för enhetlig värdering av försäkringskontrakt samt att öka jämförbarhet mellan företag genom krav på presentation och upplysningar. Koncernen analyserar för närvarande effekterna för AFA Försäkring.

Verksamhetsutveckling

DIGITALISERING AV AFA FÖRSÄKRINGS VERKSAMHET

Under 2017 har arbetet fortsatt med att förverkliga målen i AFA Försäkrings kanalstrategi. Målet med kanalstrategin är en utökad digitaliserad och automatiserad hantering, med en enklare och smidigare process för kunderna, kortare ledtider, minskade hanteringskostnader och lägre miljöpåverkan som följd. En automatiserad hantering erbjuder bättre förutsättningar för effektiva samarbeten med externa parter och säkerställer en tillförlitlig process. Detta gör det också enklare för AFA Försäkring att arbeta för att alla som är berättigade till ersättning också får det.

Fokus under 2017 har legat på att digitalisera och automatisera moment i anmälningsprocessen samt ökade möjligheter för kunderna att kontakta AFA Försäkring digitalt. Arbetet pågår bland annat med att titta på möjligheterna för digital anmälan för AGB och TGL samt hur detta bör göras för att göra hanteringen så snabb och enkel som möjligt för både försäkrad och arbetsgivare.

Personal

Medelantalet anställda under år 2017 uppgick till 35 personer (37) varav 63 procent (65) var kvinnor.

För redogörelse av principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen, se vidare not 26.

Hållbarhetsrapport

I enlighet med ÅRL 6 kap 11§ har AFA Livförsäkringsbolag upprättat den lagstadgade hållbarhetsrapporten som en från årsredovisningen avskild rapport gemensamt med övriga bolag inom AFA Försäkring. Hållbarhetsrapporten återfinns på www.afaforsakring.se

FEMÅRSÖVERSIKT

TEKNISKT RESULTAT, mnkr	2017	2016	2015	2014	2013
Skadeförsäkringsrörelsen					
Premieintäkter	526	503	504	481	464
Försäkringsersättningar	-377	-444	-436	-478	-596
Driftkostnader	-23	-26	-28	-56	-40
Övriga tekniska kostnader	-	-	-	-	7
Kapitalavkastning	260	236	86	361	331
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	386	269	126	308	166
Livförsäkringsrörelsen					
Premieintäkter	31	37	38	220	215
Försäkringsersättningar	-391	-393	-380	-430	-453
Livförsäkringsavsättningar	-50	0	128	-12	160
Driftkostnader	-32	-32	-34	-65	-48
Övriga tekniska kostnader	-14	-12	-13	-13	-13
Kapitalavkastning	125	196	78	377	224
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-331	-204	-183	77	85
ICKE-TEKNISKT RESULTAT, mnkr					
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	386	269	126	308	166
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	-331	-204	-183	77	85
Resultat före skatt	55	65	-57	385	251
ÅRETS RESULTAT	-19	150	-17	369	226
PREMIENIVÅER, %					
AGB	0,15	0,15	0,15	0,15	0,15
TGL	0,00	0,00	0,00	0,10	0,10

EKONOMISK STÄLLNING, mnkr	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Skadeförsäkringsrörelsen					
Placeringstillgångar	3 775	3 340	2 875	2 792	2 508
Kassa och bank	167	210	201	206	182
Försäkringstekniska avsättningar	125	112	109	128	153
Konsolideringskapital					
<i>Beskattat eget kapital</i>	251	-134	-404	-530	-838
<i>Obeskattade reserver</i>	3 385	3 385	3 385	3 385	3 385
Totalt konsolideringskapital	3 636	3 251	2 981	2 855	2 547
Livförsäkringsrörelsen					
Placeringstillgångar	2 518	2 781	2 811	3 223	3 168
Kassa och bank	116	143	168	168	147
Försäkringstekniska avsättningar	1 688	1 660	1 686	1 869	1 847
Konsolideringskapital					
<i>Beskattat eget kapital</i>	678	1 083	1 202	1 345	1 284
<i>Obeskattade reserver</i>	0	0	58	58	58
<i>Uppskjuten skatteskuld</i>	76	3	30	71	57
Totalt konsolideringskapital	754	1 086	1 290	1 474	1 399
AFA Livförsäkring totalt					
Placeringstillgångar	6 293	6 121	5 686	6 016	5 676
Kassa och bank	283	353	369	374	329
Försäkringstekniska avsättningar	1 813	1 772	1 795	1 996	2 000
Konsolideringskapital					
<i>Beskattat eget kapital</i>	929	948	798	815	446
<i>Obeskattade reserver</i>	3 385	3 385	3 443	3 443	3 443
<i>Uppskjuten skatteskuld</i>	76	3	30	71	57
Totalt konsolideringskapital	4 390	4 336	4 271	4 329	3 946
Balansomslutning	6 653	6 561	6 150	6 520	6 064
NYCKELTAL, %					
	2017	2016	2015	2014	2013
Skadeförsäkringsrörelsen					
Skadeprocent	71,7	88,3	86,3	99,4	128,4
Driftkostnadsprocent	4,4	5,2	5,6	11,7	8,6
Totalkostnadsprocent	76,1	93,4	92,0	111,1	137,1
Direktavkastningsprocent ¹⁾	1,4	1,9	2,1	2,5	2,9
Totalavkastningsprocent ²⁾	8,0	8,1	3,1	14,7	14,6
Konsolideringsgrad	691,3	646,3	591,5	593,3	549,1
Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent	1,1	1,1	1,1	2,0	1,5
Direktavkastningsprocent ¹⁾	1,4	1,7	1,4	2,1	2,4
Totalavkastningsprocent ²⁾	5,0	7,5	2,2	12,5	7,2
Konsolideringsgrad	2 187,1	2 927,0	3 423,1	670,1	650,0
AFA Livförsäkring, totalt					
Direktavkastningsprocent ¹⁾	1,4	1,8	1,7	2,3	2,6
Totalavkastningsprocent ²⁾	6,6	7,9	2,6	13,5	10,3
Konsolideringsgrad	777,9	802,6	788,0	617,4	581,0
Konsolideringskapital i % av FTA	243,2	244,3	237,9	216,8	197,3
<i>Driftkostnader för skadereglering i procent av utbetalda försäkringsersättningar</i>	2,8	1,9	2,7	3,1	3,1
<i>Driftkostnader för finansförvaltning i procent av förvaltad kapital</i>	0,10	0,12	0,12	0,09	0,13
Solvensrelaterade nyckeltal³⁾					
Kapitalbas	4 509	4 522			
<i>varav primärkapital</i>	4 509	4 522			
Minimikapitalkrav	402	358			
Solvenskapitalkrav	1 608	1 430			

¹⁾ Direktavkastning beräknas utifrån andelen direktavkastning i förhållande till totalavkastning enligt samma princip som i totalavkastningstabell.

²⁾ Totalavkastning redovisas enligt metod i totalavkastningstabell vilket också är det mått som används internt.

³⁾ Från och med den 1 januari 2016 ska solvensrelaterade upplysningar lämnas i årsredovisningen. I enlighet med FFFS 2015:12 har ingen omräkning skett för tidigare perioder.

Verksamhetens resultat

Premieintäkter

Premieintäkten ökade till 526 miljoner kronor (503) i skadeförsäkringsrörelsen och minskade till 31 miljoner kronor (37) i livförsäkringsrörelsen på grund av att ingen premie för TGL-försäkringen har tagits in under 2017. Premiesatsen för AGB-försäkringen har under året varit oförändrad och har uppgått till 0,15 procent av lönesumman (0,15). Premiesatsen för TGL-försäkringen uppgick under året till 0,00 procent av lönesumman (0,00).

Försäkringsersättningar

SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Försäkringsersättningar i skadeförsäkringsrörelsen består av ersättningar för friställningar under verksamhetsåret i samband med omstruktureringar inom näringslivet. Årets försäkringsersättningar uppgick till 377 miljoner kronor (444). Se vidare not 5.

LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Försäkringsersättningar för TGL består av ersättningar i samband med dödsfall under året. Kostnaden för försäkringsersättningar uppgick till 359 miljoner kronor (359). Se vidare not 5.

Försäkringsersättningar för familjeskyddsförsäkringen består av ersättningar till efterlevande för under året avlidna personer. Kostnaden för försäkringsersättningar uppgick till 32 miljoner kronor (34). Se vidare not 5.

FÖRÄNDRING I LIVFÖRSÄKRINGSAVSÄTTNING

Livförsäkringsavsättningen i TGL ökade med 37 miljoner kronor (minskade med 21). Se vidare not 8.

Livförsäkringsavsättningen i familjeskyddsförsäkringen ökade med 13 miljoner kronor (ökade med 21). Se vidare not 8.

Driftkostnader

Företagets totala driftkostnader uppgick till 82 miljoner kronor (82). Se vidare not 6.

Kapitalavkastning

Företagets totala kapitalavkastning uppgick till 385 miljoner kronor (432). Totalavkastningen för företagets place-

ringstillgångar uppgick under år 2017 till 6,6 procent (7,9). Den aktiva avkastningen för noterade tillgångar uppgick till 0,4 procentenheter (0,8).

Under tioårsperioden 2008–2017 har företagets avkastning överstigit normalportföljens avkastningen med sammanlagt 2,7 procentenheter.

I not 7 specificeras och utvärderas årets avkastning fördelad på olika tillgångsslag i en totalavkastningstabell och en bidragsanalys.

Övriga tekniska kostnader

Övriga tekniska kostnader utgörs av anslag för forskning. Dessa uppgick i företaget till 14 miljoner kronor (12).

Resultat före skatt

Resultat före skatt uppgår till 55 miljoner kronor (65). Resultatförsämringen beror främst på en lägre kapitalavkastning jämfört med föregående år.

Verksamhetens ställning

Balansräkning

Balansomslutningen uppgår till 6 653 miljoner kronor (6 561).

Placeringstillgångar

Placeringstillgångarna i företaget uppgick till 6 293 miljoner kronor (6 121). Se vidare not 11-14.

Exponeringsmässigt bestod portföljen vid utgången av år 2017 till 50 procent (51) av räntebärande värdepapper och till 50 procent (49) av noterade aktier.

Försäkringstekniska avsättningar

SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

De försäkringstekniska avsättningarna består av avsättning för oreglerade skador. Denna uppgick till 125 miljoner kronor (112). Se vidare not 18.

LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

De försäkringstekniska avsättningarna består av avsättning för oreglerade skador samt livförsäkringsavsättning. Avsättning för oreglerade skador motsvarar det beräknade värdet av företagets ansvarighet på grund av inträffade men ej rapporterade försäkringsfall. Livförsäkringsavsättningen i

tjänstegrupplivförsäkringen (TGL) är en avsättning för premiebefrielse vid sjukfall medan livförsäkringsavsättningen för familjeskyddsförsäkringen är en avsättning för framtida utbetalningar för kända dödsfall.

De försäkringstekniska avsättningarna för TGL-försäkringen uppgick till 1 547 miljoner kronor (1 531) varav avsättning för oreglerade skador om 106 miljoner kronor (128) samt livförsäkringsavsättning om 1 441 miljoner kronor (1 403). Se vidare not 18 och 19.

De försäkringstekniska avsättningarna för familjeskyddsförsäkringen uppgick till 141 miljoner kronor (129) varav avsättning för oreglerade skador om 12 miljoner kronor (13) samt livförsäkringsavsättning om 129 miljoner kronor (116). Se vidare not 18 och 19.

Eget kapital och konsolideringskapital

Eget kapital minskade med 19 miljoner kronor till 929 miljoner kronor jämfört med en ökning om 150 miljoner kronor till 948 miljoner kronor föregående år. Konsolideringskapitalet ökade under året till 4 390 miljoner kronor (4 336). Konsolideringskapitalet motsvarar 242 procent (244) av de försäkringstekniska avsättningarna.

Kassaflöde

Årets kassaflöde var negativt. Kassa och bank minskade med 70 miljoner kronor (minskade med 16).

Framtidsutsikter

Vid förväntad utveckling av premieintäkter, försäkringssättningar och driftkostnader krävs en totalavkastning på cirka 3,0 procent (6,9) på företagets placeringstillgångar för att uppnå nollresultat år 2018.

Varje procentenhets avkastning innebär cirka 60 miljoner kronor (57) i resultat för AFA Livförsäkring. Detta motsvarar i sin tur cirka 0,03 procentenheter (0,03) i premienivå för TGL-försäkringen eller cirka 0,02 procentenheter (0,02) för AGB-försäkringen.

VINSTDISPOSITION

Styrelsen föreslår att till bolagsstämman förfogande stående överskott i kronor enligt nedan, balanseras i ny räkning.

Ingående konsolideringsfond	947 142 958
Årets resultat	-19 351 311
Summa	927 791 647

RESULTATRÄKNING
mnkr

TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSE	NOT	2017	2016
Premieintäkter	3	526	503
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	-1	-
Försäkringsersättningar	5		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>		-364	-441
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>		-13	-3
Summa försäkringsersättningar		-377	-444
Driftkostnader	6	-23	-26
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		125	33
TEKNISK REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSE			
Premieinkomst	3	31	37
Kapitalavkastning, intäkter	7	184	233
Försäkringsersättningar	5		
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>		-413	-418
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>		22	25
Summa försäkringsersättningar		-391	-393
Förändring av livförsäkringsavsättning	8	-50	0
Driftkostnader	6	-32	-32
Kapitalavkastning, kostnader	7	-60	-37
Övriga tekniska kostnader (anslag)		-14	-12
Kapitalavkastning överförd till finansrörelsen		1	-
LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		-331	-204
ICKE-TEKNISK REDOVISNING FÖR AFA LIVFÖRSÄKRING TOTALT			
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		125	33
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		-331	-204
Kapitalavkastning	7		
<i>Kapitalavkastning, intäkter</i>		174	219
<i>Orealiserade vinster på placeringstillgångar</i>		149	66
<i>Kapitalavkastning, kostnader</i>		-59	-18
<i>Orealiserade förluster på placeringstillgångar</i>		-4	-31
<i>Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen</i>		1	-
Summa kapitalavkastning		261	236
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		55	65
Förändring av periodiseringsfond	9	-	58
Resultat före skatt		55	123
Skatt på årets resultat	10	-74	27
ÅRETS RESULTAT		-19	150
RAPPORT ÖVER TOTALRESULTAT		2017	2016
Årets resultat		-19	150
TOTALRESULTAT FÖR ÅRET		-19	150

SPECIFIKATION AV ÅRETS RESULTAT PER FÖRSÄKRINGSGREN

	Skadeförsäkrings- rörelsen	Livförsäkrings- rörelsen		AFA Livförsäkring
	AGB	TGL	Familjeskydds- försäkringen	Totalt
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	386	-315	-16	55
Uttag ur säkerhetsreserv	-	-	-	-
Resultat före skatt	386	-315	-16	55
Skatt på årets resultat				
<i>Aktuell skatt</i>	-	-	-	-
<i>Uppskjuten skatt</i>	-	-74	-	-74
<i>Avkastningsskatt</i>	-	-	0	0
Summa skatt på årets resultat	-	-74	0	-74
ÅRETS RESULTAT	386	-389	-16	-19

TEKNISK REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSE

	NOT	TGL	Familjeskydds- försäkringen	Summa
Premieinkomst	3	1	30	31
Kapitalavkastning, intäkter	7	183	1	184
Försäkringsersättningar	5			
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>		-374	-32	-406
<i>Driftkostnader för skadereglering</i>		-6	-1	-7
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>		21	1	22
Summa försäkringsersättningar		-359	-32	-391
Förändring av livförsäkringsavsättning	8	-37	-13	-50
Driftkostnader	6	-30	-2	-32
Kapitalavkastning, kostnader		-60	0	-60
Övriga tekniska kostnader (anslag)	7	-14	-	-14
Kapitalavkastning överförd till finansrörelsen		1	-	1
LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		-315	-16	-331

FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

Livförsäkringsavsättning	19	1 441	129	1 570
Avsättning för oreglerade skador	18	106	12	118

I posten Kapitalavkastning, intäkter redovisas livförsäkringsrörelsens interna ränteintäkter och kostnader brutto. För livförsäkringsrörelsen totalt redovisas dock dessa netto.

BALANSRÄKNING PER DEN 31 DECEMBER
mnkr

TILLGÅNGAR	NOT	2017	2016
Placeringstillgångar			
Andra finansiella placeringstillgångar	11,12,13,14		
<i>Aktier och andelar</i>		3 037	2 843
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>		2 845	2 845
<i>Utlåning till kreditinstitut</i>		398	310
<i>Derivat</i>		13	8
<i>Övriga finansiella placeringstillgångar</i>		-	115
Summa andra finansiella placeringstillgångar		6 293	6 121
Summa placeringstillgångar		6 293	6 121
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring		13	17
Övriga fordringar	16	47	47
Summa fordringar		60	64
Andra tillgångar			
Kassa och bank		283	353
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	17	17	23
SUMMA TILLGÅNGAR		6 653	6 561

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	NOT	2017	2016
Eget kapital	24		
Aktiekapital		1	1
Konsolideringsfond		947	797
Årets resultat		-19	150
Summa eget kapital		929	948
Obeskattade reserver	9		
Säkerhetsreserv		3 385	3 385
Periodiseringsfond		-	-
Summa obeskattade reserver		3 385	3 385
Försäkringstekniska avsättningar			
Livförsäkringsavsättning	19	1 570	1 520
Avsättning för oreglerade skador	18	243	253
Summa försäkringstekniska avsättningar		1 813	1 773
Andra avsättningar			
Avsättning för skatter	20	76	3
Skulder			
Skulder avseende direkt försäkring	21	10	12
Derivat	12,14,22	19	51
Skulder till kreditinstitut	23	333	297
Övriga skulder	24	88	85
Summa skulder		450	445
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		0	7
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		6 653	6 561

KASSAFLÖDESANALYS
mnkr

	2017	2016
Kassaflöde från den löpande verksamheten		
Premiebetalningar	514	491
Skadeutbetalningar	-779	-861
Utbetalningar för driftkostnader	24	51
Utbetalningar från anslagsverksamhet m.m.	-9	0
Investeringar/försäljningar i:		
Aktier och andelar	54	246
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-84	39
Derivat	86	-54
Övriga finansiella placeringstillgångar	150	183
Utlåning till kreditinstitut	-91	-206
Erhållna utdelningar	79	87
Erhållna räntor	61	73
Betalda räntor	-24	-18
Betald inkomstskatt	-47	-47
Summa kassaflöde från den löpande verksamheten	-66	-16
ÅRETS KASSAFLÖDE	-66	-16
Kassa och bank vid årets början	353	368
Valutakursdifferens i kassa och bank	-4	1
KASSA OCH BANK VID ÅRETS SLUT	283	353

AFA Livförsäkring har ej investerat i materiella eller immateriella anläggningstillgångar under 2017 och 2016 och redovisar därför inget kassaflöde från investeringsverksamheten.

	Aktiekapital	Konsolideringsfond	Totalresultat för perioden	Totalt eget kapital
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN				
Ingående balans 1 januari 2016	0,5	-531	126	-405
Föregående års vinstdisposition		126	-126	-
Totalresultat för perioden			269	269
Utgående balans 31 december 2016	0,5	-405	269	-136
Ingående balans 1 januari 2017	0,5	-405	269	-136
Föregående års vinstdisposition		269	-269	-
Totalresultat för perioden			386	386
Utgående balans 31 december 2017	0,5	-136	386	250
LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN				
TGL				
Ingående balans 1 januari 2016	0,5	1 216	-147	1 070
Föregående års vinstdisposition		-147	147	-
Totalresultat för perioden			-98	-98
Utgående balans 31 december 2016	0,5	1 069	-98	972
Ingående balans 1 januari 2017	0,5	1069	-98	972
Föregående års vinstdisposition		-98	98	-
Totalresultat för perioden			-389	-389
Utgående balans 31 december 2017	0,5	971	-389	583
Familjeskyddsförsäkringen				
Ingående balans 1 januari 2016		129	4	133
Föregående års vinstdisposition		4	-4	-
Totalresultat för perioden			-21	-21
Utgående balans 31 december 2016		133	-21	112
Ingående balans 1 januari 2017		133	-21	112
Föregående års vinstdisposition		-21	21	-
Totalresultat för perioden			-16	-16
Utgående balans 31 december 2017		112	-16	96
AFA LIVFÖRSÄKRING TOTALT				
Ingående balans 1 januari 2016	1	814	-17	798
Föregående års vinstdisposition		-17	17	-
Totalresultat för perioden			150	150
Utgående balans 31 december 2016	1	797	150	948
Ingående balans 1 januari 2017	1	797	150	948
Föregående års vinstdisposition		150	-150	-
Totalresultat för perioden			-19	-19
Utgående balans 31 december 2017	1	947	-19	929

Ägare och antal aktier:

Landsorganisationen i Sverige (LO)
Svenskt Näringsliv

5 (5) aktier à nom. 100 000 kronor
5 (5) aktier à nom. 100 000 kronor

De finansiella rapporterna och noterna till de finansiella rapporterna presenteras i miljoner svenska kronor om inte annat anges. På grund av avrundning i noterna kan summeringar avvika från totalen.

Not 1. Redovisningsprinciper

Allmän information

Denna årsredovisning har upprättats och godkänts av styrelsen och verkställande direktören den 10 april 2018 och kommer att föreläggas bolagsstämman den 30 maj 2018 för fastställande. Företaget är ett svenskt försäkringsaktiebolag med säte i Stockholm och kontor i centrala Stockholm.

Uttalande om överensstämmelse med tillämpade regelverk

AFA Livförsäkring tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS, vilket innebär att internationella redovisningsstandarder tillämpas i den utsträckning svensk lagstiftning på redovisningsområdet tillåter detta.

Den finansiella rapporteringen följer lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter. Vidare tillämpas Rådet för finansiell rapportering (RFR) rekommendation RFR 2 Redovisning för juridiska personer vid upprättandet av årsredovisningen. Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetodik har tillämpats som i den senaste årsredovisningen.

Nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft

International Accounting Standards Board (IASB) har givit ut nya och ändrade standarder och tolkningar som ännu ej trätt i kraft. Vissa av dessa standarder är godkända inom EU medan andra ännu inte har godkänts för tillämpning. Nedan återfinns de nya och ändrade standarder och tolkningar som getts ut av IASB men som ännu ej har trätt i kraft. Dessa har ännu inte tillämpats av företaget.

IFRS 9 – Finansiella instrument kommer att ersätta befintliga regler om redovisning, värdering, nedskrivning och säkringsredovisning. IFRS 9 är principdrivet jämfört med IAS 39 som är regelbaserat och innehåller nya principer för hur finansiella tillgångar ska klassificeras och värderas. Avgörande för klassificeringen, i vilken värderingskategori en finansiell tillgång hänförs sig till grundar sig på företagets affärsmodell. Bedömningen avseende affärsmodell ska också ta hänsyn till hur de finansiella instrumenten förvaltas och hur resultatet av hanteringen följs upp. Enligt IFRS 9 ska alla finansiella tillgångar som inte redovisas till verkligt värde med värdeförändringar i resultaträkningen vara föremål för nedskrivnings-

prövning utifrån förväntade kreditförluster under instrumentets hela löptid till skillnad från IAS 39 som baseras på den faktiska kreditförlusten. Standarden är beslutad och börjar gälla räkenskapsår som börjar 1 januari 2018. En analys av att införa IFRS 9 har gjorts och bedömningen är att standarden inte kommer att innebära några väsentliga förändringar för AFA Livförsäkring, eftersom företaget redan idag värderar de flesta finansiella instrument till verkligt värde med förändringar över resultaträkningen och eftersom det inte tillämpar säkringsredovisning.

Standarden IFRS 15 – Intäkter kommer att ersätta befintliga regler för intäktsredovisning med en enda standard som godkänts av EU för tillämpning. AFA Livförsäkrings bedömning är att redovisningen av intäkterna ifrån huvudverksamheten – premier i försäkringsrörelsen – inte kommer att påverkas, men inga slutliga bedömningar har gjorts av hur redovisningen av övriga intäkter kommer att påverkas. Dock förväntas standarden inte få någon väsentlig påverkan på AFA Livförsäkrings finansiella rapporter.

En ny standard om redovisning av leasingavtal (IFRS 16) har publicerats under 2016 och förväntas godkännas av EU för förstagångstillämpning av från och med 1 januari 2019. Standarden bedöms dock inte få någon väsentlig effekt på AFA Livförsäkrings finansiella rapporter när den träder i kraft, eftersom företaget inte har tecknat några väsentliga leasingavtal i egenskap av leasetagare.

Utvecklingen av den internationella redovisningsstandardens IFRS 17 avseende redovisning av försäkringskontrakt har pågått under flera år under ledning av International Accounting Standards Board (IASB). Slutlig standard presenterades i maj 2017. Standarden syftar till att formulera principer för enhetlig värdering av försäkringskontrakt samt att öka jämförbarhet mellan företag genom krav på presentation och upplysningar. Koncernen analyserar för närvarande effekterna för AFA Försäkring.

Slutligen har en rad mindre, specifika ändringar beslutats i enskilda IFRS-standarder, men inga av dessa har bedömts beröra AFA Livförsäkring.

Värderingsgrunder för upprättande av redovisningen

Tillgångar och skulder värderas till anskaffningsvärden med undantaget för placeringstillgångar som redovisas till verkligt värde och försäkringstekniska avsättningar som redovisas enligt vedertagna aktuariella metoder och betryggande aktuariella antaganden. Värdeförändringarna för placeringstillgångar och försäkringstekniska avsättningar redovisas i resultaträkningen.

IFRS 4 föreskriver att endast avtal som innebär en betydande överföring av försäkringsrisk, till skillnad från avtal som till övervägande del innebär sparande, ska redovisas som försäkringsavtal. Samtliga AFA Livförsäkrings försäkringsprodukter innebär att företaget övertar en betydande risk för försäkringstagarna

genom att gå med på att kompensera dem eller andra förmåns-tagare om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa.

Redovisning av utländsk valuta

Företagets funktionella valuta och rapporteringsvaluta är svenska kronor. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till svenska kronor enligt de valutakurser som gäller på transaktionsdagen. På balansdagen omräknas monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta till svenska kronor enligt gällande balansdagskurs. Valutakursvinster och -förluster som uppkommer till följd av detta redovisas i resultaträkningen i posterna Kapitalavkastning, intäkter och Kapitalavkastning, kostnader.

Tillämpade principer för poster i resultaträkningen

PLACERINGSTILLGÅNGAR

I resultaträkningen sker en uppdelning av resultatet i en skadeförsäkringsrörelse och en livförsäkringsrörelse. En resultatanalys för livförsäkringsrörelsen redovisar ytterligare detaljer för försäkringarna inom livförsäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen redovisas i det tekniska resultatet för såväl skadeförsäkringsrörelsen som livförsäkringsrörelsen.

Posterna som ingår i det tekniska resultatet avser till helt övervägande del företagets verksamhet som försäkringsgivare. Det icke-tekniska resultatet utgörs av de poster som i huvudsak är hänförliga till kapitalförvaltningen.

PREMIEINTÄKTER/PREMIEINKOMSTER

Premier från försäkringsavtal redovisas som intäkter i takt med intjänandet med avdrag för konstaterade och befarade kundförluster.

För TGL-produkten är premieinkomsten även reducerad för beräknad premieskatt.

KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD TILL FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Den totala kapitalavkastningen redovisas i det icke-tekniska resultatet. En del av denna avkastning kan betraktas som hänförlig från inbetalda premier som förvalts av placeringsverksamheten för försäkringsrörelsens räkning. Av denna anledning allokeras en del av avkastningen till det tekniska resultatet.

Vid beräkningen av den kapitalavkastning som är hänförlig till det tekniska resultatet används försäkringsrörelsens genomsnittliga försäkringstekniska avsättningar som förvaltas av placeringsverksamheten. Den överförda kapitalavkastningen beräknas utifrån en räntesats som motsvarar medelavkastningen per år på 3-månaders statsskuldväxlar.

FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

De totala försäkringsersättningarna för redovisningsperioden omfattar dels under perioden utbetalda försäkringsersättningar, dels förändringar i avsättning för oreglerade skador. Utbetalda försäkringsersättningar inkluderar förutom skadeersättningar även kostnader för skadereglering.

FÖRÄNDRING AV LIVFÖRSÄKRINGSAVSÄTTNING

Posten avser årets förändring av livförsäkringsavsättning.

DRIFTKOSTNADER

Resultaträkningens tekniska resultatets redovisade driftkostnader för perioden delas upp på driftkostnader för skadereglering och kostnader för övrig försäkringsteknisk verksamhet. I den icke-tekniska redovisningen av kapitalavkastning ingår driftkostnader för kapitalförvaltningen.

Driftkostnaderna avser både direkta och indirekta kostnader. De fördelas och redovisas utifrån den funktion de härrör ifrån:

- Skadereglering
- Administration
- Kapitalförvaltning

AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring bedrivs i en gemensam organisation. Driftkostnader fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

ERSÄTTNINGAR TILL ANSTÄLLDA

Företagets anställda är tillika anställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Ersättningar till anställda fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen.

PENSIONS-KOSTNADER

I företaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom pensionsavsättningar i balansräkningen, Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring. AFA Sjukförsäkring har tecknat kreditförsäkring motsvarande pensionsavsättningen hos Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti. De individuella pensionsutfästelserna är tryggade genom försäkring och i form av direktpension som säkerställs via kapitalförsäkring med pantförskrivning.

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter som företaget åtagit sig att betala, vilket medför att den anställde bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Avgifterna till avgiftsbestämda pensionsplaner redovisas som en kostnad i årets resultat under den period som intjänandet sker.

Som förmånsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där den anställda garanteras en viss pension i förhållande till lönen samt att företaget i allt väsentligt bär den aktuariella risken och investeringsrisken. Förmånsbestämda pensionsplaner redovisas i enlighet med förenklingsregeln i RFR 2 och beräknas enligt trygghandelagen samt PRI:s och Konsumentkooperationens grunder.

Kostnaderna för de förmånsbestämda planerna redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt pensionsrätten intjänas.

LEASING

Leasingkontrakt kan kategoriseras som antingen finansiella eller operationella avtal. Leasingavtal som innebär att en väsentlig del av riskerna och fördelarna förknippade med ägandet kvarstår hos leasegivaren klassificeras som operationella. Företaget har endast tecknat operationella leasingavtal. Leasingavgifter för tecknade operationella avtal kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

ÖVRIGA TEKNISKA KOSTNADER

I posten Övriga tekniska kostnader redovisas sådana kostnader i försäkringsrörelsen som inte omfattar överföring av försäkringsrisk. Kostnaderna avser främst stöd till forskning.

KAPITALFÖRVALTNINGENS RESULTAT

Kapitalförvaltningens resultat består av Kapitalavkastning, intäkter, Kapitalavkastning, kostnader, Orealiserade vinster på placeringstillgångar och Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

Kapitalavkastning, intäkter

Kapitalförvaltningens intäkter består av utdelningar, ränteintäkter, valutakursvinster samt realisationsvinster avseende placeringsstillgångar.

Utdelningar

Utdelningar avser aktieutdelningar vilka redovisas i resultaträkningen i den period då rätten till betalning fastställs.

Ränteintäkter, valutakursvinster och realisationsvinster

Ränteintäkter utgörs av ränta på obligationer och andra räntebärande värdepapper, utlåning till kreditinstitut, bankmedel, övriga finansiella placeringstillgångar och värdepapperslån.

Ränteintäkter från obligationer och andra räntebärande värdepapper beräknas enligt effektivräntemetoden. Denna metod används för beräkning av det upplupna anskaffningsvärdet för en finansiell tillgång eller finansiell skuld och för periodisering av ränteintäkter eller räntekostnaden över relevant period.

Valutakursvinster samt realisationsvinster redovisas löpande i resultaträkningen i takt med att de uppstår.

Kapitalavkastning, kostnader

Kapitalförvaltningens kostnader består av driftkostnader för kapitalförvaltningen, räntekostnader och finansiella kostnader, valutakursförluster samt realisationsförluster avseende placeringstillgångar.

Orealiserade vinster på placeringstillgångar och Orealiserade förluster på placeringstillgångar

Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar beskrivs i avsnittet Placeringstillgångar under rubriken Tillämpade principer för poster i balansräkningen.

INKOMSTSKATT OCH AVKASTNINGSSKATT

AFA Livförsäkringsaktiebolag är skattepliktigt för inkomstskatt på sin verksamhet inom tjänstegrupplivförsäkringen. Företagets skatt för perioden utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Aktuell skatt är skatt som hänför sig till periodens skattepliktiga resultat. Uppskjuten skatt uppstår på grund av temporära skillnader mellan en tillgångs eller skulds skattemässiga värde och dess bokförda värde. Aktuell skatt och uppskjuten skatt redovisas i resultaträkningen.

Verksamheten inom familjeskyddsförsäkringen är avkastnings- skattepliktig. Underlag för beräkningen av avkastningsskatt utgörs av verksamhetens nettotillgångar vid årets ingång.

Tillämpade principer för poster i balansräkningen

Andra finansiella placeringstillgångar

Med andra finansiella placeringstillgångar avses finansiella instrument, vilka definieras som varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld eller ett eget kapitalinstrument i ett annat företag. Andra finansiella placeringstillgångar utgörs av aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper, utlåning till kreditinstitut, derivat, övriga finansiella placeringstillgångar och värdepapperslån. Med Övriga finansiella placeringstillgångar avses återköpsttransaktioner.

Samtliga andra finansiella placeringstillgångar (förutom Utlåning till kreditinstitut) samt finansiella skulder som är derivat och återköpsttransaktioner har bedömts tillhöra kategorin finansiella tillgångar och finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Aktier och andelar samt obligationer och andra värdepapper klassificeras till kategorin genom identifiering vid första redovisningstillfället. Derivat tillhör kategorin genom att de per definition anses tillhöra kategorin finansiella instrument som innehas för handel.

Klassificeringen baseras på att AFA Livförsäkring förvaltar och att resultatet utvärderas baserat på verkligt värde i enlighet med den riskhanterings- och investeringsstrategi som styrelsen beslutat, samt att uppföljning internt till styrelse och ledning utgår från

verkligt värde. Tillgångar och skulder omvärderas löpande samt på balansdagen till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen.

Med verkligt värde på finansiella tillgångar som handlas på en aktiv marknad avses den senaste kursen på balansdagen. Verkligt värde för finansiella tillgångar som inte handlas på en aktiv marknad fastställs med hjälp av olika värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata alternativt icke-observerbara marknadsdata.

För samtliga finansiella tillgångar och finansiella skulder tillämpas affärsdagsredovisning, vilket innebär att fordringar och skulder avseende ej reglerade affärer uppkommer. Dessa redovisas som övriga fordringar eller övriga skulder.

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när företaget blir part i instrumentets avtalsmässiga villkor. Vid försäljning av en finansiell tillgång eller finansiell skuld upphör den att redovisas i balansräkningen på affärsdagen och vinst eller förlust redovisas i resultaträkningen.

Anskaffningsvärdet för andra finansiella placeringstillgångar i kategorin verkligt värde över resultaträkningen fastställs exklusive eventuella transaktionskostnader. Transaktionskostnader redovisas i stället i resultaträkningen i posten Kapitalavkastning, kostnader för dessa instrument.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Värderingsteknik för aktier och andelar beskrivs i not 11. Aktier och andelar redovisas i balansräkningen under Andra finansiella placeringstillgångar.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Värderingsteknik för obligationer och andra räntebärande värdepapper beskrivs i not 11. Obligationer och andra räntebärande värdepapper redovisas i balansräkningen under Andra finansiella placeringstillgångar.

Utlåning till kreditinstitut

Utlåning till kreditinstitut avser utlåning till banker där insatta medel är disponibla först efter en viss uppsägningstid. Utlåningen värderas till upplupet anskaffningsvärde och redovisas i balansräkningen under rubriken Andra finansiella placeringstillgångar.

Derivat

Samtliga derivat värderas individuellt och till verkligt värde. Derivatkontrakt med positivt verkligt värde på balansdagen redovisas i balansräkningen i posten Derivat under Andra finansiella placeringstillgångar. Derivatkontrakt med negativt verkligt värde redovisas på balansräkningens skuldsida i posten Derivat. Se vidare not 11.

Återköpstransaktioner

Återköpstransaktioner delas upp i två typer av transaktioner: Återköpsavtal och omvända återköpsavtal. Vid ett återköpsavtal säljer företaget en obligation samtidigt som motparten förbinder sig att sälja tillbaka obligationen vid en förutbestämd tidpunkt till ett förutbestämt pris. Såld obligation redovisas i balansräkningen till verkligt värde eftersom risk och avkastning inte övergår till köparen under återköpsavtalet. Den likvid som erhålls redovisas som skuld under posten Övriga skulder. Den sålda obligationen anges i not 12.

Vid ett omvänt återköpsavtal köper företaget en obligation och motparten förbinder sig att köpa tillbaka obligationen på en förutbestämd dag till ett förutbestämt pris. Köpt obligation redovisas inte i balansräkningen och erlagd likvid redovisas som en fordran under posten Övriga finansiella placeringstillgångar.

Värdepapperslån

Värdepapperslån innebär att värdepapper lånas ut mot ersättning och erhållande av säkerhet. För företaget inskränker sig värdepapperslån till utländska aktier som företaget lånar ut till motparter med hög kreditvärdighet och som ställer säkerhet i form av likvida medel eller värdepapper.

Eftersom utlåningen inte är en transaktion där all risk och avkastning överlåts till motparten redovisas utlånade värdepapper i balansräkningen till verkligt värde. Ersättningen för utlånade aktier redovisas i resultaträkningen under Kapitalavkastning, intäkter som Övriga ränteintäkter.

Samtliga säkerheter som erhållits vid utlåningen av värdepapper anges i not 13. I de fall erhållna säkerheter utgörs av likvida medel placeras dessa i räntebärande värdepapper. AFA Livförsäkrings värdepapperslån hanteras av företagets depåbank.

ÖVRIGA FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Övriga finansiella tillgångar utgörs av Fordringar avseende direkt försäkring, Övriga fordringar samt Upplupna ränte- och hyresintäkter. Dessa poster kategoriseras som lånefordringar och kundfordringar vilket innebär värdering till upplupet anskaffningsvärde. Övriga fordringars förväntade löptid är dock kort och dessa fordringar redovisas därför till nominellt belopp utan diskontering. Avdrag görs för fordringar som bedömts som osäkra. Nedskrivningar av fordringar avseende direkt försäkring redovisas som minskade premieintäkter och nedskrivningar av andra typer av fordringar redovisas som driftkostnader.

Övriga finansiella skulder består av Skulder avseende direkt försäkring, Övriga skulder samt upplupna räntekostnader. Övriga finansiella skulder värderas normalt till upplupet anskaffningsvärde. Övriga finansiella skuldernas förväntade löptid är dock kort och dessa skulder redovisas därför till nominellt belopp utan diskontering.

KASSA OCH BANK

Kassa och bank består av banktillgodohavanden i försäkringsrörelsen och likvida medel överförda till kapitalförvaltningen. Kassa och bank redovisas i balansräkningen under Andra tillgångar. Kassa och bank ingår i kategorin Lånefordringar och kundfordringar.

FÖRUTBETALDA KOSTNADER OCH UPPLUPNA INTÄKTER

Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter värderas till anskaffningsvärde.

EGET KAPITAL

Enligt ÅRFL är hela det egna kapitalet i livförsäkringsaktiebolag som inte får dela ut vinst, som är fallet med AFA Livförsäkring, bundet eget kapital.

OBESKATTADE RESERVER

AFA Livförsäkring har redovisat avsättningar till säkerhetsreserv i skadeförsäkringsrörelsen.

FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

De försäkringstekniska avsättningarna består av avsättning för oreglerade skador samt livförsäkringsavsättning.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättning för oreglerade skador motsvarar det beräknade värdet av företagets ansvarighet på grund av inträffade försäkringsfall. Avsättning för oreglerade skador delas upp i avsättning för inträffade och rapporterade skador, inträffade men ej rapporterade skador samt skaderegleringskostnader.

Inträffade och rapporterade skador avser skador med kända och fastställda ersättningar. Med inträffade men ej rapporterade skador avses för företaget okända försäkringsfall (IBNR) eller för företaget kända skador där försäkringsersättningar inte är slutligt fastställda (IBNER).

Beräkningarna baseras på statistiska metoder i kombination med bedömningar av antalet okända skador samt antagande om driftkostnader.

Värderingsprincipen av de försäkringstekniska avsättningarna baseras på försiktiga antaganden och inkluderar vissa schablonmässiga säkerhetspåslag. Det innebär att det är troligt att dessa säkerhetspåslag kommer att resultera i framtida avvecklingsvinster. Avsättning för oreglerade skador diskonteras ej. Den korta durationen i denna avsättning gör att en diskontering endast får marginell påverkan på avsättningen.

Avsättning för oreglerade skador i skadeförsäkringsrörelsen är belastad med särskild löneskatt.

Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättning motsvarar det beräknade värdet av företagets ansvarighet för framtida utbetalningar på grund av inträffade försäkringsfall.

Livförsäkringsavsättningen i tjänstegrupplivförsäkringen är en avsättning för efterskydd vid sjukfall medan livförsäkringsavsättningen för familjeskyddsförsäkringen är en avsättning för framtida utbetalningar för kända dödsfall.

Beräkningarna baseras dels på statistiska metoder, dels antaganden om räntenivå och andra riskmått samt antagande om driftkostnader.

Värderingsprincipen för livförsäkringsavsättningen baseras på försiktiga antaganden och inkluderar vissa schablonmässiga säkerhetspåslag. Det innebär att dessa schablonmässiga säkerhetspåslag förväntas generera framtida avvecklingsvinster.

Livförsäkringsavsättning är diskonterad för tjänstegrupplivförsäkringen, medan familjeskyddsförsäkringen ej diskonteras.

Livförsäkringsrörelsen

Livförsäkringsrörelsen består av tjänstegrupplivförsäkringen samt familjeskyddsförsäkringen.

Metodbeskrivning

Livförsäkringsavsättningen för tjänstegrupplivförsäkringen är beräknad med hänsyn till dödlighet och tillfrisknande. Avsättningen för oreglerade skador är beräknad med triangelschemametodik i kombination med bedömning av antal okända dödsfall.

Antaganden

Avsättningens storlek påverkas av ett antal antaganden och faktorer. De viktigaste antagandena i livförsäkringsrörelsen är:

- Inflation och diskonteringsränta
- Bedömning av antal okända skador
- Sannolikhet för tillfrisknande
- Dödlighet
- Ersättningsnivå

Inflation och diskonteringsränta

För livförsäkringsrörelsen finns inte någon garanterad värdesäkring. Ersättningen kan dock, efter beslut, värdesäkras då överskott uppstår. Livförsäkringsavsättning för tjänstegrupplivförsäkringen diskonteras därför med ett nominellt ränteantagande enligt av Finansinspektionen upprättade riktlinjer. Familjeskyddsförsäkringen har dock lämnats odiskonterad eftersom den genomsnittliga durationen i försäkringen gör att en diskontering endast får marginell påverkan på avsättningen.

Bedömning av antal okända skador

Antalet okända skador kan variera från år till år. Orsaken till detta kan vara slumpmässig variation eller ändrade rutiner för

skadereglering. Beräkningen av antal okända försäkringsfall görs därför med en statistisk metod i kombination med information från bland annat skaderegleringen och skadedata från AFA Sjukförsäkring.

Sannolikhet för tillfrisknande

Beräkningen av avsättningar för tjänstegrupplivförsäkringens livförsäkringsavsättning innehåller antagande om sannolikheten att tillfriskna. I dagsläget är den satt till noll för sjukfall under sjukersättningstid då antalet som tillfrisknar bedöms som liten. Detta ger ett försiktigt antagande av tillfrisknandet.

Dödlighet

Livförsäkringsavsättningen för tjänstegrupplivförsäkringen beräknas med antagande om dödlighet. Dödligheten är skattad på historiska data på sjukersättningsfall i AFA Sjukförsäkring.

Ersättningsnivå

Storleken på ersättningen i tjänstegrupplivförsäkringen är beroende av hur många förmånstagare det finns till den avlidna. Det finns ingen övre gräns för hur mycket en enskild skada får kosta. Vid beräkning av livförsäkringsavsättningen för tjänstegrupplivförsäkringen görs en skattning av ersättningsnivån per ålder baserat på mönstret i historiska ersättningar.

Skadeförsäkringsrörelsen

Skadeförsäkringsrörelsen består av avgångsbidragsförsäkringen.

Metodbeskrivning

Avsättningen för oreglerade skador är beräknad med triangelschemametodik kombinerat med bedömning av antal okända skador.

Antaganden

Det viktigaste antagandet i skadeförsäkringsrörelsen är:

- Bedömning av antal okända skador

Bedömning av antal okända skador

Avsättningarna i avgångsbidragsförsäkringen består helt av avsättning för okända skador. Antalet skador kan påverkas stort av konjunktursvängningar men också av enskilda händelser, till exempel nedläggning av en stor fabrik. Det är svårt att fånga upp sådan påverkan på skadekostnaden med enbart statistiska metoder. Vid beräkning av avsättningen används därför en statistisk metod i kombination med extern information om till exempel konjunkturläge, arbetslöshet och antal varsel.

AVSÄTTNINGAR FÖR SKATTER

Uppskjutna skattefordringar avseende skattemässiga underskott redovisas i balansräkningen i den utsträckning det är troligt att framtida skattemässiga överskott kommer att finnas tillgängliga mot vilka underskotten kan utnyttjas.

Den uppskjuten skatteskulden hänför sig till realiserade vinster i placeringstillgångar.

Uppskjutna skattefordringar och uppskjutna skatteskulder har värderats med den skattesats som har beslutats per rapportperiodens slut och förväntas gälla vid realiserandet av tillgången eller regleringen av skulden. Beräkningen av uppskjutna skattefordringar och skatteskulder har baserats på en skattesats om 22 procent.

UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kassaflödesanalys

IAS 7 Kassaflödesanalys tillämpas med de anpassningar som är nödvändiga med hänsyn till AFA Livförsäkrings verksamhet.

AFA Livförsäkring tillämpar direkt metod för verksamheternas kassaflöden. Detta betyder att inbetalningar respektive utbetalningar anges brutto och specificeras under delrubriker i kassaflödesanalysen.

Analysen har sin grund i de poster i resultaträkningen som har direkt koppling med externa betalningsflöden. Dessa poster justeras sedan i analysen med periodens förändringar i balansräkningen för de poster som har direkt anknytning till resultatposten i fråga. Företaget har inga transaktioner för upptagna eller givna lån och därför redovisas ingen finansieringsverksamhet i kassaflödesanalysen.

REDOVISADE POSTER

Under rubriken Kassaflöde från den löpande verksamheten redovisas kassaflöden från premiebetalningar, skadeutbetalningar, utbetalningar för omkostnader i försäkringsverksamheten samt kassaflöde från anslagsverksamhet. Här redovisas även kassaflöden från investeringar och försäljningar av placeringstillgångar, erhållna utdelningar, betalda och erhållna räntor samt betald inkomstskatt. Posterna resulterar i det nettokassaflöde som genereras i den löpande verksamheten.

Som likvida medel redovisas företagens Kassa och bank, vilket består av banktillgodohavanden efter eliminering av valutaomvärderingens effekt. Korta placeringar (med en löptid på mindre än 3 månader) redovisas som placeringstillgångar.

Viktiga uppskattningar och bedömningar som påverkar redovisningen

I redovisningen görs uppskattningar och antaganden om framtiden. Det är främst beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna och livförsäkringsavsättningarna som baseras på uppskattningar och bedömningar som innebär en betydande risk

för väsentliga justeringar i redovisade värden för tillgångar och skulder under nästkommande räkenskapsår.

Uppskattningar och bedömningar av de försäkringstekniska avsättningarna och livförsäkringsavsättningarna utvärderas löpande och baseras på historisk erfarenhet och andra faktorer, inklusive antaganden om vid bokslutstillfället inträffade men då okända skador samt förväntningar om framtida händelser som anses rimliga under rådande förhållanden. För ytterligare information om viktiga uppskattningar och bedömningar, se not 2.

Uppskattningar och bedömningar har även gjorts vid värdering av derivat samt illikvida räntebärande värdepapper. Se vidare i avsnittet Placeringstillgångar.

Not 2. Risker och riskhantering

Riskhanteringens mål

Styrelsen har beslutat om en riskpolicy som anger riskhanteringsmål, strategier för hur dessa mål ska uppnås samt tillåtna avvikelser från dessa mål.

Syftet med riskhanteringen är att säkerställa att riskexponering och riskacceptans i verksamheterna är väl avvägda mot varandra och mot företagets uppdrag åt arbetsmarknadens parter så att företagets mål uppnås. Riskexponeringen berättar vilken risk företaget är utsatt för och hur den påverkas av vad som görs i den löpande riskhanteringen. Riskacceptansen är den risknivå som styrelsen har accepterat och den ligger till grund för styrelsebeslut om riskstrategi. AFA Livförsäkrings risker delas in i finansiella risker, försäkringsrisker, operativa risker, strategiska risker och anseenderisker.

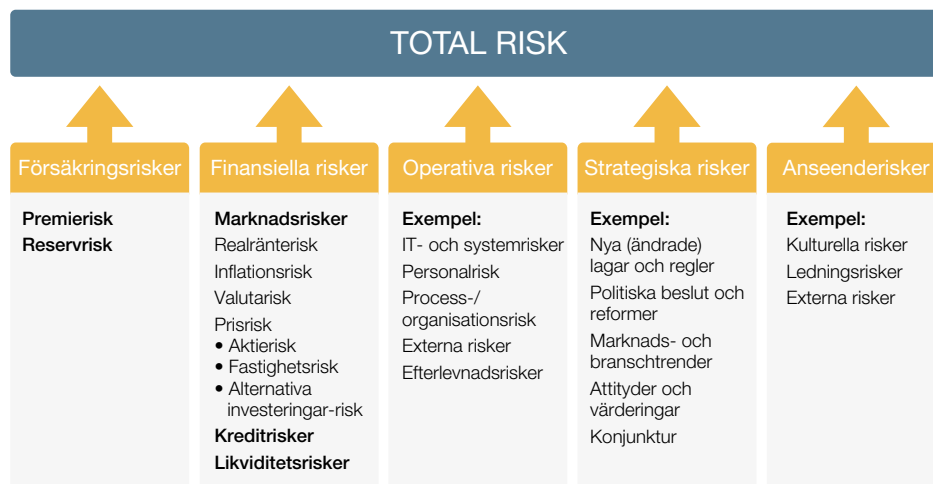
Riskhantering

Riskhanteringen består av tre steg: Styrning, löpande hantering samt rapportering av risker. I nedanstående figur visas hur AFA Livförsäkring utformat den del av bolagsstyrningen som består av hur AFA Livförsäkring identifierar, värderar och beslutar om hantering av risker.

Inom AFA Livförsäkring är det bolagsstämman som utser styrelsen. Svenskt Näringsliv och Landsorganisationen i Sverige utser vardera en styrelseledamot att särskilt bevaka försäkringstagarnas och de försäkrades intressen. Bolagsstämman utser också externrevisor som har till uppgift att granska försäkringsföretagets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av försäkringsföretaget.

Styrelsen fattar beslut om det samlade risktagandet i försäkringsföretagen. Styrelsen har inrättat fyra utskott – Finansutskottet, Försäkringsutskottet, Revisionsutskottet och Ersättningsutskottet – för att bereda frågor inför styrelsebeslut. Finansutskottet bereder frågor som rör finansiella risker. Försäkringsutskottet bereder frågor som rör försäkringsrisker. Vid vissa specifika frågeställningar såsom premiesättning och egen risk- och solvensbedömning (ORSA) samordnas mötena mellan Finansutskottet och Försäkringsutskottet. Revisionsutskottet bereder ärenden till styrelsen i frågor gällande bland annat operativa risker, finansiell rapportering, intern styrning och kontroll, regelefterlevnad, intern och extern revision, redovisning, skatt samt revisorer. Ersättningsutskottet bereder ersättningsfrågor och fungerar som rådgivare till verkställande direktören i verksamhetsfrågor.

Det löpande riskhanteringsarbetet leds av företagets verkställande direktör (VD). För att bistå med styrningen av verksamhetens finansiella risker och försäkringsrisker utser VD ett ALM-råd

KÄNSLIGHETSANALYS – EFFEKT PÅ TILLGÄNGLIGT KAPITAL

De effekter på tillgängligt kapital som anges nedan avser effekter som uppkommer till följd av givna förändringar av respektive parameter och ska inte ses som AFA Livförsäkrings bedömning av sannolika utfall. Känslighetsanalysen ger underlag för egna bedömningar av AFA Livförsäkrings påverkan på tillgängligt kapital vid förändringar i relevanta parametrar. Redovisade effekter har samma påverkan på resultatet som på tillgängligt kapital.

Effekt på eget kapital, mnkr

Parametrar	Förändring	Vid ökning	Vid minskning
<i>Skadeförsäkringsrörelsen:</i>			
Okända skador (skillnad mellan utfall och antaget antal)	10 procent	-10	10
<i>Livförsäkringsrörelsen:</i>			
Dödlighet (sannolikhet att avlida)	10 procent	-110	110
Ersättningsnivå	10 procent	-140	140
<i>Marknadsrisker:</i>			
Real marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	-40	40
Nominell marknads- och diskonteringsränta	1 procentenhet	10	-20
Valutaförändring i SEK-kurs	10 procent	-100	100
Aktiers marknadsvärde	10 procent	300	-300

Verksamhetens risker

Nedan följer en redovisning av verksamhetens risker fördelade på kategorierna försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker, strategiska risker och anseenderisker. Redovisningen omfattar en definition av risken, en beskrivning av hur den hanteras samt ett angivande av riskexponeringen.

Riskexponeringen skattas även sannolikhetsmässigt med hjälp av Value at Risk för marknadsriskerna på tillgångarna och för realränterisk och inflationsrisk på balansräkningen. För en beskrivning av Value at Risk, se nedan i avsnittet Finansiella risker.

FÖRSÄKRINGSRISKER**Premierisk**Definition

Med premierisk avses den förväntade förändringen av de försäkringstekniska avsättningarnas värde för period som ej intjänat premier ska täcka.

Hantering av premierisk

Företaget har ingen premierisk. Förklaringen är primärt att det inte görs någon avsättning för ej intjänad premie eller kvarvarande risker i redovisningen. Det bakomliggande skälet är att avtalen är ettåriga kalenderårsvis med en löpande premiebetalning under året. Vid bokslutstillfället finns därmed inga förpliktelser för nästkommande år och företaget har därför ingen premierisk.

Riskexponering

Företaget exponeras inte för premierisk.

ReservriskDefinition

Med reservrisk avses den förväntade förändringen av de försäkringstekniska avsättningarnas värde på grund av slumpmässiga svängningar i skadefallet runt en antagen skadefrekvens men också att själva skadefrekvensen är prognostiserad på fel nivå.

Hantering av reservriskAvgångsbidrag (AGB)

AGB betalar ut ett engångsbelopp då anställningstiden upphör om arbetstagaren har fyllt 40 år. Beloppets storlek bestäms av ålder vid friställningen samt arbetsgraden. Reservrisken uppkommer främst från variationer i skadefrekvensen av antalet friställningar. Beroende på konjunkturläget och strukturella förändringar kan skadefrekvensen variera mycket mellan olika år. För tidigare friställningsår är dock i princip samtliga skadeärenden kända vilket gör att det i princip inte finns någon kvarstående risk i uppskattningen av antalet okända skador. Reservrisken är främst i bedömningen av antalet okända skador för det senaste friställningsåret. Likaså är medelkostnaden relativt fort säker eftersom det är engångsutbetalningar.

Tjänstegrupplivförsäkring (TGL)

För TGL är följande reservrisker av betydelse:

- Tillfrisknande
- Dödlighet
- Ersättningsnivå
- Bedömning av inträffade men för företaget okända skador (IBNR)

Beräkningen av avsättning för TGL livförsäkringsavsättning innehåller antaganden om sannolikheten att tillfriskna. Reservrisken är därmed att tillfrisknandet är lägre än beräknat för dem som är sjuka. Tillfrisknandemönstret kan ändras av olika orsaker, till exempel nya rutiner för bedömning av sjukfall hos Försäkringskassan.

Beräkningen av avsättning för TGL livförsäkringsavsättning innehåller antaganden om sannolikheten att dö. En reservrisk är därmed att dödligheten är högre än beräknat för dem som är sjuka.

Den genomsnittliga ersättningsnivån i TGL är, uttryckt i antal prisbasbelopp, relativt stabil mellan olika dödsår. Beräkningen av avsättningen för okända men inträffade dödsfall baseras på medelersättning på kända skador och den kan därför göras på relativt god precision. Osäkerheten ligger främst i bedömningen av ersättningsnivåerna för avsättning för TGL livförsäkringsavsättning. Reservrisken är därmed att den historiska ersättningsnivån inte motsvarar den framtida genom att tidpunkten från insjuknandet kan vara många år.

Antalet avlidna är relativt stabilt mellan olika år vilket medför att det är liten risk i bedömningen av antalet okända dödsfall. Reservrisken i bedömningen av okända skador är främst svårigheten att bedöma antalet okända sjukfall i beräkningen av TGL livförsäkringsavsättning vilket hanteras genom att tidigt analysera inkomna sjukpenningfall kombinerat med omvärldsbevakning av socialförsäkringslagstiftningen och Försäkringskassans tolkning av denna.

Familjeskyddsförsäkring (FSK)

Reservrisken för familjeskyddsförsäkringen uppkommer vid bedömningen av antalet okända skador. Eftersom dödsfallen snabbt blir kända är risken liten och ligger i princip enbart i bedömningen av senaste årets uppskattning av antalet skadefall.

Risikexponering

Avgångsbidrag (AGB)

Reservrisken som uppkommer från variationer i skadefrekvensen tas i AGB om hand genom att beakta detta i samband med beräkningen av skadekostnaden och därmed i premiesättningen. För att reducera risken i bedömningen av antalet friställningar för det senaste friställningsåret beaktas omvärldsinformation som varsel från Arbetsmarknadsstyrelsen och branschmässigt beskrivna konjunkturbarometrar från SCB.

Tjänstegrupplivförsäkring (TGL)

Reservrisken som uppkommer från variationer i tillfrisknande, dödlighet, ersättningsnivåer samt skadefrekvens tas i TGL om hand genom att beakta detta i samband med beräkningen av skadekostnaden och därmed i premiesättningen. Variationen begränsas dock av att TGL omfattar större delen av de privatanställda arbetarna i Sverige. Detta gör att det finns ett stort inslag av riskutjämning som gör att isolerade variationer inom till exempel ett yrke inte får någon större effekt på totalkostnaden. Det finns alltså ett stort inslag av riskdiversifiering inom försäkringen. Fokus i riskhanteringen ligger därför på att prognostisera framtida trender som kan påverka ovan nämnda parametrar.

Familjeskyddsförsäkring (FSK)

Reservrisken som uppkommer av variationer i skadefrekvensen tas i familjeskyddsförsäkringen om hand genom att detta beaktas vid beräkningen av skadekostnaden och därmed premiesättningen.

Finansiella risker

AFA Livförsäkrings strategiska finansiella risktagande uttrycks i dess normalportfölj.

Normalportföljen består dels av tillgångsslag som har skuldmatchande egenskaper (obligationer), dels av tillgångsslag med högre förväntad avkastning än skuldtiltväxten som kan möjliggöra

en låg och stabil premie (aktier). Vanligtvis är fördelningen mellan dem stabil mellan åren.

Vid låg fondering ger Solvens II litet utrymme för risktagande och andelen skuldmatchande tillgångar i portföljen, statsobligationer, måste då ökas.

Det strategiska finansiella risktagandet har inte förändrats under 2017.

Marknadsrisker

Definition

Med marknadsrisk avses risken för att marknadsvärdet ändras dels till följd av förändringar av en särskild faktor såsom realränta, inflation och valuta, dels till följd av risker som inte kan härledas till någon särskild faktor. De senare benämns prisrisker.

Hantering av marknadsrisker

Value at Risk (VaR) är ett sätt att kvantifiera marknadsrisker. VaR definieras som den med en viss sannolikhet förväntade förlusten från ogynnsamma marknadsrörelser över ett år. Den förväntade förlusten har justerats med den förväntade avkastningen från tillgångsslaget. I VaR-beräkningarna antas att värdeförändringar är normalfördelade. VaR beräknas med en konfidensnivå på 97,5 procent (cirka 2 standardavvikelser) med avseende på eget kapital.

Företaget beräknar VaR både brutto (perfekta korrelationer) och netto (historiskt observerade korrelationer). Brutton risken syftar till att mäta vilken förlustrisk företaget skulle vara exponerad för om samtliga tillgångsslag skulle falla i värde samtidigt. Nettorisken syftar till att mäta vilken förlustrisk företaget är exponerad för när hänsyn tas till diversifieringsvinster vid beräkning av den totala risken.

Det bör observeras att om korrelationen mellan aktier och räntebärande värdepapper, vilket inkluderar skulden, byter tecken kommer VaR att påverkas kraftigt. Det bör också observeras att VaR är beroende av tillgångarnas värde. Vid en jämförelse av finansiellt risktagande mellan olika år bör därför VaR relateras till storleken på eget kapital.

VaR beräknas för samtliga tillgångsslag och instrumenttyper som företaget har innehav i med beaktande av försäkringsåtagandenas ränterisker.

Som ett komplement till VaR-beräkningarna, och för att möjliggöra riskbedömningar som inte förlitar sig på en viss sannolikhetsfördelning, görs känslighetsanalyser som visar effekten på eget kapital. Dessa analyser redovisas tidigare i denna not.

Siffrorna för respektive tillgångsslag i tabellen nedan avser risken för tillgångsslaget enskilt med hänsyn tagen till diversifierings-

NOTUPPLYSNINGAR

effekter inom tillgångsslaget. Vid beräkning av nettorisken tas hänsyn även till diversifieringseffekter mellan tillgångsslagen.

Riskexponering balansräkning

VaR, mnkr	Skadeförsäkringsrörelsen		Livförsäkringsrörelsen	
	2017	2016	2017	2016
Ränterisk	30	44	24	4
Aktierisk	223	246	88	122
Valutarisk	65	80	29	50
Diversifieringseffekt mellan tillgångsslagen	-81	-122	-57	-75
Summa risk, netto	237	248	84	101

Realränterisk

Definition

Med realränterisk avses den förväntade variationen i nettomarknadsvärdet av de räntebärande placeringstillgångarna och de försäkringstekniska avsättningarna beroende på att realräntan på obligationsmarknaden förändras. För övriga tillgångsslag beräknas ej realränterisken eftersom den enbart går att skatta empiriskt, är volatil samt endast utgör en mindre andel av dessa tillgångsslags totala risker.

Hantering av realränterisk

Vid hantering av realränterisken anläggs ett balansräkningsperspektiv. Realränteeponeringen för de försäkringstekniska avsättningarna hanteras genom innehav av realränteobligationer på tillgångssidan. Realränteriskexponeringen netto sett till både tillgångssidan och skuldsidan beräknas uttryckt som VaR.

Riskexponering

Realränteriskexponeringen netto för skadeförsäkringsrörelsen var 35 miljoner kronor (0). För livförsäkringsrörelsen var den 19 miljoner kronor (44).

Inflationsrisk

Definition

Med inflationsrisk avses den förväntade variationen i nettomarknadsvärdet mellan de svenska räntebärande placeringstillgångarna och de försäkringstekniska avsättningarna som beror på att den förväntade inflationen i Sverige förändras. Den förväntade inflationen skattas utifrån räntedifferensen mellan nominella och reala obligationer med jämförbara löptider. Övriga tillgångsslag, inklusive utländska räntebärande värdepapper, är inte direkt kopplade till svensk inflation och utelämnas därför.

Hantering av inflationsrisk

Vid hantering av inflationsrisken anläggs ett balansräkningsperspektiv. Inflationsriskexponeringen på skuldsidan hanteras genom innehav av reala räntebärande placeringar på tillgångssi-

dan. Inflationsriskexponeringen netto sett till både tillgångssidan och skuldsidan beräknas uttryckt som VaR.

Riskexponering

Inflationsriskexponeringen netto för skadeförsäkringsrörelsen var 9 miljoner kronor (9). För livförsäkringsrörelsen var den 24 miljoner kronor (34).

Valutarisk

Definition

Valutarisk uppstår vid investeringar i värdepapper noterade i utländsk valuta. Valutarisk avser den förväntade variationen i valutapositionens marknadsvärde under ett år.

Valutarisken uppskattas genom beräkning av VaR. Total VaR avser total risk för samtliga valutor exklusive diversifieringseffekter mellan valutor.

Hantering av valutarisk

Valutarisken hanteras genom begränsning av den totala valutaexponeringen samt begränsning av varje enskild valutas exponering. Valutariskexponeringen hanteras aktivt med hjälp av valutaderivat. Utländska räntebärande placeringar valutasäkras enligt nuvarande policy i sin helhet avseende både värde och kassaflöden medan aktieportföljen valutasäkras till viss del.

Riskexponering, mnkr

Skadeförsäkringsrörelsen

Valuta	2017		2016	
	Nettoexponering	VaR	Nettoexponering	VaR
USD	302	51	389	69
EUR	119	9	81	7
GBP	59	10	51	8
CHF	35	6	31	5
DKK	9	1	6	1
NOK	4	1	2	0
JPY	0	0	0	0
Totalt	528	78	560	91

Livförsäkringsrörelsen

Valuta	2017		2016	
	Nettoexponering	VaR	Nettoexponering	VaR
USD	141	24	250	45
EUR	48	4	36	3
GBP	24	4	25	4
CHF	13	2	15	2
DKK	4	0	3	0
NOK	2	0	1	0
JPY	0	0	0	0
Totalt	232	34	330	54

Prisrisk – AktieriskDefinition

Med aktierisk avses den förväntade variationen i marknadsvärdet under ett år. Aktierisken uppskattas genom beräkning av VaR. Total VaR avser total risk för samtliga aktiemarknader exklusive diversifieringseffekter mellan de olika marknaderna.

Hantering av aktierisk

Aktierisken hanteras genom diversifiering på olika länder och branscher och genom limiter på maximala avvikelser från index. Huvuddelen av placeringarna är noterad.

Riskexponering, mnkr

	2017		2016	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Skadeförsäkringsrörelsen	2 179	223	1 900	246
Livförsäkringsrörelsen	858	88	943	122

Geografisk fördelning, direkta aktieinnehav inklusive fonder

	2017		2016	
	Exponering	VaR	Exponering	VaR
Sverige	1 356	188	1 309	201
Nordamerika	922	90	874	107
Europa exkl. Sverige	354	49	309	46
Japan	132	30	123	35
Övrigt	274	54	229	54
Summa	3 037	411	2 843	443

KreditriskDefinition

Med kreditrisk avses risken att motparten helt eller delvis inte fullgör sina betalningsförpliktelser mot företaget. Kreditrisk för derivat avser risken för att motparten ej kan uppfylla sina åtaganden i enlighet med avtal. Kreditrisken för derivat bedöms som försumbar med hänsyn tagen till att handel huvudsakligen sker i standardiserade produkter som handlas och clearas på organiserade marknadsplatser med regelsystem och säkerhetskrav. Kreditrisken för icke-standardiserade derivat består av de verkliga värdena för derivaten per balansdagen.

Hantering av kreditrisk

Kreditrisken begränsas genom att placeringar huvudsakligen sker i värdepapper och mot emittenter med låg kreditrisk. Kreditrisken följs löpande upp gentemot olika emittenters och värdepappers rating. I handel med OTC-derivat och återköpsttransaktioner regleras kreditrisken med standardavtal för handel med respektive motpart. För de värdepapper som lånas ut reduceras kreditrisken genom att fullgoda säkerheter erhållits.

Riskexponering, mnkr

Kreditkvalitet avseende obligationer och andra räntebärande värdepapper

Rating	2017		2016	
	Exponering	%	Exponering	%
AAA	1 420	51	1 721	62
AA	202	7	232	8
A	254	9	150	6
BBB	151	6	136	5
BB	8	0	8	0
Värdepapper utan rating ¹⁾	755	27	541	19
Summa	2 790	100	2 788	100

¹⁾ Av detta belopp utgörs 64 procent (75) av obligationer och räntebärande värdepapper utgivna av emittenter med en lägsta rating av BBB.

Väsentliga koncentrationer avseende samtliga innehav

Emittent	AFA Livförsäkring 2017	
	Exponering	%
Svenska staten	764	12
Amerikanska staten	496	8
Nordea	352	5
Swedbank	289	4
Svenska Handelsbanken	235	4
SEB	156	2
Deutsche Bank	139	2
iShares Japan Index Fund	129	2
Volvo	118	2
Investor	110	2
Summa	2 788	43

Riskexponering i övriga tillgångar, mnkr

Premiefordringar	2017	2016
Premiefordringar förfallna sedan mer än 30 dagar	9,3	9,6
Därav reserverade i bokslutet	-1,8	-1,8
Summa	7,5	7,8

LikviditetsriskDefinition

Likviditetsrisk delas upp i marknadslikviditetsrisk och finansieringslikviditetsrisk. Med marknadslikviditetsrisk avses risken att ett finansiellt instrument inte alls kan avyttras eller kan avyttras endast till ett väsentligt reducerat pris eller att transaktionen medför stora kostnader. Med finansieringslikviditetsrisk avses risken för att inte kunna klara av finansiella betalningsåtaganden utan att råka ut för oacceptabla förluster.

NOTUPPLYSNINGAR

Hantering av likviditetsrisk

Marknadslivviditetsrisk hanteras genom löpande uppföljning av att placeringar görs i enlighet med av styrelsen fastställda placeringsriktlinjer.

Hantering av finansieringslikviditetsrisk görs på olika nivåer. Den första nivån avser den kortsiktiga likviditetshanteringen och har en väldigt kort tidshorizont. Företaget följer kontinuerligt upp förväntade framtida kassaflöden och håller en likviditetsreserv bestående av korta placeringar och mycket likvida värdepapper för att säkerställa att företaget alltid har tillräckligt med likvida medel för att hantera dels interna flöden inom tillgångsförvaltningen, dels flöden från den löpande försäkringsrörelsen. Den andra nivån ser till likviditetshanteringen på lång sikt och karaktäriseras av ett mer utpräglat balansräkningsriskorienterat (ALM-orienterat) angreppssätt. Nedan angivna förfallostruktur beskriver den långsiktiga hanteringen av likviditetsrisk som påverkar kapitalförvaltningen ur ett strategiskt perspektiv. Detta säkerställer att företaget innehar tillräckligt med likvida medel och placeringar på en likvid marknad.

I förfallostrukturen ses enbart till räntebärande tillgångar och räntekänsliga derivat vilka betraktas som fullt likvida. Det finns dock ytterligare tillgångar, till exempel aktier, som kan användas för att täcka AFA Livförsäkrings åtaganden.

Riskexponering, mnkr

Skadeförsäkringsrörelsen

Kassaflöde försäkringstekniska avsättningar	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Odiskonterad avsättning	-119,2	-6,0	0,0	0,0	0,0
Duration 0,6 år					
Förväntat kassaflöde räntebärande placeringar	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Nominella/reala förfall	441,0	794,0	62,0	14,0	28,0
Duration 2,3 år					
Förväntat kassaflöde derivat	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Räntekänsliga derivat, inflöde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Räntekänsliga derivat, utflöde	-3,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	-3,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Förväntat kassaflöde netto	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Totalt	318,8	788,0	62,0	14,0	28,0

Livförsäkringsrörelsen

Kassaflöde försäkringstekniska avsättningar	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Odiskonterad avsättning	-433,8	-605,5	-364,8	-183,7	-153,1
Duration 5,7 år					
Förväntat kassaflöde räntebärande placeringar	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Nominella/reala förfall	295,0	744,0	199,0	113,0	22,0
Duration 4,0 år					
Förväntat kassaflöde derivat	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Räntekänsliga derivat, inflöde	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Räntekänsliga derivat, utflöde	-3,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totalt	-3,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Förväntat kassaflöde netto	År				
	0-1	2-5	6-10	11-15	>15
Totalt	-141,8	138,5	-165,8	-70,7	-131,1

OPERATIVA RISKER

Definition

Med operativa riskers avses de framtida osäkra händelser som kan påverka uppnåendet av uppsatta mål. Begreppet operativ risk används för de interna och externa risker som framför allt är hänförliga till arbetssätt och stöd i det dagliga arbetet.

Hantering av operativa risker

Operativa risker hanteras och kontrolleras av verksamhetens chefer och ledare i enlighet med det interna regelverk som VD har fastställt. Det interna regelverket beaktar de externa krav som ställs på hanteringen av operativa risker.

Som stöd i hanteringen av operativa risker tillämpar AFA Livförsäkring gemensamma arbetssätt och verktyg. Det strukturerade arbetet med att hantera operativa risker hjälper till att synliggöra och prioritera förbättringsområden och skapar ett bättre underlag för beslut i det dagliga arbetet.

Hantering av operativa risker delas in i tre faser: riskanalys där risker identifieras, värderas och kategoriseras, åtgärdsplanering där respons bestäms och åtgärder planeras och analys och uppföljning där risker samordnas och övervakas, åtgärder genomförs och arbetet följs upp och rapporteras.

Som ett led i riskhanteringen har AFA Livförsäkring utformat system och rutiner för hantering av oönskade händelser. Rapportering av oönskade händelser leder till en bättre förståelse för samband mellan händelse, orsak och konsekvenser. Dessutom kan fler riskmoment åtgärdas och effektiva förebyggande åtgärder genomföras i syfte att minska risken för att liknande händelser inträffar i framtiden.

Risikexponering

AFA Livförsäkrings exponering mot operativa risker är framför allt hänförlig till externa faktorer, såsom påverkan av lagar och regler. Av interna faktorer är det hanteringen av informationssäkerhet som främst utgör exponeringen mot operativ risk. Process- och personalrelaterade risker innebär också en exponering mot operativa risker.

STRATEGISKA RISKER

Definition

Med strategiska risker avses risker förenade med negativ påverkan på kapital eller intjäning på grund av bristande mottaglighet för förändringar i branschen och felaktiga strategiska affärsbeslut.

Hantering av strategiska risker

Verkställande direktören och företagsledningen ansvarar för hanteringen av strategiska risker. Strategin för att begränsa exponeringen mot strategisk risk är bland annat att utföra omvärldsbevakning med fokus på regeländringar i Sverige och Europa och ändringar i marknadsläget samt säkerställa tydliga, väl kommunicerade beslutsvägar. Hanteringen och uppföljningen underlättas av att risikexponeringen analyseras och sammanställs utifrån företagets riskbedömningsmodell som innefattar definitioner, värderingsskalor och hanteringsplaner för strategiska risker. Analys och sammanställning baseras på identifierade risker och inrapporterade oönskade händelser inom alla risktyper.

Risikexponering

Faktorer som samhälleliga förändringar, regelverksförändringar och utveckling inom försäkringsbranschen samt hanteringen av AFA Sjukförsäkrings strategiska kapital i form av skadedatasen medför ökad exponering mot strategiska risker.

ANSEENDERISKER

Definition

Med anseenderisker avses risker som är förenade med förtroendeskadliga händelser och dålig publicitet. Anseenderisker uppkommer oftast som en sekundär effekt av att företaget haft en oönskad händelse eller förhöjd risk inom någon av företagets övriga risktyper (försäkringsrisker, finansiella risker, operativa risker och strategiska risker).

Hantering av anseenderisker

Verkställande direktören och företagsledningen ansvarar för hantering och värdering av risker ur ett anseendeperspektiv.

Riskstrategin för att begränsa verkan av anseenderisker är att ha en väl fungerade kommunikation mot såväl företagets anställda som omvärlden och kunder samt att värdera företagets risker ur ett anseendeperspektiv. Företaget har en tydlig ambition att vara transparent och lättförståeligt.

Risikexponering

Exponering mot anseenderisker beror av hur väl företaget hanterat inträffade oönskade händelser inom övriga risktyper.

Not 3. Premieintäkter/premieinkomst

	Skadeförsäkringsrörelsen				Livförsäkringsrörelsen				AFA Livförsäkring	
	AGB		TGL		Familjeskydds-försäkringen		Totalt		Totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Inbetalda och tillgodoförda premier	526	503	1	5	30	32	31	37	557	540
Avdrag för premieskatt	-	-	0	0	-	-	0	0	0	0
Summa	526	503	1	5	30	32	31	37	557	540

Not 4. Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

	2017
Medelavkastning per år på 3-månaders statsskuldväxlar	-0,70 %
Försäkringstekniska avsättningar i genomsnitt under året	119
Överförd kapitalavkastning	-1

Not 5. Försäkringsersättningar

	Skadeförsäkringsrörelsen				Livförsäkringsrörelsen				AFA Livförsäkring	
	AGB		TGL		Familjeskydds-försäkringen		Totalt		Totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
<i>Utbetalda skadeersättningar</i>	350	431	374	380	32	32	406	412	756	843
<i>Driftkostnader för skadereglering, enligt not 6</i>	14	10	6	4	1	2	7	6	21	16
Utbetalda försäkringsersättningar	364	441	380	384	33	34	413	418	777	859
Förändring i avsättning för oreglerade skador	13	3	-21	-25	-1	0	-22	-25	-9	-22
Summa	377	444	359	359	32	34	391	393	768	837

Avvecklingsvinsten i avsättning för inträffade men ej rapporterade skador för skadeförsäkringsrörelsen uppgick till 38 miljoner kronor (24).

Avvecklingsvinsten i avsättning för inträffade men ej rapporterade skador för livförsäkringsrörelsen, tjänstegrupplivförsäkringen uppgick till 28 miljoner kronor (42).

Avvecklingsförlusten i livförsäkringsrörelsen, familjeskydds-försäkringen på 0 miljoner kronor (förlust 4) har uppkommit på grund av storskador.

Not 6. Driftkostnader

	Skadeförsäkringsrörelsen				Livförsäkringsrörelsen				AFA Livförsäkring	
	AGB		TGL		Familjeskydds-försäkringen		Totalt		Totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Administration	23	26	30	30	2	2	32	32	55	58
Skadereglering, enligt not 5	14	10	6	4	1	2	7	6	21	16
Kapitalförvaltning, enligt not 7	3	4	3	4	0	0	3	4	6	8
Summa	40	40	39	38	3	4	42	42	82	82
Specifikation av driftkostnader										
Personalkostnader	20	15	13	12	1	1	14	13	34	28
Avtalstecknings-, fakturerings- och inkassotjänster	9	12	8	9	1	1	9	10	18	22
Lokalkostnader	3	3	2	2	0	0	2	2	5	5
Kostnader för informationsmedel	2	2	11	11	-	-	11	11	13	13
Avskrivningar	0	1	0	0	0	0	0	0	1	1
Externt fakturerade administrativa tjänster	-5	-4	-3	-3	0	0	-3	-3	-8	-7
Övrigt	11	11	8	7	1	2	9	10	19	21
Summa	40	40	39	38	3	4	42	42	82	82

I Administration ingår kostnader för GDPR (Dataskyddsförordningen) med 2 miljoner kronor.

Externt fakturerade administrationstjänster utgörs av intäkter från externa administrationsuppdrag.

Företaget äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående driftkostnader redovisas inklusive ingående mervärdesskatt.

Not 7. Kapitalavkastning

	Skadeförsäkringsrörelsen		Livförsäkringsrörelsen		AFA Livförsäkring totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Kapitalavkastning, intäkter						
Erhållna utdelningar	54	55	25	31	79	86
Ränteintäkter						
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>	11	13	18	21	29	34
<i>Övriga ränteintäkter</i>	2	1	2	1	4	2
Summa ränteintäkter	13	14	20	22	33	36
Valutakursvinster, netto	-	46	-	33	0	79
Realisationsvinster, netto						
<i>Aktier och andelar</i>	101	92	106	80	207	172
<i>Obligationer och andra räntebärande värdepapper</i>	6	12	17	64	23	76
Summa realisationsvinster, netto	107	104	123	144	230	248
Summa kapitalavkastning, intäkter	174	219	168	230	342	449
Orealiserade vinster på placeringstillgångar						
Aktier och andelar	123	66	-	3	123	69
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-	-	-	-	-
Derivat	26	-	17	-	43	-
Summa orealiserade vinster på placeringstillgångar	149	66	17	3	166	69
Kapitalavkastning, kostnader						
Kapitalförvaltningskostnader, enligt not 6	-3	-4	-3	-4	-6	-8
Räntekostnader	-17	-10	-8	-7	-25	-17
Övriga finansiella kostnader	-4	-4	-2	-2	-6	-6
Valutakursförluster, netto	-35	-	-28	-	-63	-
Summa kapitalavkastning, kostnader	-59	-18	-41	-13	-100	-31
Orealiserade förluster på placeringstillgångar						
Aktier och andelar	-	-	-2	-	-2	-
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-4	-	-17	-2	-21	-2
Derivat	-	-31	-	-22	-	-53
Summa orealiserade förluster på placeringstillgångar	-4	-31	-19	-24	-23	-55
Summa	260	236	125	196	385	432

Totalavkastnings- tabell för place- ringar	Marknadsvärden				Total- avkastning, %	
	2017	%	2016	%	2017	2016
Räntebärande nominellt	2 392	40	2 289	39	0,5	1,6
Räntebärande realt	602	10	710	12	1,2	8,5
Aktier	3 042	50	2 848	49	11,1	12,4
Valuta	-	-	-	-	2,9	-0,1
Allokeringsportfölj	1		2	0	0	0
Summa	6 037	100	5 849	100	6,6	7,9

Totalavkastningstabell för placeringar (totalavkastningstabellen) presenteras enligt Svensk Försäkrings rekommendation "Totalavkastningstabell – Rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning".

I totalavkastningstabellen beräknas avkastning enligt TWR, tidsviktad avkastning.

Totalavkastningstabellen omfattar de tillgångar som förvaltas enligt företagets placeringsriktlinjer.

Kapitalförvaltningens driftkostnader, 6 miljoner kronor (8), inkluderar ej i totalavkastningstabellen. En sammanfattning av skillnaden mellan totalavkastningstabellen och de finansiella rapporterna redovisas i tabellerna nedan.

Avstämning av totalavkastningstabellen mot resultaträkning	2017	2016
Totalavkastning enligt totalavkastningstabellen ¹⁾	390	440
Poster från resultaträkningen som inte är med i totalavkastningstabellen	-5	-8
Värderingsskillnader	0	0
Övrigt	0	0
Summa kapitalavkastning enligt resultaträkning	385	432

¹⁾ Totalavkastning enligt totalavkastningstabellen visas endast i procent.

Avstämning av totalavkastningstabellen mot balansräkning	2017	2016
Marknadsvärde enligt totalavkastningstabellen	6 037	5 849
Tillgångar som inte klassificeras som placerings- tillgångar	264	357
Poster från skuldsidan i balansräkningen som är avdragna i totalavkastningstabellen	352	355
Värderingsskillnader	0	0
Övrigt	0	0
Summa tillgångar enligt balansräkning	6 653	6 561

Avkastning under år 2017

Bidragsanalys år 2017, %	Normal- portfölj	Avkastning normalportfölj	Avkastning portfölj	Förvaltnings- bidrag
Räntebärande nominellt	39,6	-0,1	0,5	0,2
Räntebärande realt	10,0	1,0	1,2	0,0
Aktier	50,4	10,9	11,1	0,1
Valuta	-	3,0	2,9	0,0
Taktisk allokering	-	-	0,1	0,1
Totalt	100,0	6,2	6,6	0,4

Avkastningen för AFA Livförsäkring uppgick under året till 6,6 procent, varav den aktiva avkastningen på noterade tillgångar uppgick till 0,4 procentenheter.

Den nominella räntebärande portföljens index består till 60 procent av en nominell svensk obligationsportfölj, till 27 procent av en nominell nordamerikansk portfölj, till 10 procent av en nominell tysk portfölj och till 3 procent av en så kallad high yield-portfölj. Utlandsandelen i index är valutakurssäkrad. Indexet har en modifierad duration på 3,0. Innehavet gav en avkastning på 0,5 procent, vilket var cirka 0,6 procentenheter mer än index.

Den reala räntebärande portföljens index består till 100 procent av reala svenska statsobligationer. Indexet har under året haft en duration på cirka 6,4. Innehavet gav en avkastning på 1,2 procent, vilket var 0,2 procentenheter mer än index.

Aktieportföljens index består till 45 procent av en svensk aktieportfölj samt till 55 procent av en global portfölj. Sverigeindex utgörs av SIXRX (SIX Return Index). Utlandsindex är sammansatt av ett antal viktade regionala totalavkastningsindex. Utlandsandelen i index är delvis valutakurssäkrad. Portföljen gav en avkastning på 11,1 procent vilket var 0,2 procentenheter mer än indexavkastningen.

Avkastningen i tillgångsslaget valuta uppgick till 2,9 procent och avser den aktiva förvaltningen av portföljens valutaexponering i tillgångsslagen räntebärande samt alternativa investeringar. I valuta ingår även avkastning från instrument avsedda för valutasäkring av aktieportföljen.

Den taktiska allokeringen bidrog till totalavkastningen med 0,1 procentenheter.

Årsavkastning, rullande 36 mån, %	Avkastning normalportfölj	Avkastning portfölj	Aktiv avkastning	Mål aktiv avkastning
Räntebärande nominellt	0,6	0,9	0,3	0,2
Räntebärande realt	3,3	3,5	0,2	0,1
Aktier	9,7	9,1	-0,5	0,7
Valuta	1,0	1,0	0,0	0,0
Taktisk allokering	5,7	5,8	0,1	0,2
Totalt	5,7	5,7	0,0	0,4

Not 8. Förändring i livförsäkringsavsättning

	TGL		Familjeskydds- försäkringen		Livförsäkrings- rörelsen totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Årets förändring	37	-21	13	21	50	0

Ökningen i tjänstegrupplivförsäkringen beror på en uppdaterad metodik. Ökningen i familjeskyddsförsäkringen beror på storskador.

Not 9. Obeskattade reserver

Säkerhetsreserv (skadeförsäkringsrörelsen)	2017	2016
Ingående balans	3 385	3 385
Förändring av säkerhetsreserv	-	-
Utgående balans	3 385	3 385

Periodiseringsfond (livförsäkringsrörelsen)	2017	2016
Ingående balans	-	58
Förändring av periodiseringsfond	-	-58
Utgående balans	-	-

Not 10. Skatt på årets resultat

	2017	2016
Uppskjuten skatt (livförsäkringsrörelsen, TGL)	-74	27
Avkastningsskatt (livförsäkringsrörelsen, familjeskyddsförsäkringen)	0	0
Summa	-74	27

Skillnad mellan redovisad skatt och skatt base- rad på gällande svensk skattesats	2017	2016
Resultat före skatt enligt resultaträkningen	55	123

Avgår:

Skadeförsäkringsrörelsens resultat	-386	-269
Livförsäkringsrörelsens, familjeskyddsförsäkrings resultat	16	21

Summa resultat före skatt	-315	-125
----------------------------------	-------------	-------------

Skatt enligt gällande skattesats 22 %	69	28
--	-----------	-----------

Avkastningsskatt	0	0
Permanenta skillnader	-1	-1
Temporära skillnader	-73	0

Redovisad skatt	-74	27
------------------------	------------	-----------

Skadeförsäkringsrörelsen, AGB-försäkringen är undantagen från beskattning. Livförsäkringsrörelsen, TGL-försäkringen är skattskyldig till inkomstskatt. Vidare erläggs premieskatt baserat på premieinbetalningarna för TGL-försäkringen. Livförsäkringsrörelsen, familjeskyddsförsäkringen är skattskyldig till avkastningsskatt.

Not 11. Andra finansiella placeringstillgångar

	Skadeförsäkringsrörelsen		Livförsäkringsrörelsen		AFA Livförsäkring totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Aktier och andelar						
Ursprungligt anskaffningsvärde	1 586	1 373	595	645	2 182	2 018
Valutaeffekt	42	99	22	56	64	155
Övervärde (+) / undervärde (-)	551	428	241	242	791	670
Summa aktier och andelar	2 179	1 900	858	943	3 037	2 843
Obligationer och andra räntebärande värdepapper						
Upplupet anskaffningsvärde	1 340	1 190	1 431	1 559	2 771	2 749
Övervärde (+) / undervärde (-)	14	19	60	77	74	96
Summa obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 354	1 209	1 491	1 636	2 845	2 845
Utlåning till kreditinstitut	232	160	166	150	398	310
Derivat	9	6	4	2	13	8
Övriga finansiella placeringstillgångar						
Återköpstransaktioner	-	65	-	50	-	115
Summa	3 774	3 340	2 519	2 781	6 293	6 121

Specifikationer**AKTIER OCH ANDELAR**

	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Noterade	1 897	1 692	739	826	2 636	2 518
Onoterade	282	208	119	117	401	325
Summa	2 179	1 900	858	943	3 037	2 843

10 STÖRSTA INNEHAV AV AKTIER EXKLUSIVE FONDER

2017		Andel av aktieportfölj, %
Bolag		
Investor		4,4
Volvo		3,2
Atlas Copco		3,1
H&M		2,3
SEB		2,3
Nordea		2,3
Telia		2,3
Swedbank		2,3
Svenska Handelsbanken		2,1
Ericsson		1,9
Total andel		26,2

BRANSCHFÖRDELNING, DIREKTA AKTIEINNEHAV

2017	Exponering	%
Finans	708	28
Industri	591	23
Konsumentvaror	371	15
IT	235	9
Hälsovård	218	9
Råvaror	166	7
Telekommunikation	153	6
Tjänster	41	2
Fastighet	23	1
Media och underhållning	6	0
Summa	2 512	100

**OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE
VÄRDEPAPPER**

	AFA Livförsäkring totalt			
	Upplupet anskaffnings- värde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016
Svenska staten	675	803	717	858
Svenska bostadsinstitut	545	570	549	578
Svenska kommuner	11	11	11	12
Övriga svenska emittenter	599	423	607	433
Utländska stater	112	161	116	164
Övriga utländska emittenter	829	780	845	800
Summa	2 771	2 748	2 845	2 845
Noterade	2 705	2 670	2 774	2 765
Onoterade	66	78	71	80

Skillnaden mellan bokfört och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet översteg det nominella uppgick till 306 miljoner kronor (370).

Skillnaden mellan bokfört och nominellt värde för innehav där det bokförda värdet understeg det nominella uppgick till 1 miljoner kronor (2).

**DERIVAT MED POSITIVA VÄRDEN ELLER
VÄRDE NOLL (TILLGÅNGAR)**

Derivatinstrument upptagna i balansräkningen

	AFA Livförsäkring totalt			
	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	586	536	-	-
Icke-standardiserade valuta- derivat, terminer	693	540	13	8
Summa	1 279	1 076	13	8

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

10 STÖRSTA INNEHAV AV RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

2017 Emittent	Andel av ränteportfölj, %
Svenska staten	25,8
Nordea	7,2
Svenska Handelsbanken	6,6
Swedbank	5,2
SEB	3,5
European Investment Bank	3,0
Dexia	2,7
Danske Bank	2,4
Depfa Bank	2,1
Norra Banhotellet Invest	1,7
Total andel	60,2

KLASSIFICERING AV FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER

	Anskaffningsvärde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Tillgångar som bestämts tillhöra kategorin:				
<i>Andra finansiella placeringstillgångar</i>	5 016	5 037	5 882	5 803
Innehav för handel				
<i>Derivat</i>	-	-	13	8
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	5 783	5 037	5 895	5 811
Lånefordringar och kundfordringar				
Utlåning till kreditinstitut	398	310	398	310
Övriga fordringar	77	86	77	86
Kassa och bank	283	353	283	353
Summa lånefordringar och kundfordringar	758	749	758	749
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Skulder som bestämts tillhöra kategorin				
<i>Återköpstransaktioner</i>	333	297	333	297
Innehav för handel				
<i>Derivat</i>	-	-	19	51
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	333	297	352	348
Finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde				
Övriga skulder	98	104	98	104
Summa finansiella skulder värderade till upplupet anskaffningsvärde	98	104	98	104

Andra finansiella placeringstillgångar innehåller balansräkningens poster Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt Övriga finansiella placeringstillgångar (återköpstransaktioner).

Övriga fordringar innehåller balansräkningens poster Fordringar avseende direkt försäkring, Övriga fordringar samt Upplupna ränteutgifter.

Övriga skulder innehåller balansräkningens poster Skulder avseende direkt försäkring, Övriga skulder (förutom återköpstransaktioner som särredovisas) samt Upplupna räntekostnader.

Not 12. Upplysningar om värdering till verkligt värde

Bestämning av verkligt värde genom publicerade prisnoteringar eller värderingstekniker

31 december 2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	3 037	-	-	3 037
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 196	649	-	2 845
Derivat	-	13	-	13
Övriga finansiella placeringstillgångar Återköpstransaktioner	-	0	-	0
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	5 233	662	-	5 895
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	19	-	19
Återköpstransaktioner	-	333	-	333
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	352	-	352
31 december 2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Aktier och andelar	2 843	-	-	2 843
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 197	648	-	2 845
Derivat	-	8	-	8
Övriga finansiella placeringstillgångar Återköpstransaktioner	-	115	-	115
Summa finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen	5 040	771	-	5 811
Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen				
Derivat	-	51	-	51
Återköpstransaktioner	-	297	-	297
Summa finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen	-	348	-	348

En överföring från en nivå till en annan kan ske när det finns indikationer på att marknadsförutsättningarna har ändrats, exempelvis en ändring i likviditet. Överföringar från Nivå 1 till Nivå 2 har skett under perioden till ett värde av 45 (0).

Nivå 1: Instrument med publicerade prisnoteringar

För aktier och andelar som handlas på en aktiv marknad innebär detta den senaste betalkursen (exitpris) på balansdagen. För likvida räntebärande värdepapper innebär detta den aktuella köpkursen på balansdagen.

Nivå 2: Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata

Mindre likvida räntebärande värdepapper värderas utifrån rådande avkastningskurvor på räntemarknaden med beaktande

av kredit- och likviditetspåslag. Påslaget är i sin tur baserat på ett genomsnitt av ett antal finansiella instituts uppskattning av verkligt värde. Derivat värderas individuellt och till verkligt värde. Med verkligt värde avses teoretiska priser som beräknas med hjälp av aktuella marknadsnoteringar och gällande balansdagskurs avseende valuta.

Nivå 3: Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata

Företaget har inga placeringstillgångar i nivå 3.

Not 13. Överförda finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

	2017	2016
Utlånade värdepapper	53	23
Erhållna säkerheter för utlånade värdepapper	56	24
Ställda finansiella säkerheter för standardiserade derivat	9	10
Ställda finansiella säkerheter för icke-standardiserade derivat	36	-
Återköpstransaktioner	340	306

De överförda tillgångarna i tabellen redovisas enligt gällande redovisningsprinciper till verkligt värde via resultaträkningen. Erhållna säkerheter för utlånade värdepapper har motparten ställt till tredje part och redovisas inte i balansräkningen. Se vidare avsnittet Kreditrisker i not 2.

Not 14. Finansiella instrument som kvittas i balansräkningen eller omfattas av nettningsavtal

31 december 2017	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Belopp som inte kvittas men som omfattas av ramavtal för nettningsavtal eller liknande avtal				Nettobelopp ²⁾
		Finansiella instrument, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter		
Tillgångar						
Derivat	13	-4	-	-	-	9
Utlåning till kreditinstitut	399	-	-400	-	-	0
Utlånade värdepapper	53	-	-52	-4	-	0

31 december 2017	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Derivat	19	-4	-36	-	0
Återköpstransaktioner	332	-332	-	-	0

¹⁾ I enlighet med IFRS 7 kan nettobeloppet aldrig bli lägre än noll.

²⁾ Upplupna ränteintäkter och räntekostnader ingår i beloppen.

31 december 2016	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Mottagna finansiella säkerheter	Mottagna kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Derivat	8	-8	-	-	0
Utlåning till kreditinstitut	310	-	-314	-	0
Utlånade värdepapper	23	-	-8	-16	0
Övriga finansiella placeringstillgångar Återköpstransaktioner	115	-115	-	-	0

31 december 2016	Belopp redovisade i balansräkningen ¹⁾	Finansiella instrument, nettningsavtal	Ställda finansiella säkerheter	Ställda kontanta säkerheter	Nettobelopp ²⁾
Derivat	57	-8	-	-	49
Återköpstransaktioner	298	-298	-	-	0

¹⁾ Upplupna ränteintäkter och räntekostnader ingår i beloppen.

²⁾ I enlighet med IFRS 7 kan nettobeloppet aldrig bli lägre än noll.

Not 15. Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och såsom avsättningar redovisade förpliktelse

Registerförda placeringstillgångar	2017	2016
Aktier och andelar	3 037	2 844
Obligationer och andra räntebärande värdepapper inklusive upplupen ränta	2 953	3 035
Summa	5 990	5 879

Tillgångar enligt ovan är värderade till verkligt värde och intagna i förmånsrättsregistret som upprättas i enlighet med Finansinspektionens föreskrift FFFS 2015:8.

Förmånsrättsgraden (tillgångar intagna i förmånsrättsregistret dividerat med försäkringstekniska avsättningar) uppgick till 380 (380) procent.

Not 16. Övriga fordringar

	2017	2016
Skattefordran	43	44
Ej likviderade affärer	2	2
Övriga fordringar	2	1
Summa	47	47

Samtliga fordringar förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 17. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	2017	2016
Upplupna ränteutgifter	17	23
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna räntor	-	-
Summa	17	23

Samtliga fordringar förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 18. Avsättning för oreglerade skador

	Skadeförsäkringsrörelsen			Livförsäkringsrörelsen						AFA Livförsäkring totalt					
	IB	Årets förändring	UB	IB	TGL Årets förändring	UB	Familjeskydds-försäkringen		Totalt Årets förändring		IB	Årets förändring	UB		
Inträffade men ej rapporterade skador	107	14	121	122	-19	103	12	-1	11	134	-20	114	241	-6	235
Avsättning för skaderegleringskostnader	5	-1	4	6	-3	3	1	0	1	7	-3	4	12	-4	8
Summa	112	13	125	128	-22	106	13	-1	12	141	-23	118	253	-10	243

För vidare information om förändringen i avsättningen för oreglerade skador och avvecklingsresultat, se not 5.

På grund av den korta durationen i skadeförsäkringsrörelsen redovisas inte skadekostnadsutvecklingen.

Not 19. Livförsäkringsavsättning

	TGL		Familjeskydds- försäkringen		Livförsäkrings- rörelsen totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Ingående balans	1 404	1 424	116	96	1 520	1 520
Årets förändring	37	-21	13	21	50	0
Utgående balans	1441	1 404	129	116	1570	1 520

Livförsäkringsavsättningen i TGL baseras på det öppna beståndet av långtidssjuka inom den privata sektorn i AFA Sjukförsäkring. Avvecklingen grundar sig på den observerade dödligheten inom detta sjukbestånd. Ersättningsnivån baseras på det faktiska utfallet inom TGL.

Livförsäkringsavsättningen i familjeskyddsförsäkringen avser beståndet av inträffade och rapporterade dödsfall.

För vidare information om förändringen i livförsäkringsavsättningen och avvecklingsresultat, se not 8.

Not 20. Avsättning för skatter

	2017	2016
Uppskjuten skatt (livförsäkringsrörelsen, TGL)	76	3
Uppskjuten skatt, specificering	2017	2016
Uppskjuten skatteskuld		
Placeringsstillgångar	76	85
Uppskjuten skattefordran		
Beräknat underskottsavdrag	-	-82
Summa	76	3

Not 23. Skulder till kreditinstitut

	Skadeförsäkrings- rörelsen		Livförsäkrings- rörelsen		AFA Livförsäkring totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Återköpstransaktioner	176	162	157	135	333	297
Summa	176	162	157	135	333	297

Skulder motsvarande 333 miljoner kronor (297) förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 21. Skulder avseende direkt försäkring

	2017	2016
Preliminärskatt	5	7
Särskild löneskatt	4	5
Premieskatt	1	0
Summa	10	12

Samtliga skulder förfaller inom ett år från balansdagen. Not 22. Derivat med negativa värden

Not 22. Derivat med negativa värden

Derivat upptagna i balansräkningen

	AFA Livförsäkring totalt			
	Nominellt värde		Bokfört värde	
	2017	2016	2017	2016
Standardiserade och clearade räntederivat, terminer ¹⁾	21	136	-	-
Icke-standardiserade valuta- derivat, terminer	881	1 123	19	51
Summa	902	1 259	19	51

¹⁾ Standardiserade derivat avräknas dagligen varpå det bokförda värdet är noll per balansdagen.

Not 24. Övriga skulder

	Skadeförsäkrings- rörelsen		Livförsäkrings- rörelsen		AFA Livförsäkring totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Beviljade ännu inte utbetalda anslag	-	-	73	69	73	69
AFA Sjukförsäkring	4	5	10	11	14	16
Ej likviderade affärer	-	-	-	0	-	0
Skatteskulder	-	-	-	-	-	-
Övriga skulder	1	0	-	0	1	0
Summa	5	5	83	80	88	85

Skulder motsvarande 12 miljoner kronor (10) förfaller inom ett år från balansdagen.

Not 25. Eget kapital

Upplysningar kring eget kapital lämnas i rapporten över förändringar i eget kapital.

Not 26. Medelantal anställda, sjukfrånvaro samt löner och ersättningar

Medelantal anställda	2017	2016
Kvinnor	22	24
Män	13	13
Summa	35	37

Antal	Styrelse		VD och företagsledning	
	2017	2016	2017	2016
Kvinnor	6	6	2	2
Män	7	7	8	9
Summa	13	13	10	11

Sjukfrånvaro, %

1 januari – 31 december	2017	2016
Av ordinarie arbetstid för samtliga anställda	4,0	5,2
Som avser långtidssjukfrånvaro	0,8	1,6
Kvinnor	4,7	6,3
Män	2,7	3,3
Personal, 29 år och yngre	7,3	8,2
Personal, 30-49 år	3,8	5,2
Personal, 50 år och äldre	3,6	4,7

Löner och ersättningar	Styrelse, VD och FTL		Övriga anställda		Totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Löner och ersättningar	2,8	2,9	19,0	19,6	21,8	22,5
Sociala kostnader	1,0	1,1	4,8	6,8	5,8	7,9
Pensionskostnader	0,7	0,7	2,6	-5,8	3,3	-5,1
Summa	4,5	4,7	26,4	20,6	30,9	25,3

Företagens anställda är tillikaanställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Ersättningar till anställda fördelas med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen. Ovan redovisade uppgifter avser lön och ersättningar från AFA Livförsäkring. För vidare upplysningar om pensioner, se not 1 samt nedan.

Ersättningar till styrelse, verkställande direktör, vice verkställande direktör och övriga i företagsledningen**PRINCIPER**

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Arbetstagarrepresentanter erhåller ej styrelsearvode.

Ersättning till verkställande direktör, vice verkställande direktör och övriga i företagsledningen utgörs av grundlönen, övriga förmåner och pension. Övriga förmåner utgår enligt gällande kollektiv-

avtal. För verkställande direktör och vice verkställande direktör ingår även värdet av en förmånsbil.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Styrelsen beslutar om ersättning till verkställande direktör och vice verkställande direktör. Efter samråd med styrelsen beslutar verkställande direktören om ersättning till övriga i företagsledningen.

Ersättningar till centrala funktioner och övriga anställda

PRINCIPER

Ersättning till ansvariga för funktionerna för internrevision, riskhantering och regelefterlevnad samt till övriga anställda utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension enligt gällande kollektivavtal.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Styrelsen beslutar om ersättning till ansvarig för funktionen för internrevision. Ersättning till anställda inom linjefunktioner som har till särskild uppgift att granska regelefterlevnaden ska godkännas av verkställande direktören. Ersättning till ansvarig för riskfunktionerna och övriga anställda bestäms i den ordinarie lönerevisionen.

Rörlig ersättning

PRINCIPER

Rörlig ersättning utgår inte till verkställande direktör, vice verkställande direktör, övriga i företagsledningen, ansvarig för funktionen för internrevision, ansvarig för riskfunktionen eller ansvarig för funktionerna för regelefterlevnad.

Rörlig ersättning till anställda inom Enhet Kapitalförvaltning kan utgå till handlare, analytiker och förvaltare inom aktier, räntebärande värdepapper och valuta. Styrelsen kan i särskilda fall besluta att rörlig ersättning ska utgå till chefen för alternativa investeringar och chefen för fastigheter.

Gratifikationer till övriga anställda för goda prestationer kan utgå med mindre belopp.

Syftet med den rörliga ersättningen är att attrahera och behålla kvalificerad personal samt att belöna långsiktigt goda prestationer. Den rörliga ersättningen baseras på det sammanvägda utfallet per kalenderår av den anställdes resultat, gruppens eller avdelningens resultat och företagets resultat. Resultatet för de olika delarna ska ange hur mycket bättre förvaltningen är än motsvarande index mätt på en rullande treårsperiod. Den rörliga ersättningen för en anställd kan som mest uppgå till sex månadslöner per år. Rörlig ersättning kan endast utgå för de rullande treårsperioder som företaget visat en positiv absolut avkastning

och till en enskild anställd som har följt placeringsreglementen, placeringsriktlinjer och övriga styrande regelverk.

Sextio procent av en utbetalning av rörlig ersättning till anställda som kan påverka företagets risknivå ska skjutas upp i tre år. En uppskjuten ersättning kan, om särskilda skäl föreligger, sättas ned eller bortfalla helt.

Styrelsen kan ett enskilt år besluta att det inte ska utgå någon rörlig ersättning. Detta kan bli aktuellt om till exempel den absoluta avkastningen varit negativ eller om det finns något annat skäl med hänsyn till den finansiella ställningen.

BEREDNINGS- OCH BESLUTSPROCESS

Ersättningsutskottet ansvarar för att ta fram den riskanalys som ska ligga till grund för utformningen av ersättningspolicyn. Riskanalysen ska ange vilka risker som ersättningspolicyn är förknippad med, hur ersättningspolicyn påverkar de risker som företagen utsätts för och hur dessa risker hanteras. Vidare ska av analysen framgå en bedömning av om ersättningspolicyn är förenlig med och främjar en effektiv riskhantering och om den uppmuntrar till ett överdrivet risktagande. Ansvarig för riskfunktionen ansvarar för underlaget till riskanalysen.

Styrelsen beslutar varje år en ram för rörlig ersättning till anställda inom Enhet Kapitalförvaltning. Styrelsen delegerar till verkställande direktören att inom ramen, efter avstämning med Ersättningsutskottet, besluta om ersättningen.

Verkställande direktören beslutar, efter avstämning i Ersättningsutskottet, om viktningen av parametrar, mål och jämförelseindex som ska gälla för varje del som bidrar till den rörliga ersättningens storlek samt den högsta möjliga ersättningen i månadslöner för varje enskild individ.

Verkställande direktören beslutar om gratifikationer till anställda på mindre belopp. Sådana beslut bör rapporteras till Ersättningsutskottet.

Ansvarig för funktionen för internrevision ska årligen granska om ersättningarna överensstämmer med ersättningspolicyn. Funktionen för internrevision rapporterar granskningen till styrelsen senast i samband med att årsredovisningen fastställs.

DEFINITION AV ANSTÄLLDA SOM KAN PÅVERKA FÖRETAGETS RISKNIVÅ

Anställda som kan påverka företagets risknivå utgörs av verkställande direktör, vice verkställande direktör, övriga i företagsledningen, internrevisionschefen, ansvarig för riskfunktionen, regelefterlevnadsansvarig, chefen för aktuarieavdelningen, chefen för risk och resultat, chefen för investeringsanalys samt chefen för fastigheter. Dessutom kan anställda inom avdelningarna för aktier, alternativa investeringar samt räntor och valuta påverka

NOTUPPLYSNINGAR

företagets risknivå. Detta gäller dock inte anställda inom dessa avdelningar som utför rent administrativa uppgifter.

Ersättningsutskott

Ersättningsutskottet är ett för AFA Försäkring gemensamt utskott. Under året bestod utskottet av styrelsens ordförande Anitra Steen och ledamöterna Torbjörn Johansson, Carola Lemne och Marina Åman.

Pensioner

I företaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom pensionsavsättningar i balansräkningen, Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring. AFA Livförsäkring har tecknat kreditförsäkring motsvarande pensionsavsättningen hos Försäkringsbolaget PRI Pensionsgaranti. De individuella pensionsutfästelserna är tryggade genom försäkring och i form av direkt pension som säkerställts via kapitalförsäkring med pantförskrivning.

Enligt gällande kollektivavtal mellan FAO och FTF/SACO om FTP-planen har anställd som är född 1955 eller tidigare och som den 1 juni 2006 var anställd inom gällande kollektivavtal, rätt att på eget initiativ gå i pension vid 62 års ålder. För övriga anställda gäller 65 år. För de anställda som väljer att gå i förtida pension betalar moderföretaget pensionskostnaden löpande. Den totala kostnaden för avtalade men ännu ej utbetalade förtida pensioner finns reserverade som avsättning i balansräkningen.

Verkställande direktören har pensionsålder 65 år med en avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive semestertillägg.

Vice verkställande direktören har pensionsålder 65 år med en avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive förmånsvärde av tjänstebil.

För övriga i företagsledningen är pensionsåldern 65 år. Fyra personer har avgiftsbestämd pensionslösning motsvarande 30 procent av den fasta lönen inklusive semestertillägg. Fyra personer följer kollektivavtalets förmånsbestämda pensionsplan FTP 2.

Avgångsvederlag

Avgångsvederlag utgår med 18 månader för verkställande direktör och vice verkställande direktör vid uppsägning från AFA Försäkrings sida. Avgångsvederlaget är ej pensionsgrundande. Uppsägningstiden är sex månader vid uppsägning såväl från AFA Försäkrings som från verkställande och vice verkställande direktörs sida. Avgångsvederlag för övriga i företagsledningen utgår ej. Vid uppsägning från AFA Försäkrings sida och vid

uppsägning från övriga i företagsledningens sida gäller kollektivavtal mellan Försäkringsbranschens arbetsgivarorganisation och Försäkringstjänstemannaförbundet.

Lån till ledande befattningshavare

Inga lån finns till ledande befattningshavare.

Löner, ersättningar och övriga förmåner under år 2017, tkr

	Styrelsearvode/ grundlön	Övriga förmåner	Pensionskostnad	Övrig ersättning, kommittéarbete	Totalt
<i>Styrelsens ordförande</i>					
Anitra Steen	57			45	102
<i>Styrelseledamöter</i>					
Andersson Pär	31			24	55
Andersson Renée	31			24	55
Carlén Stefan	16				16
Furbring Magnus	17			24	41
Georgiadou Anastasia	31			5	36
Georgii Erik	15				15
Gidhagen Hans	12				12
Lemne Carola	31				31
Nygårds Yvonne	31				31
Oxhammar Björn	15			19	34
Skånberg Lea	31				31
Wallin Jonas	12				12
Wehtje Ulrik	31			24	55
<i>Verkställande direktör</i>					
Moberg Anders	344	9	106		459
<i>Vice verkställande direktör</i>					
Held Johan	610	16	211		837
<i>Övriga i företagsledningen (8)</i>					
	1 314	21	362		1 697
Summa	2 629	46	679	165	3 519

Ersättningar	Övriga anställda som kan VD, vVD, företagsledning påverka företagets risknivå								Övriga anställda			
	2017		2016		2017		2016		2017		2016	
	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal	Mnkr	Antal
Totalbelopp för samtliga kostnadsförda ersättningar	2,3	10	2,4	11	2,0	23	1,9	22	17,5	579	18,2	575
Totalbelopp för kostnadsförd fast ersättning	2,3	10	2,4	11	2,0	23	1,8	22	17,6	579	18,2	575
Totalbelopp för kostnadsförd rörlig ersättning	-	¹⁾	-		0,0	¹⁾	0,1	¹⁾	0,0	7	0,0	12
Intjänade rörliga ersättningar under senaste räkenskapsår	-		-		0,1	¹⁾	0,1	¹⁾	0,0	7	0,0	12
Utbetalda rörliga ersättningar 2017 som intjänats under tidigare år	-	¹⁾	-		0,0		0,1		-		-	
Ackumulerade utestående uppskjutna rörliga ersättningar	-		-		0,1		0,1		-		-	

¹⁾ Uppgift om antalet anställda har inte publicerats, detta för att inte riskera att identifiera enskilda personers ekonomiska förhållanden.

All rörlig ersättning lämnas som kontant ersättning.

Årets pensionskostnad	2017	2016
Kostnad exklusive räntekostnad (+)	32	-161
Räntekostnad (+)	22	25
Avkastning på särskilt avskiljda tillgångar (+/-)	-3	-3
Resultateffekt av inlösen av förpliktelser (+/-)	0	0
Avgångspensioner enligt kollektivavtal (+)	-7	1
Kostnader som täcks av överskott i särskilt avskiljda tillgångar/ökning av överskott i särskilt avskiljda tillgångar (-/+)	0	1
Kostnad för pensionering i egen regi	44	-137
Försäkringspremier (+)	6	32
Särskild löneskatt på pensionskostnader (+)	-9	22
Årets pensionskostnad	41	-83

Årets pensionskostnad avser kostnader för samtliga anställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Pensionskostnaden har fördelats med hänsyn till respektive företags andel av resursförbrukningen i organisationen. AFA Livsförsäkrings andel av årets pensionskostnad uppgår till 2 miljoner kronor (-4).

Not 27. Upplýsingar om revisionsarvodet

Arvode och kostnadsersättning	2017	2016
Deloitte AB		
Revisionsuppdrag	0,6	0,6
Övriga tjänster	0,1	0,1
Förtroendevalda revisorer		
Revisionsuppdrag	0,1	0,1
Summa	0,8	0,8

Företaget äger huvudsakligen inte rätt till avdrag för ingående mervärdesskatt, vilket medför att ovanstående kostnader redovisas inklusive mervärdesskatt.

Not 28. Upplýsingar om väsentliga relationer med närstående

AFA Livförsäkring ägs i sin helhet gemensamt av Svenskt Näringsliv och LO. Svenskt Näringsliv och LO äger även AFA Sjukförsäkring, som i sin tur äger 90,9 procent av aktierna i AFA Trygghetsförsäkring, samt aktier i bolag vars rörelse begränsas till att äga AFA Försäkrings fastighetsinvesteringar. Resterande 9,1 procent av aktierna i AFA Trygghetsförsäkring ägs av Förhandlings- och samverkansrådet PTK.

Utöver ovanstående organisationer ingår även styrelseledamöter och andra ledande befattningshavare i AFA Försäkring i närstående kretsen. Ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare i AFA Livförsäkring framgår av not 26.

LO och Svenskt Näringsliv äger gemensamt även AMF Pension och Fora. Fora hanterar alla tjänster relaterade till tecknande av försäkringsavtal samt fakturering och inkasso av kund.

Svenskt Näringsliv och LO utför informations- och utbildningstjänster åt AFA Livförsäkring, avseende företagens försäkringar. Tjänsterna finansieras av AFA Livförsäkring. AFA Försäkring bedriver kapitalförvaltningstjänster åt Kollektivavtalsstiftelsen Trygghetsfonden TSL, Kollektivavtalsstiftelsen TRR Trygghetsrådet, Stiftelsen för särskilda pensionsmedel och Garanti-stiftelsen för ITP och TGL samt administrativa tjänster åt Kollektivavtalsstiftelsen Trygghetsfonden TSL.

Styrelsen har fastställt att en tydlig dokumentation ska ske av överenskommelse och värdering av transaktioner med närstående, där det ska framgå vem som är ansvarig för transaktionen. Samtliga överenskommelser ska förtecknas och redovisas årligen för styrelsen. Vid försäljning av tillgångar ska värdering, då marknadsnotering saknas, ske av utomstående värderare.

Transaktioner av engångskaraktär till betydande värden ska beslutas av styrelsen och transaktioner av engångskaraktär till mindre värden ska beslutas av verkställande direktören. När det gäller transaktioner av löpande karaktär finns en etablerad process som innebär att AFA Försäkring har utsett en ansvarig för respektive uppdrag som ansvarar för styrning och uppföljning. Uppdragsavtal och specifikation ska tas fram för respektive uppdrag som specificerar uppdraget och dess närmare utförande, styrning och planering. Den prissättningsmetod som tillämpas är självkostnadspris.

Närstående	Transaktion	2017	2016
Andra närstående			
	Intäkter	8	35
	Kostnader	123	131
	Fordringar	0	12
	Skulder	14	16

Andra närstående

Under året har AFA Livförsäkring betalat 87 miljoner kronor (92) avseende driftkostnadsersättning till AFA Sjukförsäkring.

Kostnaden avseende avtalstecknings-, fakturerings- och inkassotjänster erlagd till Fora har i AFA Livförsäkring uppgått till totalt 18 miljoner kronor (21).

Not 29. Händelser efter balansdagen

Inga väsentliga händelser har inträffat efter balansdagen.

Not 30. Vinstdisposition

Styrelsen föreslår att till bolagsstämmans förfogande stående överskott i kronor enligt nedan, balanseras i ny räkning.

Ingående konsolideringsfond	947 142 958
Årets resultat	-19 351 311
Summa	927 791 647

UNDERSKRIFTER

Stockholm den 10 april 2018

Anitra Steen
STYRELSENS ORDFÖRANDE

Pär Andersson

Renée Andersson

Stefan Carlén

Anastasia Georgiadou

Carola Lemne

Yvonne Nygårds

Lea Skånberg

Ulrik Wehtje

Anders Moberg
VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Vår revisionsberättelse har lämnats den 10 april 2018

Henrik Nilsson
AUKTORISERAD REVISOR

Elisabeth Werneman
AUKTORISERAD REVISOR

Till bolagsstämman i
AFA Livförsäkringsaktiebolag
Organisationsnummer 502000-9659

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för AFA Livförsäkringsaktiebolag för räkenskapsåret 2017-01-01–2017-12-31. Bolagets årsredovisning ingår på sidorna 147–196 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av AFA Livförsäkringsaktiebolag:s finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till bolagets revisionsutskott i enlighet med Revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till AFA Livförsäkringsaktiebolag enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i Revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

LIVFÖRSÄKRINGSAVSÄTTNINGAR

Bolagets livförsäkringsavsättningar uppgår per 31 december 2017 till 1 570 miljoner SEK.

Bolagets livförsäkringsavsättningar är en väsentlig post i balansräkningen som baseras på komplexa aktuariella beräkningar och antaganden. De mest centrala antagandena med störst påverkan på posternas storlek är för kollektivavtalade livförsäkringar diskonteringsränta, ersättningsnivåer och dödlighet.

I not 1 framgår de väsentliga uppskattningar och bedömningar som beräkningen av de livförsäkringsavsättningarna bygger på och not 2 behandlar bolagets risker och riskhantering kopplat till bedömningar av livförsäkringsavsättningar. Felaktiga bedömningar av ovanstående parametrar kan påverka värderingen av livförsäkringsavsättningarna väsentligt och därför bedöms detta vara ett område av särskild betydelse i vår revision.

Bolaget har implementerat interna kontroller i anslutning till värderingen av livförsäkringsavsättningarna.

Våra revisionsåtgärder har omfattat men inte uteslutande bestått av:

- Vi har granskat utformningen och effektiviteten av de kontroller som vi bedömt vara mest relevanta såsom kontroller kopplat till försäkringssystemens datakvalitet, val av beräkningsmodell, bedömning av antaganden samt utvärdering och analys av rimligheten i utfallen.
- Vi har involverat aktuarialspecialister för att utföra kontrollberäkningar och utvärdera bolagets modeller för beräkning av livförsäkringsavsättningar. De antaganden som särskilt utvärderats är antaganden om dödlighet mot bolagets historiska utfall och förväntad framtida utveckling. Vi har därtill utvärderat huruvida de modeller och antaganden som har tillämpats vid bestämmandet av räntekurvan i försäkringssystemen är förenliga med gällande regelverk.
- Vi har även utvärderat om notupplysningarna kopplat till livförsäkringsavsättningarna är rättvisande och fullständiga baserat på bolagets redovisningsprinciper.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och återfinns på sidorna 3–17 och 200–217. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter

i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.

- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa

områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för AFA Livförsäkringsaktiebolag för räkenskapsåret 2017-01-01–2017-12-31 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till AFA Livförsäkringsaktiebolag enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av bolagets egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon

styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försumelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med aktiebolagslagen, försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med aktiebolagslagen.

Som en del av en revision enligt god revisionsssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

Representanter från Deloitte AB, utsågs till AFA Livförsäkringsaktiebolags revisorer av bolagsstämman 2017-06-14 och har varit bolagets revisor sedan 2009-03-19.

Stockholm den 10 april 2018

Henrik Nilsson
AUKTORISERAD REVISOR

Elisabeth Werneman
AUKTORISERAD REVISOR

AFA Sjukförsäkringsaktiebolag
 AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag
 AFA Livförsäkringsaktiebolag

AFA Sjukförsäkringsaktiebolag
 AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag
 AFA Livförsäkringsaktiebolag

Styrelser

Anitra Steen, ordförande	●	●	●
Pär Andersson, Svenskt Näringsliv			●
Ingvar Backle, Svenskt Näringsliv	●		
Catharina Bäck, Svenskt Näringsliv		●	
Bengt-Åke Fagerman, Svenskt Näringsliv, fr o m 20170614		●	
Anastasia Georgiadou, Svenskt Näringsliv		●	●
Hans Gidhagen, Svenskt Näringsliv	●		
Carola Lemne, Svenskt Näringsliv	●	●	●
Ulrik Wehtje, Svenskt Näringsliv	●		●
Thomas Abrahamsson, LO, t o m 20170614	●		
Kjell Ahlberg, LO, t o m 20171231	●		
Renée Andersson, LO			●
Erik Georgii, LO, t o m 20170614			●
Eva Guovelin, LO	●		
Torbjörn Johansson, LO	●		
Valle Karlsson, LO fr o m 20170614	●		
Annika Nilsson, LO		●	
Jonas Wallin, LO		●	
Marina Åman, PTK		●	
Lenita Granlund, Kommunal		●	
Yvonne Nygårds, Fastighetsanställdas förbund			●
Stefan Carlén, Handels fr om 20170614			●
Lea Skånberg, IF Metall			●

Suppleanter

Pär Andersson, Svenskt Näringsliv			●
Hans Gidhagen, Svenskt Näringsliv			●
Carina Lindfelt, Svenskt Näringsliv			●
Björn Oxhammar, Svenskt Näringsliv	●		●
Bo-Arne Andersson, LO fr o m 20170614	●		
Renée Andersson, LO			●
Magnus Furbring, LO	●		●
Jonas Wallin, LO			●
Kristina Rådkvist, PTK			●
Stefan Carlén, Handels t o m 20170614	●		

Arbetsstagarrepresentanter

Fredrik Boegård t o m 20170614	●	●	●
Marianne Cederquist t o m 20170614	●	●	●
Benny Nyberg fr o m 20170614	●	●	●
Maria Schütt fr o m 20170614	●	●	●

AFA Sjukförsäkringsaktiebolag
 AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag
 AFA Livförsäkringsaktiebolag

AFA Sjukförsäkringsaktiebolag
 AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag
 AFA Livförsäkringsaktiebolag

Styrelsens finansutskott

Anitra Steen, ordförande	●	●	●
Björn Oxhammar, Svenskt Näringsliv	●	●	●
Ulrik Wehtje, Svenskt Näringsliv	●	●	●
Kjell Ahlberg, LO	●	●	●
Torbjörn Johansson, LO	●	●	●
Marina Åman, PTK	●	●	●

Kontaktman för Sveriges Kommuner och Landsting

Annika Wallenskog,
 Sveriges Kommuner och Landsting

Styrelsens försäkringsutskott

Anitra Steen, ordförande	●	●	●
Pär Andersson, Svenskt Näringsliv	●	●	●
Hans Gidhagen, Svenskt Näringsliv	●	●	●
Renée Andersson, LO	●	●	●
Magnus Furbring, LO	●	●	●
Kristina Rådkvist, PTK	●	●	●

Styrelsens revisionsutskott

Anitra Steen, ordförande	●	●	●
Ingvar Backle, Svenskt Näringsliv	●	●	●
Anastasia Georgiadou, Svenskt Näringsliv	●	●	●
Kjell Ahlberg, LO	●	●	●
Annika Nilsson, LO	●	●	●
Kristina Rådkvist, PTK (adjungerad)	●	●	●

Styrelsens ersättningsutskott

Anitra Steen, ordförande	●	●	●
Carola Lemne, Svenskt Näringsliv	●	●	●
Torbjörn Johansson, LO	●	●	●
Marina Åman, PTK (adjungerad)	●	●	●

Verkställande direktör

Anders Moberg	●	●	●
---------------	---	---	---

Företagsledning

Anders Moberg, VD	●	●	●
Johan Held, vVD, Kapitalförvaltning	●	●	●
Lennart Andersson, IS/IT	●	●	●
Johan Dahlgren, Ekonomi	●	●	●
Anders Jonsson, Aktuarie	●	●	●
Stefan Lampinen, HR	●	●	●
Johan Ljungqvist, Kommunikation	●	●	●
Michel Normark, Partsrelationer & Försäkringsvillkor	●	●	●
Jonas Stertman, Juridik t o m 20170531	●	●	●
Susanna Stymne Airey, Förebygga	●	●	●
Elisabeth Wisén, Skadereglering	●	●	●

Aktuarie

Anders Jonsson	●	●	●
----------------	---	---	---

Revisorer

Henrik Nilsson, Deloitte AB	●	●	●
Elisabeth Werneman, Deloitte AB	●	●	●
Gösta Jedberger, Svenskt Näringsliv, t o m 20170614	●	●	●
Ann-Charlotte Söderlund, PTK, t o m 20170614	●	●	●
Jan-Olof Gustafsson, Målarförbundet, t o m 20170614	●	●	●

Suppleanter

Patrick Honeth, Deloitte AB	●	●	●
Malin Lüning, Deloitte AB	●	●	●
Lisbeth Gustafsson, Svenskt Näringsliv, t o m 20170614	●	●	●
Yvonne Cederberg, LO, t o m 20170614	●	●	●
Christer Örnberg, PTK, t o m 20170614	●	●	●

KL-delegationen

Agneta Jöhnk, Sveriges Kommuner och Landsting
 Niclas Lindahl Sveriges Kommuner och Landsting
 Johan Ingelskog, Svenska Kommunalarbetareförbundet
 Eva Fagerberg, Offentliganställdas Förhandlingsråd

Nämnder

	AGS	TFA	AGB	TGL	FPT
Pär Andersson, Svenskt Näringsliv			•		
Ingvar Backle, Svenskt Näringsliv			•		
Catharina Bäck, Svenskt Näringsliv	•	•			•
Renée Andersson, LO		•	•		•
Magnus Furbring, LO	•			•	
Hans Norin, PTK		•			
Inger Hjærtström, Svenska Kommunalarbetareförbundet	•	•			
Tina Eriksson, Sveriges Kommuner och Landsting	•	•			

Suppleanter

Pär Andersson, Svenskt Näringsliv		•		•	•
Ingvar Backle, Svenskt Näringsliv			•		
Hans Gidhagen, Svenskt Näringsliv	•				
Renée Andersson, LO	•			•	
Magnus Furbring, LO		•	•		•
Eva Karlsson Aldvin, PTK slutade 2017	•	•			
Ulrika Öberg, PTK, började 2017		•			
Jesper Neuhaus, Sveriges Kommuner och Landsting, slutade 2017	•	•			
Ossian Wennström, Sveriges Kommuner och Landsting, började 2017	•	•			
Svante Uhlin, Offentliganställdas Förhandlingsråd	•	•			

Rådgivandenämnden för avgiftsbefrielseförsäkringen

Tina Eriksson, Sveriges Kommuner och Landsting
 Victoria Hansson, Sveriges Kommuner och Landsting
 Jesper Neuhaus, Sveriges Kommuner och Landsting, slutade 2017
 Ossian Wennström, Sveriges Kommuner och Landsting
 Anne-Maria Carlsgård, Svenska Kommunalarbetareförbundet
 Cecilia Curtelius Larsson, OFR
 Helena Larsson, AkademikerAlliansen, började 2017

Suppleanter

Annika Bjursell, Sveriges Kommuner och Landsting, började 2017
 Johannes Isaksson, Sveriges Kommuner och Landsting
 Erik Lardenäs, Sveriges Kommuner och Landsting
 Ann-Charlotte Ohlsson, Sveriges Kommuner och Landsting, slutade 2017
 Beatrice Rodin, Sveriges Kommuner och Landsting, slutade 2017
 Inger Hjærtström, Svenska Kommunalarbetareförbundet
 Svante Uhlin, OFR
 Anna Odhner, AkademikerAlliansen

Beredningsnämnden för anslagsverksamhet och stöd till forskning m.m.

Catharina Bäck, Svenskt Näringsliv
 Bodil Mellblom, Svenskt Näringsliv
 Magnus Furbring, LO
 Susanna Melin, LO
 Ann Lundberg Westermark, PTK
 Daniel Gullstrand, Unionen

Beredningsgruppen för KL-parternas förebyggande verksamhet

Ned Carter, Sveriges Kommuner och Landsting
 Mats Stenberg, Sveriges Kommuner och Landsting
 Peter Larsson, Svenska Kommunalarbetareförbundet
 Alicia Lycke, Vårdförbundet
 Jens Könberg, Läraryrket
 Jonas Lidberg, Sveriges Läkarförbund
 Magnus Skagerfelt, AkademikerAlliansen
 Erik Hallsenius, Vision/SSR

Anställda

Medelantalet anställda under året uppgick till 613 (608) varav 64 procent (64) var kvinnor.

Löner och ersättningar till styrelse och ledning

Företagens anställda är tillikaanställda i AFA Sjukförsäkring, AFA Trygghetsförsäkring och AFA Livförsäkring. Anders Moberg är verkställande direktör i samtliga tre försäkringsföretag.

Nedan redogörs för ersättningar till styrelse och företagsledning från den gemensamma organisationen AFA Försäkring. Se även noter i respektive företags årsredovisning.

Löner och ersättningar, mnkr	Styrelse (28 ledamöter)		Företagsledning (11 medlemmar)		Totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Löner och ersättningar	2,1	2,2	22,0	21,5	24,1	23,7
Sociala kostnader	0,7	0,7	8,4	8,4	9,1	9,1
Pensionskostnader	-	-	6,3	6,5	6,3	6,5
Summa	2,8	2,9	36,7	36,4	39,5	39,3

Ersättningar företagsledning, mnkr	Löner och ersättningar		Sociala kostnader		Pensionskostnader		Totalt	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016	2017	2016
<i>Verkställande direktör</i>								
Anders Moberg	4,1	3,9	1,6	1,5	1,2	1,2	6,9	6,6
<i>Vice verkställande direktör</i>								
Johan Held	3,8	3,7	1,5	1,4	1,3	1,0	6,6	6,1
<i>Övriga i företagsledningen (8)</i>	14,1	13,9	5,4	5,5	3,8	4,3	23,3	23,7
Summa ersättningar företagsledning	22,0	21,5	8,4	8,4	6,3	6,5	36,7	36,4
Ersättningar styrelser, mnkr	2,1	2,2	0,7	0,7	-	-	3,0	2,9
Summa	24,1	23,7	9,1	9,1	6,3	6,5	39,7	39,3

Rådgivande nämnder för försäkringarna

Eftersom avtalsförsäkringarna är en del av kollektivavtalet, ligger ansvaret för dess tolkning hos de parter som ingått avtalet. De parter som tecknat kollektivavtalen om försäkring har överenskommit om särskilda nämnder som är knutna till respektive försäkring. Syftet med dessa nämnder är att ha en plattform, där kollektivavtalets försäkringsvillkor kan tolkas. Nämnderna är rådgivande till försäkringsgivarna och Fora. De olika nämnderna är:

- AGB-nämnden för avgångsbidragsförsäkringen
- AGS-nämnden för avtalsgruppsjukförsäkringen
- TFA-nämnden för trygghetsförsäkring vid arbetsskada
- TGL-nämnden för tjänstegrupplivförsäkringen
- FPT-nämnden för föräldrapenningtillägget
- Pensionsnämnden för premiebefrielseförsäkringen, familjeskydd samt sjuklivränta och förlängd livränta
- Rådgivandenämnden för avgiftsbefrielseförsäkringen
- Försäkringsnämnden för arbetsmarknadsförsäkringar för de gemensamma försäkringsvillkoren.

Klagomålshantering

Kunder som är missnöjda med ett beslut bör i första hand vända sig till handläggaren av ärendet. Missförstånd och oklarheter kan oftast lösas vid denna kontakt. AFA Försäkring har även en kundklagomålsansvarig som kunder kan vända sig till.

Omprövning

I de gemensamma försäkringsvillkoren finns en särskild bestämmelse om att ett beslut som fattats av försäkringsgivare ska omprövas om det begärs av den som omfattas av beslutet. Sådan omprövning görs inom AFA Försäkring av en fristående omprövningsavdelning, organisatoriskt placerad i Enhet Juridik. Omprövning av beslut rörande avgiftsbefrielseförsäkringen görs inte av omprövningsavdelningen utan av den partssammansatta Rådgivandenämnden.

Skiljenämnden för arbetsmarknadsförsäkringar

Den som efter omprövning hos försäkringsgivaren fortfarande är missnöjd med beslutet, har möjlighet att gå vidare och mot en särskild avgift begära skiljeförfarande i en särskild, oberoende skiljenämnd. Skiljeförfarande i avgiftsbefrielseförsäkringen sker också i en oberoende skiljenämnd men inte i skiljenämnden för arbetsmarknadsförsäkringar.

Vållandenämnden

Efter den förändring som genomfördes år 1993 av försäkringsvillkoren för trygghetsförsäkring vid arbetsskada krävs i vissa fall visat vållande för att skadeståndsrättslig ersättning för inkomstförlust och uppkomna kostnader efter skada ska lämnas. Vållandenämnden prövar, på den försäkrades begäran, frågan om arbetsgivarens eventuella vållande i ärenden som gäller olycksfall i arbetet som inträffat under perioden 1 juli 1993 till 30 april 2001 samt vid arbetssjukdom som inträffat den 1 juli 1993 eller senare.

Aktiv avkastning

Anger hur mycket portföljens avkastning avviker från normalportföljens avkastning (jämförelseindex).

Aktiv marknad

En aktiv marknad definieras som en handelsplats med stora handelsvolymer där transaktioner prissätts enligt affärsmässiga villkor och där information om priser finns tillgängliga och går att erhålla med lätthet.

Aktuariella beräkningar

Försäkringstekniska beräkningar som syftar till att värdera skadekostnader och försäkringsrisker.

Allokering

Allokering innebär omfördelning av tillgångar inom en portfölj. Ett positivt allokeringsbidrag erhålls då den faktiska portföljens avkastning överträffar normalportföljens avkastning till följd av att tillgångsslag/marknad/bransch överviktats eller underviktats.

Alternativa investeringar

Alternativa investeringar är ett samlingsnamn för investeringar i onoterade bolag och onoterade fonder.

Asset Liability Management (ALM)

Med Asset Liability Management avses hanteringen av de risker som uppstår på balansräkningen vid obalanser mellan företagets tillgångar och skulder. En effektiv hantering av bland annat tillgångarnas och skuldernas löptider har stor betydelse för företagets risker och lönsamhet.

Avsättningar

Finns i olika former. Se beskrivningen under rubriken Försäkringstekniska avsättningar i avsnittet Redovisningsprinciper i respektive företag.

Avvecklingsresultat

Vinst eller förlust som vid bokslutstillfället uppkommer i närmaste föregående bokslut gjord avsättning och som beror på att vissa i avsättningen ingående skador under räkenskapsåret omvärderats.

Derivat

Instrument som är baserade på en underliggande tillgång. Handel i derivat innebär att ingå avtal om att vid en framtida tidpunkt köpa eller sälja en underliggande tillgång till ett i förväg bestämt pris. Exempel på derivat är optioner, terminsavtal och swappar.

Direktavkastning

Saldot av ränteintäkter, räntekostnader, utdelning på aktier, driftkostnader i kapitalförvaltningen samt driftnettot på fastigheter. Jämför Totalavkastning.

Direktavkastningsprocent

Direktavkastningen i procent av under året genomsnittligt förvaltad kapital.

Diskontering

Beräkning av nuvärdet av framtida betalningsströmmar.

Diskonteringsränta

Den ränta som används för att beräkna nuvärdet av framtida skadeutbetalningar (de försäkringstekniska avsättningarna). Räntenoteringarna som används är svenska reala och nominella statsräntor.

Diversifiering

Ett annat ord för riskspridning. Diversifiering erhålls när kapital placeras i många olika tillgångar med olika risker som inte är perfekt korrelerade med varandra. Försäkringsrisker minskas på samma sätt.

Driftkostnadsprocent

Beräknas som driftkostnader i den tekniska redovisningen i skadeförsäkringsrörelsen i procent av premieintäkten.

Duration

Ett tidsmått som anger hur länge ett kassaflöde, från till exempel en obligation, pågår. Durationen är ett mer exakt mått på löptiden än den genomsnittliga löptiden på grund av att varje tidpunkt för ett kassaflöde viktas med sitt nuvärde.

Estimera

Enligt statistisk metod uppskatta.

Fonderingskvot

Summan av tillgångar till marknadsvärde i förhållande till försäkringstekniska avsättningar.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar är kostnaden för skador under året. Denna kostnad beräknas som summan av - årets skadeutbetalningar, inklusive driftkostnader för skadereglering och - förändringen sedan föregående år i avsättningen för oreglerade skador.

Försäkringstekniska avsättningar

Se beskrivning under rubriken Försäkringstekniska avsättningar i avsnittet Redovisningsprinciper i respektive bolag.

Förvaltningsbidrag

Ett positivt förvaltningsbidrag erhålls då portföljens avkastning inom tillgångsslaget är högre än normalportföljens avkastning (jämförelseindex) inom tillgångsslaget. Detta innebär att förvaltaren, inom tillgångsslaget, har över- eller underviktat tillgångarna som utvecklets bättre eller sämre än normalportföljen.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftkostnaderna i den tekniska redovisningen i livförsäkringsrörelsen i förhållande till genomsnittliga placeringstillgångarna, värderade till verkligt värde.

IBNER-skada

Uttrycket "Incurred But Not Enough Reported" används för att bedöma skador där försäkringsersättningarna inte är slutligt fastställda.

IBNR-skada

Uttrycket "Incurred But Not Reported" används för att bedöma inträffade men för bolaget okända skador.

Index

Ett mått på den genomsnittliga utvecklingen på en viss börs eller marknad. Används som jämförelse inom kapitalförvaltningen.

Intresseföretag

Företag som till betydande del ägs av ett annat företag men ej till så stor del att det är ett dotterföretag. Innehavet av aktierna eller andelarna i företaget representerar en varaktig förbindelse.

Kapitalavkastningskrav

Kapitalavkastningen behöver täcka dels den del av de utbetalda försäkringsersättningarna (FE) som premierna (P) inte täcker, dels eventuella förändringar av de försäkringstekniska åtagandena (DFTA) så att fonderingskvoten (FK) bibehålls. Kapitalavkastningskravet i Mnkr (AKRAV) kan formuleras på följande sätt: $AKRAV = FE - P + DFTA * FK$. Kapitalavkastningskravet i procent erhålles genom att dividera denna summa med tillgångarnas ingående balans.

Kapitalbas

Beräknas enligt 7 kap. försäkringsrörelselagen (FRL).

Kapitalviktad avkastning

Avkastning ställd i relation till det genomsnittligt förvaltade kapitalet under året. Jämför Tidsviktad avkastning.

Konsolideringsgrad

Konsolideringskapital i förhållande till premieintäkt (skadeförsäkringsrörelse) eller premieinkomst (livförsäkringsrörelse) i procent.

Konsolideringskapital

Konsolideringskapitalet utgörs av i balansräkningen redovisat eget kapital, obeskattade reserver och uppskjutna skattefordringar och skulder som i redovisningen påverkat eget kapital.

Matchning

Avser aktiv åtgärd för att anpassa tillgångarnas kassainflöden efter skuldernas kassautflöden.

Modellavveckling

Avvecklingsresultat som beskriver den aktuariella beräkningsmodellens och de aktuariella bedömningarnas tillförlitlighet, exklusive avvecklingsresultat som uppkommer på grund av engångseffekter.

Modifierad duration

Modifierad duration är duration justerad för nivån på marknadsräntan. Genom att dividera durationen med 1 + marknadsräntan erhålles en god approximation av räntekänsligheten. Om en ränteportföljs modifierade duration uppgår till 4 procent innebär det att portföljens värde kan förväntas falla med 4 procent vid en generell ränteuppgång på 1 procentenhet.

Nettoexponering

Visar valutaexponering inklusive valutasäkring, det vill säga med valutaterminer inräknade.

Nettoplacering

Nettot av köp och försäljningar av placeringstillgångar samt direktavkastning.

Normalportfölj

Utgör den tillgångsslagsfördelning som förväntas leda till maximal avkastning under kalenderåret, givet de restriktioner som bland annat styrelse och legala krav fastställer. Inom AFA Försäkring utgör normalportföljen även det jämförelseindex som används för att styra och utvärdera kapitalförvaltningen.

Periodiseringsfond

Obeskattad reserv som måste upplösas inom 6 år efter avsättningen. Periodiseringsfonden ger möjlighet till resultatutjämning mellan olika beskattningsår. Högsta avsättningen är 25 procent av årets beskattningsbara inkomst.

Premieinkomst

Summan av de premiebetalningar som sker till livförsäkringsrörelsen efter avdrag för premieskatt.

Premieintäkt

Summan av de premiebetalningar som sker till skadeförsäkringsrörelsen efter periodisering.

Realränta

Den ränta som erhålls efter att inflationen exkluderats.

Risk

Obestämthet som i teknisk mening anses mätbar, i motsats till osäkerhet som definitionsmässigt inte är kvantifierbar. Termen risk används i samband med försäkringsverksamhet i flera betydelser. Se vidare not 2 i respektive företags årsredovisning.

Riskutrymme

Den del av det egna kapitalet som ej avser erforderlig solvens.

Skadeprocent

Försäkringsersättningar i förhållande till premieintäkten i procent.

Solvensmarginal

Enligt försäkringsrörelselagen måste ett försäkringsföretags tillgångar inte bara täcka försäkringstekniska avsättningar, utan också erforderlig solvens. Solvensen kan ses som en säkerhetsmarginal för att försäkringsåtagandena verkligen kan uppfyllas.

Standardavvikelse

Ett statistiskt mått som anger hur utspridd fördelningen är kring medelvärdet. Plus och minus två standardavvikelser från medelvärdet fångar tillsammans in 95 procent av möjliga utfall. Följaktligen kommer 2,5 procent av utfallen att vara högre respektive lägre givet normalfördelning.

Säkerhetsreserv

I skadeförsäkringsverksamhet är säkerhetsreserven en kollektiv frivillig förstärkning för att kunna parera osäkerheten i skadefallet. Avsättning till säkerhetsreserv görs efter i lagar och föreskrifter bestämda regler. Säkerhetsreserven redovisas som en delpost i obeskattade reserver.

Tekniskt resultat

Livförsäkringsrörelse

Premieinkomst minus skade- och driftkostnader, inklusive direkt kapitalavkastning och värdeförändringar på placeringstillgångar.

Skadeförsäkringsrörelse

Premieintäkt minus skade- och driftkostnader, med tillägg för den kapitalavkastning som tillförs från det icke-tekniska resultatet.

Tidsviktad avkastning

Avkastning ställd i relation till den tid som kapitalet förvaltats under året. In- och utflöden av kapital påverkar avkastningen enbart under den tid som de ägt rum. Används för utvärdering av förvaltaren mot index. Jäm- för Kapitalviktad avkastning.

Totalavkastning

Avkastning ställd i relation till den tid som kapitalet förvaltats under året. Jämför Direktavkastning.

Totalavkastningsprocent

Summan av direktavkastning och värdeförändring i procent av under året genomsnittligt förvaltad kapital. Jämför Direktavkastning.

Totalkostnadsprocent

Summan av skadeprocent och driftkostnadsprocent. Jämför Skadeprocent och Driftkostnadsprocent.

Triangelschema

Matematisk metod som används vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna.

Value at Risk

Mått som anger den maximala förlusten i kronor för portföljen under en viss period, exempelvis månad eller år, med en given sannolikhet.

Volatilitet

Mått på risk. Anger den förväntade avkastningens fluktuation i procent.

About us

Our vision is to make life more secure for as many people as possible and thus promote a sustainable working life. Our insurance plans are a natural part of collective agreements and the Swedish social security system. Some 4.5 million people are covered by at least one of our insurance plans.

AFA Insurance is a non-profit body owned by the social partners. Via collective agreements, we insure employees in the private sector, as well as employees in local authorities, county councils, regional government and certain municipal companies. The insurance plans provide additional support in the event of sickness, work-related injury, parental leave, shortage of work and death.

Some 4.5 million people, almost 90 per cent of everyone who works in Sweden, are currently covered by at least one of our insurance plans. In 2017, we received 363,000 new insurance claims and made payments of SEK 9.4 billion to those insured.

Our funds are invested responsibly to provide a return that covers future claims and offers low, long-term, stable premiums for our policyholders. We manage investments of about SEK 200 billion.

We take proactive preventive action to improve workplace health and safety. Our unique claims database provides valuable information for use in analyses and reports, and we offer an information system for systematic occupational health and safety activities.

AFA Insurance is one of Sweden's leading funders of research in the area of occupational health and safety and the findings are put to practical use in the workplace.

We want our customers to feel that it is easy to do business with us. We therefore continuously aim to make the customers' experience of filing their claims and communicating with us as smooth and efficient as possible. We also work proactively to ensure that everyone who is entitled to compensation will receive it.

AFA Försäkring – key data	2017	2016
Number of insurance claims	879,000	876,000
New insurance claims	363,000	365,000
Paid insurance Compensation	SEK 9.4bn	SEK 9.7bn
Invested assets	SEK 200.8bn	SEK 197.2bn
Total return	SEK 13.2bn	SEK 17.2bn
Total return	7.2%	9.8%
Support to Preventive Measures + Research	SEK 197m	SEK 293m

Chief Executive's review

The collectively bargained insurance schemes promote greater security for employees and employers alike. At AFA Insurance, we are proud of our mission and the fact that our insurance schemes make life that bit easier for a lot of people in Sweden.

We are committed to making our claim processes simple, to ensuring that anyone who becomes ill or suffers an injury at work is compensated, and to reducing ill-health in the workplace. As an example, the 2017 Customer Satisfaction Index employer survey gave a score of 85 out of 100. In 2015, when we previously conducted the CSI employer survey, the score was 84. Another example is that we paid compensation of SEK 25.8 million a day during the year. In 2017, we also launched the research programme "Working life without cardiovascular disease".

Sustained financial strength

To be able to guarantee sustainable security for our customers, it is essential that we manage our funding prudently. We are pleased to report that this year again we have delivered a very good financial performance. AFA Insurance retains its good consolidation, despite another year of very low revenue from premiums.

After a financial year marked by low interest rates and a positive equity market, the return for 2017 was 7.2 per cent, which amounts to SEK 13.2 billion. This was helped by sustained strong growth in the value of our shares, alternative investments and the real estate that we own. The return very adequately covers both AFA Insurance's expenses for compensation and provisions for outstanding claims, totalling SEK 10.9 billion, and its administrative expenses of approximately SEK 0.7 billion.

Since 2004, the premium for sickness insurance has been zero for employers in local authorities, county councils and regional government, and for employers in the private business sector. The premium for sickness insurance will continue to be zero in 2018.

Profit

Total profit for 2017 before year-end allocations and tax was SEK 2.3 billion.

Preventing ill health by improving knowledge

AFA Insurance firmly believes that taking preventive action to reduce the number of work-related injuries and accidents and days of sick leave in Swedish workplaces delivers benefits to society. At the request of the social partners, we provide SEK 150 million in funding to research into health and safety in the workplace each year. In this year's four open funding rounds, we were able to contribute to new research into mental health in the construction industry, physical and psychological stress in the health care professions, and organising work so that more people can work longer.

Cardiovascular disease is one of the most common medical conditions afflicting society today and the second biggest cause of death for people of working age. In 2017, the research programme "Working life without cardiovascular disease" was launched. A total of SEK 50 million was granted to six projects to improve knowledge of what can prevent the onset of and hopefully reduce mortality from cardiovascular disease.

We have a claims database containing more than 13 million insurance claim cases dating from the early 1970s to today. From this, we compile statistical reports on work-related injuries, accidents and sick leave which we publish and distribute every year. We were able to report that figures for 2017 continue to show a levelling-off of work-related injuries. In addition, we publish four interim reports a year, each with a different theme. In 2017, the themes included work-related injuries and accidents and sick leave in the construction industry and mental illness in the municipal and county sector.

Customer security and improved communication

One of the company-wide projects during the year involved preparing for the transition to the EU's new General Data Protection Regulation (GDPR). The implementation project, launched in 2017, was based on the feasibility study that had evaluated the risks and conducted a gap analysis. The main mission of the project is to make the transition to the new regulation, which will become effective on 25th May 2018, as seamless as possible.

Over the past year, we have continued to focus on facilitating communication between ourselves and our customers. The

aim is to bring added value to our customers, achieve greater cost efficiency and shorten lead times. To take one example, cases of work-related injuries, where customers have received an initial decision within 14 days, have increased from 23 per cent to 69 per cent during the year.

Joint effort

AFA Insurance's business operations are complex and require a large number of different skills across a range of professional disciplines. It gives me great pleasure to see that we are developing and inspiring one another to work towards our shared goal of ensuring that everyone will receive the compensation to which they are entitled. It is a privilege to be the Chief Executive of a company in which everyone works together to provide such a meaningful service.

Anders Moberg
CHIEF EXECUTIVE OF AFA INSURANCE

In 2017, AFA Försäkring handled a total of 363,000 new claims for compensation, representing around 2,000 less claims than the year before.

AFA Sjukförsäkring (AFA Sickness Insurance)

Policy holders and those insured

The number of insurance contracts for AFA Sjukförsäkring within the AGS and AGS-KL group sickness insurance decreased during the year, and amounted to 235,400 signed contracts (229,400) at the end of 2017. There are approximately 1.6 million people insured within the Confederation of Swedish Enterprise and the Swedish Trade Union Confederation, and about 1.4 million insured within municipalities and county councils.

CLAIM TRENDS

The number of new claims within group sickness insurance decreased to about 127,900 (132,100).

AFA Trygghetsförsäkring (AFA Work Injury Insurance)

Policy holders and those insured

The number of employers who took out TFA work injury insurance increased marginally during the year, and the number of signed contracts amounted to 220,800 at the end of the year (219,900).

The TFA and TFA-KL insurance policies cover approximately 4.2 million employees in the Swedish labour market and about 0.2 million self-employed people.

CLAIM TRENDS

The number of new claims within work injury insurance was approximately 82,100 in 2017, representing an increase of about 1,700 cases compared with the year before.

AFA Livförsäkring (AFA Life Insurance)

Policy holders and those insured

The number of insurance contracts within AFA Livförsäkring at the end of the year was:

Severance allowance Insurance (AGB)	2017	2016
AGB within Career Readjustment Insurance	88,500	89,000
AGB	125,400	120,300
Life Assurance	2017	2016
TGL	250,000	244,100
Family Protection Insurance		
1 base amount	28,400	29,900
2 base amounts	11,800	12,300
3 base amounts	1,800	1,800
4 base amounts	3,500	3,400

The number of insured within AGB (Severance Allowance Insurance) and TGL (Group Life Insurance) is approximately 1.5 million.

CLAIM TRENDS

The number of registered cases within AGB severance allowance insurance was about 9,100 for the year, representing an decrease compared with 2016 when approximately 10,800 cases were registered.

About 2,500 TGL group life insurance cases and 100 family cover cases were received during the year.

A slight decrease can be observed in the number of TGL claims.

FIVE-YEAR OVERVIEW, GROUP

INCOME STATEMENT, SEK million	2017	2016	2015	2014	2013
Premiums earned	47	-2,318	-5,192	-6,551	-10,942
Investment income transferred from financial operations	-699	-638	-292	416	767
Claims incurred	-10,110	-11,758	-6,360	-11,180	-919
Operating expenses	-658	-769	-632	-585	-432
Other technical expenses	-91	-144	-179	-114	-201
Technical profit/loss for insurance operations	-11,511	-15,627	-12,655	-18,014	-11,727
Investment income	13,510	17,431	10,864	23,886	15,026
Income/loss from investments in joint ventures	247	296	176	53	-24
Profit/loss before tax	2,246	2,100	-1,615	5,925	3,275
NET PROFIT/LOSS FOR THE YEAR	1,778	1,782	-1,038	4,618	2,424
PREMIUM LEVELS, %					
Confederation of Swedish Enterprise/Swedish Trade Union Confederation segment	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
Confederation of Swedish Enterprise/Swedish Council for Negotiation and Co-operation segment	0.03	0.03	0.01	0.01	0.01
Cooperative segment, Workers	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
Cooperative segment, Officials	0.03	0.03	0.01	0.01	0.01
Municipal segment	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
FINANCIAL POSITION, SEK million	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Investment assets	202,016	197,650	182,789	188,557	179,844
Cash and bank	2,785	1,979	4,361	4,018	4,074
Technical provisions	100,087	99,097	96,706	99,885	98,015
Total assets	205,784	200,728	188,514	195,568	185,618
Net asset value					
<i>Taxed equity</i>	78,980	77,217	75,426	76,410	72,084
<i>Deferred tax liability</i>	14,124	13,680	13,406	13,940	12,634
Total net asset value	93,104	90,897	88,832	90,350	84,718
KEY RATIOS, %	2017	2016	2015	2014	2013
Claims ratio	21,511	-507.2	-122.5	-171.0	-8.4
Operating expenses ratio	1,400	-33.2	-12.2	-9.1	-3.9
Combined ratio	22,911	-540.4	-134.7	-180.1	-12.3
Direct yield ratio ¹⁾	4.7	4.6	5.1	5.0	4.6
Total yield ratio ²⁾	7.2	9.9	5.8	13.9	8.8
Net asset value as % of technical provisions	93	92	92	91	86
Net asset value ratio	198,094	-3,921.4	-1,710.9	-1,379.2	-774.2
<i>Operating expenses for claims adjustments as % of paid insurance compensation</i>	5.3	4.9	5.2	5.6	4.4
<i>Operating expenses for financial management as % of managed assets</i>	0.06	0.07	0.06	0.06	0.06
Solvency-related key ratios³⁾					
(concerning the AFA Insurance Group)					
Capital base	95,579	91,502			
<i>of which primary capital</i>	95,579	91,502			
Minimum capital requirement	11,237	10,346			
Solvency capital requirement	42,188	39,163			

1) Direct yield is calculated as the portion of direct yield in relation to total yield as per the same principle as in the total yield table.

2) Total yield is reported as per the method in the total yield table, which is also the measure used internally.

3) As of 1 January 2016, solvency-related information will be provided in the annual report. In accordance with FFFS 2015:12, previous periods have not been recalculated.

FIVE-YEAR OVERVIEW

FIVE-YEAR OVERVIEW, PARENT COMPANY

INCOME STATEMENT, SEK million	2017	2016	2015	2014	2013
Premiums earned	-230	-2,609	-5,369	-6,721	-11,107
Investment income transferred from financial operations	-557	-509	-234	334	767
Claims incurred	-7,944	-8,817	-4,623	-8,571	-219
Operating expenses	-407	-415	-408	-270	-196
Other technical expenses	-38	-84	-74	-50	-108
Technical profit/loss for insurance operations	-9176	-12,434	-10,708	-15,278	-10,863
Investment income	2,830	12,769	7,569	19,366	12,185
Profit/loss before tax	-6,346	335	-3,139	4,088	1,322
NET PROFIT/LOSS FOR THE YEAR	-8,601	1,047	-3,859	7,203	-223
PREMIUM LEVELS, %					
Confederation of Swedish Enterprise/Swedish Trade Union	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
Confederation segment					
Municipal segment	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
FINANCIAL POSITION, SEK million	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Investment assets	152,956	150,016	139,864	150,647	144,532
Cash and bank	2,189	1,309	3,314	3,155	3,079
Technical provisions	79,937	78,881	77,287	80,155	78,967
Total assets	161,791	158,160	150,422	160,941	153,711
Net asset value					
<i>Taxed equity</i>	32,070	40,671	39,624	43,483	36,334
<i>Untaxed reserves</i>	36,507	26,510	27,165	25,034	32,950
<i>Deferred tax liability</i>	2,981	3,528	3,324	4,516	2,485
Total net asset value	71,558	70,709	70,113	73,033	71,769
KEY RATIOS, %	2017	2016	2015	2014	2013
Claims ratio	-3,454	-338.0	-86.1	-127.5	-2.0
Operating expenses ratio	-177	-15.9	-7.6	-4.0	-1.8
Combined ratio	-3,631	-353.9	-93.7	-131.5	-3.7
Direct yield ratio ¹⁾	4.8	4.7	5.1	5.0	4.5
Total yield ratio ²⁾	7.3	10.3	6.0	14.1	9.0
Net asset value as % of technical provisions	90	90	91	91	91
Net asset value ratio	-31,112	-2,710.2	-1,305.9	-1,086.6	-646.2
<i>Operating expenses for claims adjustments as % of paid insurance compensation</i>	2.6	1.8	2.6	2.8	1.8
<i>Operating expenses for financial management as % of managed assets</i>	0.06	0.06	0.06	0.06	0.06
Solvency-related key ratios³⁾ (concerning the AFA Insurance Group)					
Capital base	83,086	80,053			
<i>of which primary capital</i>	83,086	80,053			
Minimum capital requirement	8,618	7,921			
Solvency capital requirement	34,473	31,684			

¹⁾ Direct yield is calculated as the portion of direct yield in relation to total yield as per the same principle as in the total yield table.

²⁾ Total yield is reported as per the method in the total yield table, which is also the measure used internally.

³⁾ As of 1 January 2016, solvency-related information will be provided in the annual report. In accordance with FFFS 2015:12, previous periods have not been recalculated.

FIVE-YEAR OVERVIEW, AFA TRYGGHETSFÖRSÄKRING

INCOME STATEMENT, SEK million	2017	2016	2015	2014	2013
Premiums earned	277	291	178	170	165
Investment income transferred from financial operations	-142	-129	-58	81	182
Claims incurred	-2,166	-2,855	-1,740	-2,622	-716
Operating expenses	-250	-295	-226	-313	-240
Other technical expenses	-52	-61	-105	-64	-93
Technical profit/loss for insurance operations	-2,333	-3,049	-1,951	-2,748	-702
Investment income	2,293	2,817	1,540	3,835	1,936
Profit/loss before tax	-40	-232	-411	1,087	1,234
NET PROFIT/LOSS FOR THE YEAR	21	482	-437	-782	121
PREMIUM LEVELS, %					
Confederation of Swedish Enterprise/Swedish Trade Union Confederation segment	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
Confederation of Swedish Enterprise/Swedish Council for Negotiation and Co-operation segment	0.03	0.03	0.01	0.01	0.01
Cooperative segment, Workers	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
Cooperative segment, Officials	0.03	0.03	0.01	0.01	0.01
Municipal segment	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01
FINANCIAL POSITION, SEK million					
	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Investment assets	36,309	36,273	33,319	31,450	29,586
Cash and bank	390	415	811	575	689
Technical provisions	20,150	20,216	19,419	19,730	19,048
Total assets	37,394	37,285	34,929	35,987	30,792
Net asset value					
<i>Taxed equity</i>	9,231	2,310	1,828	2,265	706
<i>Untaxed reserves</i>	5,049	12,024	12,816	12,674	10,584
<i>Deferred tax liability</i>	605	601	524	641	201
Total net asset value	14,885	14,935	15,168	15,580	11,491
KEY RATIOS, %					
	2017	2016	2015	2014	2013
Claims ratio	781.9	981.4	977.5	1,542.4	433.9
Operating expenses ratio	90.3	101.4	127.5	184.1	145.5
Combined ratio	872.2	1,082.8	1,105.1	1,726.5	579.4
Direct yield ratio ¹⁾	4.3	3.9	5.3	5.1	4.7
Total yield ratio ²⁾	6.6	7.8	5.1	13.4	7.7
Net asset value as % of technical provisions	5,373.6	5,132.3	8,521.3	9,164.7	6,964.8
Net asset value ratio	74	74	78	79	60
<i>Operating expenses for claims adjustments as % of paid insurance compensation</i>	14.6	12.2	16.3	17.4	17.1
<i>Operating expenses for financial management as % of managed assets</i>	0.08	0.07	0.07	0.07	0.08
Solvency-related key ratios³⁾ (concerning the AFA Insurance Group)					
Capital base	14,256	14,413			
<i>of which primary capital</i>	14,256	14,413			
Minimum capital requirement	2,217	2,068			
Solvency capital requirement	8,866	8,271			

¹⁾ Direct yield is calculated as the portion of direct yield in relation to total yield as per the same principle as in the total yield table.

²⁾ Total yield is reported as per the method in the total yield table, which is also the measure used internally.

³⁾ As of 1 January 2016, solvency-related information will be provided in the annual report. In accordance with FFFS 2015:12, previous periods have not been recalculated.

FIVE-YEAR OVERVIEW

FIVE-YEAR OVERVIEW, AFA LIVFÖRSÄKRING

TECHNICAL PROFIT/LOSS, SEK MILLION	2017	2016	2015	2014	2013
Property & casualty insurance operations					
Premiums earned	526	503	504	481	464
Claims incurred	-377	-444	-436	-478	-596
Operating expenses	-23	-26	-28	-56	-40
Other technical expenses	-	-	-	-	7
Investment income	260	236	86	361	331
Technical profit/loss for property & casualty operations	386	269	126	308	166
Life insurance operations					
Premiums earned	31	37	38	220	215
Claims incurred	-391	-393	-380	-430	-453
Life insurance provisions	-50	0	128	-12	160
Operating expenses	-32	-32	-34	-65	-48
Other technical expenses	-14	-12	-13	-13	-13
Investment income	125	196	78	377	224
Technical profit/loss for life insurance operations	-331	-204	-183	77	85
NON-TECHNICAL PROFIT/LOSS, SEK MILLION					
Technical profit/loss for property & casualty operations	386	269	126	308	166
Technical profit/loss for life insurance operations	-331	-204	-183	77	85
Profit/loss before tax	55	65	-57	385	251
NET PROFIT/LOSS FOR THE YEAR	-19	150	-17	369	226
PREMIUM LEVELS, %					
Severance pay for wage earners	0.15	0.15	0.15	0.15	0.15
Group life insurance	0.00	0.00	0.00	0.10	0.10

FINANCIAL POSITION, SEK million	2017-12-31	2016-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2013-12-31
Property & casualty insurance operations					
Investment assets	3,775	3,340	2,875	2,792	2,508
Cash and bank	167	210	201	206	182
Technical provisions	125	112	109	128	153
Net asset value					
<i>Taxed equity</i>	251	-134	-404	-530	-838
<i>Untaxed reserves</i>	3,385	3,385	3,385	3,385	3,385
Total net asset value	3,636	3,251	2,981	2,855	2,547
Life insurance operations					
Investment assets	2,518	2,781	2,811	3,223	3,168
Cash and bank	116	143	168	168	147
Technical provisions	1,688	1,660	1,686	1,869	1,847
Net asset value					
<i>Taxed equity</i>	678	1,083	1,202	1,345	1,284
<i>Untaxed reserves</i>	0	0	58	58	58
<i>Deferred tax liability</i>	76	3	30	71	57
Total net asset value	754	1,086	1,290	1,474	1,399
AFA Life insurance total					
Investment assets	6,293	6,121	5,686	6,016	5,676
Cash and bank	283	353	369	374	329
Technical provisions	1,813	1,772	1,795	1,996	2,000
Net asset value					
<i>Taxed equity</i>	929	948	798	815	446
<i>Untaxed reserves</i>	3,385	3,385	3,443	3,443	3,443
<i>Deferred tax liability</i>	76	3	30	71	57
Total net asset value	4,390	4,336	4,271	4,329	3,946
Total assets	6,653	6,561	6,150	6,520	6,064
KEY RATIOS, %					
Property & casualty insurance operations					
Claims ratio	71.7	88.3	86.3	99.4	128.4
Operating expenses ratio	4.4	5.2	5.6	11.7	8.6
Combined ratio	76.1	93.4	92.0	111.1	137.1
Direct yield ratio ¹⁾	1.4	1.9	2.1	2.5	2.9
Total yield ratio ²⁾	8.0	8.1	3.1	14.7	14.6
Net asset value	691.3	646.3	591.5	593.3	549.1
Life insurance operations					
Management costs percent	1.1	1.1	1.1	2.0	1.5
Direct yield ratio ¹⁾	1.4	1.7	1.4	2.1	2.4
Total yield ratio ²⁾	5.0	7.5	2.2	12.5	7.2
Net asset value ratio	2,187.1	2,927.0	3,423.1	670.1	650.0
AFA Life insurance total					
Direct yield ratio ¹⁾	1.4	1.8	1.7	2.3	2.6
Total yield ratio ²⁾	6.6	7.9	2.6	13.5	10.3
Net asset value ratio	777.9	802.6	788.0	617.4	581.0
Net asset value as % of technical provisions	243.2	244.3	237.9	216.8	197.3
Operating costs for claims adjustments as % of paid insurance compensation	2.8	1.9	2.7	3.1	3.1
Operating expenses for financial management as % of managed assets	0.10	0.12	0.12	0.09	0.13
Solvency-related key ratios³⁾					
Capital base	4,509	4,522			
<i>of which primary capital</i>	4,509	4,522			
Minimum capital requirement	402	358			
Solvency capital requirement	1,608	1,430			

¹⁾ Direct yield is calculated as the portion of direct yield in relation to total yield as per the same principle as in the total yield table.

²⁾ Total yield is reported as per the method in the total yield table, which is also the measure used internally.

³⁾ As of 1 January 2016, solvency-related information will be provided in the annual report. In accordance with FFFS 2015:12, previous periods have not been recalculated.

TOTAL RETURN 2017 AND INVESTMENT ASSETS

The overall return for AFA Försäkring amounted to 9.8 per cent in 2016. AFA Sjukförsäkring attained a yield of 10.3 per cent, AFA Trygghetsförsäkring 7.8 per cent, and AFA Livförsäkring 7.9 per cent.

Total return table for investments	Market values				Total return	
	2017		2016		2017	2016
	SEKm	%	SEKm	%	%	%
Fixed income – nominal	61,229	30	59,318	30	0,5	1.7
Fixed income – inflation-linked	27,858	14	29,110	15	1,2	8.4
Equities	63,409	32	61,212	31	11,0	12.9
Property	33,065	16	30,852	16	12,6	18.2
Alternative Investments	15,267	8	16,700	8	14,9	15.0
Foreign Exchange	-	-	-	-	1,1	0.0
Allocation Portfolio	16	0	82	0	0,0	0.0
Total investments	200,844	100	197,274	100	7,2	9.8

Contribution analysis 2017, %	Benchmark portfolio	Benchmark portfolio return	Portfolio return	Management contribution
Fixed income – nominal	30.2	-0.1	0.5	0.2
Fixed income – inflation-linked	13.9	1.0	1.2	0.0
Equities	31.6	10.9	11.0	0.1
Property	15.0	12.6	11.1	0.2
Alternative Investments	9.3	14.9	14.9	0.0
Foreign Exchange	-	1.1	1.1	0.0
Tactical asset allocation	-	-	6.6	-0.2
Total investments	100.0	6.8	7.2	0.3

The asset class Alternative Investments has an absolute annual return requirement of 10 per cent in the long-term series.

AFA Försäkring

106 27 STOCKHOLM

Besöksadress:

Klara Södra Kyrkogata 18

Gemensam organisation för företagen:

- AFA Livförsäkringsaktiebolag
- AFA Sjukförsäkringsaktiebolag
- AFA Trygghetsförsäkringsaktiebolag

Telefon, kundcenter:

0771-880099

Telefon, växel:

08-6964000

Telefax:

08-6964545

www.afaforsakring.se innehåller information om AFA Försäkrings verksamhet.

Årsredovisningar och bolagsstyrningsrapporter för AFA-företagen finns på:
www.afaforsakring.se/om-afa-forsakring.

Trygghet på jobbet för fyra miljoner människor

POSTADRESS **AFA FÖRSÄKRING 106 27 STOCKHOLM** BESÖKSADRESS **KLARA SÖDRA KYRKO GATA 18**
KUNDCENTER **0771-88 00 99** VX **08-696 40 00** FAX **08-696 45 45** INTERNET **WWW.AFAFORSÄKRING.SE**